Gemeente Leeuwarden

Trends in Beeld 2022

Leeuwarden in cijfers, grafieken en kaarten

Rapportage, Statistiek & Onderzoek - Gemeente Leeuwarden
11 mei 2022

Julien Cagnart
Michelle Melens
Jaap Stuiver
Ettje Tigchelaar

Trends in Beeld 2022

Inleiding

In dit rapport vindt u de actuele (trend-)gegevens over de gemeente Leeuwarden tot en met het jaar 2021. Dit rapport is gemaakt om inzicht te verkrijgen in trends op de hoofdlijnen die te maken hebben met vrijwel alle gemeentelijke beleidsvelden. Deels als basis en motivatie voor nieuw beleid, deels om te zien wat werkt en wat (nog) niet werkt aan beleidsinterventies. Ook kan het inzicht verschaffen op elkaar tegenwerkende situaties of bewegingen, waardoor de gemeentelijke beleidsinspanningen mogelijk worden overtroffen of teniet gedaan. Zoals de coronacrisis veel doelstellingen en verwachtingen overhoopgegooid heeft. De grafieken in deze rapportage zijn vooral bedoeld om signalerend te zijn; indien bekend, is een korte verklaring gegeven van ontwikkelingen. Vanwege de grote variatie in onderwerpen is het aan te bevelen om per onderwerp een inhoudelijk deskundige te raadplegen als meer informatie, een verdere verklaring of uitleg over een opgetreden trendbreuk nodig is.

Overzicht van de onderwerpen:

Hoofdstuk 1 - Algemene trends
Hoofdstuk 2 - Cultuur
Hoofdstuk 3 - Sport
Hoofdstuk 4 - Jeugd & Onderwijs
Hoofdstuk 5 - Sociaal Maatschappelijke Ontwikkeling
Hoofdstuk 6 - Werk & Inkomen
Hoofdstuk 7 - Economie & Toerisme
Hoofdstuk 8 - Wonen & Milieu
Hoofdstuk 9 - Infrastructuur & Mobiliteit
Hoofdstuk 10 - Beheer & Leefomgeving
Hoofdstuk 11 - Veiligheid, Openbare Orde & Handhaving
Hoofdstuk 12 - Bestuur & Middelen

Naast landelijke bronnen (zoals CBS, werkgelegenheidsregisters etc.) zijn ook gemeentelijke bronnen gebruikt (bijvoorbeeld wijk- en dorpsenquêtes, WMO-data en het BRP). Alle grafieken en tabellen zijn voorzien van een korte toelichting. Onderstaand een korte omschrijving van de meest opvallende aspecten, inclusief een achtergrondschets welke van belang is voor de juiste interpretatie van de gegevens.

Achtergrond bij de interpretatie van de gegevens

Gemeente Leeuwarden is een gemeente waarvan het inwonertal jaarlijks met zo'n 500-600 inwoners toeneemt. Door de twee herindelingen in 2014 en 2018 kwamen er zo'n 24.000 extra inwoners bij. Deze herindelingen werken door in de cijfers, waarmee bij de interpretatie van de resultaten rekening gehouden moet worden. Bijvoorbeeld op het gebied van overlast: op het platteland is er minder overlast van burengerucht, omdat er op het platteland relatief meer vrijstaande woningen staan.

Een andere trend is de toenemende vergrijzing. De komende 20 jaar gaat vooral het aantal (en aandeel) 65-plussers toenemen en het aantal 20 tot 64-jarigen afnemen. De toenemende vergrijzing heeft gevolgen voor oordelen over de leefomgeving, de gewenste voorzieningen en het gebruik daarvan.

Eveneens spelen de woon- en coronacrisis een rol. Zo heeft gemeente Leeuwarden sinds 2020 voor het eerst in jaren een positief migratiesaldo met overig Nederland (exclusief Friesland). Vanaf 2018 was hier al iets van een kentering zichtbaar. Wellicht speelt de krapte op de woningmarkt/ wooncrisis hierin een rol, omdat deze krapte zich in de Randstad eerder liet voelen. Op economisch gebied (bijvoorbeeld: banengroei en afname werkloosheid/bijstandsgerechtigden) zijn de laatste jaren goed geweest. Na een periode van sterke banenkrimp tussen 2008 en 2015 van ruim 4.000, kwamen er tussen 2015 en 2021 6.400 banen bij! De daling van het aantal bijstandsgerechtigden zette wat later in dan in Nederland.

De coronacrisis zorgde onder andere voor een dalende bezetting van binnenstadsparkeergarages en minder vrijetijdsbezoeken in 2020 en 2021.

Tenslotte is het goed om te realiseren dat Leeuwarden een studentenstad is. Bij veel wijk- en dorpsenquête uitkomsten zit als achterliggend gegeven dat veel 'aandachtswijken' zowel veel studentenhuishoudens tellen als bijstandshuishoudens, twee verschillende groepen in één wijk. Waarbij de studenten vaak blijk geven van een optimistisch toekomstbeeld. Gemeente Leeuwarden heeft vanwege haar opleidingsfunctie/hbo-stad structureel een positief migratiesaldo van 15 t/m 19-jarigen, voornamelijk studenten dus. Op iets oudere leeftijd vertrekt een deel van deze groep weer. Maar zoals het zich nu laat aanzien, door een betere arbeidsmarkt en woningschaarste elders, wellicht minder dan voorheen. Het migratiesaldo van 20 tot en met 25 jarigen is in ieder geval positief geworden, het negatieve migratiesaldo bij 25 tot 45 jarigen een stuk kleiner.

Inhoud

Trends in Beeld 2022 2
Inleiding 2
Achtergrond bij de interpretatie van de gegevens 2
Hoofdstuk 1 - Algemene trends 9
1.1 Ontwikkeling inwonersaantal 9
1.2 Prognose groene en grijze druk totale bevolking 9
1.3 Migratiesaldo 10
1.4 Migratiesaldo naar leeftijdsgroep 10
1.5 Positie Woonaantrekkelijkheidsindex en Sociaal Economische Index 11
1.6 Samenstellende elementen positie Woonaantrekkelijkheidsindex 11
1.7 Samenstellende elementen positie Sociaal Economische Index 12
1.8 Rang per onderdeel op Atlas voor Gemeente 13
Hoofdstuk 2 - Cultuur 14
2.1 Aantal banen (15 uur of meer) in bedrijfsklasse kunst 14
2.2 Aantal vestigingen in bedrijfsklasse kunst 14
2.3 Bezoekersaantallen musea 15
2.4 Deelname van volwassenen aan kunstzinnige activiteiten 16
2.5 Deelname kinderen aan kunstzinnige activiteiten 16
2.6 Bekendheid Kunstkade 18
2.7 Zelf beoefenen kunstzinnige activiteiten, gemiddelde 19
Hoofdstuk 3 - Sport 20
3.1 Gebruik van gemeentelijke zaalaccommodaties (in uren) 20
3.2 Gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties (in uren) 20
3.3 Aantal bezoeken zwembaden 21
3.4 Voldoende mogelijkheid om in woonomgeving te bewegen (%) - volwassenen 21
3.5 Voldoende mogelijkheid om in de omgeving te bewegen - kinderen 23
Hoofdstuk 4 - Jeugd & Onderwijs 24
4.1 Ontwikkelingen leerlingen (speciaal) basisonderwijs 24
4.2 Ontwikkeling aantal hbo-studenten tegenover 17 t/m 24-jarigen 25
4.3 Aantal bo-, vo- en mbo-leerlingen en hbo- en wo-studenten 25
4.4 Aantal leerlingen voortgezet onderwijs 26
4.5 Prognose aantal leerlingen voortgezet onderwijs 26
4.6 Geïndexeerde prognose aantal leerlingen voortgezet onderwijs 27
4.7 Aantal wo-studenten 27
4.8 Aantal hbo-studenten 28
4.9 Aantallen Jeugdhulp per leeftijdsgroep 29
4.10 Jeugdhulp: hoofdcategorieën en looptijd 30
Hoofdstuk 5 - Sociaal Maatschappelijke Ontwikkeling 31

5.1 Geluksgevoel naar wijk 31
5.2 Goede gezondheid naar wijk 32
5.3 Eenzaamheid 33
5.4 Gevoel van eenzaamheid naar belangrijkste inkomstenbron 33
5.5 Weten waar men terecht kan voor WMO, ontmoeten, vrijwilligerswerk 34
5.6 Bekendheid met dorps- en/of buurtkamers 34
5.7 Inzetten voor wijk/dorp 35
5.8 (Mentale) gezondheid en verslechtering door Coronacrisis per wijk 36
5.9 Aantal personen met een maatwerkarrangement (WMO) per 1.000 inwoners 37
5.10 Gemeentelijke uitgaven WMO-maatwerkvoorzieningen, vergelijking 38
5.11 Gemeentelijke uitgaven WMO-maatwerkvoorzieningen, trend 39
5.12 Aantal WMO-cliënten 40
5.13 ZIN: aantal cliënten per categorie en looptijd 41
5.14 PGB: aantal WMO-cliënten per productgroep en looptijd 42
5.15 Moeite met rondkomen 43
Hoofdstuk 6 - Werk & Inkomen 44
6.1 Geïndexeerde aantallen in het kader van Wet Werk en Bijstand (WWB) 44
6.2 Personen met een bijstandsuitkering 44
6.3 Openstaande fraudevorderingen 45
6.4 Geïndexeerde openstaande vorderingen 45
6.5 Openstaande verhaalvorderingen 46
6.6 Vermogen van huishoudens 46
6.7 Gestandaardiseerd inkomen van particuliere huishoudens naar 20%-groep 47
6.8 Gemiddelde vermogen van huishoudens naar woningeigendom 47
6.9 Gemiddelde vermogen van huishoudens naar inkomstenbron 48
6.10 Geïndexeerd gemiddeld vermogen van huishoudens naar inkomstenbron 48
6.11 Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen volgens eigen opgave 49
6.12 Rond kunnen komen van het huishoudinkomen 49
6.13 Voornaamste bron van inkomen volgens eigen opgave 50
6.14 Gemeentelijke woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens 51
Hoofdstuk 7 - Economie & Toerisme 52
7.1 Geïndexeerde werkgelegenheid gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland 52
7.2 Ontwikkeling aantal banen (15 uur per week of meer) 52
7.3 Omvang werkgelegenheid naar sectoren 53
7.4 Geïndexeerd aantal bedrijfsvestigingen 54
7.5 Totaal aantal banen en bedrijven watertechnologie 55
7.6 Werkzame beroepsbevolking naar onderwijsniveau 56
7.7 Aantal elektrische voertuigen 56

7.8 Ontwikkeling leegstaande winkels kernwinkelstraten Binnenstad Leeuwarden 57
7.9 Ontwikkeling aantal panden met functie winkel 57
7.10 Functieveranderingen in de hele Binnenstad, aantal panden 58
7.11 Aantal overnachtingen in Friesland 58
7.12 Aantal overnachtingen in Friesland vanuit Europa 59
7.13 Geïndexeerd aantal overnachtingen in Friesland en Nederland 59
7.14 Aantal hotelovernachtingen in Friesland 60
7.15 Geïndexeerd aantal hotelovernachtingen in Friesland en Nederland 60
7.16 Aantal overnachtingen Friesland naar logiesvorm 61
7.17 Herkomst vrije tijdsbezoekers Leeuwarden 61
7.18 Aantal vrijetijdsbezoeken per 1000 inwoners 62
7.19 Hoofdreden voor bezoek Leeuwarden 62
7.20 Ondernomen activiteiten in Leeuwarden 63
7.21 Aantal vrijetijdsbezoekers en bezoeken Leeuwarden 63
Hoofdstuk 8 - Wonen & Milieu 64
8.1 Verandering woningvoorraad 64
8.2 Percentage groei woningvoorraad ten opzichte van bestaande voorraad 64
8.3 Verleende bouwvergunningen woningen in grote (en Friese) gemeenten 65
8.4 Verleende bouwvergunningen woningen naar eigendom 65
8.5 Ontwikkeling aantal bewoners nieuwbouwbuurten 66
8.6 Gemiddelde verkoopprijs gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland 66
8.7 Gemiddelde WOZ-waarde gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland 67
8.8 Koopwoningen op Funda in stad Leeuwarden en stad Groningen 67
8.9 Koopwoningen op Funda naar prijsklasse stad Leeuwarden 68
8.10 Bekende energielabels woningen 68
8.11 Maandelijkse energiekosten naar woningtype 69
8.12 Gemiddeld gasverbruik woningen 69
8.13 Gemiddeld elektriciteitsverbruik woningen 70
8.14 Geleverd gas en elektriciteit aan alle bedrijfstakken 71
8.15 CO2 uitstoot 71
8.16 Opgewekte zonne-energie per inwoner 72
8.17 Afvalstoffenheffing per huishouden in euro's 72
8.18 Huishoudelijk afval in kg per inwoner naar soort 73
8.19 Maatregelen tegen gevolgen klimaatverandering 73
8.20 Goede woningisolatie volgens bewoners per wijk 74
8.21 Bewoners die stadswarmte hebben en of willen per wijk 75
8.22 Gemiddelde woningtemperatuur 30 graden of meer bij hittegolf per wijk 76
8.23 Hoe vaak hinder door zaken die door het weer komen 77

8.24 Te koud huis per wijk ... 78
8.25 Een te natte tuin per wijk ... 79
8.26 Ergeren aan slecht onderhoud van tuinen/huizen ... 80
Hoofdstuk 9 - Infrastructuur & Mobiliteit ... 81
9.1 Aantal geparkeerde auto's in de zes Leeuwarder parkeergarages ... 81
9.2 Straatparkeren in en rond Binnenstad ... 81
9.3 Kort parkeren zes parkeergarages en parkeren in en rond de binnenstad ... 82
9.4 Kort parkeren zes parkeergarages en parkeren in en rond de binnenstad ... 82
9.5 Aantal gestalde (brom-)fietsen in fietsenstallingen ... 83
9.6 Voornaamste vervoersmiddel vrijetijdsbezoekers diverse steden ... 83
9.7 Verkeersergernissen ... 84
9.8 Verkeersergernissen, hardrijden per wijk ... 85
9.9 Verkeerergernissen, te weinig parkeerplaatsen ... 86
9.10 Verkeerergernissen, parkeeroverlast per wijk ... 87
9.11 Verkeerergernissen, doorgaand en sluipverkeer ... 88
9.12 Verkeerergernissen, lawaai van verkeer ... 89
9.13 Verkeerergernissen, verkeerd gestalde fietsen/scooters ... 90
Hoofdstuk 10 - Beheer & Leefomgeving ... 91
10.1 Saldo voor-/achteruitgang de afgelopen jaren per wijk of dorp ... 91
10.2 Oordeel inwoners vooruitgang van wijk of dorp in het afgelopen jaar ... 92
10.3 Top 5 van categorieën meldingen over openbare ruimte ... 92
10.4 Ergernissen in de woonomgeving, deel 1 ... 93
10.5 Ergernissen in de woonomgeving, deel 2 ... 93
10.6 Ergernissen in de woonomgeving, deel 3 ... 94
10.7 Ergernissen in de woonomgeving, deel 4 ... 94
10.8 Percentage vaak ergeren rondslingerend vuil ... 95
10.9 Percentage vaak ergeren onkruid op verharding ... 96
10.10 Percentage vaak ergeren lawaai van buren ... 97
10.11 Percentage vaak ergeren slecht onderhoud tuinen en woningen ... 98
10.12 Oordeel inwoners over hoeveelheid onderhoud in de buurt ... 99
10.13 Tevredenheid verlichting in de buurt ... 99
10.14 Percentage inwoners tevreden met verlichting in de buurt naar straattype ... 100
10.15 Percentage inwoners tevreden met hoeveelheid groen ... 100
Hoofdstuk 11 - Veiligheid, Openbare Orde & Handhaving ... 101
11.1 Veiligheidsprestatie Index (rapportcijfer) ... 101
11.2 Gemiddelde score Veiligheidsprestatie Index naar wijk ... 102
11.3 Veiligheidsprestatie-index naar item (rapportcijfer) ... 103
11.4 Veiligheidsgevoel ... 103
11.5 Percentage inwoners/huishoudens slachtoffer van delicten ... 104

11.6 Handhaving en politie houdt voldoende toezicht 105
11.7 Handhaving, politie en burgers doen voldoende voor een veilige woonomgeving 105
11.8 Onderwerpen waarop de gemeente beter toezicht zou moeten houden 106
11.9 Rapportcijfer voor het gehouden toezicht 106
Hoofdstuk 12 - Bestuur & Middelen 107
12.1 Volgen van de lokale politiek door inwoners 107
12.2 Gebruikte media voor het volgen van lokale politiek 107
12.3 Rapportcijfer gemeenteraad, college van B&W en invloed op plannen en beleid 108
12.4 Gemeenteraadsverkiezingen 108
12.5 Gebruik van de gemeentelijke website 109
12.6 Beoordeling gemeentelijke website 109
12.7 Gemeentelijke heffingen per inwoner 110
12.8 Gemiddeld aantal telefoontjes naar 14+ nummer per inwoner 111
12.9 Identificatie met DigiD bij overheid 111

Hoofdstuk 1 - Algemene trends

1.1 Ontwikkeling inwonersaantal

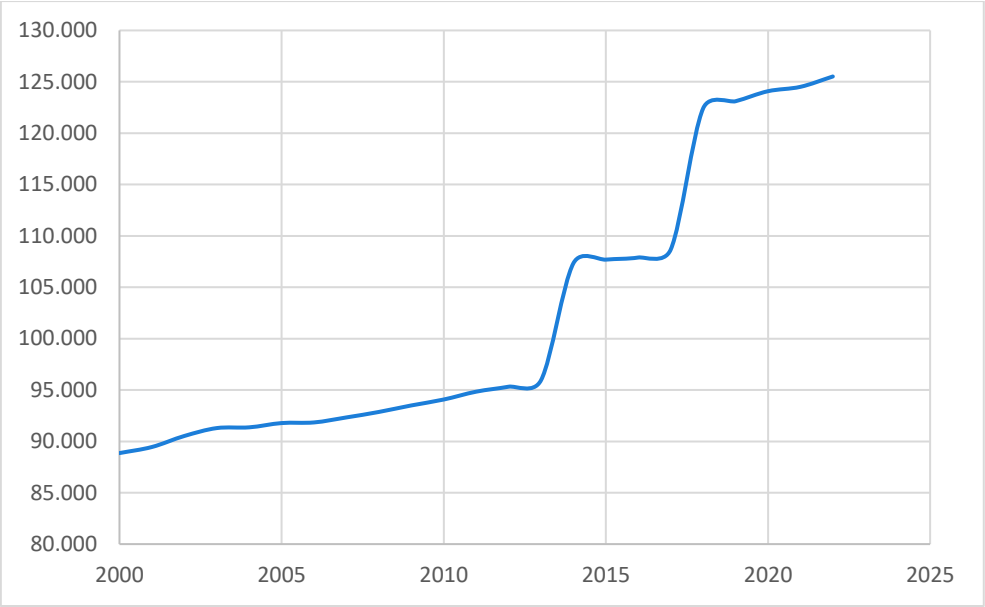

Bron: Gemeente Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden groeit elk jaar gemiddeld met zo'n 500-600 inwoners. Afgelopen jaar is er een grotere stijging te zien. Er zijn ongeveer 1.000 inwoners bijgekomen. De gemeente Leeuwarden telt per 1 januari 2022 125.504 inwoners.

1.2 Prognose groene en grijze druk totale bevolking

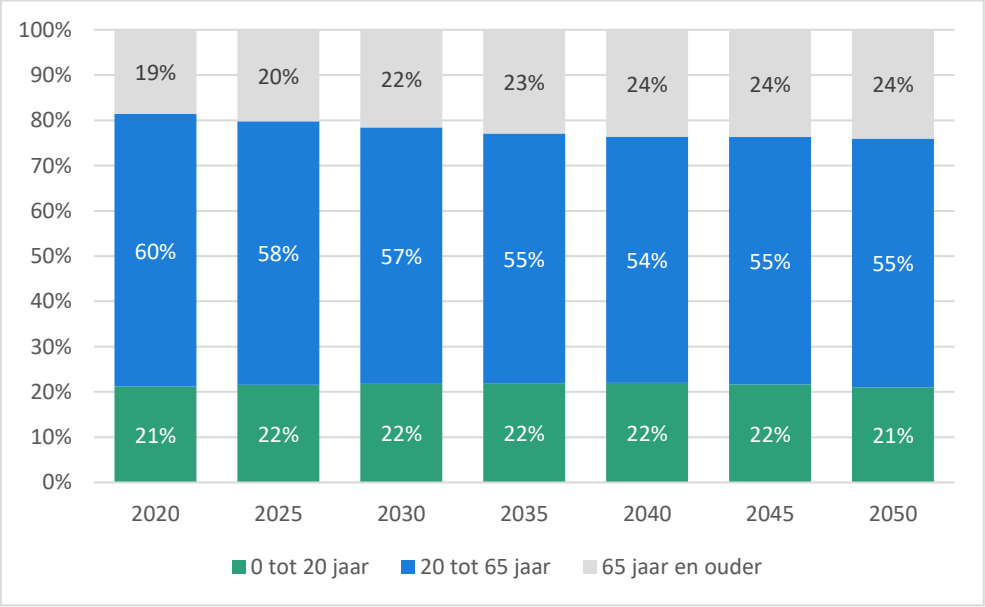

Bron: CBS

De komende 20 jaar zal er waarschijnlijk een groei zijn in het aandeel 65-plussers. Dit gaat ten koste van het aandeel 20 tot en met 64-jarigen.

1.3 Migratiesaldo

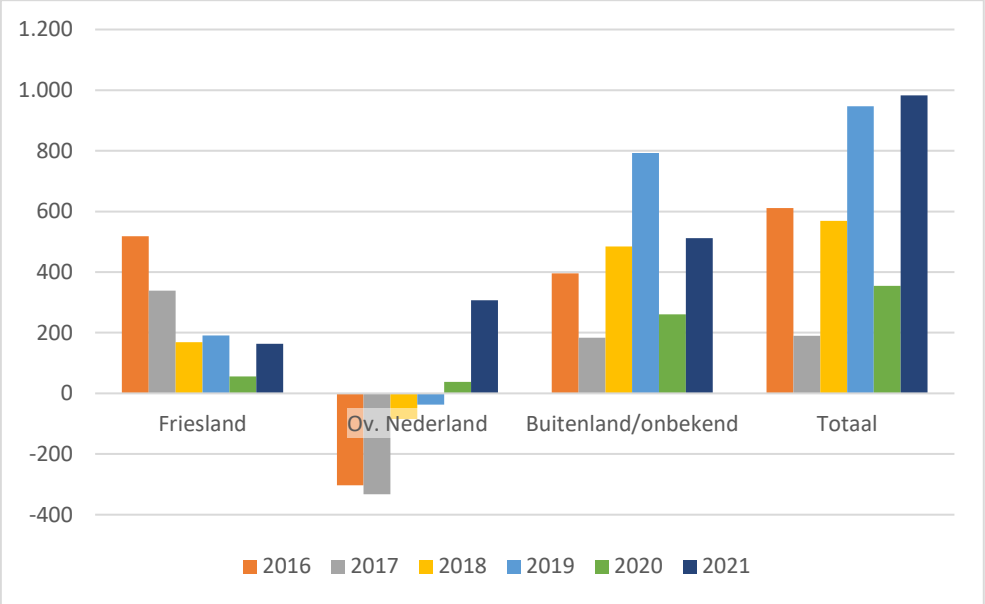

Bron: Gemeente Leeuwarden

Gemeente Leeuwarden heeft in 2021 weer een positief migratiesaldo met de rest van Nederland (exclusief Friesland). Vanaf 2018 was hier al iets van een verandering te zien. Misschien speelt de krapte in het aantal vrije woningen, die zich in de randstad eerder liet voelen, hierin een rol.

1.4 Migratiesaldo naar leeftijdsgroep

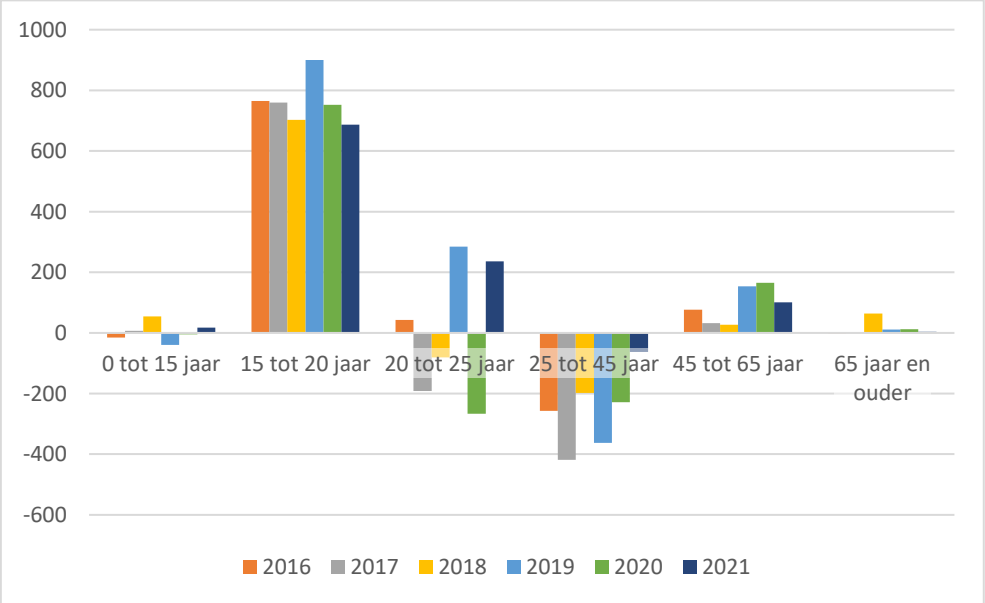

Bron: Gemeente Leeuwarden

Gemeente Leeuwarden heeft altijd een positief migratiesaldo van 15 tot 20-jarigen. De kans is groot dat dat vooral studenten zijn. Het migratiesaldo 20 tot en met 25 jarigen is positief geworden, het negatieve migratiesaldo bij 25 tot 45 jarigen een stuk kleiner. Mogelijk speelt woningkrapte elders hierbij een rol evenals de betere arbeidsmarkt in Friesland en Leeuwarden.

1.5 Positie Woonaantrekkelijkheidsindex en Sociaal Economische Index

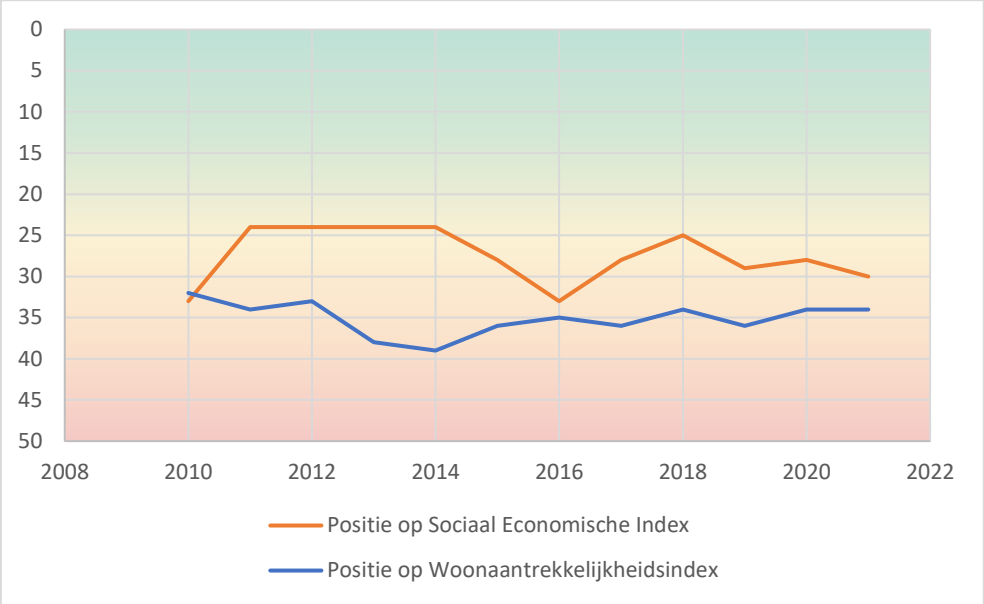

Bron: Atlas voor Gemeenten

Hierbij geldt hoe hoger de lijn in de grafiek, hoe beter. In die zin is de positie van Gemeente Leeuwarden in de atlas van 2021 iets verslechterd vergeleken met 2020 op de Sociaal Economische Index. De positie van gemeente Leeuwarden op de Woonaantrekkelijkheidsindex is gelijk gebleven.

1.6 Samenstellende elementen positie Woonaantrekkelijkheidsindex

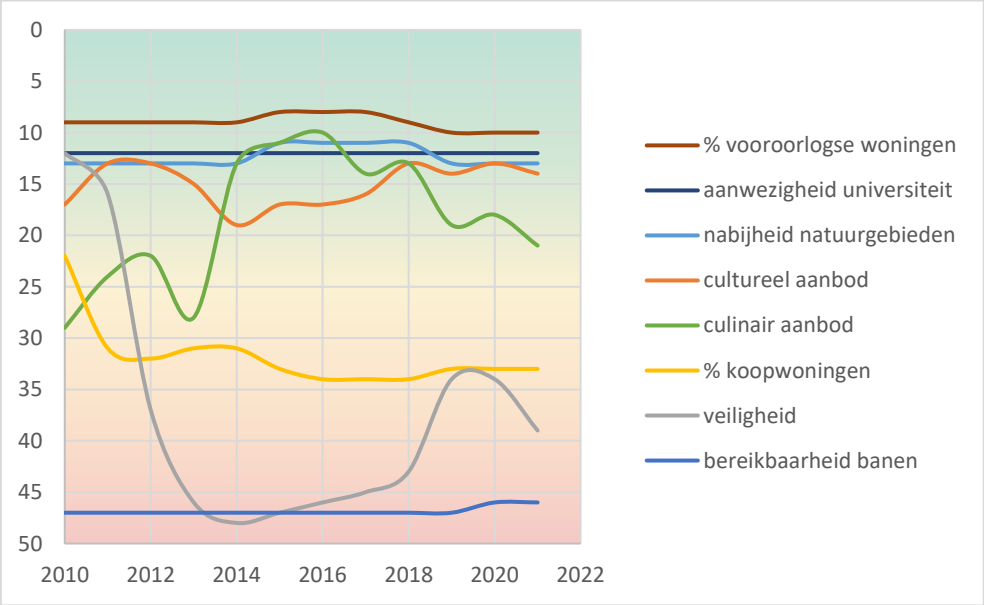

Bron: Atlas voor Gemeenten

De Woonaantrekkelijkeidsindex is opgebouwd uit verschillende indicatoren waarvan de scores in bovenstaande grafiek worden weergegeven. Veel van die indicatoren tonen een stabiele score. Qua positie op veiligheid heeft Gemeente Leeuwarden een verslechtering doorgemaakt. Over een periode van 6 jaar geldt dat ook voor het culinair aanbod. Gemeente Leeuwarden scoort met 4 items een top 20 plaats van de 50 grootste gemeenten. De bereikbaarheid van banen blijft achter. Dit geeft aan hoe belangrijk snelle verbindingen zijn met andere grote werkgelegenheidsconcentraties, zoals Groningen, Zwolle en de Randstad.

1.7 Samenstellende elementen positie Sociaal Economische Index

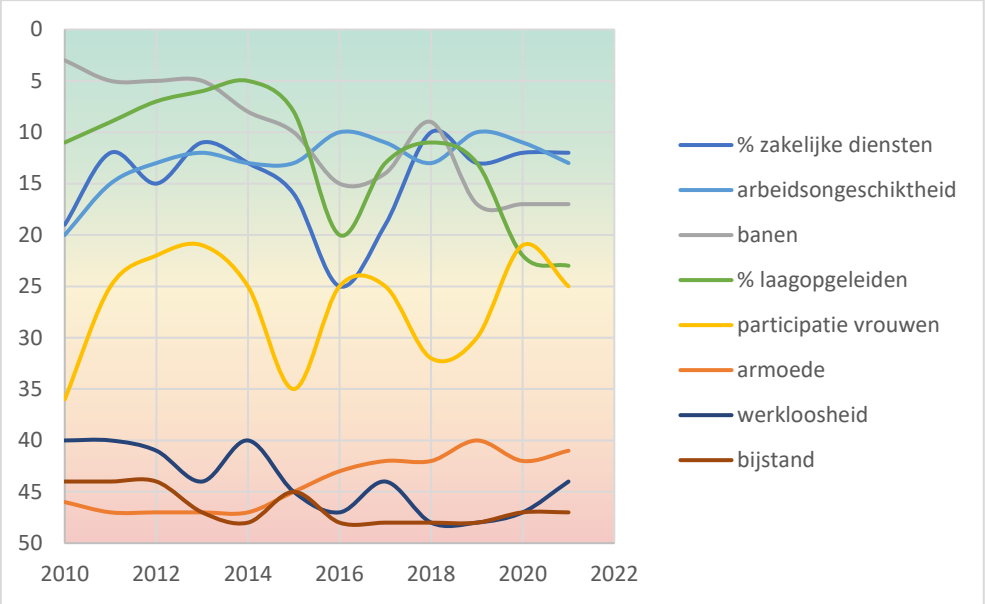

Bron: Atlas voor Gemeenten

De indicatoren waaruit de Scoiaal Economische Index is opgebouwd worden weergegeven in bovenstaande grafiek. Gemeente Leeuwarden scoort goed op het aantal banen in de zakelijke dienstverlening. Ook heeft de gemeente relatief weinig arbeidsongeschiktheid, wat een plek in de top 15 geeft van de 50 grootste gemeenten. Op aantal banen, het percentage laagopgeleiden en de participatie van vrouwen scoort Leeuwarden gemiddeld. Op de onderwerpen armoede, werkloosheid en bijstand zit gemeente Leeuwarden bij de 10 slechtst scorende gemeenten. Ofwel, een hoger dan gemiddelde werkloosheid, bijstand en armoede.

1.8 Rang per onderdeel op Atlas voor Gemeente

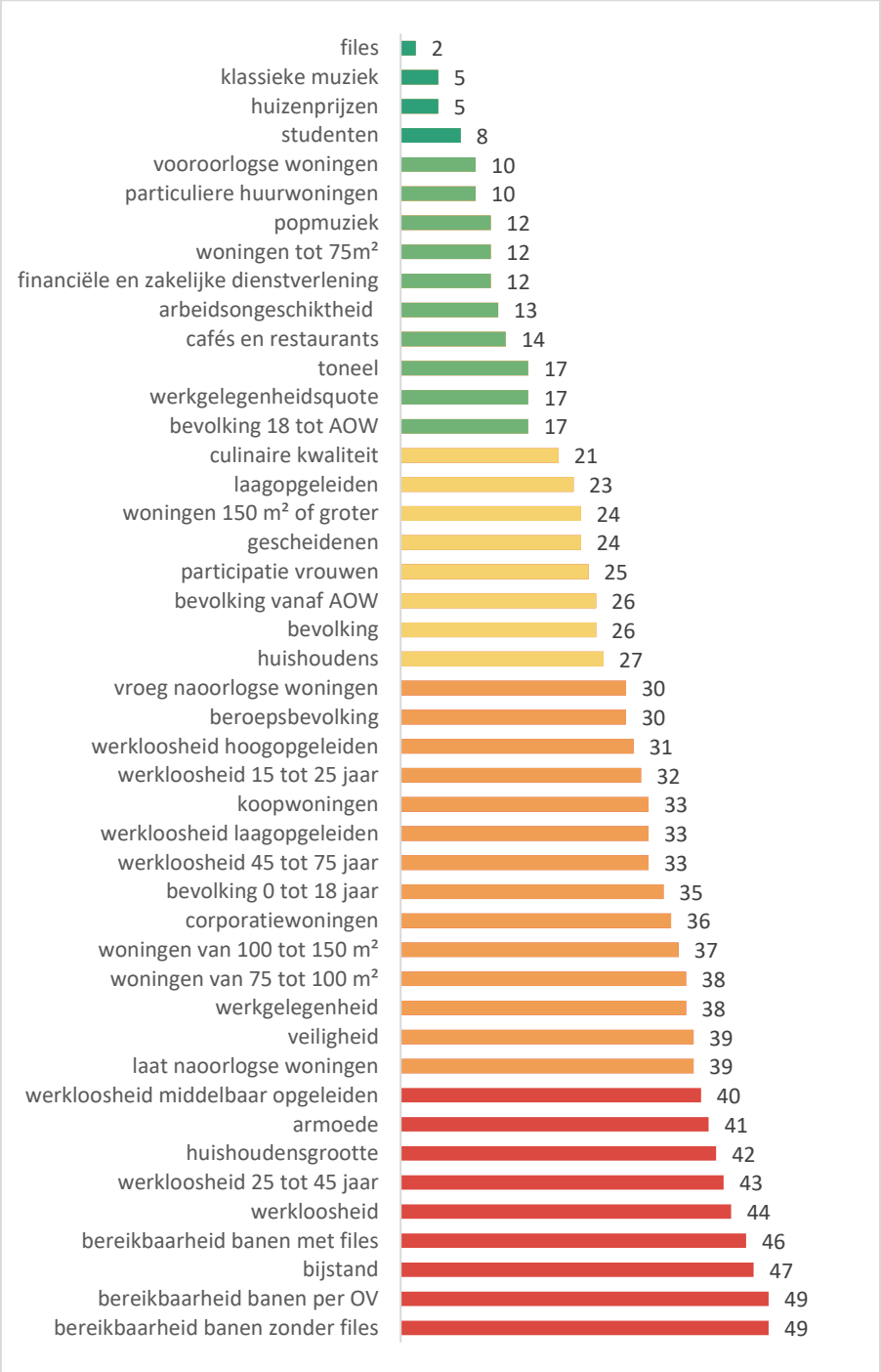

Bron: Atlas voor Gemeenten

Onderdelen waar gemeente Leeuwarden goed op scoort in vergelijking met andere gemeenten zijn

- het weinige tijdsverlies door files
- het aantal evenementen voor klassieke muziek
- de lagere huizenprijzen per m² en het aantal studenten.

Gemeente Leeuwarden scoort in vergelijking met andere gemeenten slecht op:

- werkloosheid
- bereikbaarheid van banen in de spitstijd
- bijstand
- bereikbaarheid van banen met OV en bereikbaarheid van banen buiten de spitstijd.

Hoofdstuk 2 - Cultuur

2.1 Aantal banen (15 uur of meer) in bedrijfsklasse kunst

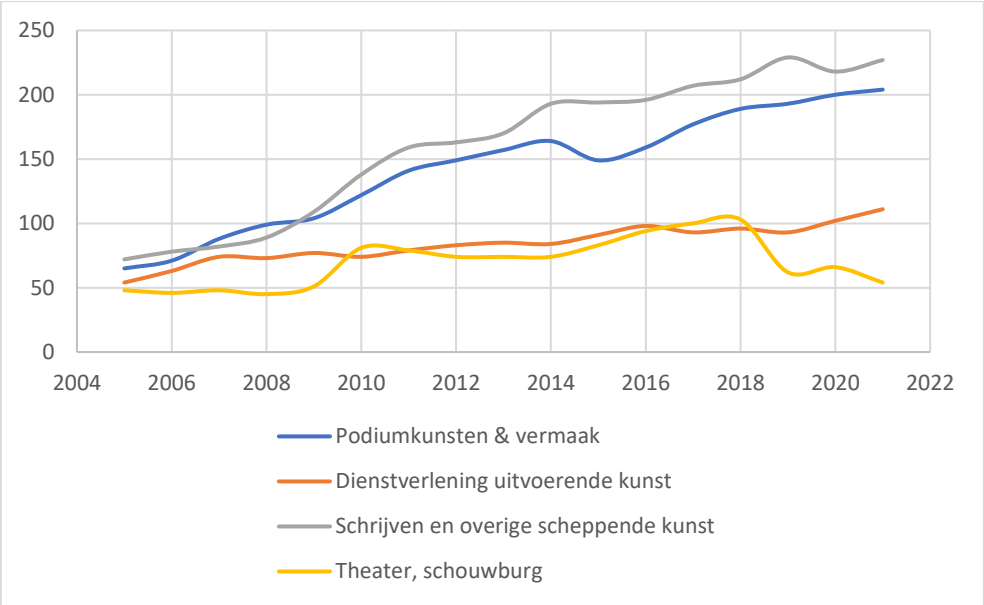

Bron: Werkgelegenheidsregister

Het totaal aantal banen van 15 uur of meer per week in de bedrijfsklasse kunst in gemeente Leeuwarden is tussen 2006 en 2021 toegenomen van 250 naar 600. Vooral bij podiumkunsten & vermaak en schrijven & overige scheppende kunst was de groei fors.

2.2 Aantal vestigingen in bedrijfsklasse kunst

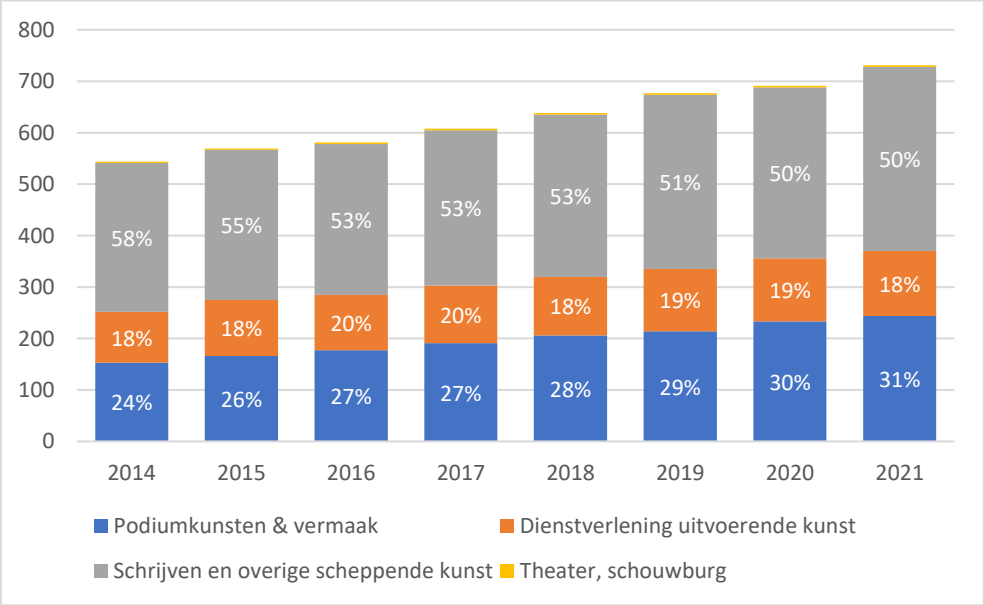

Bron: Werkgelegenheidsregister

De groei van het aantal bedrijfsvestigingen in de bedrijfsklasse kunst gaat gestaag door. Schrijven en overige scheppende kunst is met ruim 360 vestigingen het grootst. Het aandeel podiumkunsten & vermaak groeit het snelst.

2.3 Bezoekersaantallen musea

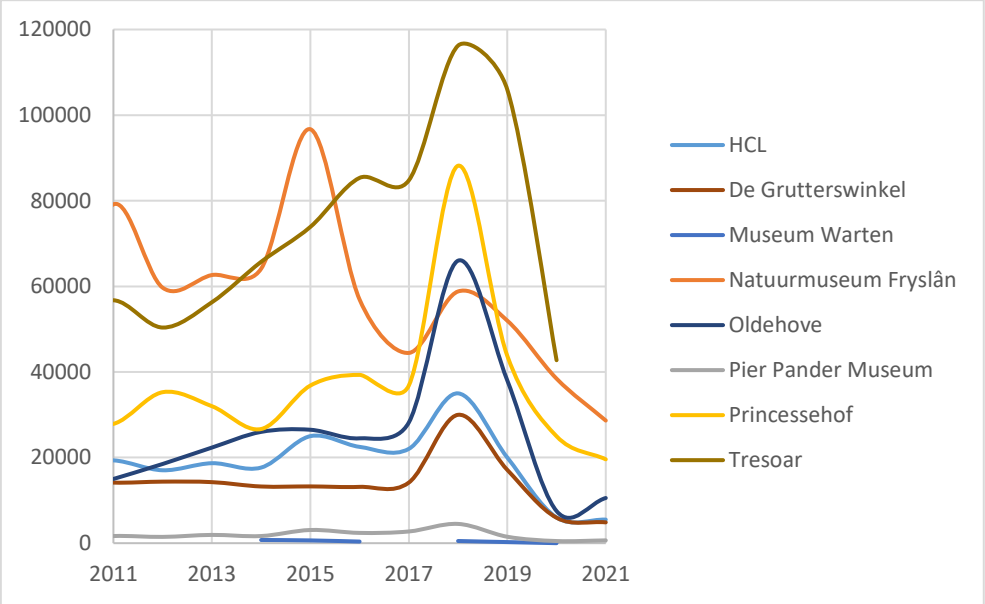

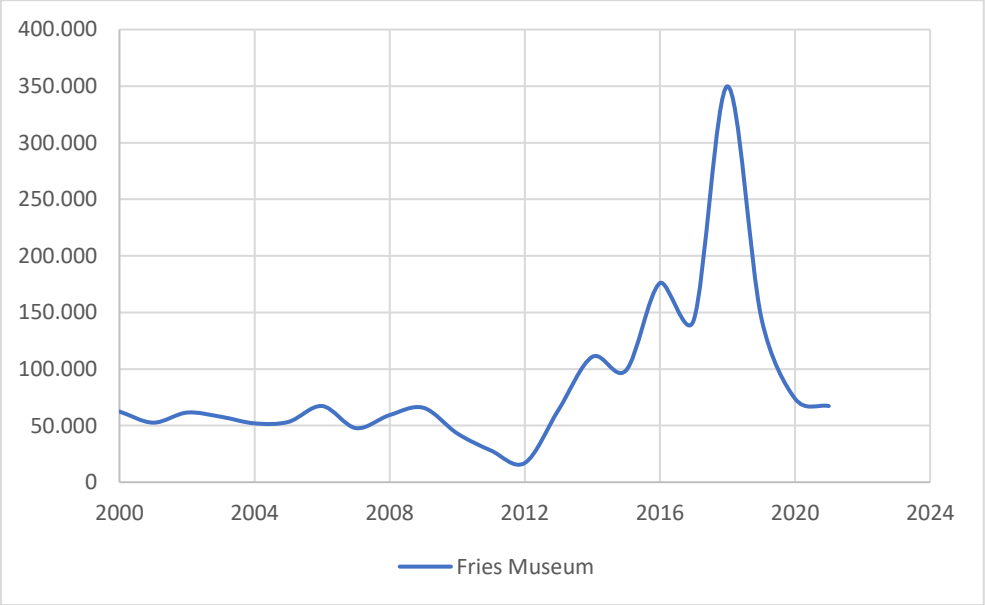

Bron: Musea in Gemeente Leeuwarden

In 2021 zijn de bezoekersaantallen voor musea opnieuw gedaald. De coronacrisis en bijbehorende lockdown(s) zijn sterk van invloed op deze daling.. Alleen bij de Oldehove is een stijging in het bezoekersaantal ten opzichte van 2020 te zien.

2.4 Deelname van volwassenen aan kunstzinnige activiteiten

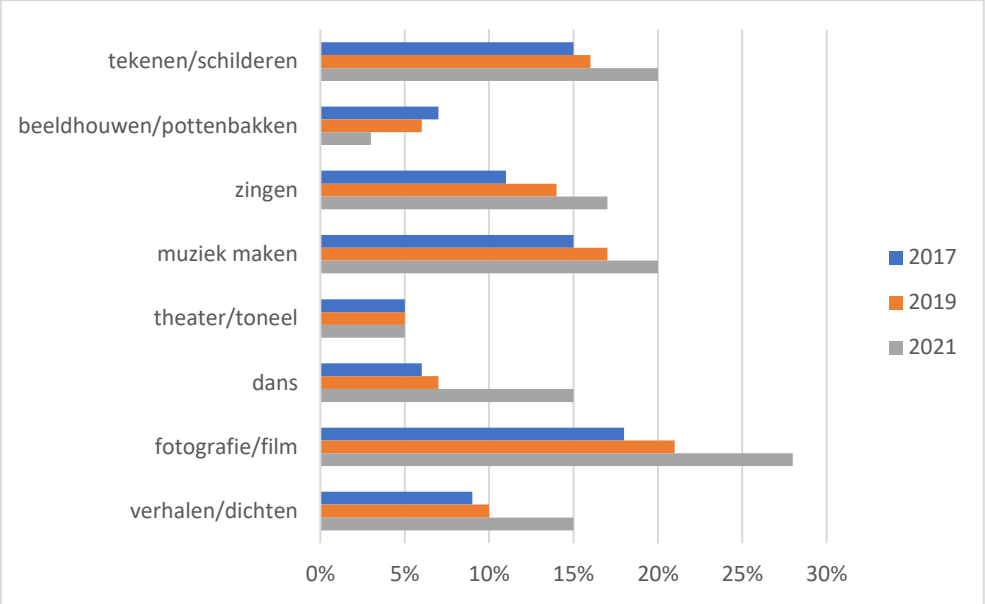

Bron: Inwonersenquête

Het percentage inwoners dat kunstzinnige activiteiten beoefent (bijvoorbeeld: tekenen, muziek maken etc.) neemt langzaam toe. Met name de activiteit fotografie/film is de afgelopen jaren gegroeid van 18% (2017) naar 28% (2021). Beeldhouwen/pottenbakken wordt door de jaren heen steeds minder gedaan.

2.5 Deelname kinderen aan kunstzinnige activiteiten

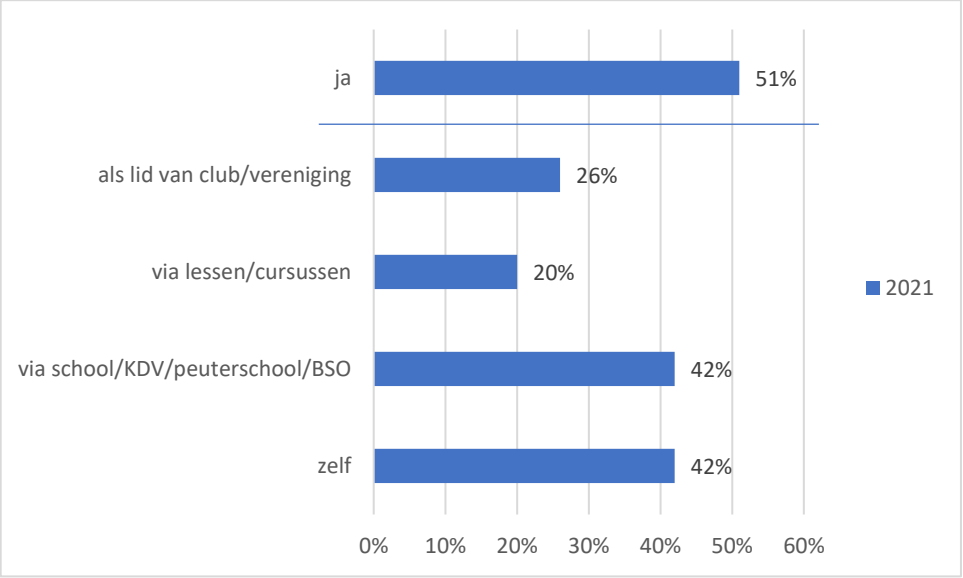

KDV: kinderdagverblijf, BSO: buitenschoolse opvang. Bron: Inwonersenquête

De helft van de inwonende kinderen doet mee aan kunstzinnige activiteiten (bijvoorbeeld: tekenen, schilderen, dansen etc.). 26% van de kinderen die aan kunstzinnige activiteiten doen, doen dat als lid van een club/vereniging. Een groter deel van de kinderen doet deze activiteit zelf en/of via school/opvang.

Manier van deelname volwassenen aan kunstzinnige activiteiten

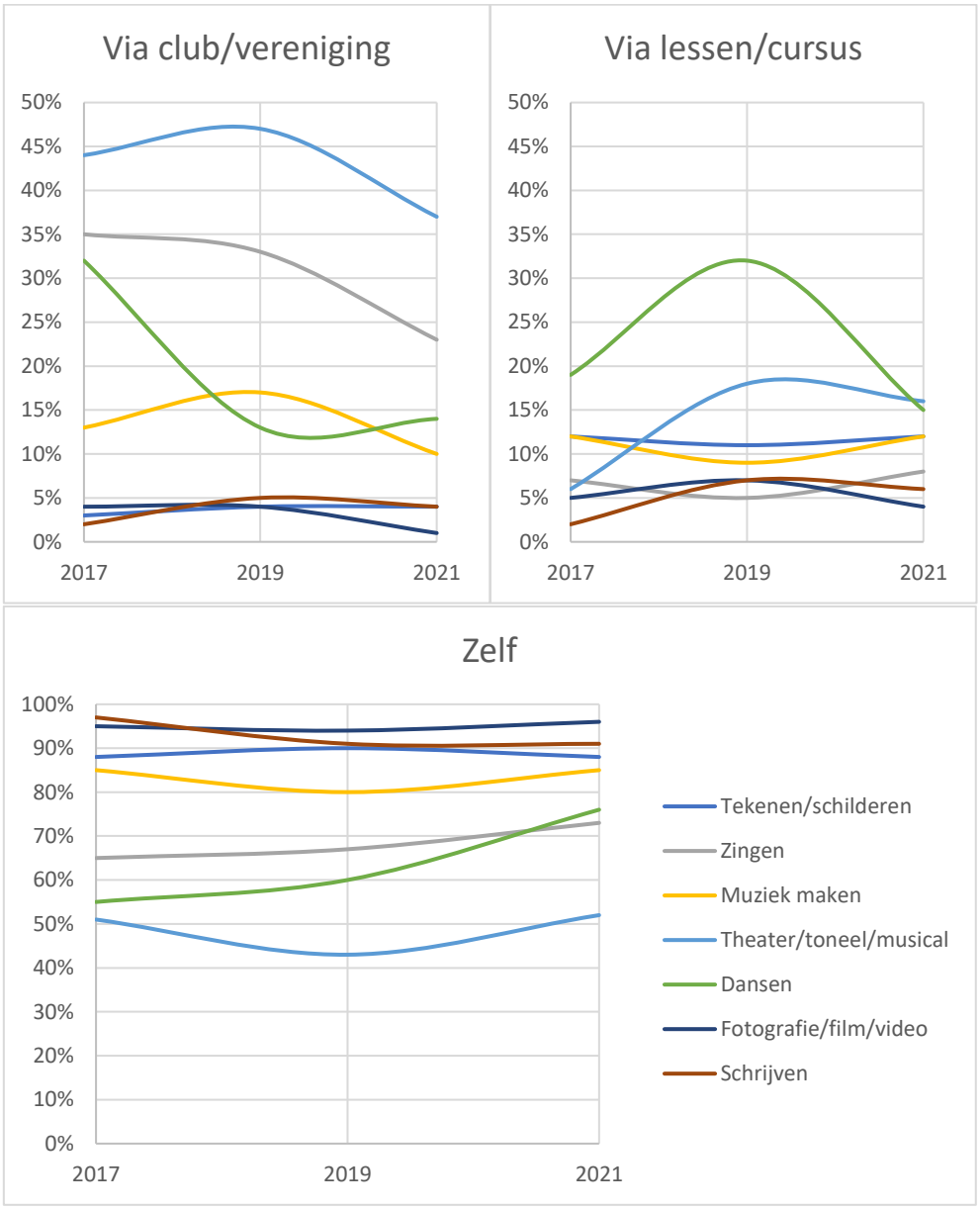

Bron: Inwonersenquête

Volwassenen beoefenen hun creatieve activiteiten voornamelijk zelfstandig. Daarnaast worden theater, zingen, dansen en muziek maken ook vaak via een vereniging of lessen beoefend. We zien in het afgelopen jaar dat bepaalde activiteiten steeds meer zelf in plaats van via een vereniging of lessen uitgevoerd worden. Mogelijk heeft dit te maken met de coronamaatregelen (lockdown(s).

2.6 Bekendheid Kunstkade

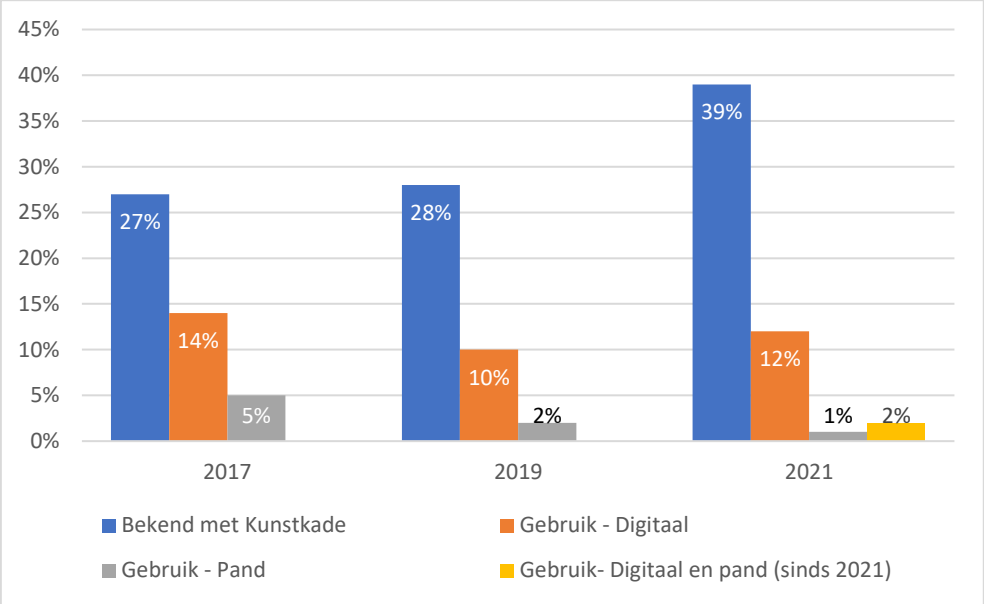

Bron: Inwonersenquête

In de afgelopen jaren groeit de bekendheid van Kunstkade onder inwoners van de gemeente Leeuwarden. Echter, ruim 80% van degenen die Kunstkade kennen maakt van de diensten van Kunstkade. Inwoners die wel gebruik maken van de Kunstkade doen dit het vaakst via de website (digitaal).

2.7 Zelf beoefenen kunstzinnige activiteiten, gemiddelde

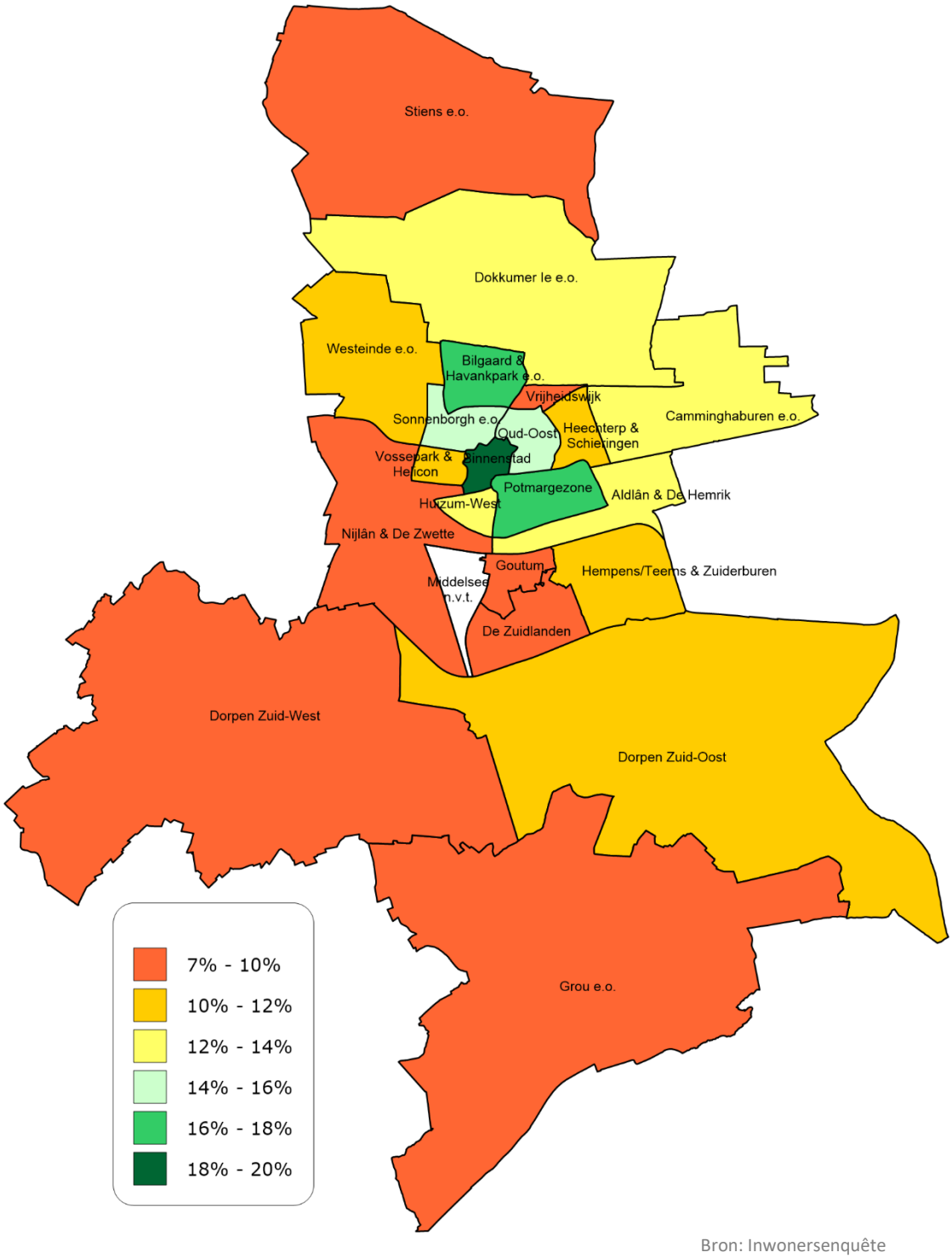

Bron: Inwonersenquête

In de Binnenstad van Leeuwarden wonen de inwoners die gemiddeld zelf de meeste kunstzinnige activiteiten beoefenen (20%). Hierbij is het gemiddelde genomen van het beoefenen van acht kunstzinnige activiteiten, van 33% van de bewoners in de Binnenstad (18 tot en met 84 jaar) die zegt aan fotografie te doen tot 0% van de binnenstadsbewoners die zegt te beeldhouwen..

Hoofdstuk 3 - Sport

3.1 Gebruik van gemeentelijke zaalaccommodaties (in uren)

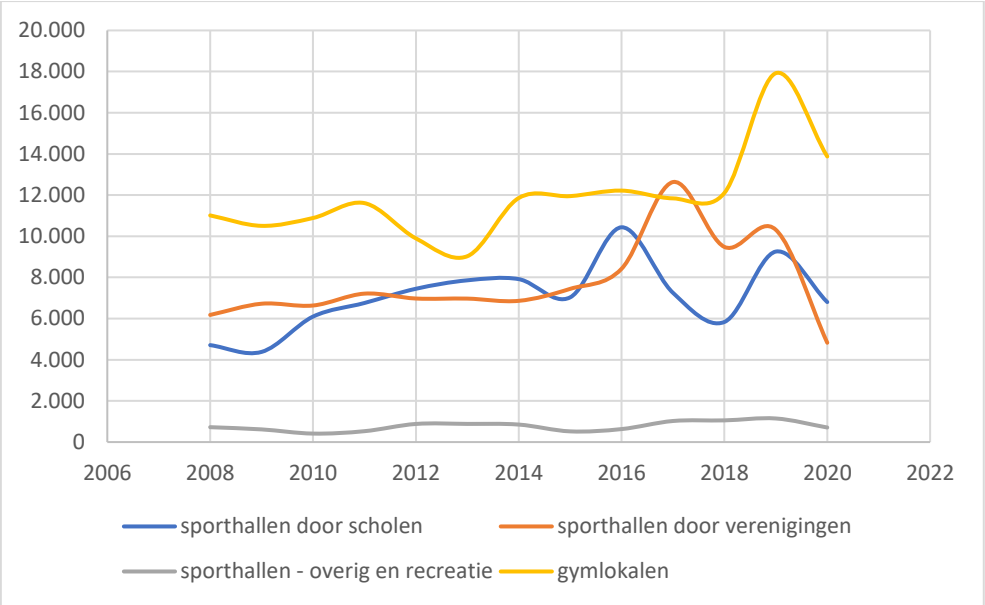

Bron: BV Sport

Door de coronamaatregelen is het gebruik van zaalaccommodaties in 2020 gedaald.

3.2 Gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties (in uren)

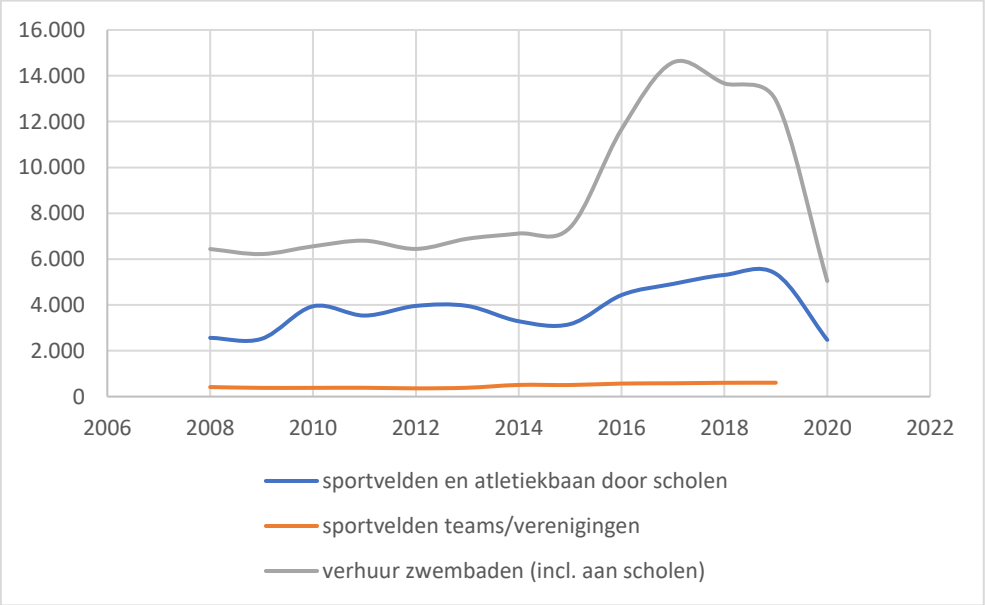

In 2020 geen cijfers sportvelden teams/verenigingen. Bron: BV Sport

De verhuur van sportaccommodaties is flink afgenomen door de coronamaatregelen.

3.3 Aantal bezoeken zwembaden

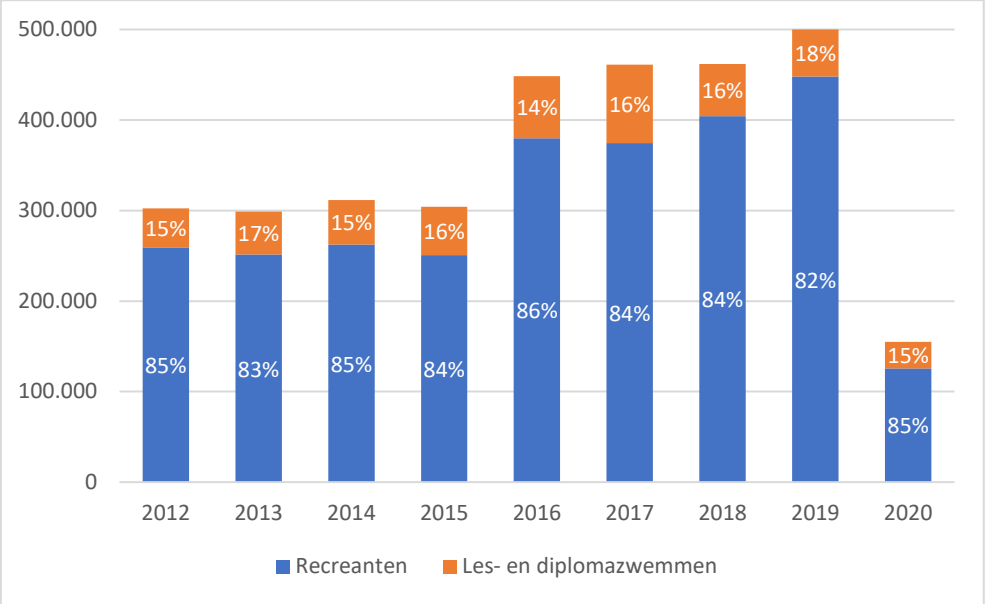

Bron: BV Sport

Het totaal aantal bezoeken aan zwembaden is tot 2019 langzaam toegenomen naar 500.000 bezoeken. In 2020 is daar nog één derde van over door de beperkingen van de coronamaatregelen.

3.4 Voldoende mogelijkheid om in woonomgeving te bewegen (%) - volwassenen

Wijk	Fietspaden	Hardlooppaden	Wandelpaden	Trimbanen
Camminghaburen e.o.	98	83	92	67
Hempens/Teerns & Zuiderburen	95	82	89	69
Goutum	91	86	82	72
Heechterp & Schieringen	89	81	80	68
Westeinde e.o.	87	70	79	81
Stiens e.o.	92	73	81	57
Potmargezone	90	73	82	56
Vossepark & Helicon	89	72	75	63
Huizum-West	86	69	78	66
Bilgaard & Havankpark e.o.	91	78	80	49
Dokkumer Ie e.o.	88	77	69	62
Nijlân & De Zwette	89	67	79	59
Dorpen Zuid-West	85	73	74	56
Aldlân & De Hemrik	86	65	86	50
Oud-Oost	88	67	71	55
Binnenstad	90	63	75	46
Grou e.o.	83	66	71	53
Sonnenborgh e.o.	85	61	73	53
De Zuidlanden	79	75	71	41
Vrijheidswijk	79	61	61	46
Dorpen Zuid-Oost	67	59	56	53

Bron: Inwonersenquête

In 2021 vindt het merendeel van de inwoners dat er in hun woonomgeving voldoende mogelijkheden zijn om te bewegen/sportief bezig te zijn. Met name fiets- en wandelpaden zijn voldoende aanwezig. Op wijkniveau zijn er verschillen: Camminghaburen e.o., Hempens/Teerns & Zuiderburen en Goutum scoren hoog, terwijl Dorpen Zuid-Oost, Vrijheidswijk en De Zuidlanden laag scoren.

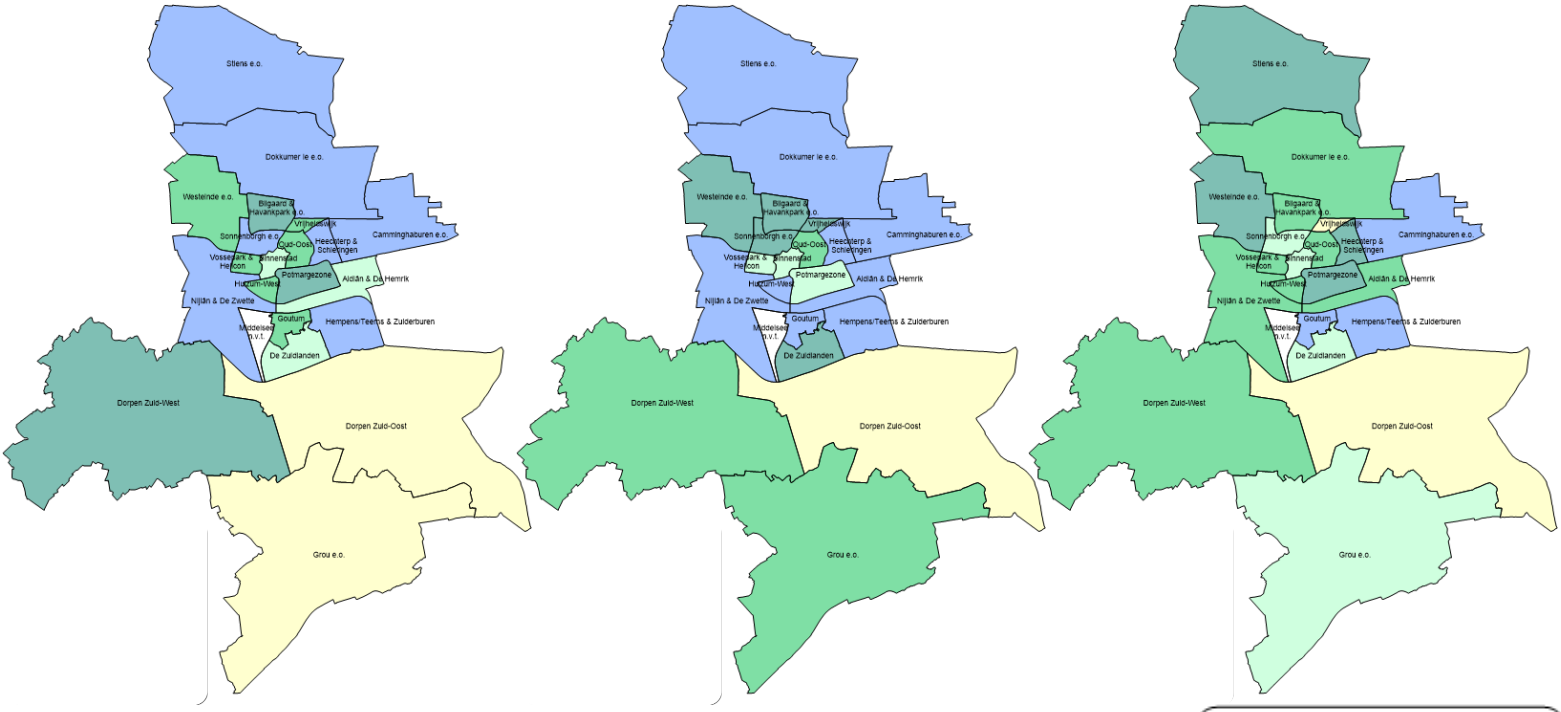

Bron: Inwonersenquête

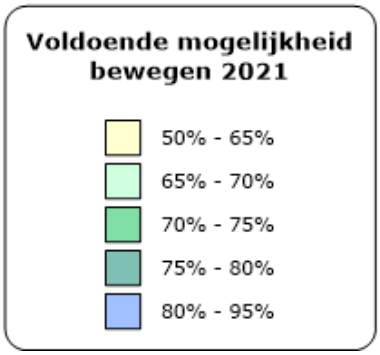

In de ontwikkeling van de afgelopen jaren zien we tussen 2017 en 2019 een toename van de wijken waarbij minstens 80% van de inwoners de beweegmogelijkheden in hun woonomgevingvoldoende vindt (blauw). In 2021 liggen de percentages in de meeste wijken iets lager.

3.5 Voldoende mogelijkheid om in de omgeving te bewegen - kinderen

Wijk	2019 (%)	2021 (%)	verandering
Vrijheidswijk	42	63	▲
Dorpen Zuid-Oost	65	80	▲
Dorpen Zuid-West	76	88	▲
Binnenstad	30	39	▲
Camminghaburen e.o.	66	72	▲
Nijlân & De Zwette	63	67	▲
Oud-Oost	49	52	▲
Westeinde e.o.	91	93	▲
Vossepark & Helicon	80	80	▬
Heechterp & Schieringen	73	71	▼
Goutum	68	66	▼
Potmargezone	62	60	▼
Bilgaard & Havankpark e.o.	68	65	▼
De Zuidlanden	72	65	▼
Sonnenborgh e.o.	62	53	▼
Grou e.o.	77	64	▼
Huizum-West	78	64	▼
Stiens e.o.	71	53	▼
Hempens/Teerns & Zuiderburen	92	70	▼
Dokkumer Ie e.o.	74	49	▼
Aldlân & De Hemrik	90	63	▼

Bron: Inwonersenquête

In 19 van de 21 wijken van gemeente Leeuwarden geeft tenminste de helft van de ouders met inwonende kinderen een voldoende voor beweegmogelijkheden voor hun kinderen in de eigen woonomgeving. In de Binnenstad en Dokkumer Ie e.o. is dat niet het geval.

In vergelijking met 2019 is de tevredenheid over beweegmogelijkheden voor kinderen in woonomgeving het meeste gestegen bij de Vrijheidswijk, Dorpen Zuid-Oost en Dorpen Zuid-West. De tevredenheid over deze beweegmogelijkheden is het meeste gedaald bij Aldân & De Hemrik, Dokkumer Ie e.o. en Hempens/Teerns & Zuiderburen.

Hoofdstuk 4 - Jeugd & Onderwijs

4.1 Ontwikkelingen leerlingen (speciaal) basisonderwijs

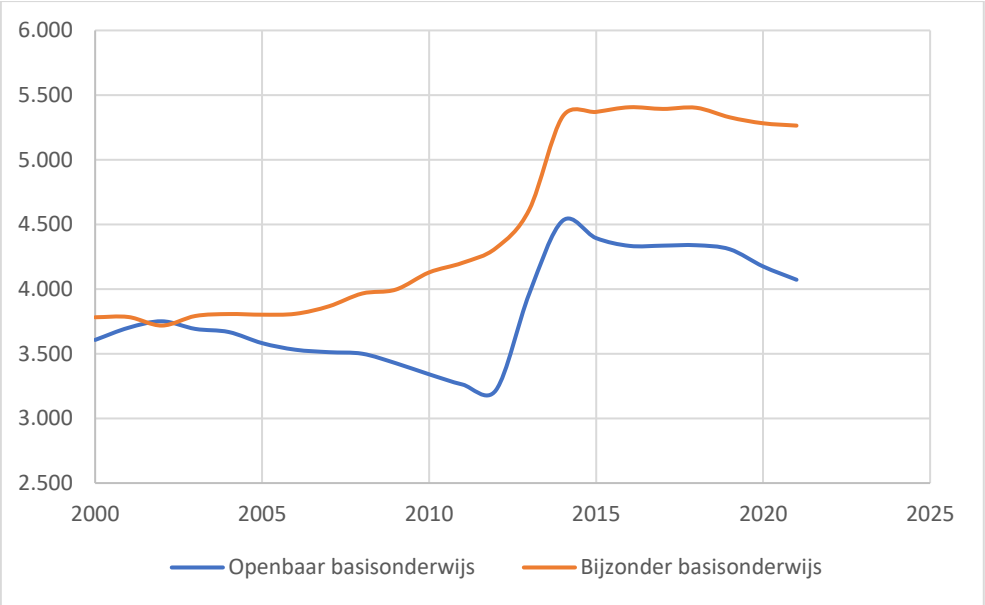

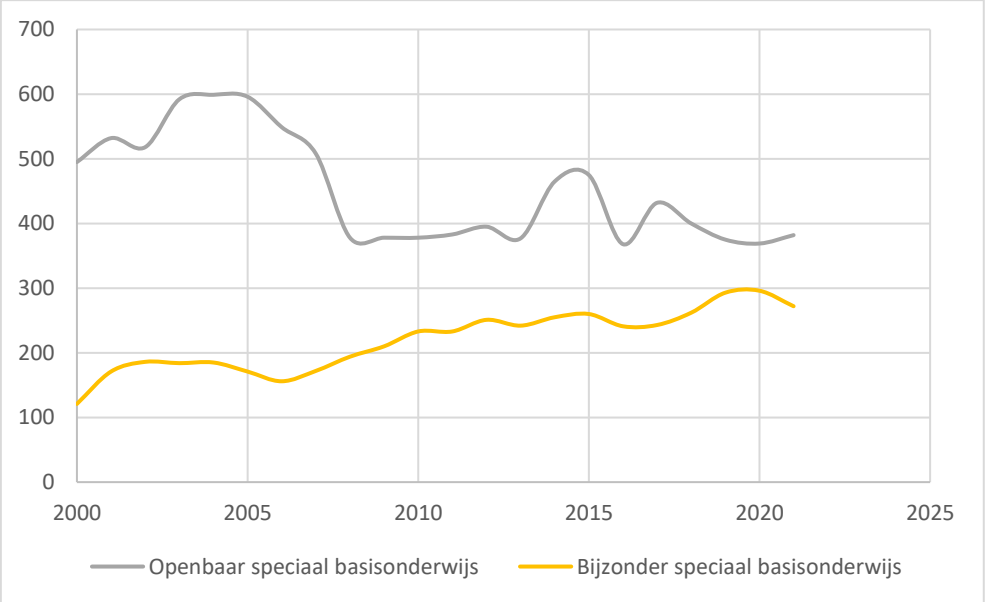

Bron: Sector Onderwijs – Gemeente Leeuwarden

Sinds het jaar van de gemeentelijke herindeling (2014) zien we een gestage daling van het aantal kinderen in het openbaar onderwijs. De leerlingenaantallen in het bijzonder basisonderwijs zijn redelijk stabiel. Het aantal leerlingen in het bijzonder speciaal onderwijs is in 2021 voor het eerst sinds een lange periode iets gedaald. In het openbaar speciaal onderwijs ligt het aantal leerlingen nog altijd lager dan in de periode 2000-2007.

4.2 Ontwikkeling aantal hbo-studenten tegenover 17 t/m 24-jarigen

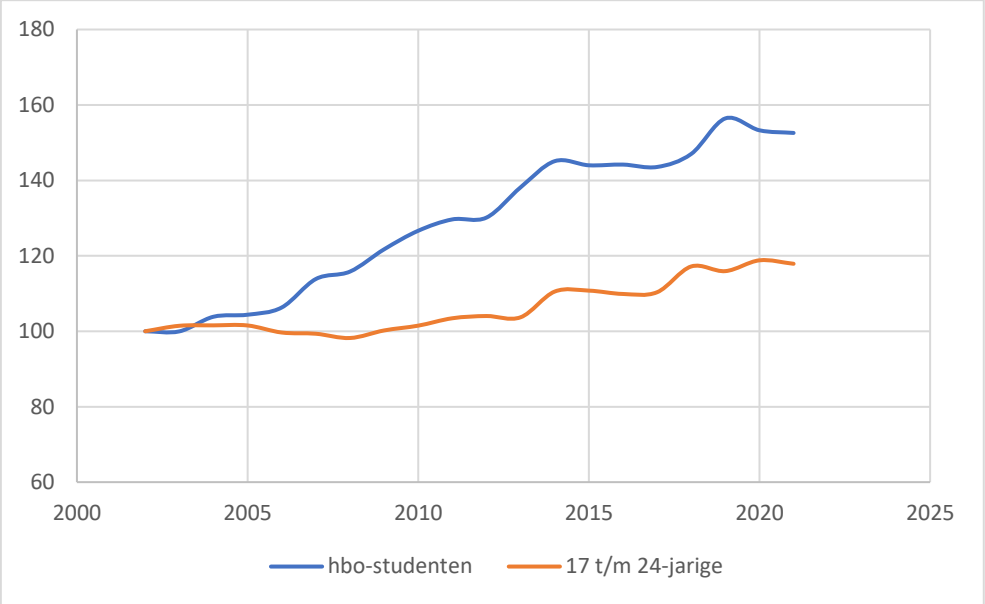

Bron: NHL Stenden Hogeschool/Gemeente Leeuwarden

Tussen 2002 en 2022 is het aantal hbo-studenten sneller gegroeid dan het aantal 17 t/m 24-jarigen woonachtig in gemeente Leeuwarden. Het aantal 17 tot en met 24-jarigen is een indicator voor het aantal uitwonende studenten. Ook uit gegevens van een studentenmonitor (Kences) en uit CBS-inkomensgegevens blijkt dat het aantal uitwonende hoger opgeleiden in Leeuwarden wat gedaald is. Dit sinds de invoering van het studievoorschot stelsel.

4.3 Aantal bo-, vo- en mbo-leerlingen en hbo- en wo-studenten

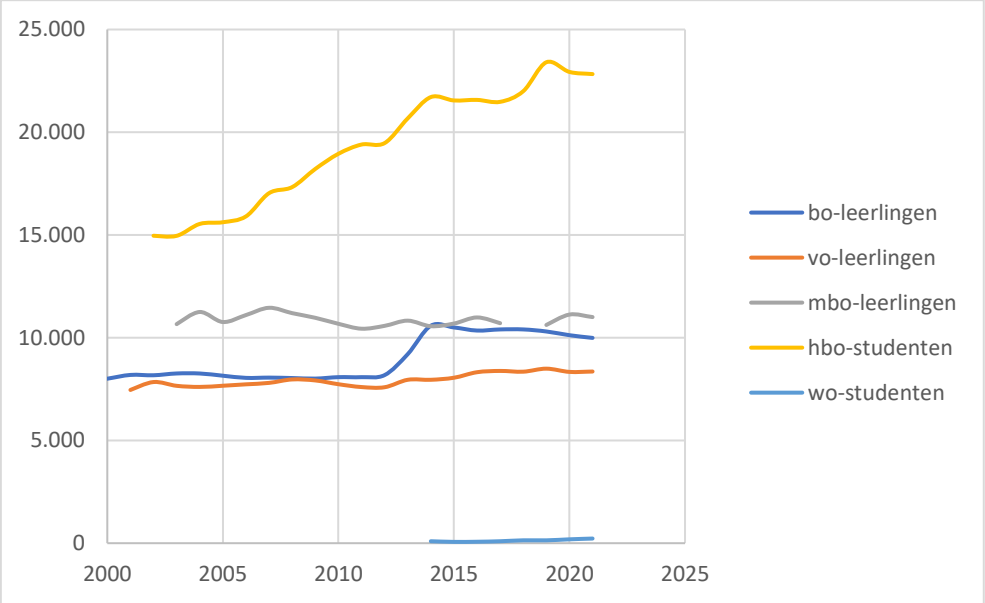

Bron: Sector Onderwijs/Diverse onderwijsinstellingen

Het aantal hbo-studenten studerend in Leeuwarden is sinds 2002 sterk gestegen van 15 duizend naar bijna 23 duizend in 2021. Het aantal mbo- en vo-leerlingen is redelijk stabiel. De toename in het basisonderwijs tussen 2013 en 2014 wordt veroorzaakt door de gemeentelijke herindeling en daalt sindsdien licht. Het aantal wo-studenten is sinds de start van het wo-onderwijs in 2014 verdubbeld naar ruim 200 leerlingen in 2021 (zie ook 4.7).

4.4 Aantal leerlingen voortgezet onderwijs

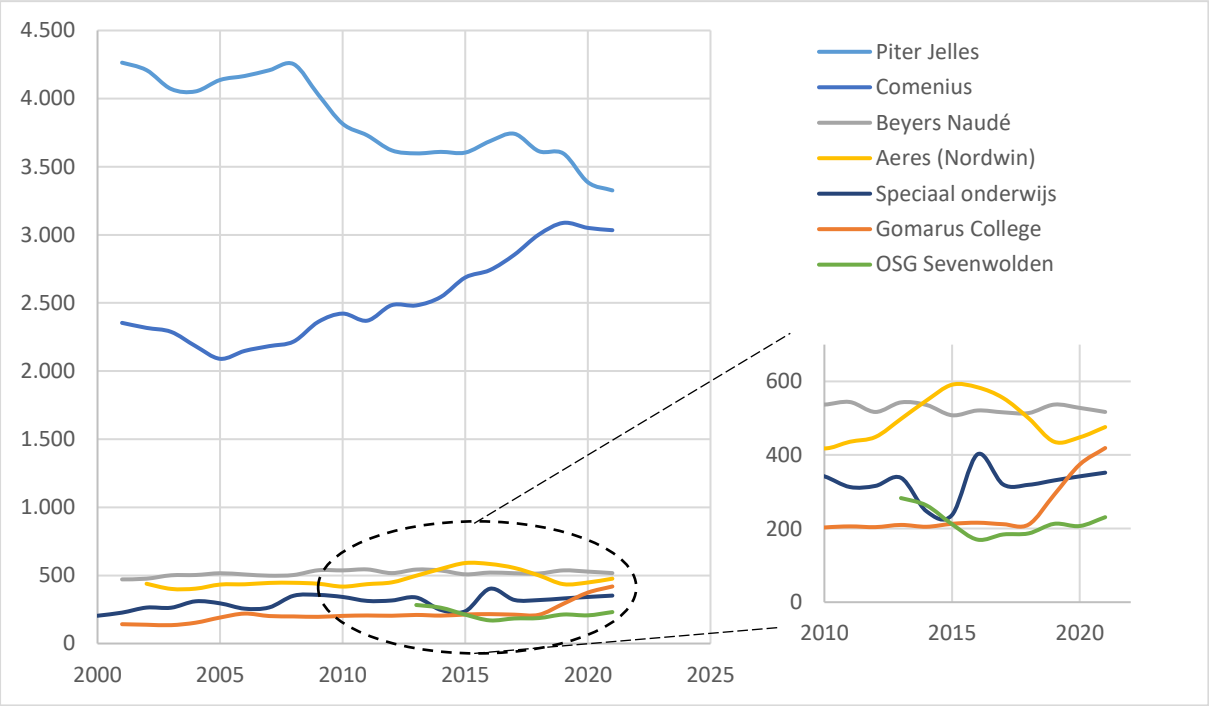

Bron: Sector Onderwijs

In 2021 vlakt de groei van het leerlingenaantal van het Comenius af. De dalende trend in het aantal leerlingen op Piter Jelles zet door. De leerlingenaantallen op andere scholen voor voortgezet onderwijs liggen tussen de 200 en 600 leerlingen. Het Gomarus College ziet sinds 2018 een toename in aantal leerlingen.

4.5 Prognose aantal leerlingen voortgezet onderwijs

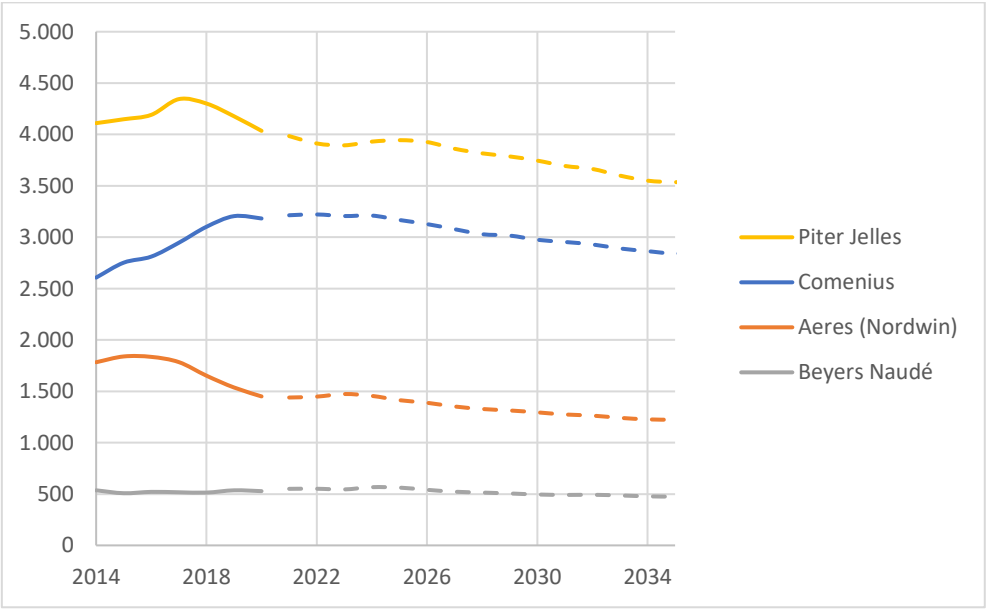

Bron: DUO

De verwachting is dat door de afname van het aantal jongeren in de leeftijd 12 t/m 17 jaar het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs gaat dalen. Dat zien we ook terug in de prognose van het leerlingenaantal van middelbare scholen in Gemeente Leeuwarden.

4.6 Geïndexeerde prognose aantal leerlingen voortgezet onderwijs

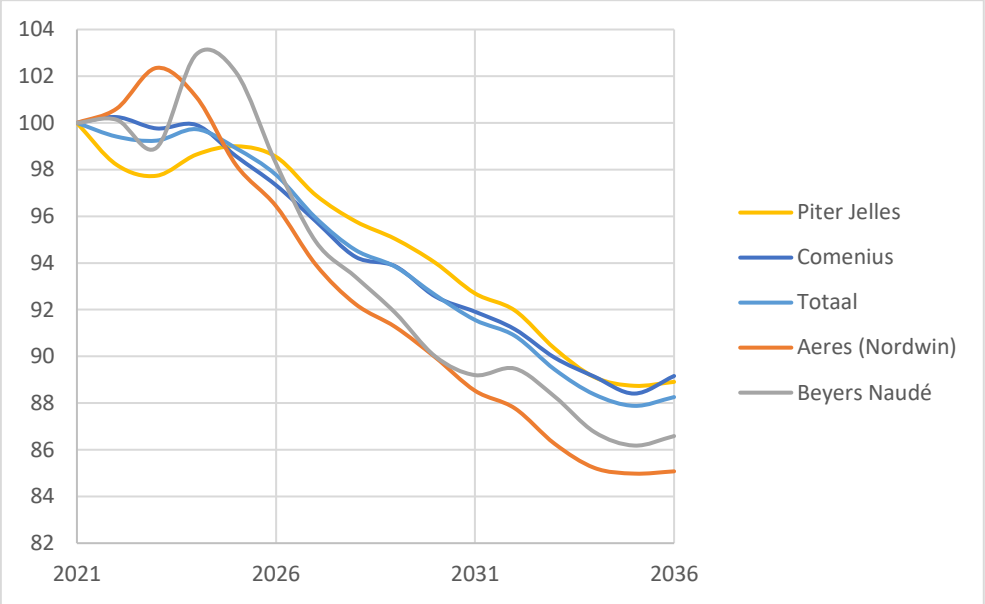

Bron: DUO

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs zal de komende 15 jaar met zo'n 10% gaan dalen. Voor Aeres en Beyers Naudé zal die dalende trend sterker (kunnen) zijn dan voor Piter Jelles en Comenius.

4.7 Aantal wo-studenten

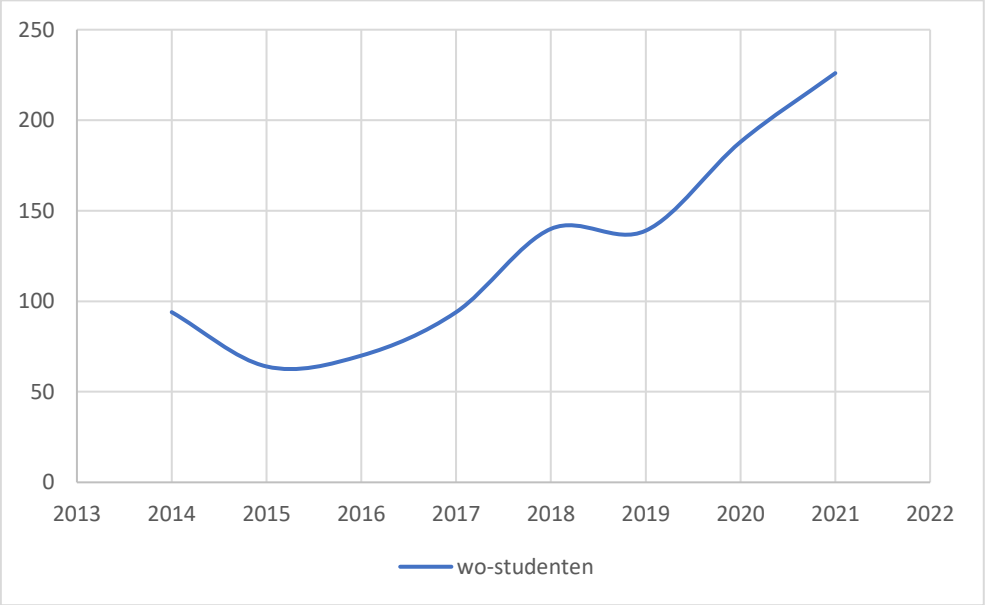

Bron: Rijksuniversiteit Groningen – Campus Fryslân

Ook in 2021 zet de gestage stijging van het aantal WO-studenten in gemeente Leeuwarden door.

4.8 Aantal hbo-studenten

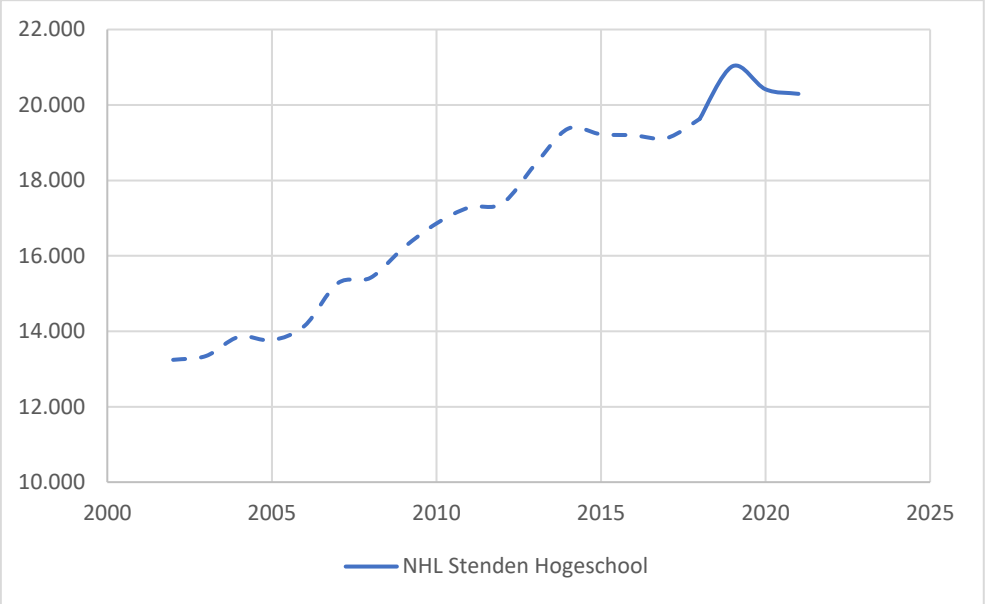

Bron: NHL Stenden Hogeschool

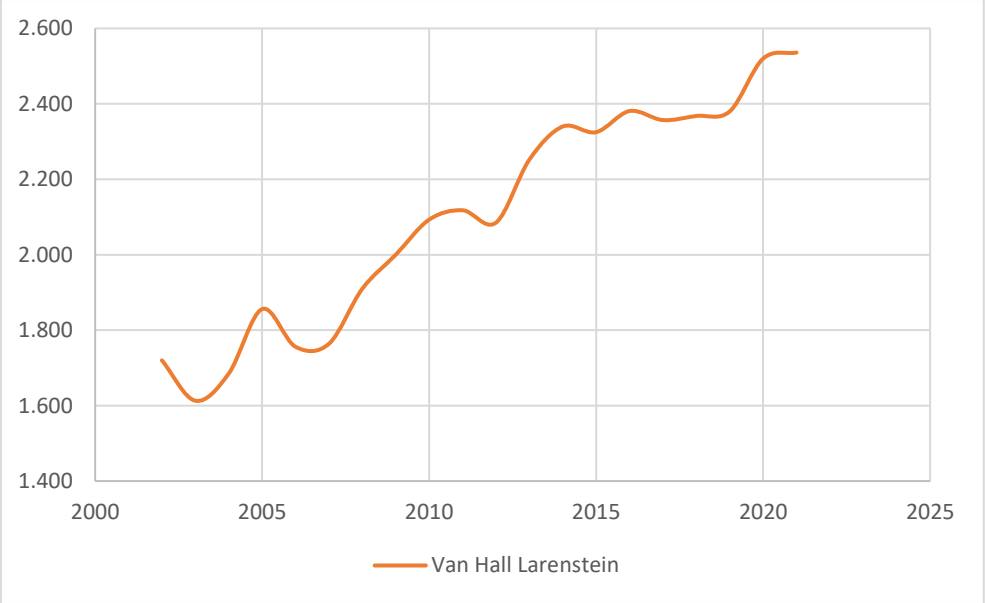

Bron: Van Hall Larenstein

Het aantal studenten studerend aan een hbo-instelling in Leeuwarden kent tot-en-met 2020 een stijgende lijn, in 2021 vlakt deze wat af. In 2018 zijn NHL en Stenden gefuseerd tot NHL Stenden. De optelsom van het aantal Stenden- en NHL-leerlingen vóór deze fusie wordt in de grafiek weergegeven als een stippellijn. Er studeren nu 22.830 hbo-studenten in Leeuwarden.

4.9 Aantallen Jeugdhulp per leeftijdsgroep

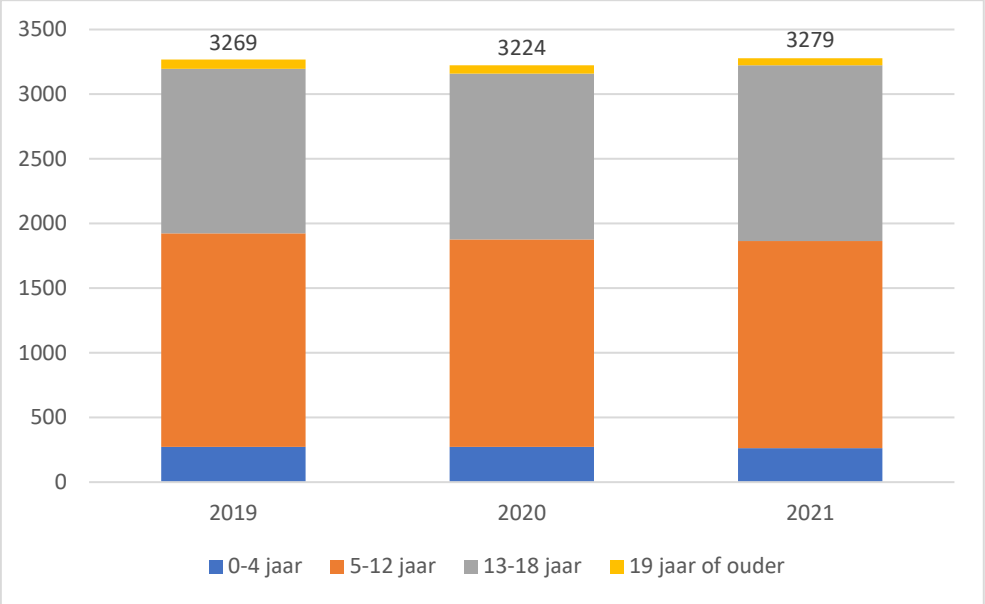

Bron: Datacentrum Sociaal Domein

Na een lichte daling tussen 2019 en 2020 in het aantal cliënten in de jeugdhulp, is het aantal in 2021 toegenomen. In vergelijking met voorgaande jaren is de groep 13-18-jarigen gegroeid.

4.10 Jeugdhulp: hoofdcategorieën en looptijd

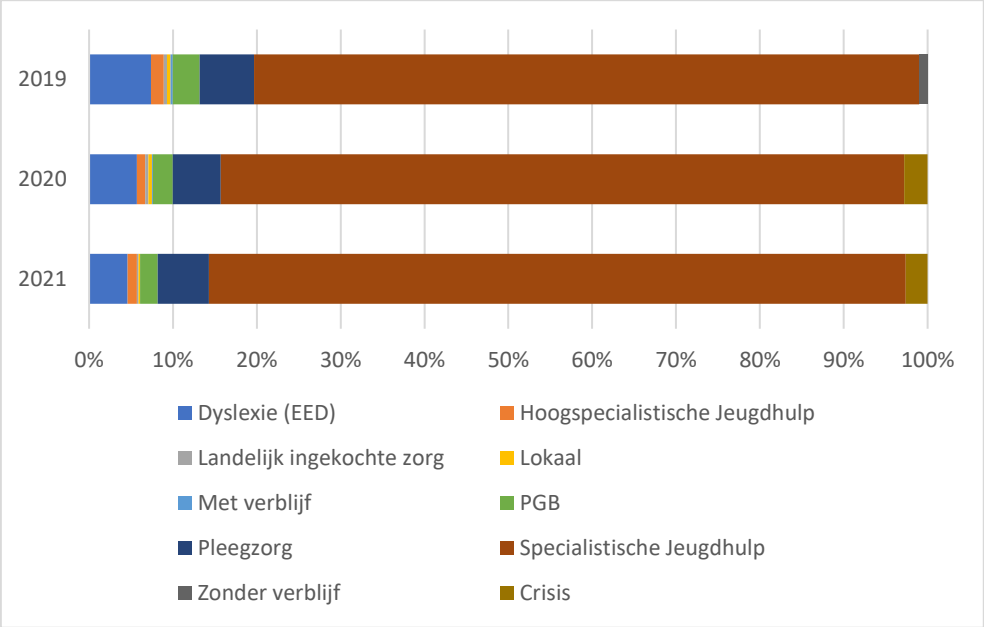

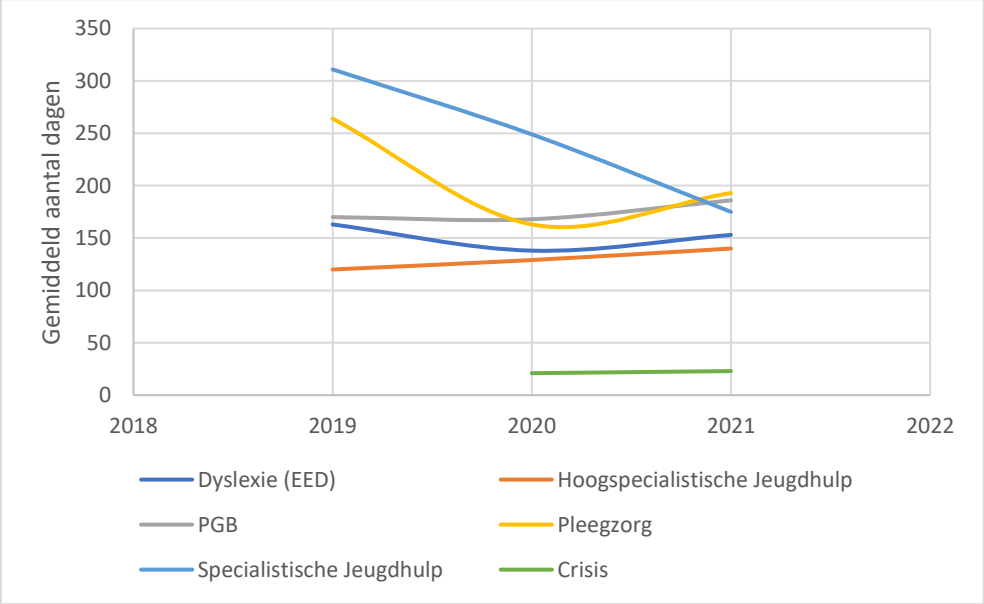

Bron: Datacentrum Sociaal Domein

Van alle kinderen die jeugdhulp krijgen, vallen 4 van de 5 kinderen onder de categorie ‘specialistische jeugdhulp’. In 2021 is de gemiddelde duur van een toewijzing in de jeugdhulp 130 dagen. Hierbij gaat het om toewijzingen gestart in het genoemde jaar en waarbij het behandeltraject al is afgerond. Het gemiddelde van 2021 ligt gemiddeld wat lager dan in voorgaande jaren, omdat er in vergelijking met voorgaande jaren meer behandeltrajecten nog niet zijn afgerond.

Hoofdstuk 5 - Sociaal Maatschappelijke Ontwikkeling

5.1 Geluksgevoel naar wijk

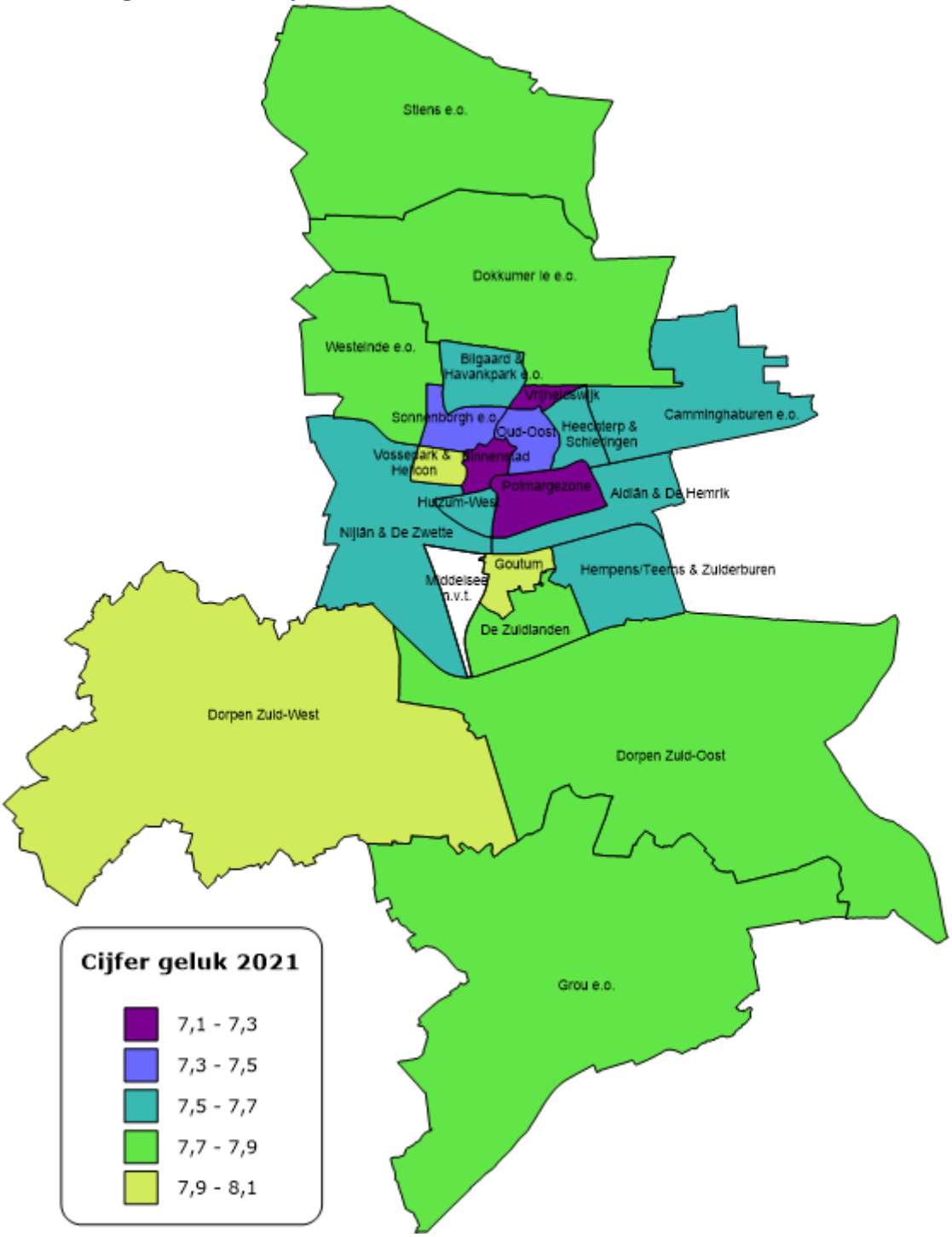

Bron: Inwonersenquête

In de Inwonersenquête wordt gevraagd om met een rapportcijfer (van 1 t/m 10) aan te geven hoe gelukkig men zich in het algemeen voelt. Het gemiddelde rapportcijfer van de inwoners van gemeente Leeuwarden voor geluk is 7.6 (net als in 2020). Op wijkniveau varieert dit tussen 7.1 (Binnenstad) en 8.1 (Dorpen Zuid-West). In Heechterp & Schieringen is het rapportcijfer het meest gestegen, namelijk van 7.2 in 2020 naar 7.6 in 2021. Inde Binnenstad & Hempens/Teerns & Zuiderburen, is het rapportcijfer met 0,4 gedaald, maar beide scoren nog wel (ruim) voldoende.

5.2 Goede gezondheid naar wijk

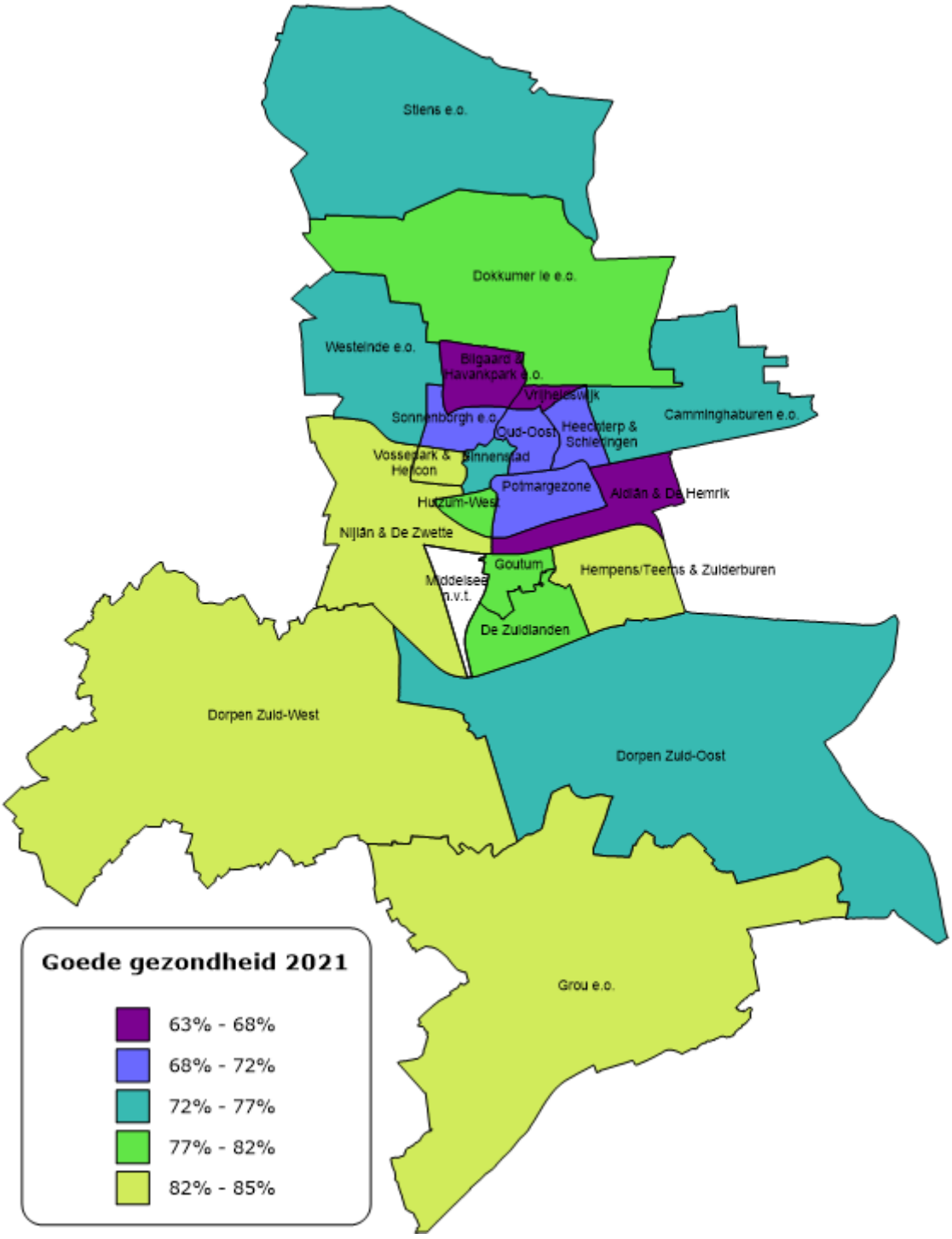

Bron: Inwonersenquête

Het percentage inwoners dat de (fysieke) gezondheid als goed tot uitstekend beoordeeld ligt het laagst in Bilgaard & Havankpark e.o. (63%) en het hoogst in Dorpen Zuid-West, Hempens/Teerns & Zuiderburen en Vossepark & Helicon (85%).

5.3 Eenzaamheid

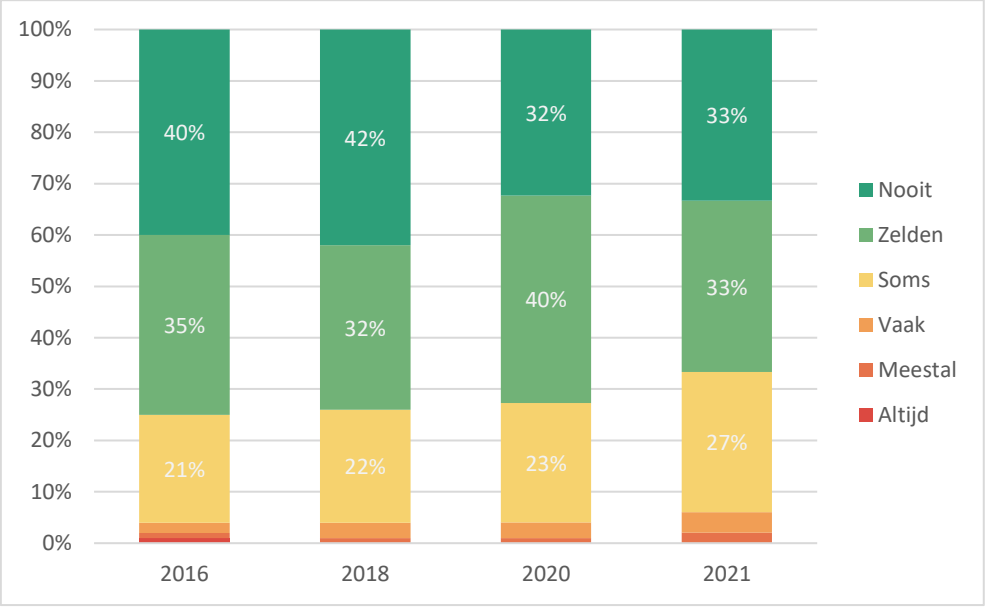

Bron: Inwonersenquête

In 2020 en 2021 gaven minder inwoners aan zich nooit eenzaam te voelen dan in 2018 en 2016. In 2021 neemt de groep die zich meestal, vaak of soms eenzaam voelt toe ten opzichte van 2020.

5.4 Gevoel van eenzaamheid naar belangrijkste inkomstenbron

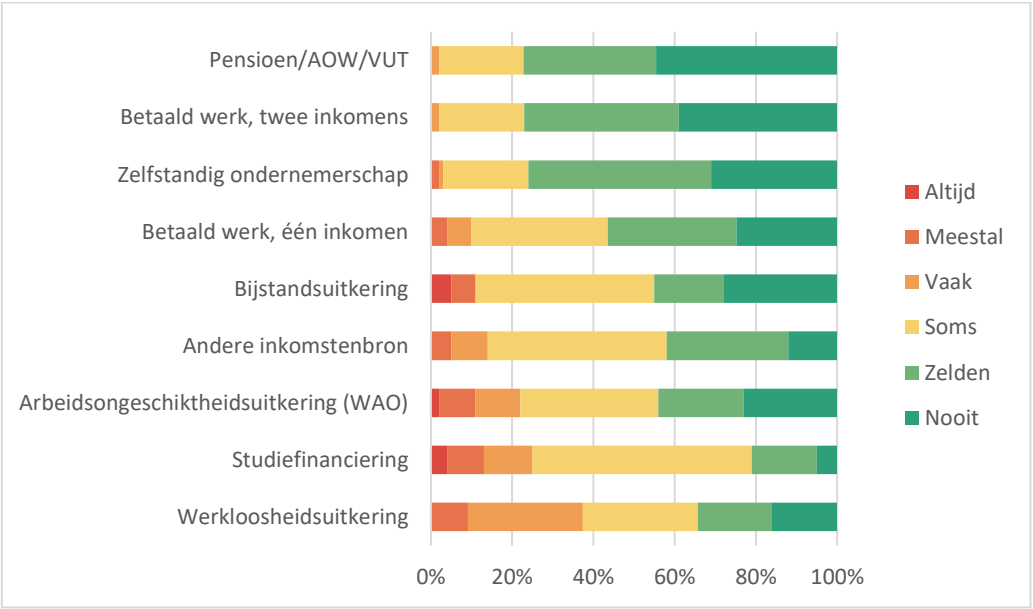

Bron: Inwonersenquête

Inwoners met een werkloosheidsuitkering en degenen die studiefinanciering krijgen voelen zich het vaakst weleens eenzaam, werkenden en gepensioneerden voelen zich het minst vaak weleens eenzaam.

5.5 Weten waar men terecht kan voor WMO, ontmoeten, vrijwilligerswerk

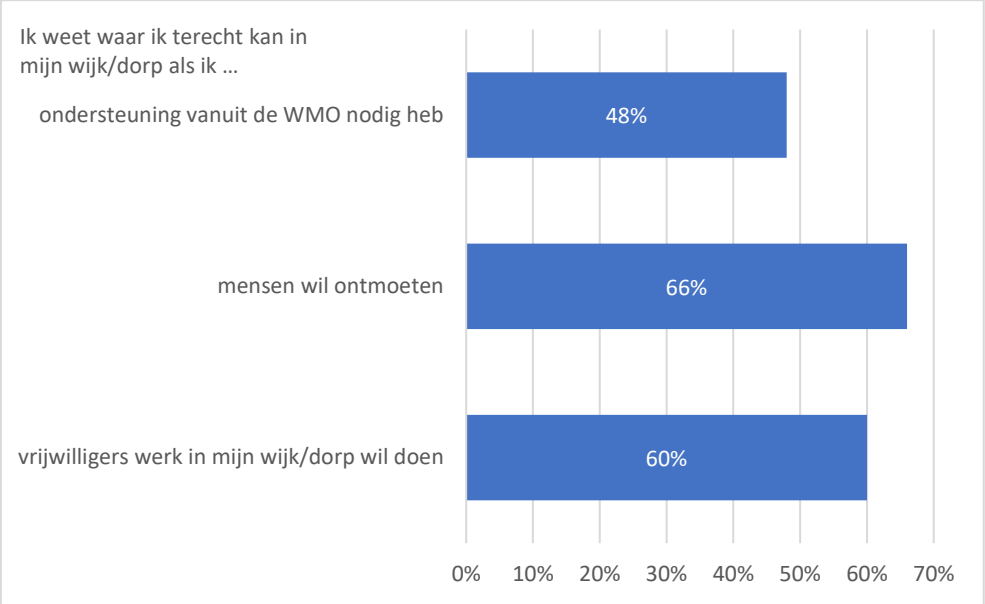

Bron: Inwonersenquête

De meerderheid van de inwoners weet waar ze in de eigen wijk/ het eigen dorp terecht kunnen voor het ontmoeten van mensen of waar ze zich kunnen aanmelden voor vrijwilligerswerk. Waar men terecht kan voor ondersteuning vanuit de WMO is minder bekend.

5.6 Bekendheid met dorps- en/of buurtkamers

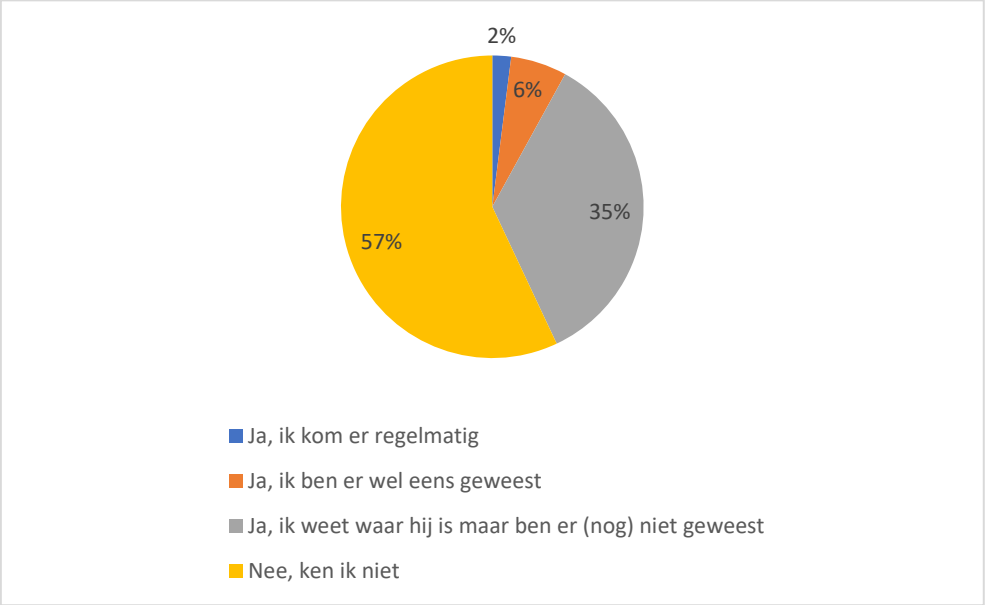

Bron: Inwonersenquête

In gemeente Leeuwarden is 43% van de inwoners op de hoogte van het bestaan van de dorps- en/of buurtkamers; 8% is er ook wel eens geweest en 2% komt er regelmatig.

5.7 Inzetten voor wijk/dorp

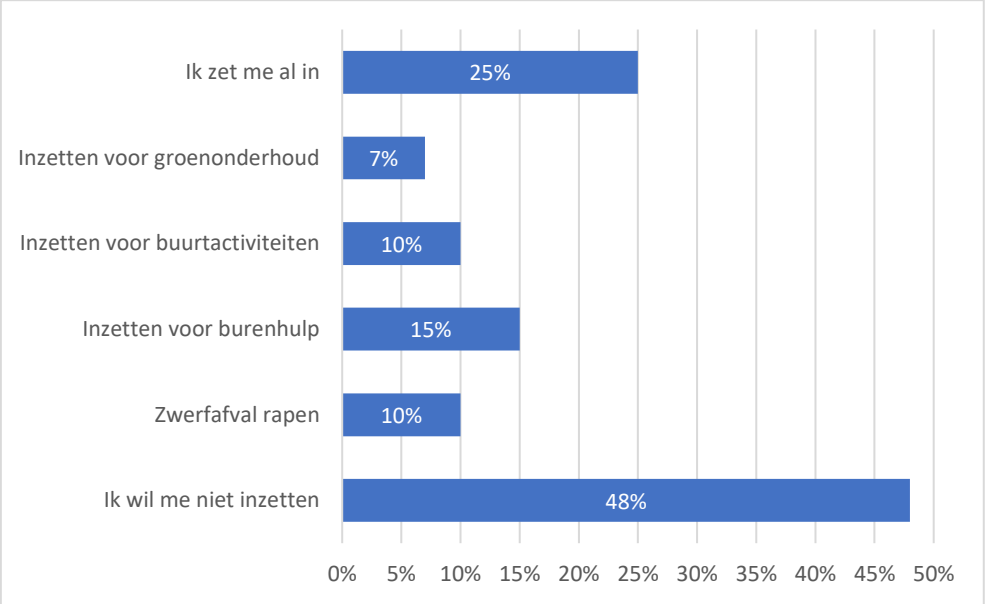

Bron: Inwonersenquête

Eén op de vier inwoners zet zich al in voor de eigen wijk/het eigen dorp. Men zet zich het liefst in voor burenhulp. Bijna de helft van de inwoners is niet bereid zich in te zetten voor de eigen wijk/het eigen dorp.

5.8 (Mentale) gezondheid en verslechtering door Coronacrisis per wijk

Wijk	Lichamelijke gezondheid	Mentale gezondheid	Verslechtering gezondheid
Dorpen Zuid-West	85%	97%	6%
Hempens/Teerns & Zuiderburen	85%	92%	8%
Goutum	77%	92%	5%
Grou e.o.	84%	87%	8%
Dorpen Zuid-Oost	75%	90%	5%
Vossepark & Helicon	85%	88%	14%
Dokkumer Ie e.o.	78%	88%	10%
De Zuidlanden	79%	89%	13%
Stiens e.o.	76%	84%	10%
Nijlân & De Zwette	83%	80%	15%
Westeinde e.o.	76%	85%	13%
Huizum-West	78%	80%	14%
Camminghaburen e.o.	73%	83%	15%
Gemeente Leeuwarden	74%	80%	14%
Vrijheidswijk	65%	80%	7%
Bilgaard & Havankpark e.o.	63%	82%	9%
Aldlân & De Hemrik	66%	78%	12%
Heechterp & Schieringen	68%	75%	15%
Oud-Oost	68%	75%	18%
Potmargezone	70%	67%	17%
Sonnenborgh e.o.	69%	70%	20%
Binnenstad	74%	70%	26%

Bron: Inwonersenquête

In de tabel hierboven zijn de wijken van hoog naar laag gerangschikt op basis van het resultaat uit de rekensom '% lichamelijke gezondheid + % mentale gezondheid - % verslechtering door corona'. In de meeste wijken beoordelen de inwoners hun mentale gezondheid als beter dan de lichamelijke. In de wijken Binnenstad en Sonnenborgh e.o. ervaart ten minste 1 op de 5 inwoners een verslechtering van de mentale gezondheid door de Coronacrisis.

Jongvolwassen gaven vaker aan dat hun mentale gezondheid verslechterde door corona dan ouderen (niet zichtbaar in de tabel). Meer details hierover zijn op te vragen bij de afdeling Rapportage, Statistiek & Onderzoek van gemeente Leeuwarden.

5.9 Aantal personen met een maatwerkarrangement (WMO) per 1.000 inwoners

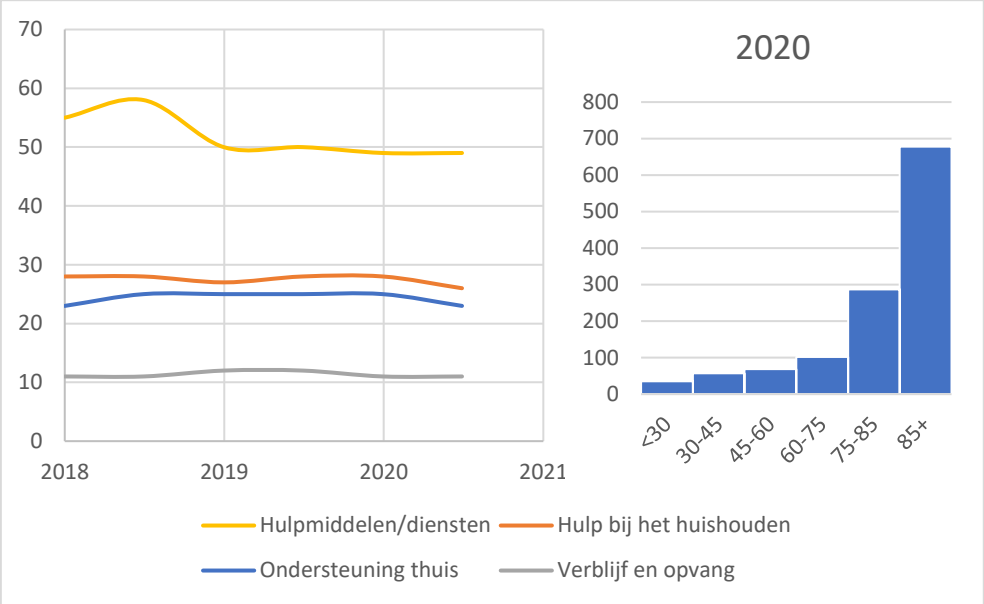

Bron: CBS

Binnen de WMO wordt het meest gebruik gemaakt van de categorie hulpmiddelen/diensten, gevolgd door hulp bij het huishouden. Het aantal personen (per 1000 inwoners) dat gebruik maakt van een maatwerkarrangement is de afgelopen jaren vrij stabiel. Verder geldt: naarmate men ouder is wordt er meer gebruik gemaakt van de WMO.

5.10 Gemeentelijke uitgaven WMO-maatwerkvoorzieningen, vergelijking

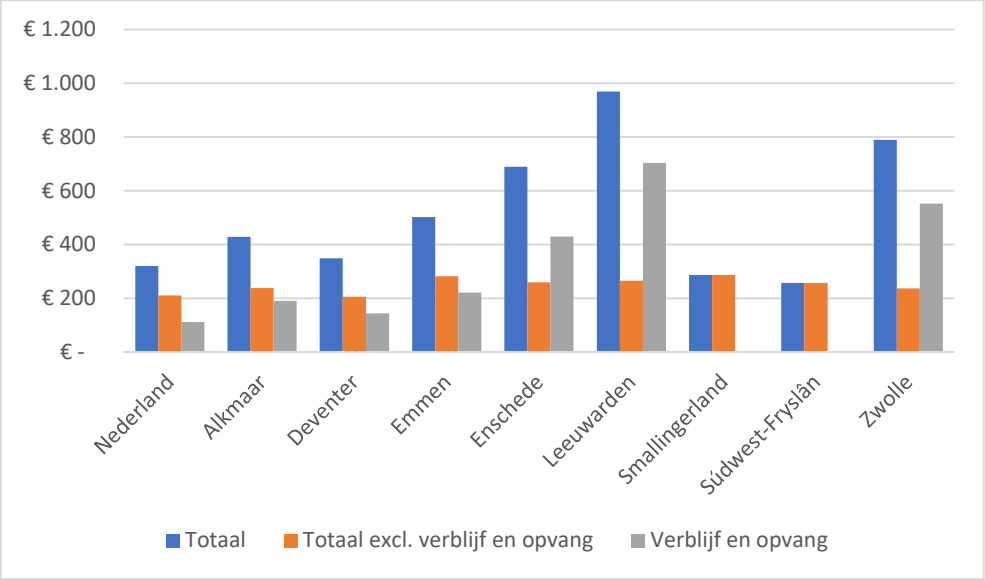

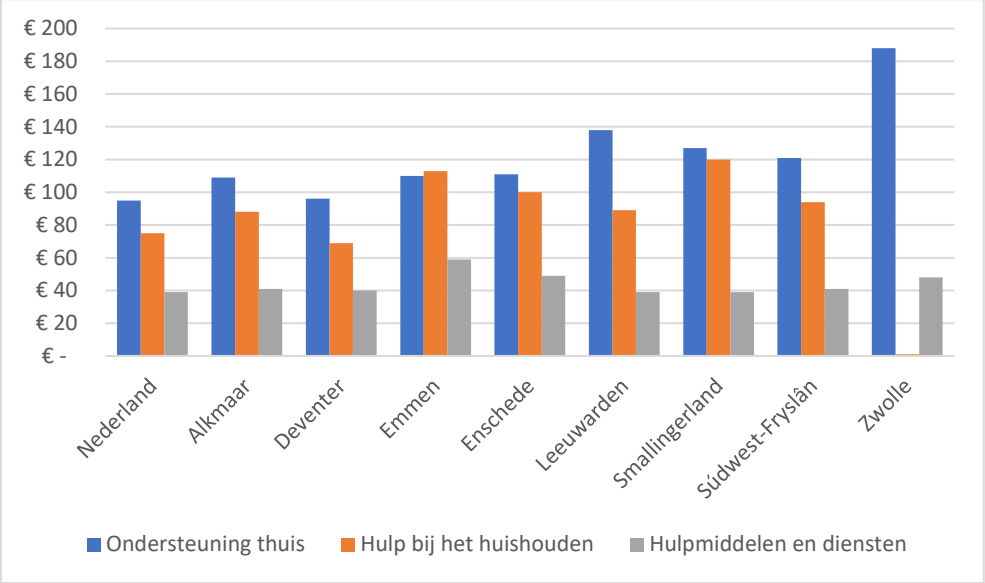

Bron: CBS

In de grafieken hierboven worden gemeentelijke uitgaven aan WMO-maatwerkvoorzieningen van gemeente Leeuwarden vergeleken met Nederland en met een aantal andere middelgrote gemeenten. Leeuwarden heeft in 2020 per 1.000 inwoners, net als Zwolle, hoge uitgaven aan ‘Verblijf en opvang’. ‘Ondersteuning thuis’ scoort ook vrij hoog, terwijl Leeuwarden als het gaat om gemeentelijke uitgaven aan ‘Hulpmiddelen en diensten’ op het gemiddelde van Nederland zit.

5.11 Gemeentelijke uitgaven WMO-maatwerkvoorzieningen, trend

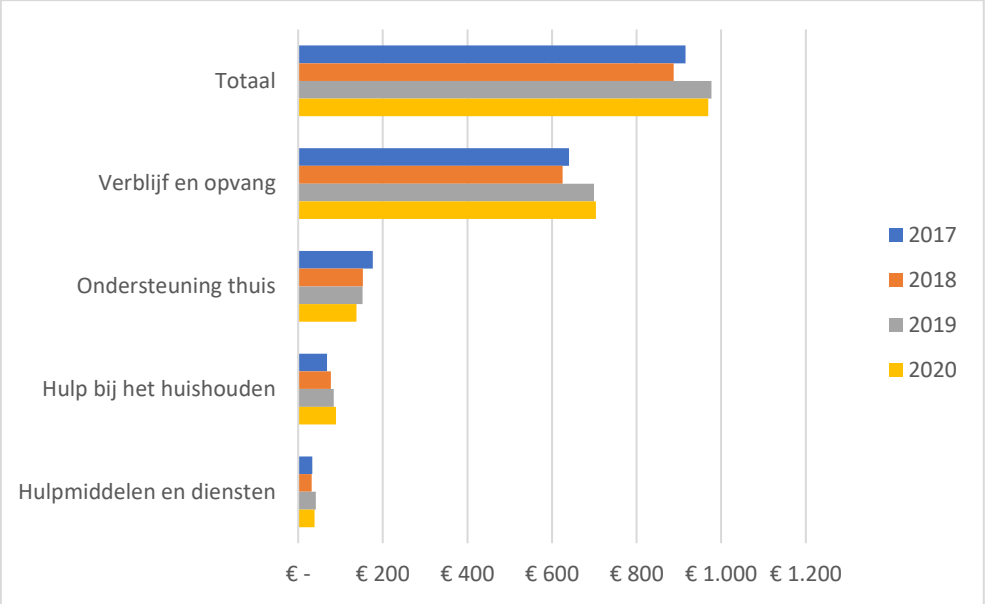

Bron: CBS

De uitgaven aan WMO-maatwerkvoorzieningen in Leeuwarden zijn in 2020 vergelijkbaar met 2019. De gemeente geeft gemiddeld €969 per inwoner uit aan WMO-maatwerkvoorzieningen. Bij 'Ondersteuning thuis' zien we de afgelopen jaren een dalende trend.

5.12 Aantal WMO-cliënten

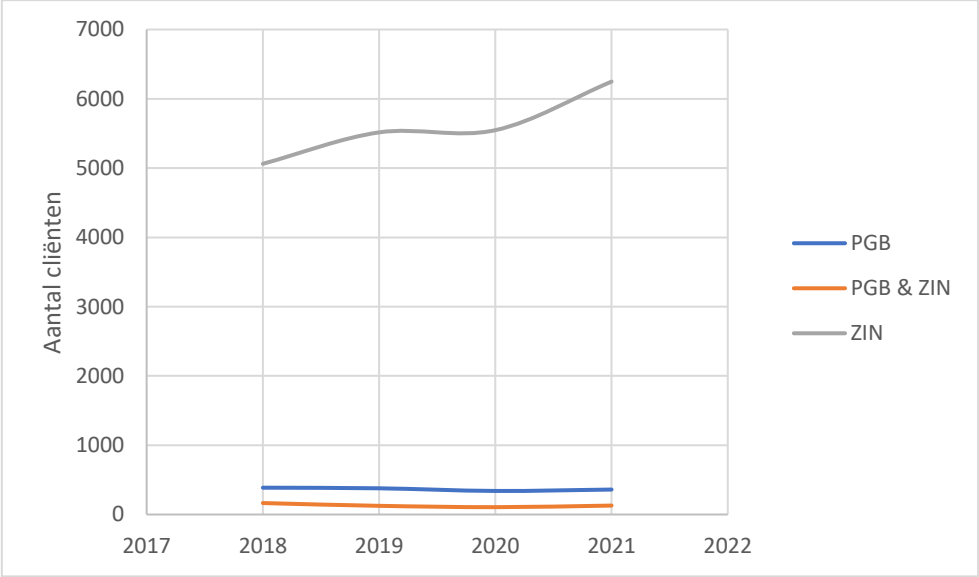

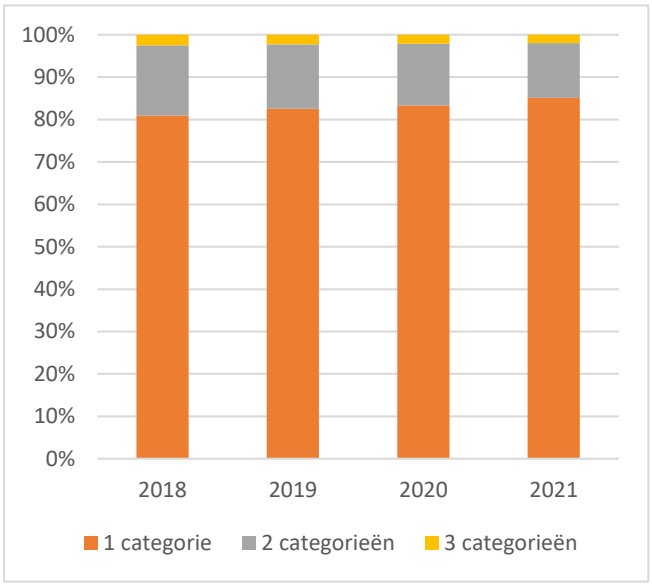

Categorieën
Begeleiding
Dagbesteding
Hulp bij het huishouden
Overige o.a. kortdurend verblijf, maatwerk

Bron: Datacentrum Sociaal Domein

In 2021 is het aantal WMO-cliënten verder toegenomen. De meeste cliënten hebben een toewijzing voor ZIN (Zorg In Natura). De aantallen voor PGB (Persoonsgebonden Budget) of de combinatie ZIN&PGB zijn redelijk stabiel. De meerderheid van de cliënten maakt gebruik van 1 zorgsoort binnen de WMO.

5.13 ZIN: aantal cliënten per categorie en looptijd

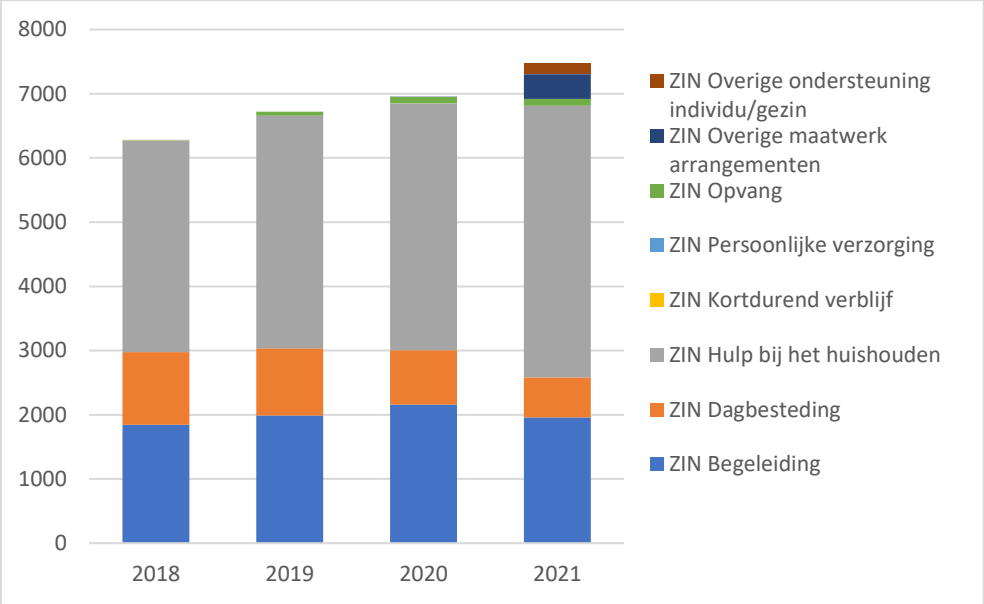

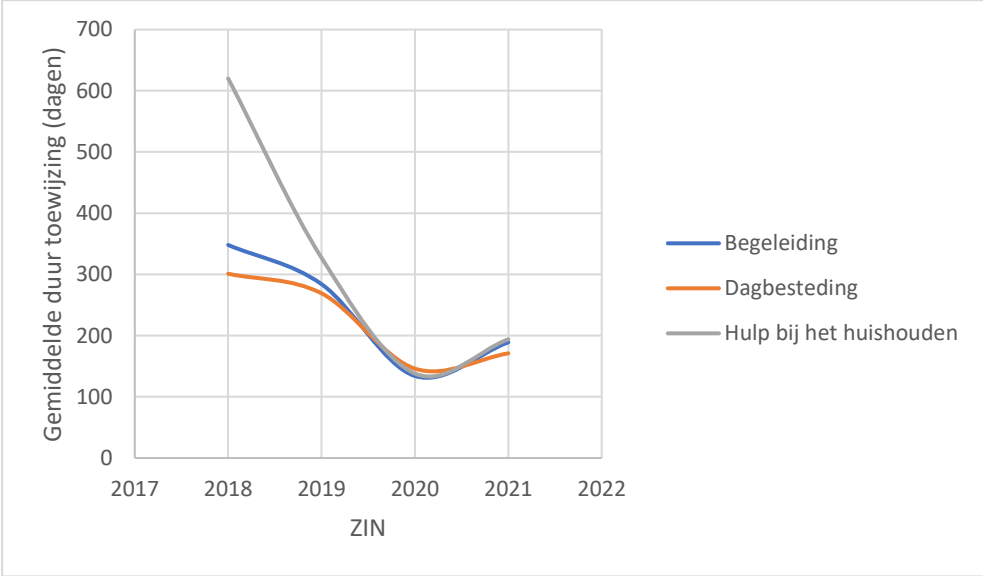

Bron: Datacentrum Sociaal Domein

In 2021 is de som van het aantal cliënten in de verschillende categorieën hoger dan in 2020. Het aantal cliënten dat 'Hulp bij het huishouden' krijgt is gegroeid, terwijl de cliëntaantallen bij 'Dagbesteding' en 'Begeleiding' zijn afgenomen. Mogelijk spelen de coronamaatregelen hierbij een rol. In 2021 krijgen cliënten gemiddeld 185 dagen zorg/ondersteuning vanuit de WMO via ZIN. Hierbij gaat het om zorg- en/of ondersteuningstrajecten die in 2021 zijn gestart en al zijn afgerond.

Het aantal dagen dat cliënten zorg en of ondersteuning krijgen ligt in 2018 en 2019 gemiddeld hoger dan in 2020 en 2021. Dit heeft te maken met trajecten die langer dan een jaar lopen; voor 2018 en 2019 zijn er meer langere trajecten nu afgerond terwijl de langere trajecten gestart in 2020 en 2021 nog doorlopen en pas volgend jaar opgenomen worden in deze gegevens. Daarnaast zijn er in 2020 veranderingen in de betaling van de WMO doorgevoerd. Trajecten die al begonnen waren vóór de invoer van deze nieuwe WMO-regels, zijn destijds gestopt en opnieuw opgestart onder de nieuwe WMO-regelgeving.

5.14 PGB: aantal WMO-cliënten per productgroep en looptijd

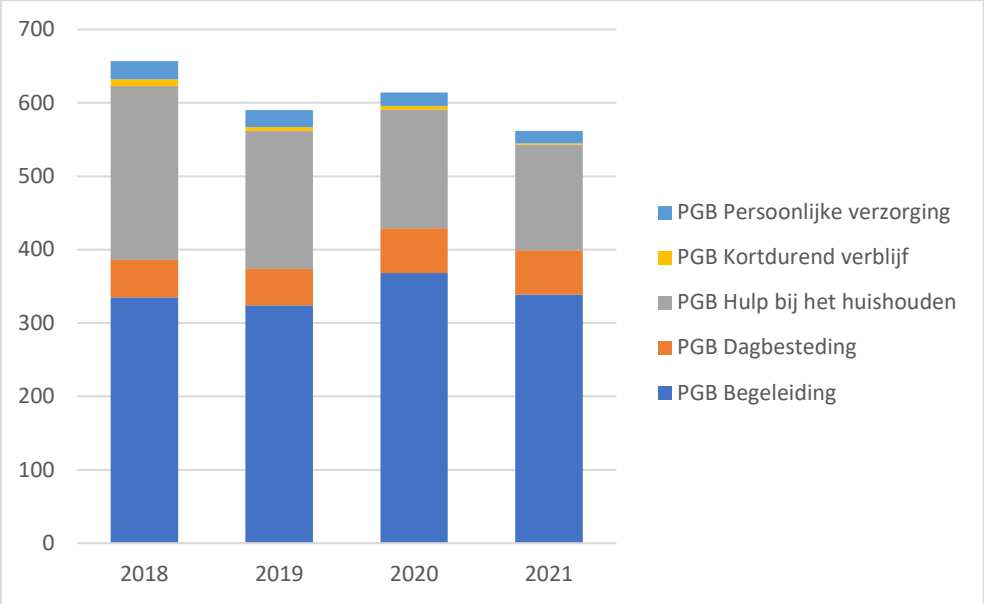

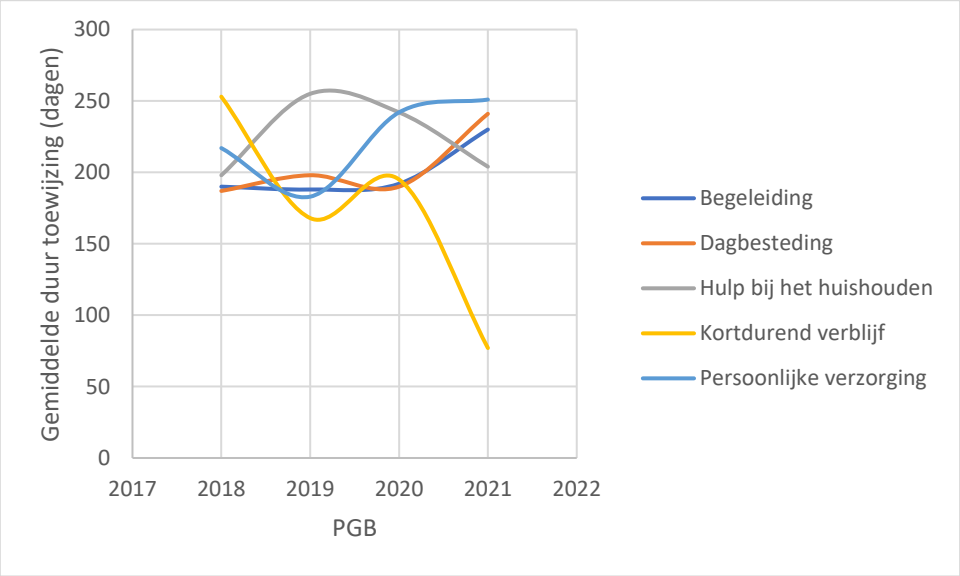

Bron: Datacentrum Sociaal Domein

In 2021 ligt het aantal producten binnen de toewijzing PGB iets lager dan in 2020. Door een verandering in de organisatie van de WMO maken meer cliënten gebruik van ZIN in plaatst van PGB. Daarnaast zien we een daling bij de categorie ‘Begeleiding’. Mogelijk spelen de coronamaatregelen hierbij een rol. Trajecten die in de categorie PGB vallen lopen maximaal 1 jaar. In 2021 krijgen cliënten gemiddeld 225 dagen zorg/ondersteuning vanuit de WMO via PGB. Hierbij gaat het om zorg- en/of ondersteuningstrajecten die in 2021 zijn gestart en al zijn afgerond.

5.15 Moeite met rondkomen

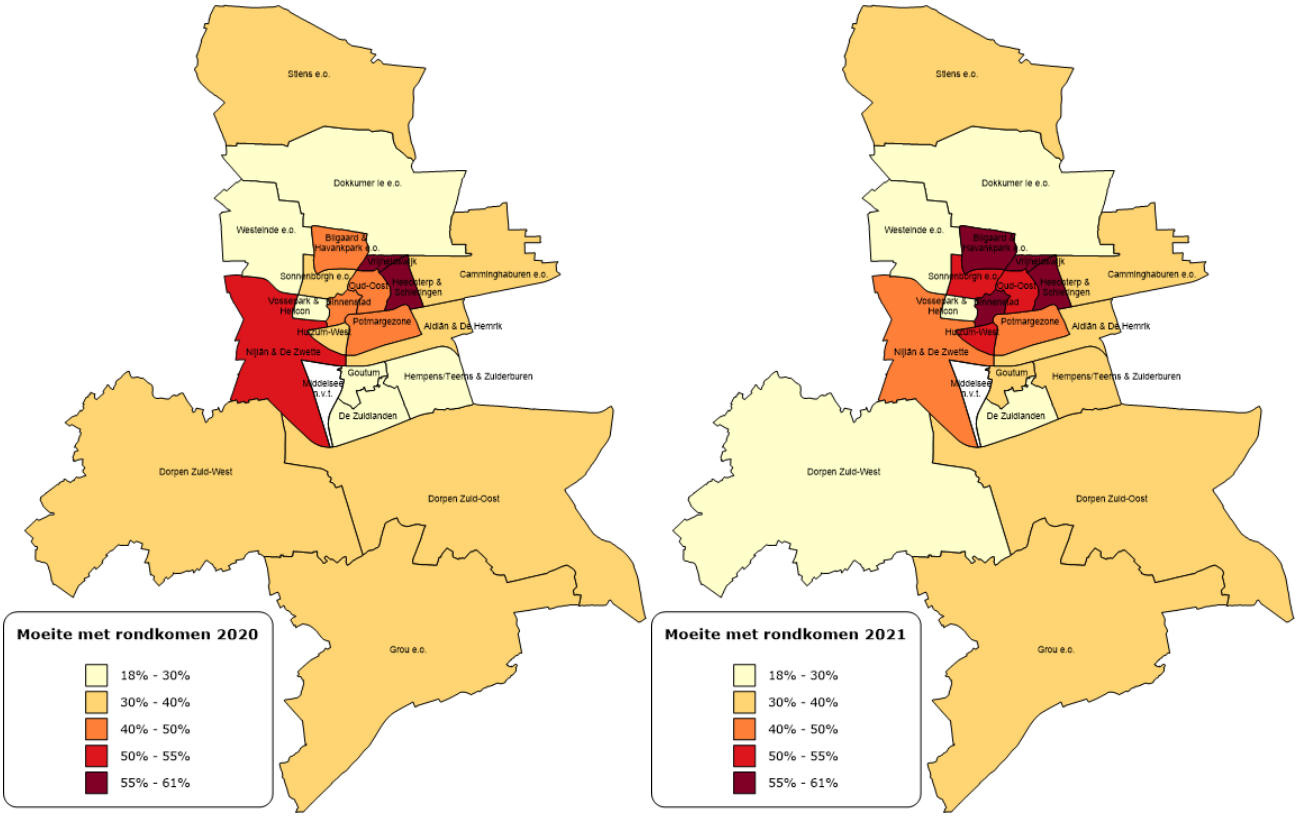

Bron: Inwonersenquête

In zeven van de wijken van de gemeente hebben de inwoners duidelijk meer moeite met rondkomen (variërend van heel moeilijk tot redelijk kunnen rondkomen van het huishoudinkomen) dan gemiddeld. In 2020 gold dit voor inwoners van 3 wijken. In de Binnenstad, Bilgaard & Havankpark e.o., Vrijheidswijk en Heechterp & Schieringen e.o. is het percentage inwoners dat moeilijk kan rondkomen het hoogst (tussen 55% en 59%).

Hoofdstuk 6 - Werk & Inkomen

6.1 Geïndexeerde aantallen in het kader van Wet Werk en Bijstand (WWB)

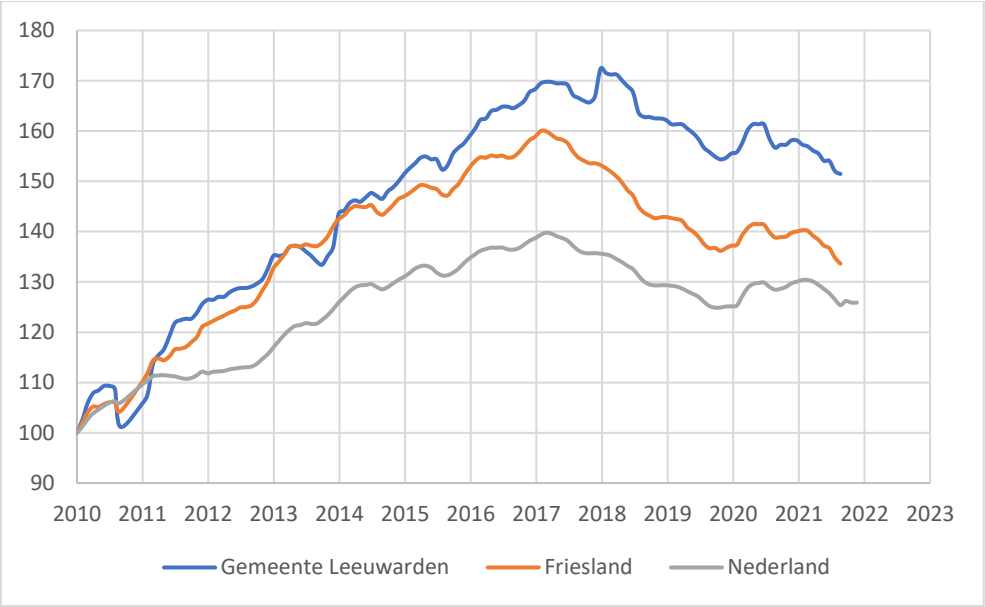

Bron: CBS

Sinds de financiële crisis van 2007/2008 was in Nederland, Friesland en gemeente Leeuwarden sprake van een toename in het aantal mensen in de bijstand. Vanaf 2017/2018 is een daling te zien. Wegens de coronacrisis is er weer een korte stijging geweest in 2020. De daling zette in Leeuwarden wat later in dan in Nederland.

6.2 Personen met een bijstandsuitkering

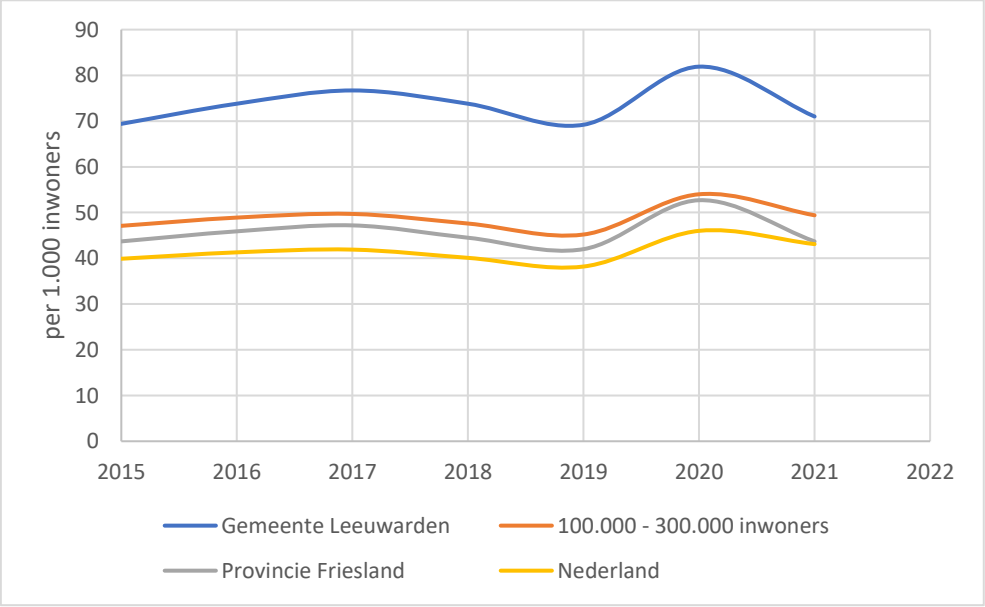

Bron: CBS

Gemeente Leeuwarden heeft meer inwoners in de bijstand per 1.000 inwoners dan andere gemeenten met een vergelijkbaar inwoneraantal. Ook de provincie Friesland en Nederland in zijn totaliteit tellen relatief minder inwoners in de bijstand.

6.3 Openstaande fraudevorderingen

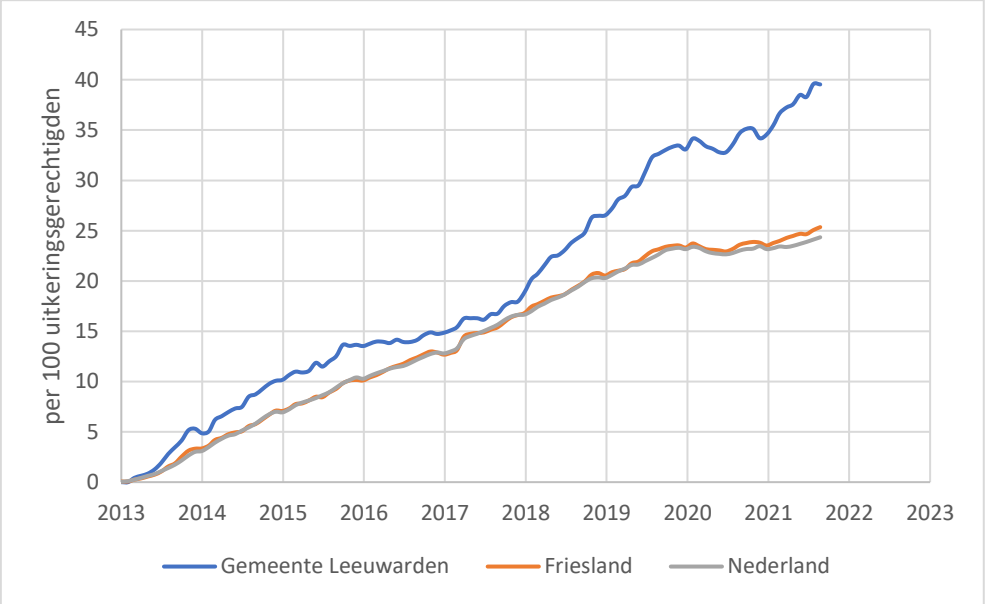

Bron: CBS

Gemeente Leeuwarden heeft relatief veel openstaande fraudevorderingen per 100 uitkeringsgerechtigden.

6.4 Geïndexeerde openstaande vorderingen

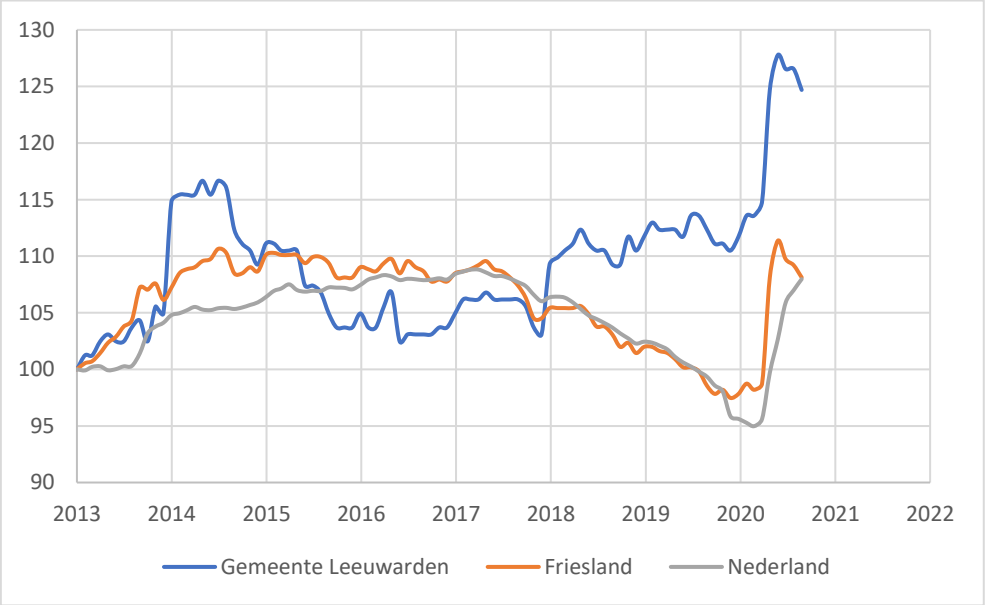

Bron: CBS

Het openstaande bedrag aan vorderingen op uitkeringsgerechtigden is sinds 2018 in gemeente Leeuwarden sneller gestegen dan in Friesland en Nederland. Er lijkt half 2020 wel een daling ingezet te zijn. Deze daling is in Nederland niet te zien.

6.5 Openstaande verhaalvorderingen

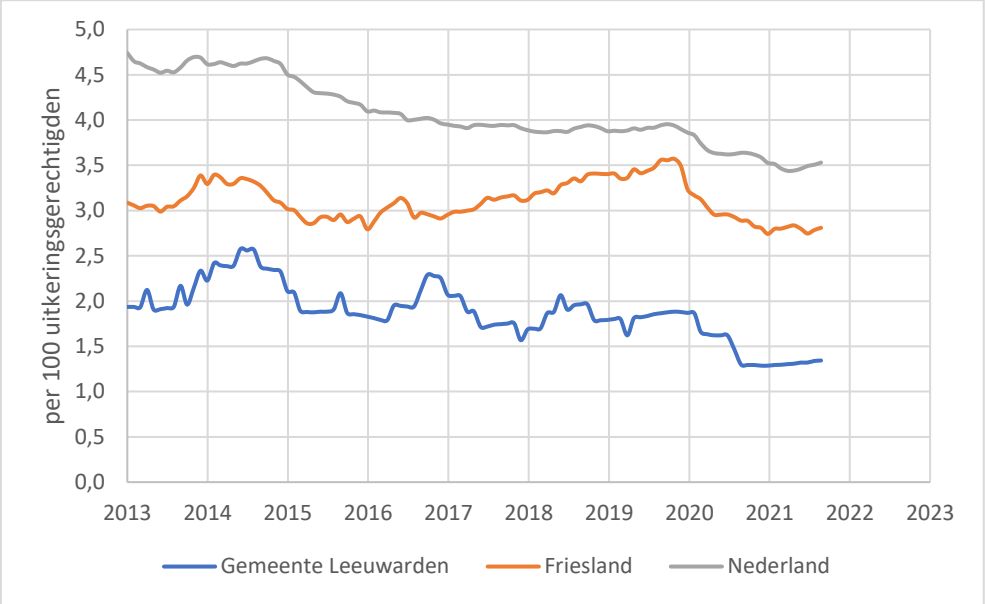

Bron: CBS

Wat betreft verhaalvorderingen per 100 uitkeringsgerechtigden zit gemeente Leeuwarden onder Friesland en Nederland.

6.6 Vermogen van huishoudens

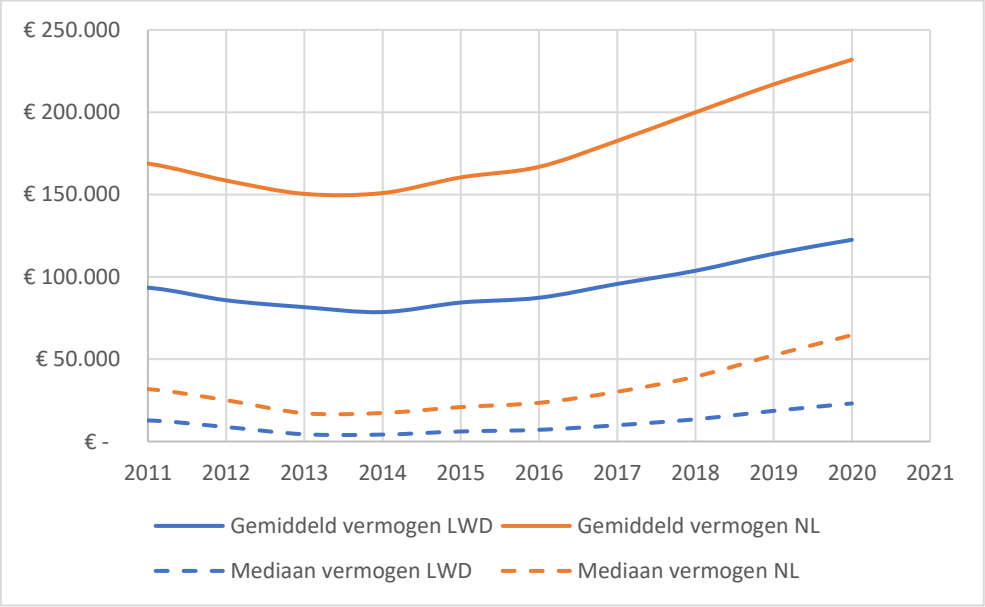

Bron: CBS

Het gemiddelde vermogen van huishoudens in gemeente Leeuwarden ligt onder het gemiddelde vermogen van huishoudens in Nederland. Sinds 2014 stijgt het gemiddeld vermogen, in Nederland wat sneller dan in de gemeente Leeuwarden. Het mediaan vermogen is minder gevoelig voor uitschieters naar boven of onder en ligt voor gemeente Leeuwarden ver onder het gemiddelde.

6.7 Gestandaardiseerd inkomen van particuliere huishoudens naar 20%-groep

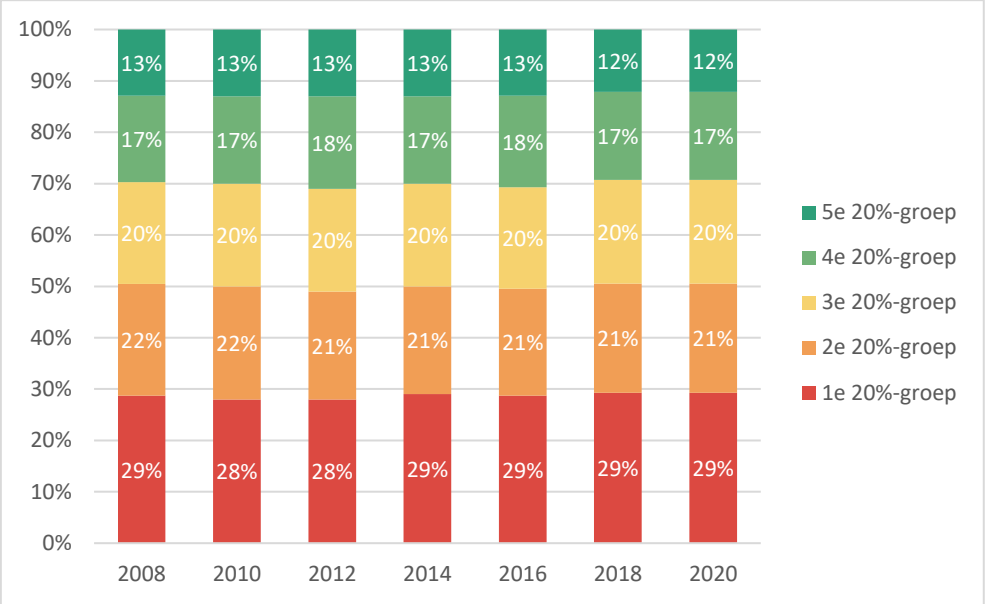

Bron: CBS

Gemeente Leeuwarden heeft relatief veel huishoudens in de eerste 20%-groep. Samen met de tweede 20%-groep bevatten ze 50% van de huishoudens.

6.8 Gemiddelde vermogen van huishoudens naar woningeigendom

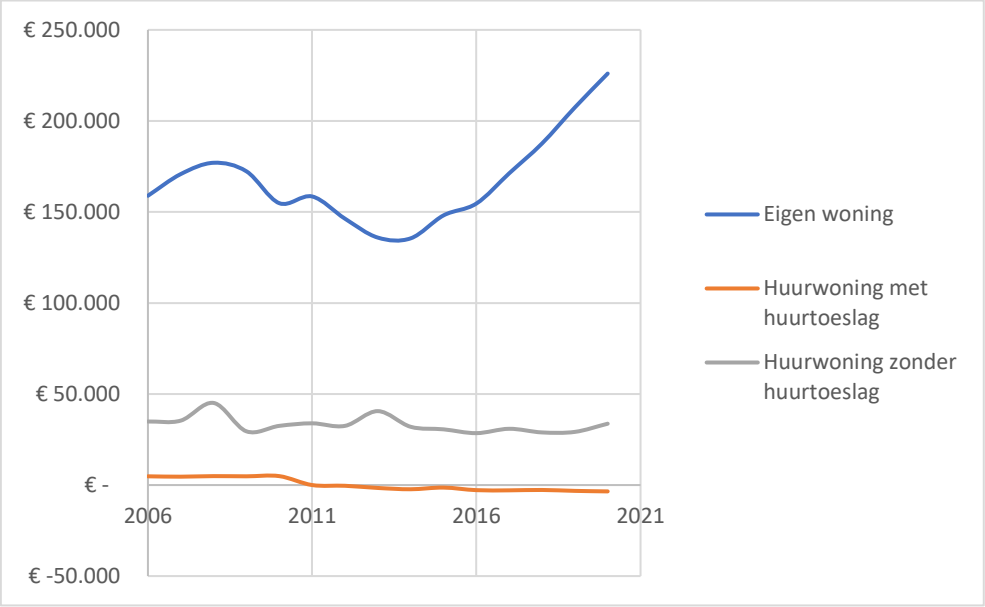

Bron: CBS

Het vermogen van huishoudens met een eigen woning is sinds 2014 aan het stijgen. Huishoudens zonder huurtoeslag lijken een constant vermogen te hebben. Huishoudens in een huurwoning met huurtoeslag lijken steeds minder vermogen te hebben. Gemiddeld gezien hebben ze nu een vermogen van € -3.500. Voor 2011 was dit nog positief, gemiddeld bijna € 5.000.

6.9 Gemiddelde vermogen van huishoudens naar inkomstenbron

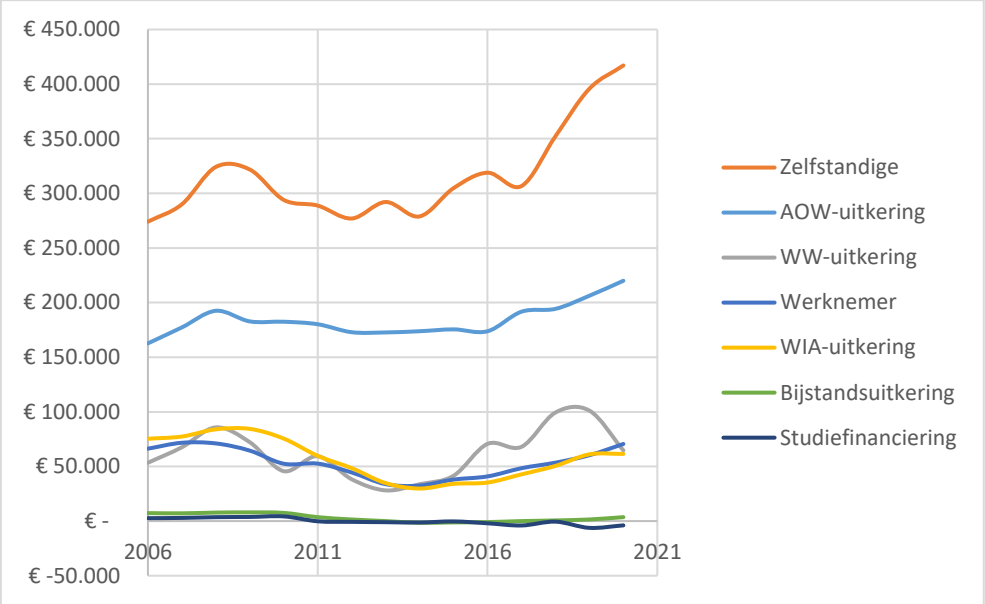

Bron: CBS

Het vermogen van veel huishoudens is sinds 2014 aan het stijgen, ongeacht de inkomstenbron. Alleen huishoudens die leven van een WW-uitkering zijn het afgelopen jaar gedaald in vermogen. Huishoudens die leven van studiefinanciering dalen al jaren in gemiddeld vermogen.

6.10 Geïndexeerd gemiddeld vermogen van huishoudens naar inkomstenbron

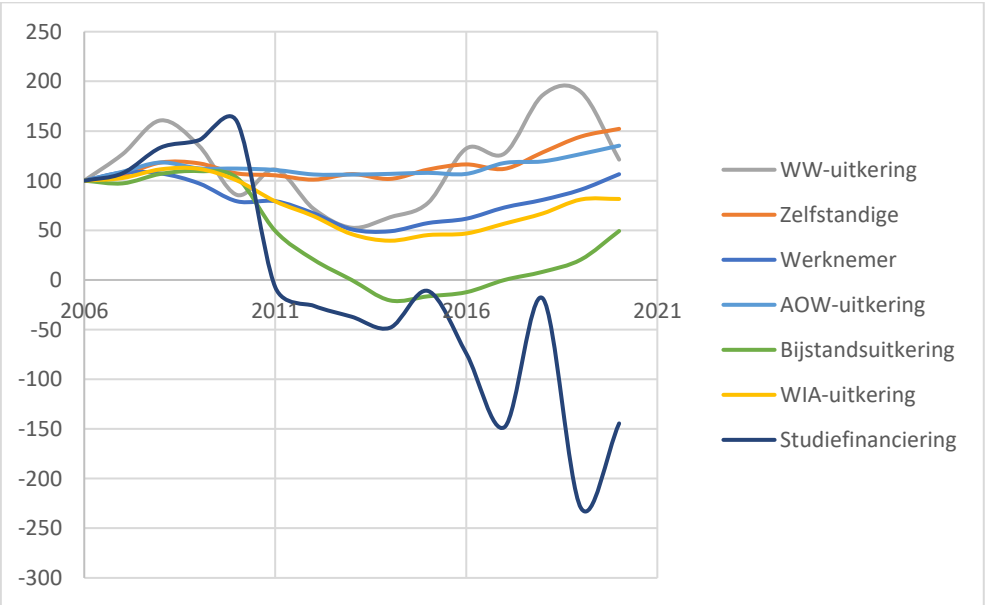

Bron: CBS

Sinds 2006 is het gemiddeld vermogen van huishoudens die leven van een studiefinanciering steeds slechter geworden. Ook huishoudens met een inkomen vanuit de bijstandsuitkering daalden in het gemiddeld vermogen. Sinds 2014 lijkt er bij deze huishoudens weer een verbetering te zijn. Ze zitten nog steeds wel op de helft van het vermogen dat zij in 2006 hadden.

6.11 Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen volgens eigen opgave

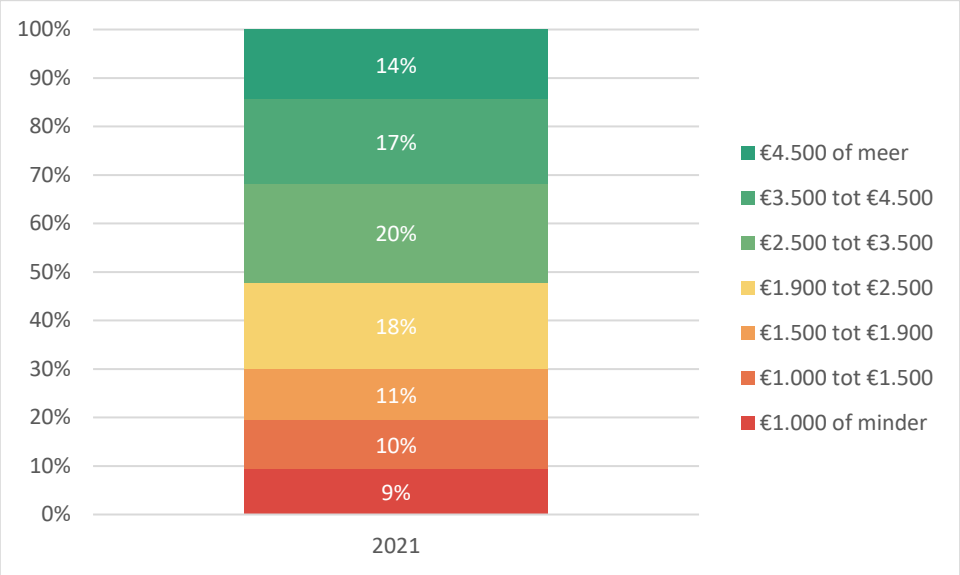

Bron: Inwonersenquête

In de Inwonersenquête wordt gevraagd tot welke inkomensgroep inwoners behoren. 30% van de inwoners zegt een inkomen onder de € 1.900 per maand te hebben.

6.12 Rond kunnen komen van het huishoudinkomen

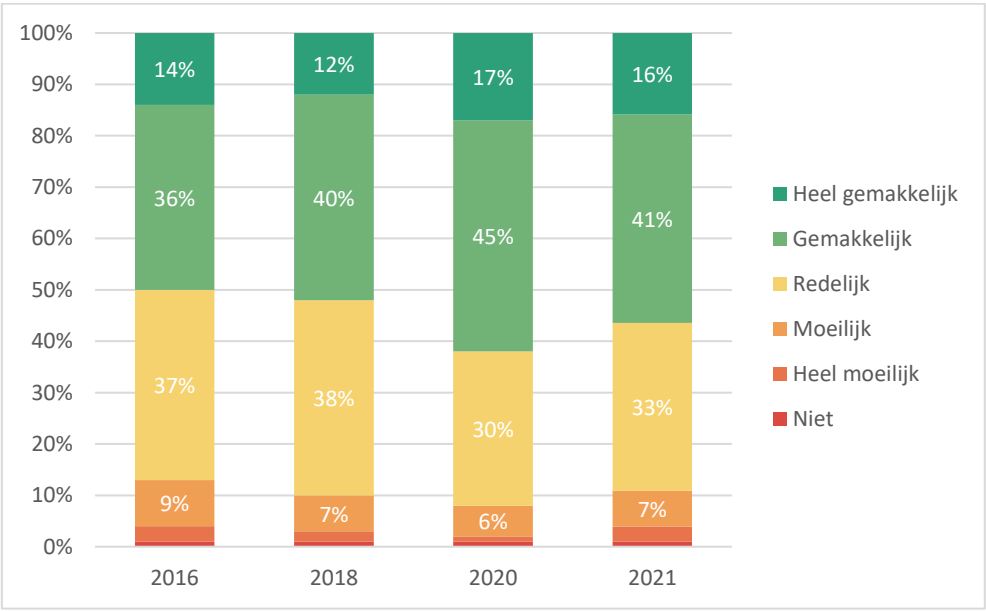

Bron: Inwonersenquêtes

In de Inwonersenquêtes wordt ook gevraagd of inwoners rond kunnen komen van hun inkomen. Van 2016 tot en met 2020 was er een verbetering te zien. 2021 lijkt een kleine terugval te laten zien.

6.13 Voornaamste bron van inkomen volgens eigen opgave

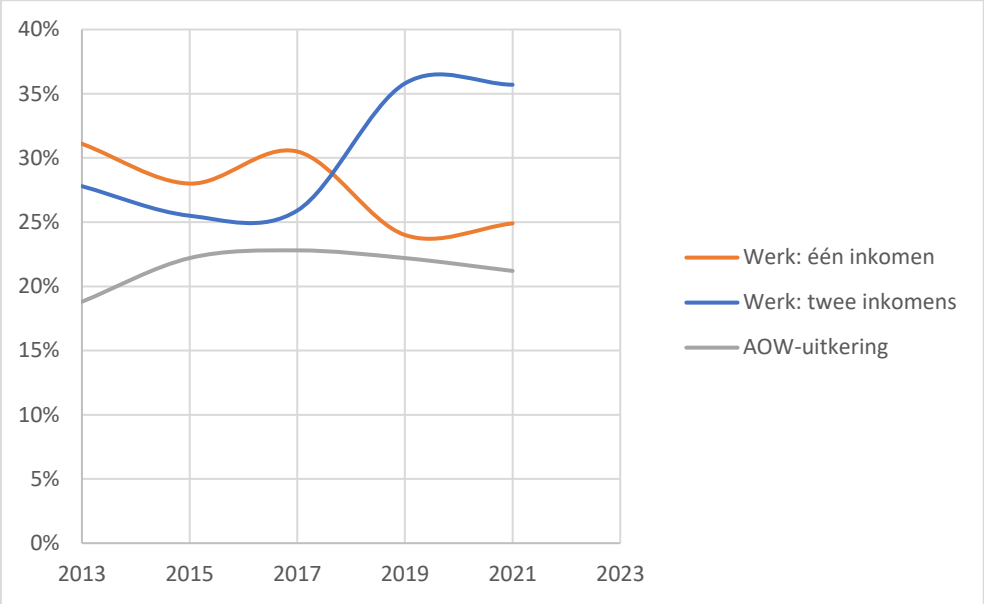

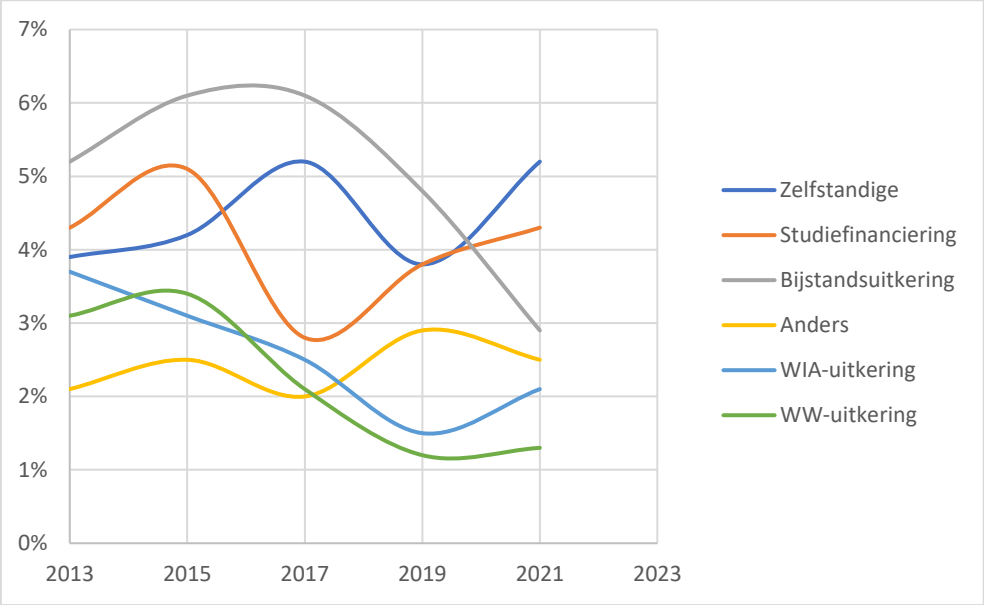

Bron: Inwonersenquête

De meeste inwoners geven aan te leven van het inkomen uit werk of een AOW-uitkering. Het aantal huishoudens dat leeft van het inkomen uit twee betaalde banen is sinds 2017 gestegen. De dalende trend voor 'Bijstandsuitkering' zet overduidelijk voort en het % voor de WW-uitkering is juist (minimaal) gestegen t.o.v. 2019.

6.14 Gemeentelijke woonlasten één- en meerpersoonshuishoudens

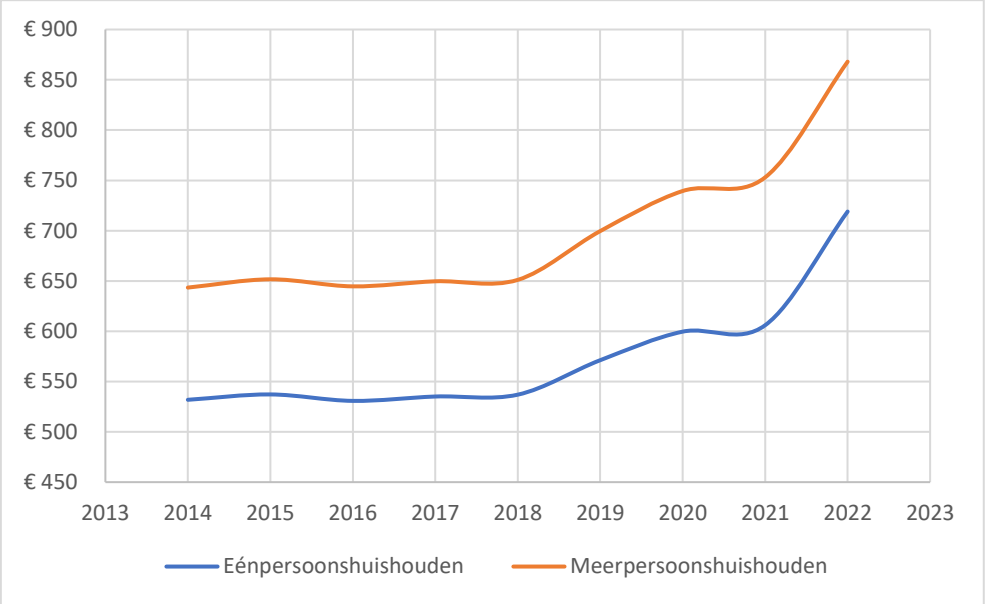

Bron: Coelo

De gemeentelijke woonlasten zijn sinds 2018 aan het stijgen. Er leek tussen 2020 en 2021 een stabilisatie te zijn, maar van 2021 naar 2022 is de stijging weer doorgezet.

Hoofdstuk 7 - Economie & Toerisme

7.1 Geïndexeerde werkgelegenheid gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland

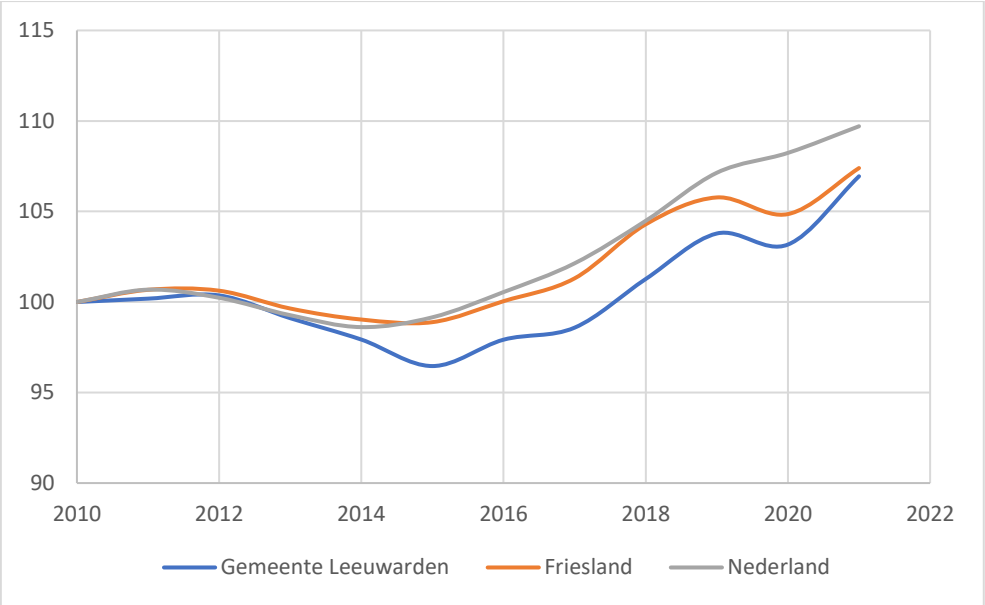

Bron: Werkgelegenheidsregister – Provincie Fryslân

Volgens LISA groeit het aantal banen (1 uur per week of meer) in de gemeente Leeuwarden snel tussen 2020 en 2021. Sneller dan in Nederland en Friesland. Het verschil in groei tussen 2010 en eind 2020 in de banengroei van Leeuwarden met Friesland is hierdoor in 2021 vrijwel weggewerkt.

7.2 Ontwikkeling aantal banen (15 uur per week of meer)

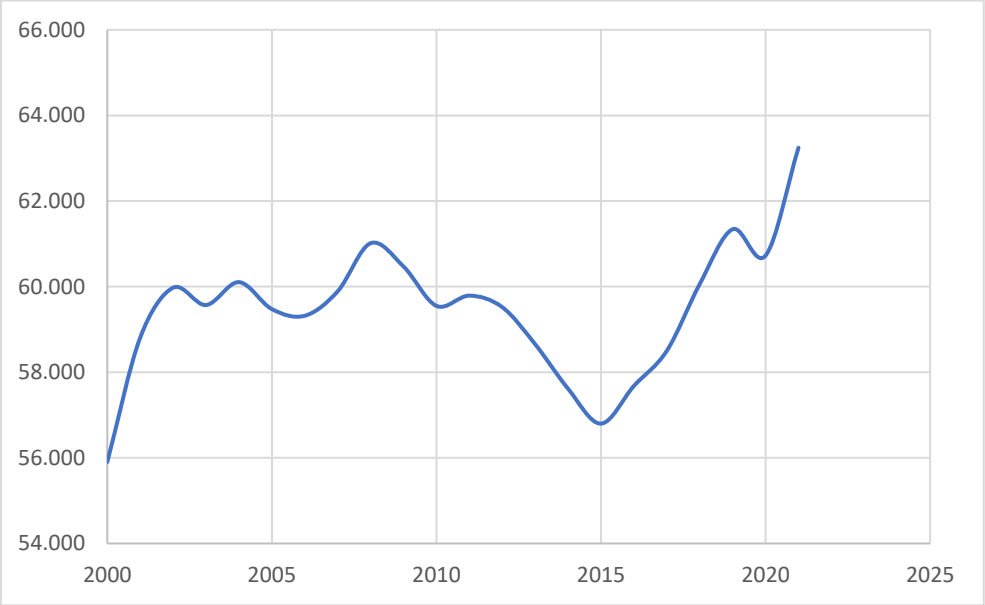

Bron: Werkgelegenheidsregister – Provincie Fryslân

Tussen 2008 en 2015 verdwenen 4.200 banen in gemeente Leeuwarden. Tussen 2015 en 2019 steeg het aantal banen juist weer. Tussen april 2019 en april 2020 verdwenen 600 banen. Maar, tussen april 2020 en april 2021 kwamen er 2.500 banen bij! Een groei in absolute zin die voor het laatst in 2001 waargenomen is. De herindeling is in deze cijfers met terugwerkende kracht doorgevoerd.

7.3 Omvang werkgelegenheid naar sectoren

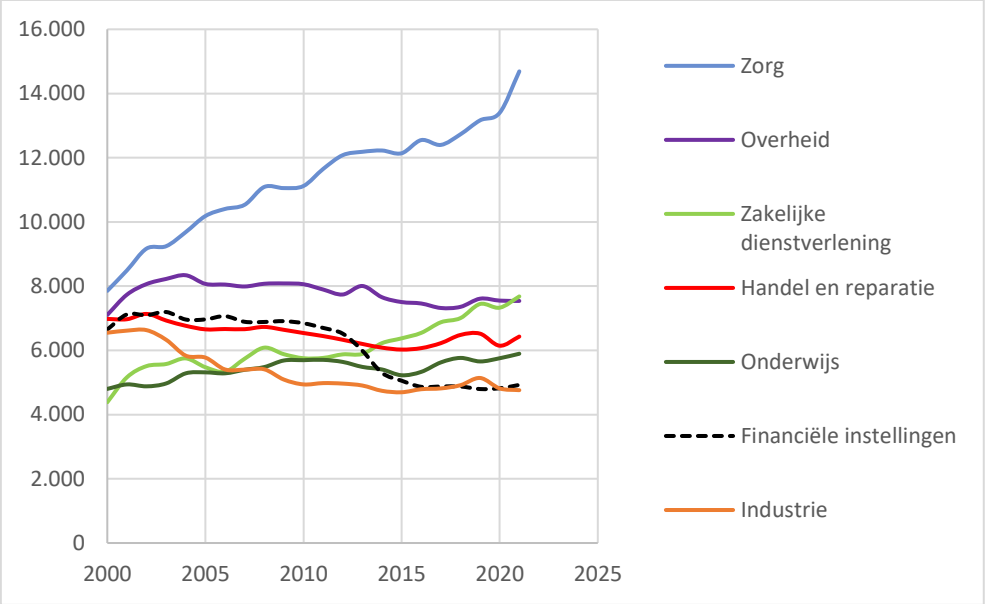

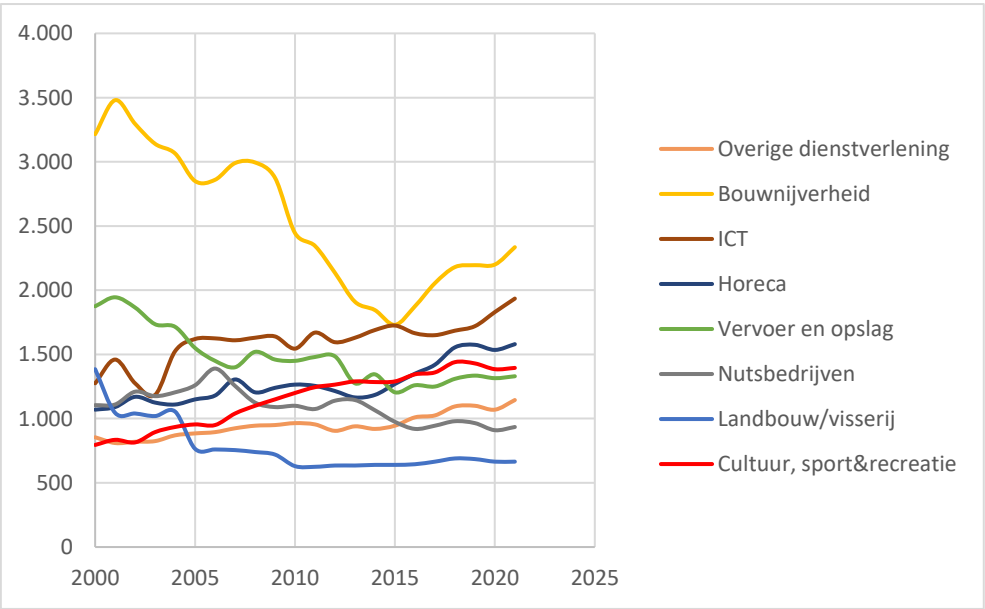

Bron: Werkgelegenheidsregister – Provincie Fryslân

In bovenstaande grafieken zijn een aantal trends te zien. Zo is gemeente Leeuwarden een groei te zien in het aantal banen van minimaal 15 uur per week in de sectoren:

- Zorg;
- Zakelijke dienstverlening en overige dienstverlening;
- Onderwijs;
- ICT;
- Horeca en Handel

Sinds het begin van deze eeuw is er in gemeente Leeuwarden sprake van banenkrimp bij de volgende sectoren:

- Financiële instellingen
- Industrie en Landbouw
- Vervoer en opslag.

7.4 Geïndexeerd aantal bedrijfsvestigingen

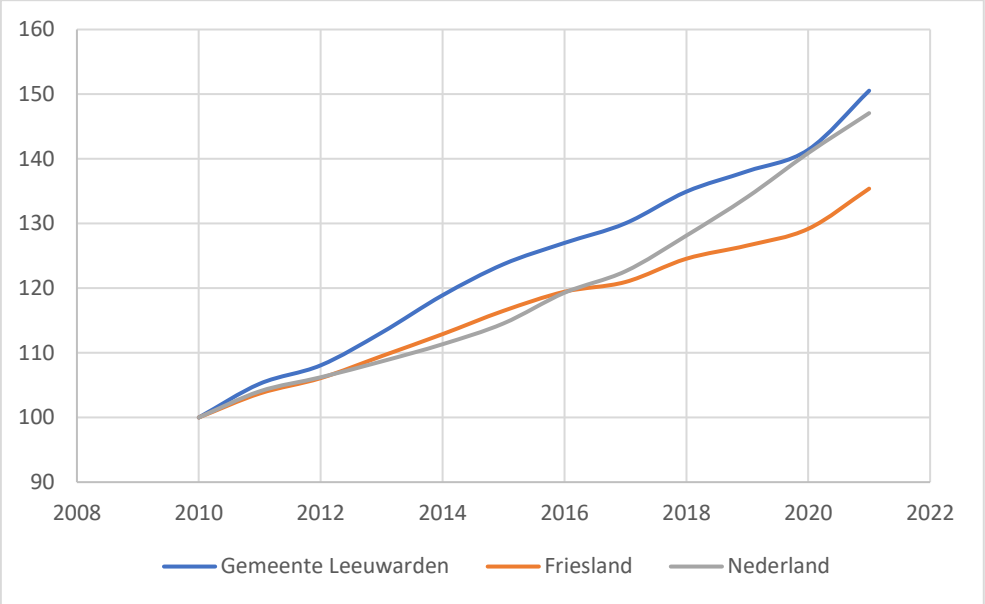

Bron: LISA

									2020-2021	
	2010	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**abs.**	**rel.**
Landbouw	339	356	359	361	361	360	354	349	**-5**	**-1,4%**
Industrie	381	432	439	446	480	473	464	482	**18**	**3,7%**
Nutsbedrijven	14	22	21	21	23	21	17	21	**4**	**19,0%**
Bouwnijverheid	692	701	718	753	776	815	886	951	**65**	**6,8%**
Handel	1.731	1.787	1.787	1.777	1.801	1.819	1.897	2.063	**166**	**8,0%**
Vervoer en opslag	172	197	192	212	223	233	253	312	**59**	**18,9%**
Horeca	348	377	390	403	434	448	477	485	**8**	**1,6%**
ICT	429	606	622	628	653	652	681	695	**14**	**2,0%**
Financiële instellingen	126	110	112	114	119	116	110	112	**2**	**1,8%**
Zakelijke dienstverlening	1.688	2.360	2.419	2.488	2.615	2.727	2.747	2.895	**148**	**5,1%**
Openbaar bestuur	37	33	32	31	28	25	23	23	**0**	**0,0%**
Onderwijs	334	549	569	614	650	676	702	768	**66**	**8,6%**
Zorg	767	1.155	1.235	1.265	1.298	1.311	1.317	1.382	**65**	**4,7%**
Cultuur, sport en recreatie	543	735	755	782	810	848	856	905	**49**	**5,4%**
Overige dienstverlening	482	579	615	615	635	637	645	725	**80**	**11,0%**
Totaal	**8.083**	**9.999**	**10.265**	**10.510**	**10.906**	**11.161**	**11.429**	**12.168**	**739**	**6,1%**

Bron: LISA

Het aantal vestigingen neemt in de gemeente Leeuwarden sneller toe dan in Nederland en in Friesland. Tussen 2021 en 2020 nam het aantal vestigingen met ruim 700 toe in de gemeente Leeuwarden. Vooral in Handel en Zakelijke dienstverlening kwamen er veel vestigingen bij.

7.5 Totaal aantal banen en bedrijven watertechnologie

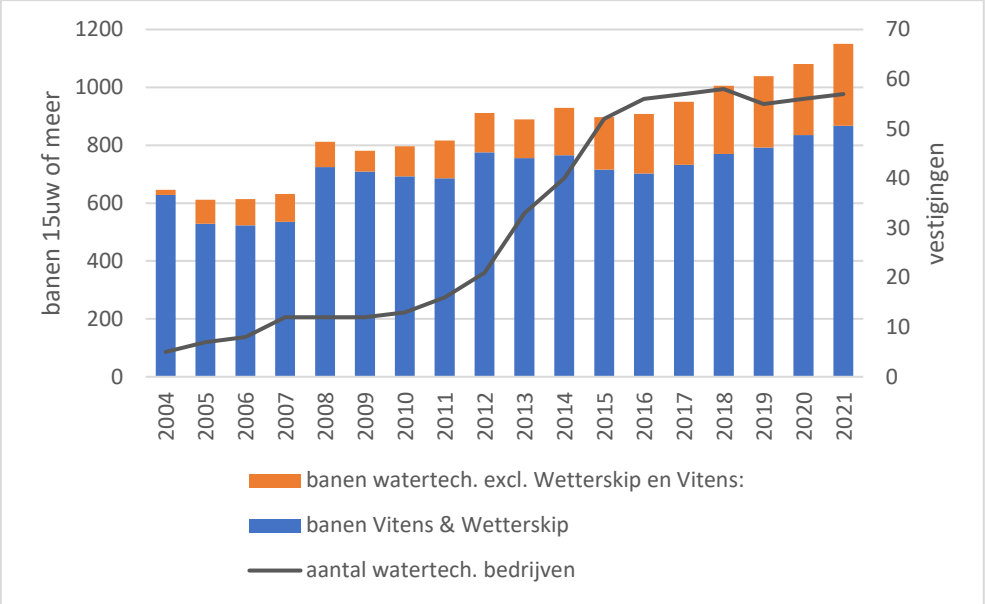

Bron: Werkgelegenheidsregister – Provincie Fryslân

In de grafiek hierboven wordt het aantal banen weergegeven bij:

- Vitens & Wetterskip (blauwe balken)
- Wetsus, Wateralliance, RWZI en kleinere water technologische bedrijven al of niet op de WaterCampus anderzijds (oranje balken)

Het aantal banen bij Wetterskip en Vitens samen is meer dan 800. Het aantal (voltijd) banen bij kleinere water(tech)bedrijven is gestegen van 18 in 2004 naar bijna 300 banen in 2021. Het aantal vestigingen schommelt rond de 55 tot 60 (zie de grijze lijn in de grafiek)[1].

[1] Niet meegenomen in dit overzicht zijn bedrijven die al dan niet na de start (op de WaterCampus) elders in Fryslân gevestigd zijn en grote ondernemingen 'die iets met water' erbij doen in de bedrijfsvoering/het productenpakket. Ook kan eens een enkel nieuw waterbedrijf in Leeuwarden 'onder de radar' blijven.

Gekeken wordt naar nieuwe vestigingen op de WaterCampus. Overigens dateren de gegevens van april 2021. Het totaal aantal banen in watertechnologie in heel Fryslân ligt aanmerkelijk hoger, boven de 2.000, daarvoor wordt verwezen naar de onderzoeken van BBO.

7.6 Werkzame beroepsbevolking naar onderwijsniveau

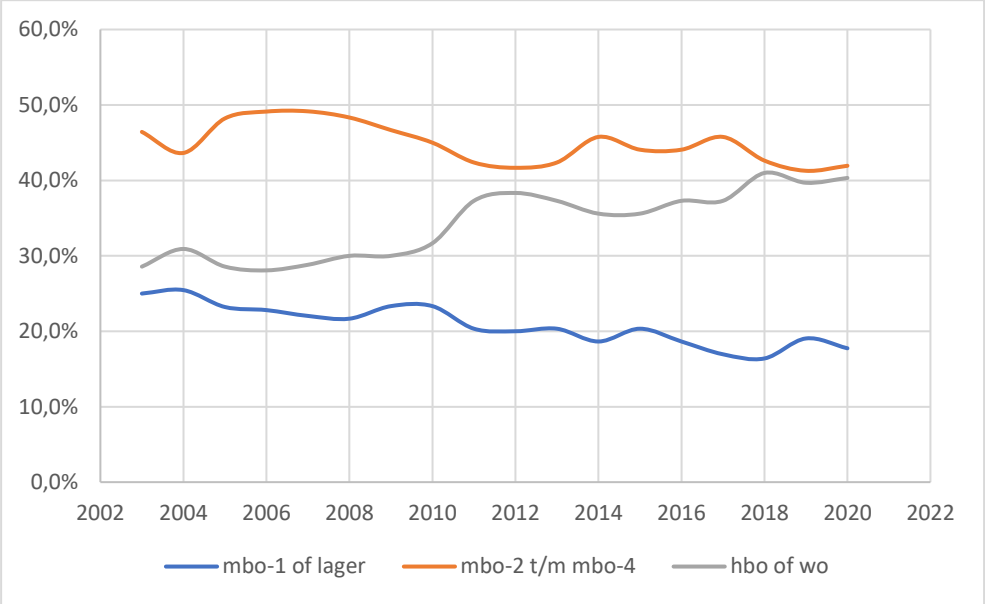

Bron: CBS

Een steeds groter aandeel van de werkzame Leeuwarders heeft een hbo of wo onderwijsniveau. Een kleine 30% in 2003, tegen 40% in 2020, laag opgeleid daalde van 25% in 2003 naar 18% in 2020.

7.7 Aantal elektrische voertuigen

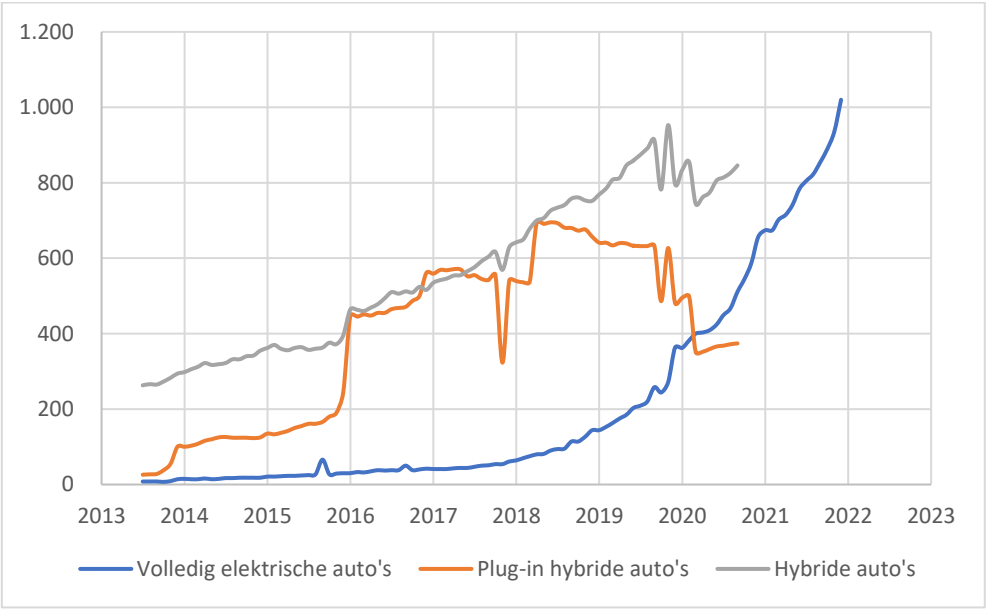

Bron: RDW

In de grafieklijnen zitten voor alle elektrische voertuigen wat merkwaardige knikken, maar het totaalbeeld is vooral een sterke stijging van het aantal volledig elektrische auto's. Een stijging die steeds sneller gaat.

7.8 Ontwikkeling leegstaande winkels kernwinkelstraten Binnenstad Leeuwarden

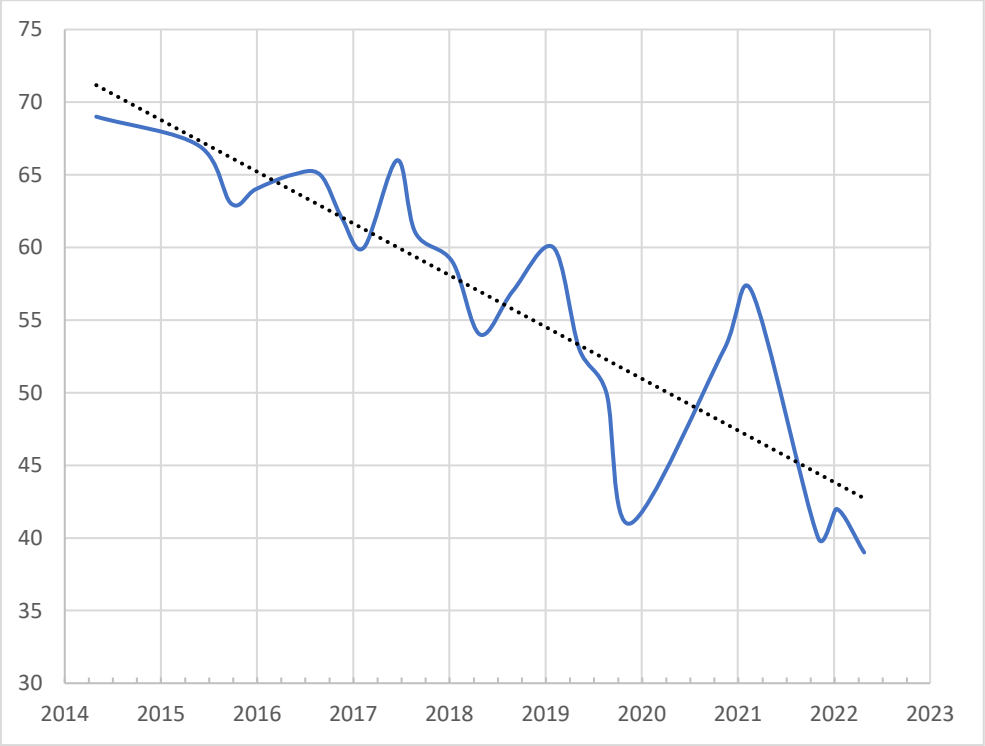

Bron: Eigen waarneming RSO

Het aantal visueel waargenomen leegstaande winkelpanden (exclusief winkelpanden die verbouwd worden) in de belangrijkste winkelstraten van het centrum van Leeuwarden daalt gestaag.

7.9 Ontwikkeling aantal panden met functie winkel

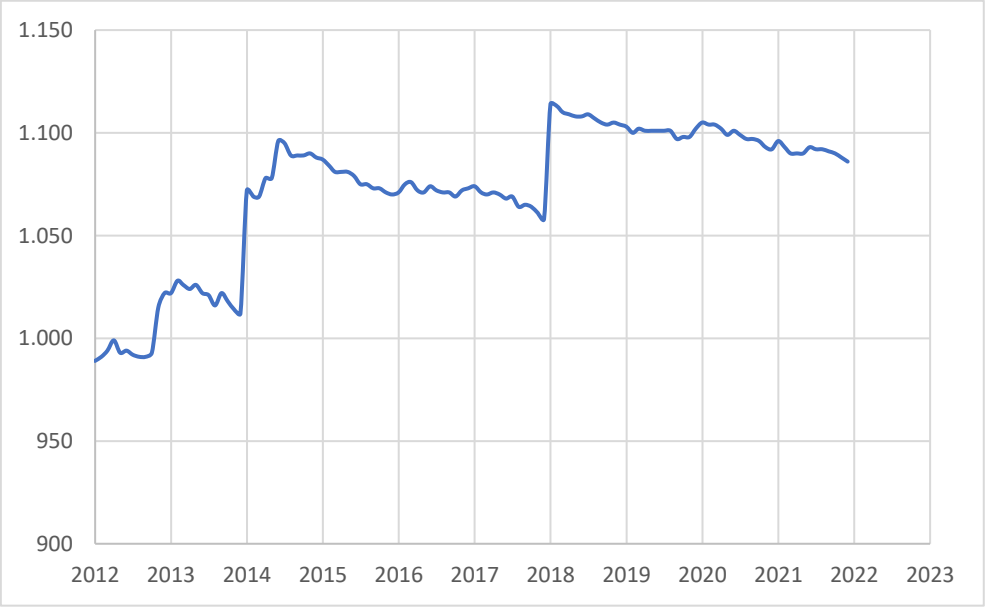

Bron: CBS

Het aantal panden met de functie *winkel* in gemeente Leeuwarden neemt sinds midden 2014 steeds iets af. Zo veranderen winkelpanden van functie (bijvoorbeeld naar woning, kantoorpand, horeca, dienstverlening etc.). De herindelingen van de gemeente in 2014 en 2018 zorgen voor een (administratieve) toename.

7.10 Functieveranderingen in de hele Binnenstad, aantal panden

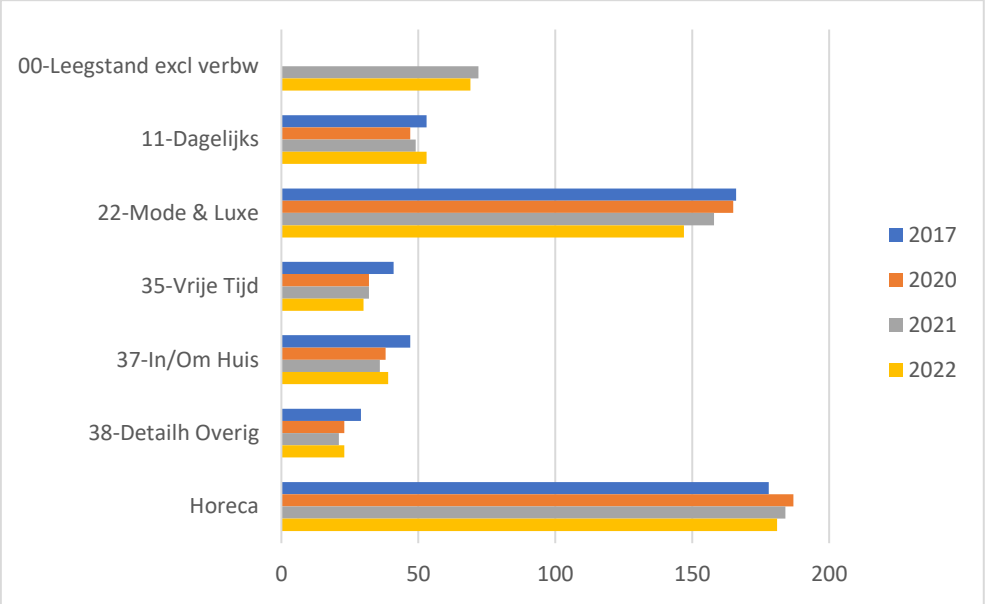

Bron: Locatus

Het aantal panden in de Leeuwarder Binnenstad met een winkelfunctie neemt af. Met name in de categorie *vrije tijd* en meer recent *mode & luxe*. Exclusief leegstand en verbouw waren er in 2022 292 panden in gebruik als winkel, in 2017 waren dat er 336. Het aantal horecapanden nam wel toe, van 178 in 2017 naar 187 in 2020 en 181 in 2022. De leegstand in de hele binnenstad (dus ook de niet kernwinkelstraten) daalde volgens Locatus iets, van 72 panden in 2021 naar 69 in 2022.

7.11 Aantal overnachtingen in Friesland

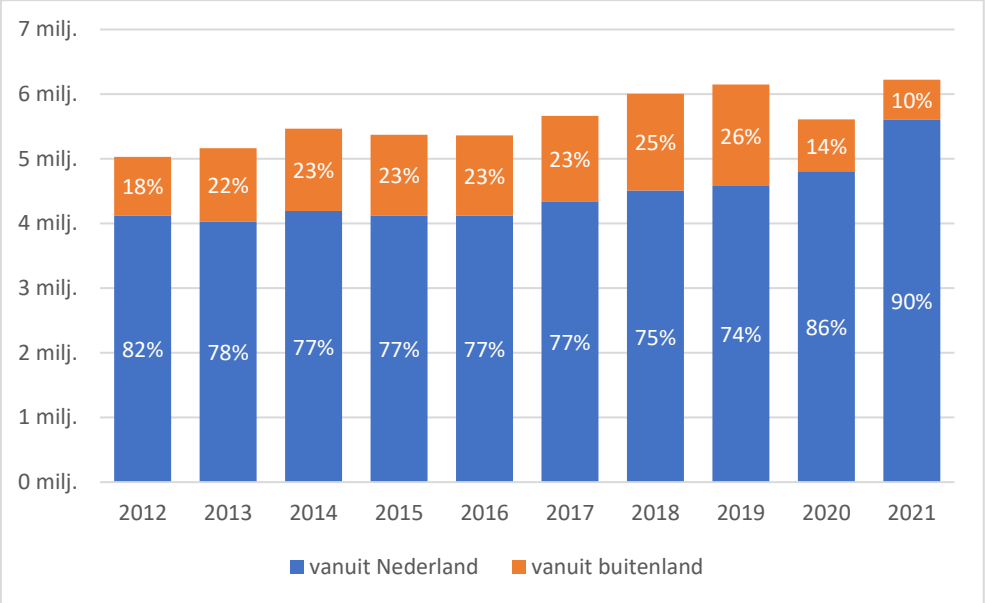

Bron: CBS

Het aantal overnachtingen in Friesland was door de coronacrisis gedaald naar 5,65 miljoen in 2020, een half miljoen minder dan in 2019. In 2021 is het aantal overnachtingen weer op het peil van 2019. Wel is er een grote verschuiving: het percentage binnenlandse reizen naar Friesland stijgt (onder invloed van corona).

7.12 Aantal overnachtingen in Friesland vanuit Europa

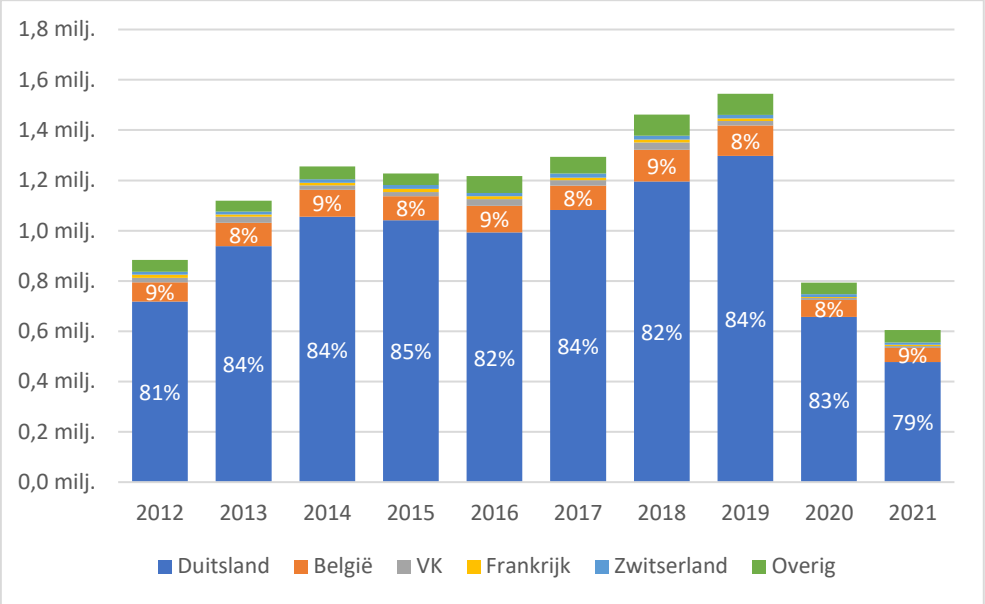

Bron: CBS

In de grafiek hierboven wordt het totaal aantal overnachtingen van bezoekers afkomstig uit het buitenland weergegeven (linker verticale as) als het aandeel per land in het totaal (grafiekbalken). Het aandeel van Duitsland en België is redelijk constant, ook in 2021. Al daalt het aandeel van Duitsland wel tot net onder de 80% en is daarmee wat betreft aandeel op het laagste niveau sinds 2012.

7.13 Geïndexeerd aantal overnachtingen in Friesland en Nederland

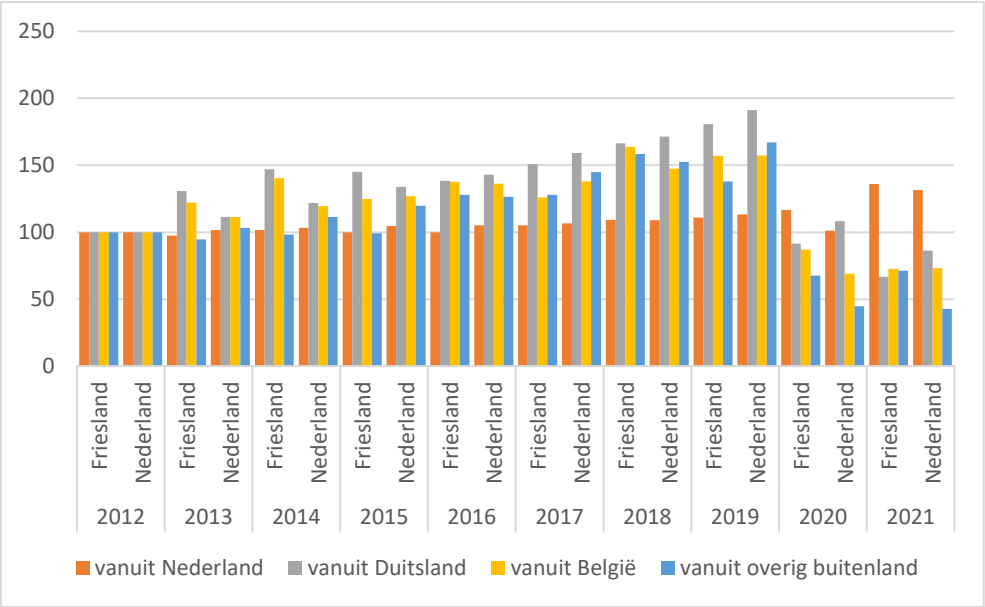

Bron: CBS

Aan een stijgend aantal overnachtingen van mensen afkomstig uit het buitenland in Friesland vanaf 2012 kwam door corona in 2020 abrupt een einde. In 2020 en 2021 weet Friesland sterker dan Nederland (als geheel) veel meer Nederlandse overnachtingen te realiseren ten opzichte van 2019.

7.14 Aantal hotelovernachtingen in Friesland

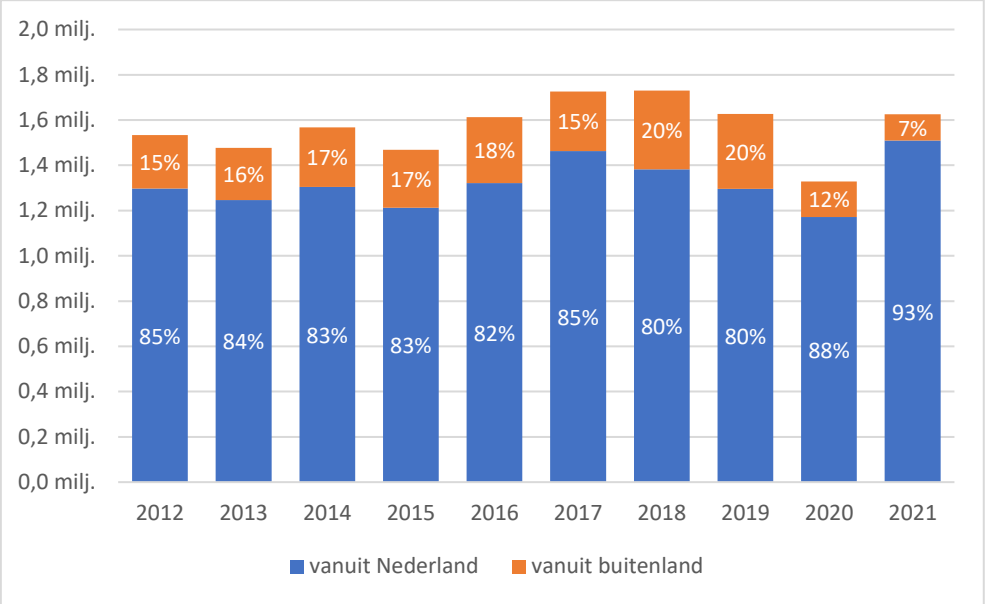

Bron: CBS

Het aantal hotelovernachtingen in Friesland was sterk gedaald in 2020, tot minder dan 1,4 miljoen. Vooral vanuit het buitenland kwamen minder mensen en daarmee daalde het aandeel hotelovernachtingen van buitenlanders tot 12% van het totaal. Door meer overnachtingen van mensen afkomstig uit Nederland dan ooit trad in 2021 herstel op. Het aantal overnachtingen van mensen afkomstig uit het buitenland lag in 2021 echter wel lager dan in 2020. 2018 en 2019 vallen op door het hoge percentage en aantal buitenlandse overnachtingen door Culturele Hoofdstad.

7.15 Geïndexeerd aantal hotelovernachtingen in Friesland en Nederland

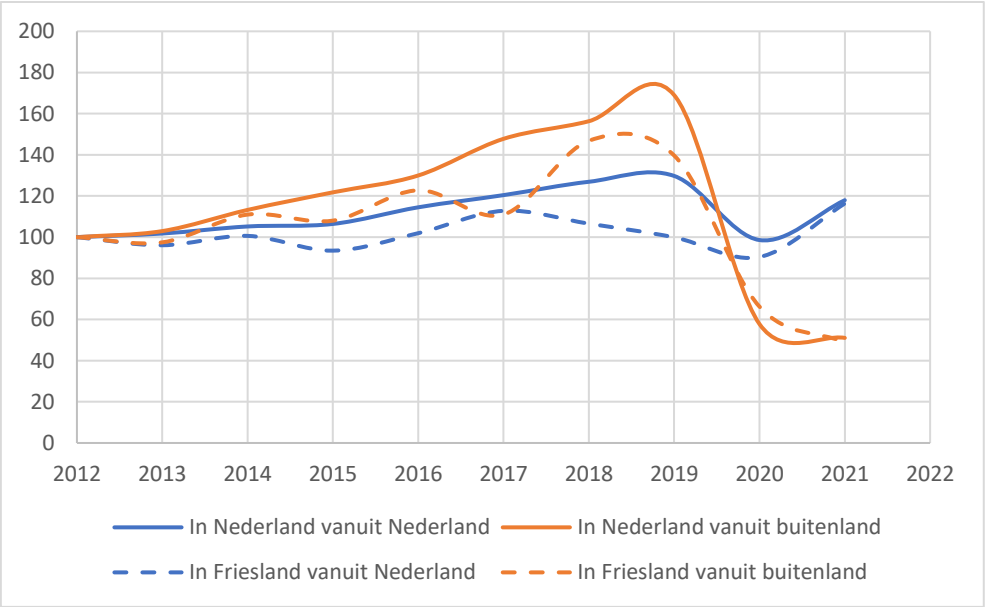

Bron: CBS

De hotelovernachtingen van inwoners uit Nederland in Friesland daalden tussen 2019 en 2020 minder hard dan het aantal hotelovernachtingen van Nederlanders in Nederland. Ook de overnachtingen van buitenlanders in Friesland daalden in die periode wat minder hard. Maar anno 2021 wijkt Friesland ten opzichte van Nederland en ten opzichte van 2012 niet meer af.

7.16 Aantal overnachtingen Friesland naar logiesvorm

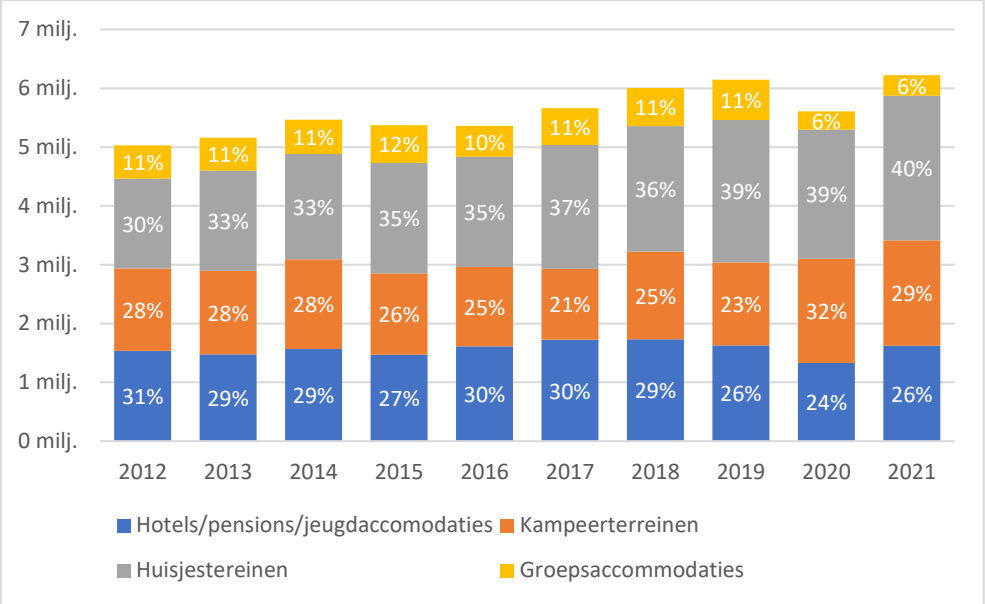

Bron: CBS

Zowel het aandeel als aantal hotelovernachtingen lag in 2020 een stuk lager dan in de periode 2016 - 2019. Maar in 2021 is sprake van herstel. Kampeerterreinen hadden zowel te maken met meer overnachtingen als een hoger aandeel in het totaal aantal overnachtingen (2020 en 2021). Bij huisjesterreinen is sprake van een gestage toename. Groepsaccommodaties hadden in 2020 en 2021 relatief te maken met de grootste krimp.

7.17 Herkomst vrije tijdsbezoekers Leeuwarden

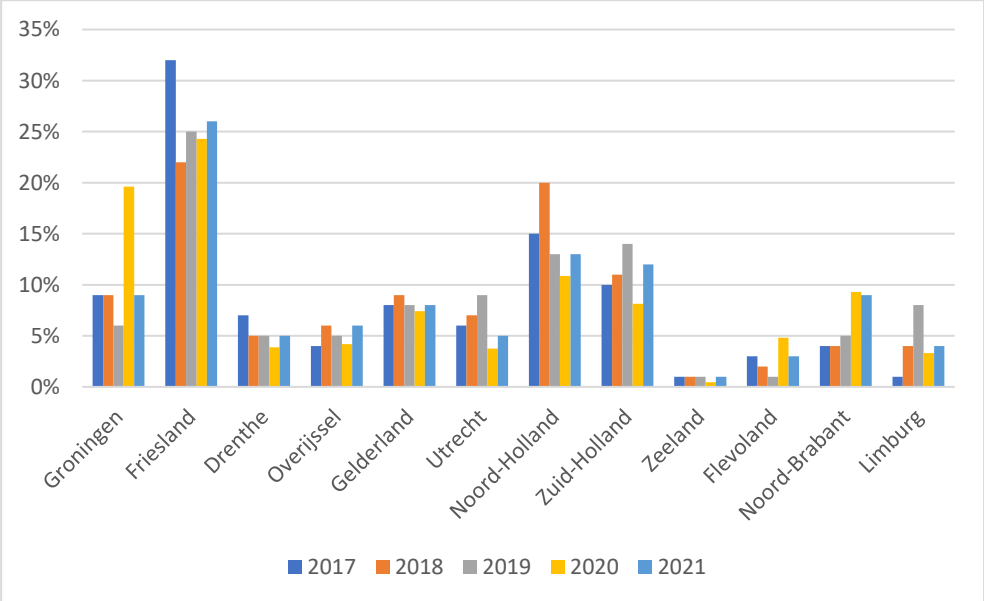

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research

Bezoekers van de stad Leeuwarden komen uit alle provincies van Nederland. Net als voorgaande jaren was in 2021 het grootste aandeel van de toeristen in Leeuwarden afkomstig uit Friesland, op een tweede en derde plaats staan Noord- en Zuid-Hollanders.

7.18 Aantal vrijetijdsbezoeken per 1000 inwoners

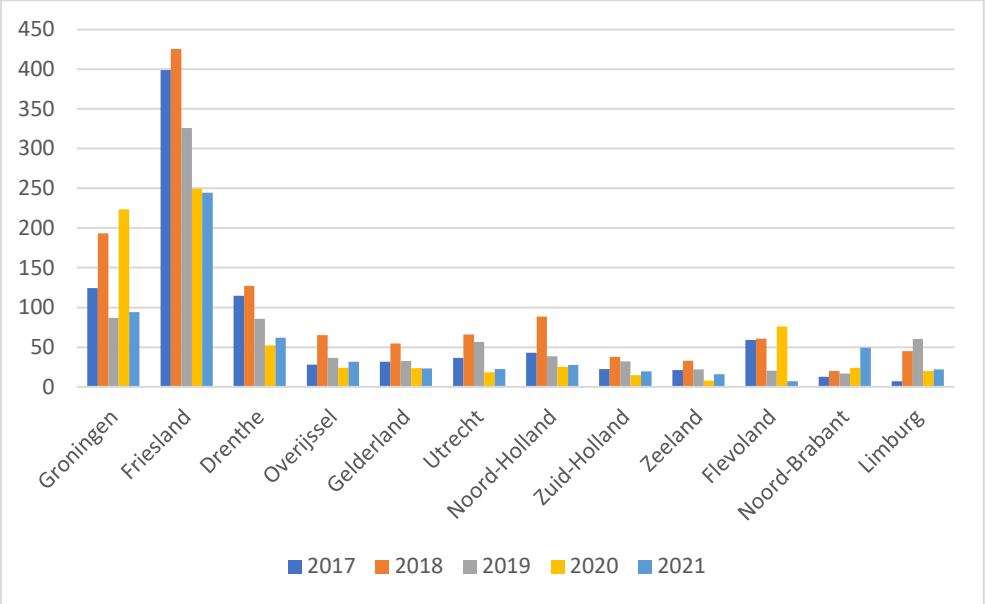

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research/CBS

Uit de gegevens in de grafiek hierboven (bron: steekproef/panel CVO) is te concluderen dat een kwart van de Friezen (exclusief inwoners van Leeuwarden) minimaal 1x in Leeuwarden geweest in 2021.

7.19 Hoofdreden voor bezoek Leeuwarden

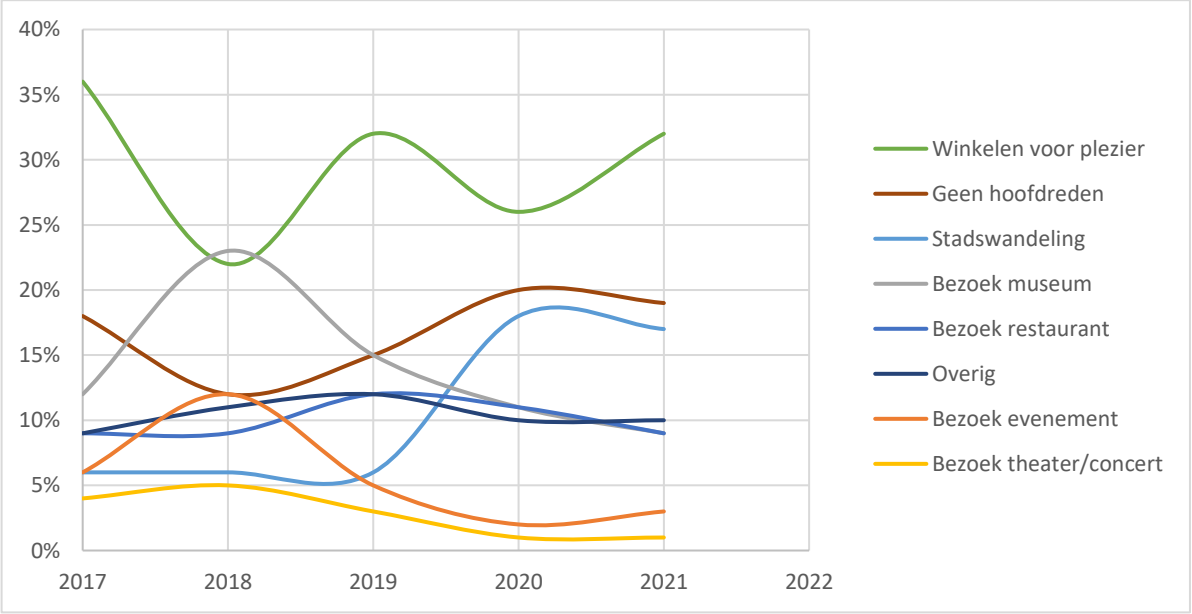

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research

Het effect van Culturele Hoofdstad 2018 zien we in de piek in bezoek aan museum en evenement in 2018 als hoofreden van bezoek aan de stad Leeuwarden. In 2020 en 2021 is vooral de stadswandeling in Leeuwarden erg populair.

7.20 Ondernomen activiteiten in Leeuwarden

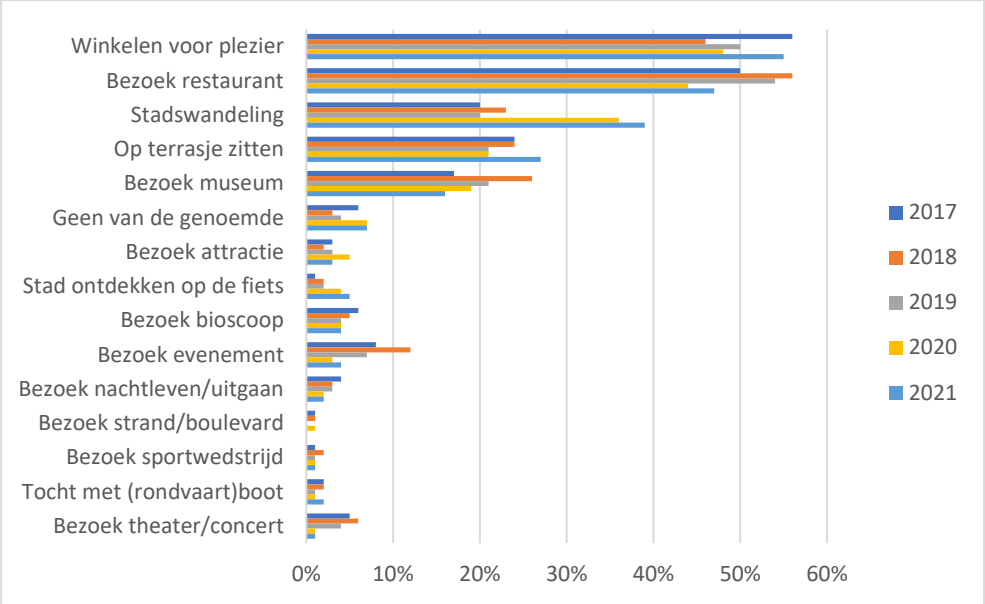

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research

Ook hier zien we de stadswandeling terug als relatief vaak ondernomen activiteit in de stad Leeuwarden, vooral in de jaren 2020 en 2021.

7.21 Aantal vrijetijdsbezoekers en bezoeken Leeuwarden

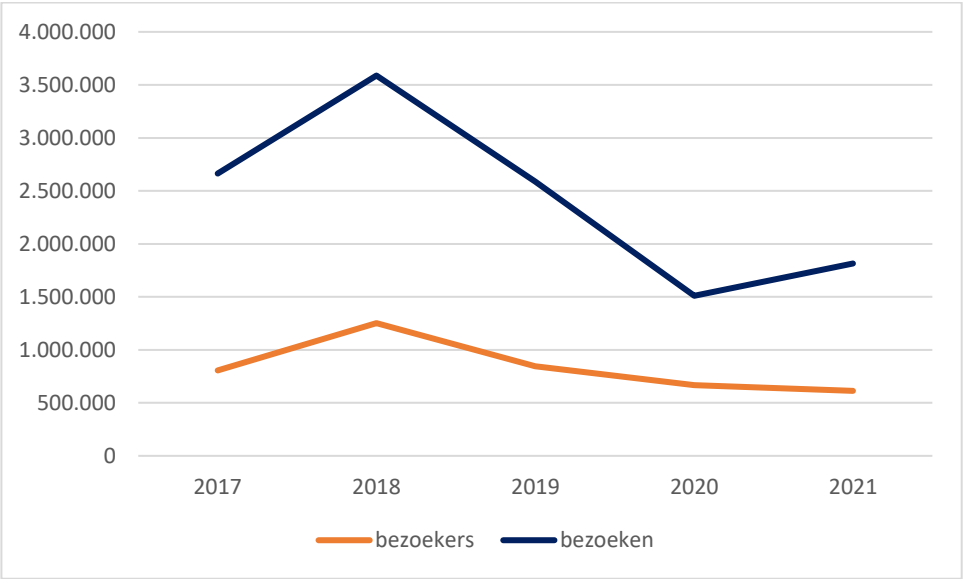

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research

Het aantal bezoeken aan de stad Leeuwarden herstelt in 2021 iets ten opzichte van 2020. 2018 was het jaar van Culturele Hoofdstad. Dit betreft Nederlandse vrije tijdsbezoeken van niet inwoners van Leeuwarden gebracht aan Leeuwarden.

Hoofdstuk 8 - Wonen & Milieu

8.1 Verandering woningvoorraad

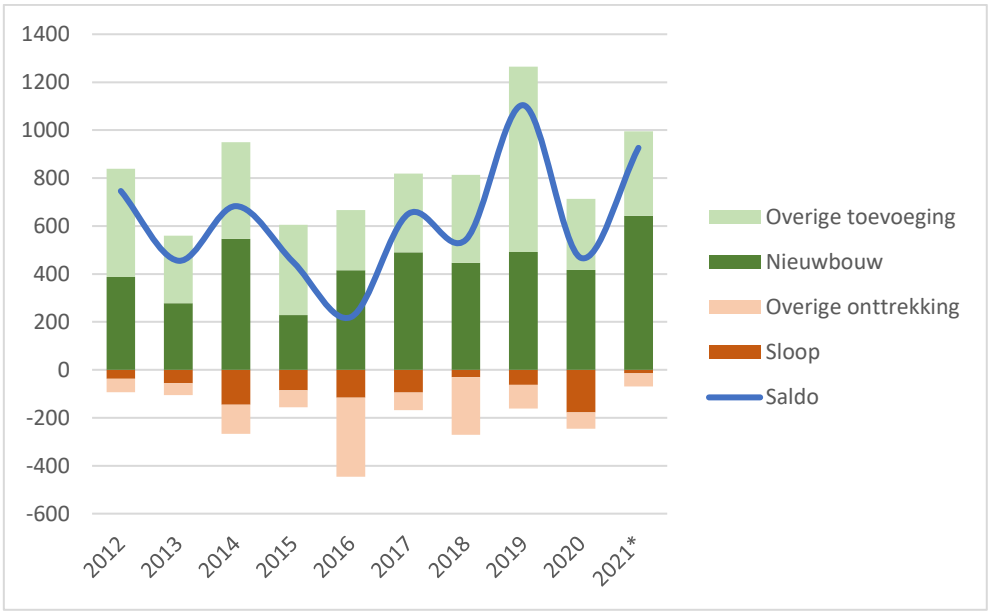

Bron: CBS

In het jaar 2019 was er de grote toevoeging van Markt058 (appartementen in het voormalig Aegonpand). De nieuwbouw zat een aantal jaren net boven de 400 woningen per jaar. In 2021: zijn ruim 600 nieuwbouwwoningen gebouwd in de gemeente Leeuwarden. Gemiddeld kwamen er tussen 2012 en 2018 netto ruim 500 woningen erbij, over de periode 2019-2021: ruim 800.

8.2 Percentage groei woningvoorraad ten opzichte van bestaande voorraad

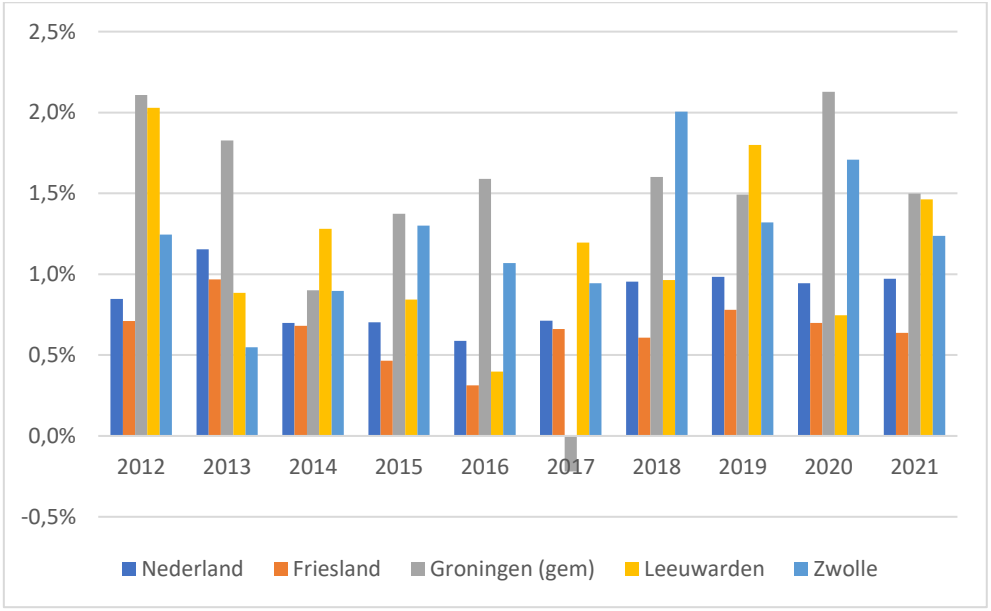

Bron: CBS

In de gemeente Leeuwarden wordt jaarlijks zo'n 1,1% woningen aan de woningvoorraad toegevoegd. In vergelijking met Nederland (0,8%) en Friesland (0,6%) is dat bovengemiddeld. In vergelijking met de andere noordelijke steden Zwolle (1,4%) en Groningen (1,4%) ligt het percentage wat lager.

8.3 Verleende bouwvergunningen woningen in grote (en Friese) gemeenten

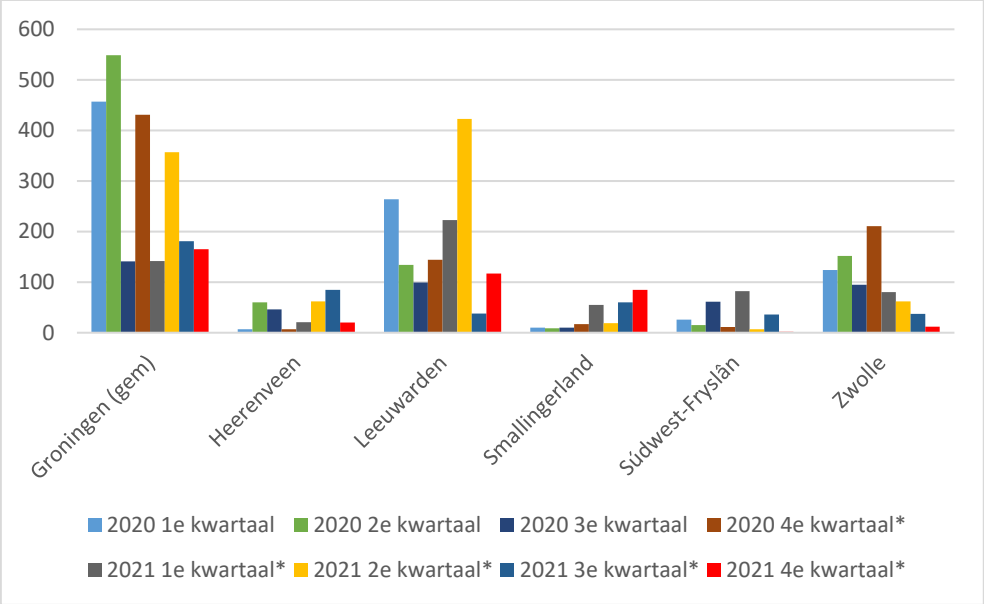

Bron: CBS

Het aantal verleende bouwvergunningen geeft een indicatie van hoeveel woningen er (in een tijdsbestek van één tot twee jaar) gebouwd gaan worden. In de Gemeente Groningen, Leeuwarden en Zwolle worden meer bouwvergunningen verleend dan bijvoorbeeld in de gemeente Zwolle.

8.4 Verleende bouwvergunningen woningen naar eigendom

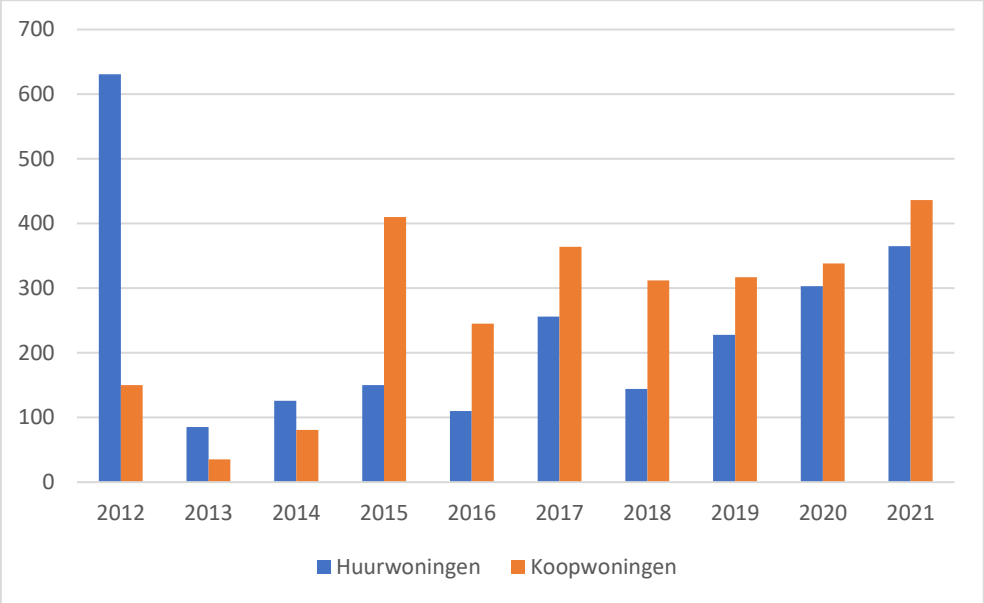

Bron: CBS

Sinds 2015 worden er meer bouwvergunningen voor koopwoningen verleend dan voor huurwoningen. Gemiddeld werden er over de periode 2012 tot en met 2018 jaarlijks gemiddeld 440 nieuwbouwvergunningen voor woningen in de gemeente Leeuwarden verleend, over de periode 2019-2021 zijn dit er op jaarbasis gemiddeld 660.

8.5 Ontwikkeling aantal bewoners nieuwbouwbuurten

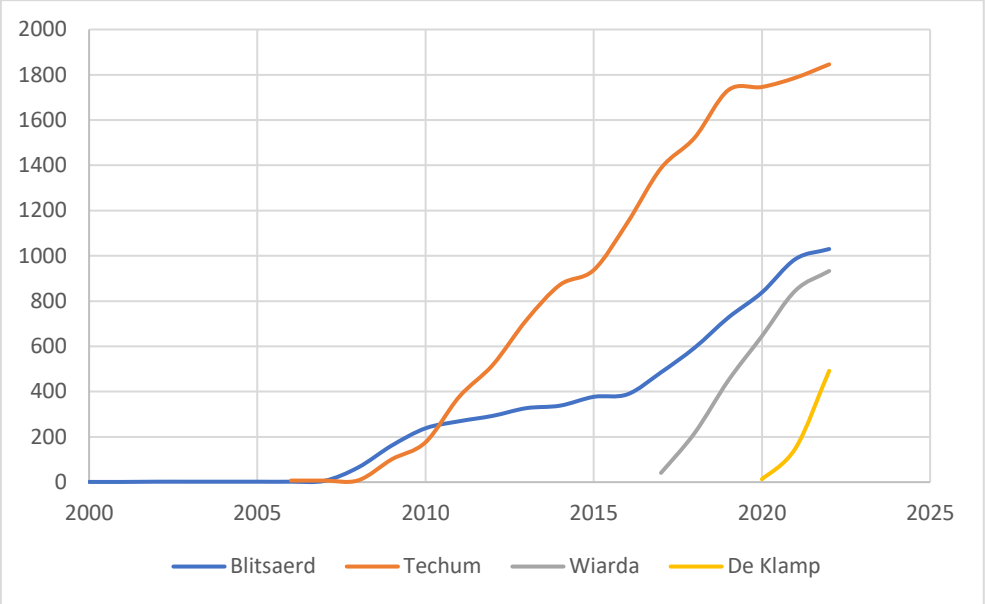

Bron: Gemeente Leeuwarden

Techum is gegroeid naar ruim 1.800 inwoners in 15 jaar tijd. De groeilijn van Wiarda verliep nog iets steiler, maar vlakt nu af, naar een totaal van ruim 900 inwoners per 1-1-2022. Blitsaerd groeit meer geleidelijk, met een versnelling vanaf 2017 en telt nu ruim 1.000 inwoners. De Klamp is bewoonbaar sinds 2020, maar telt nu al bijna 500 inwoners.

8.6 Gemiddelde verkoopprijs gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland

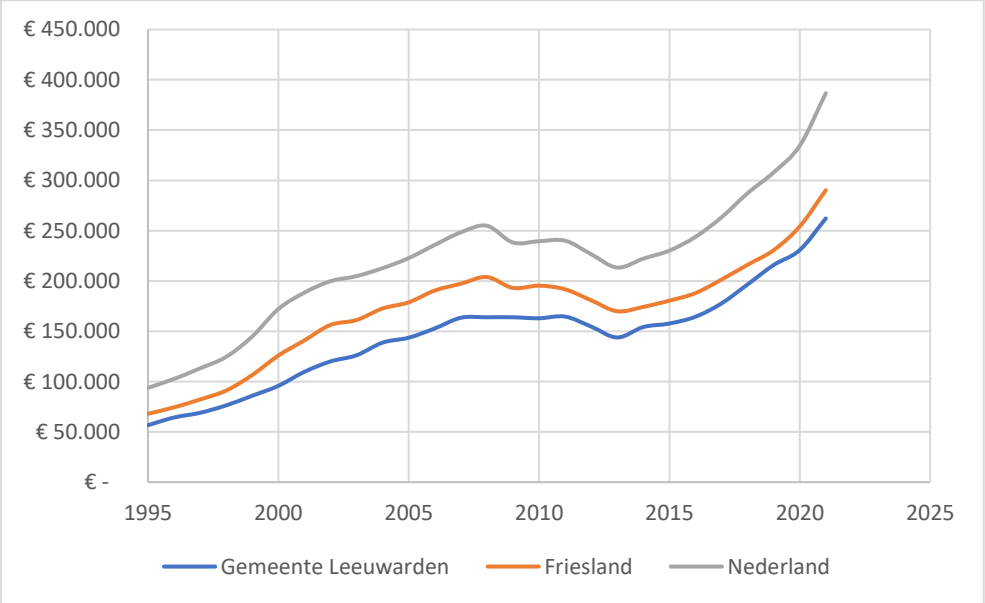

Bron: CBS

In deze grafiek valt op dat gemiddelde verkoopprijs van woningen in gemeente Leeuwarden die van de provincie Friesland nadert. Het verschil in absolute bedragen tussen Leeuwarden en Friesland enerzijds en Nederland anderzijds is tussen 1995 en 2021 groter geworden.

8.7 Gemiddelde WOZ-waarde gemeente Leeuwarden, Friesland en Nederland

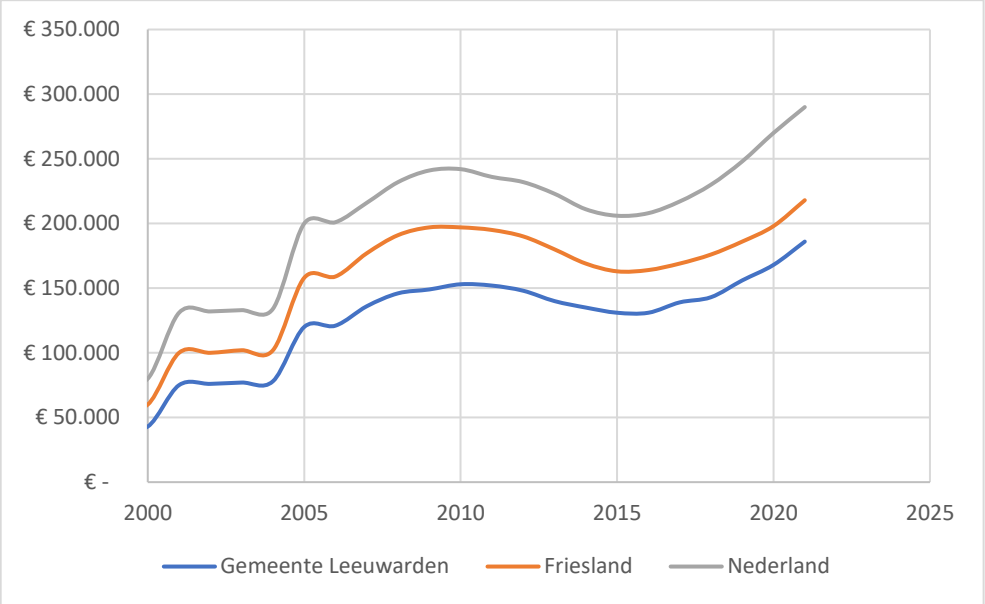

Bron: CBS

Ook hier hetzelfde beeld, de Leeuwarder gemiddelde WOZ-waarde nadert de Friese, de landelijk gemiddelde WOZ-waarde loopt sinds 2016 steiler op.

8.8 Koopwoningen op Funda in stad Leeuwarden en stad Groningen

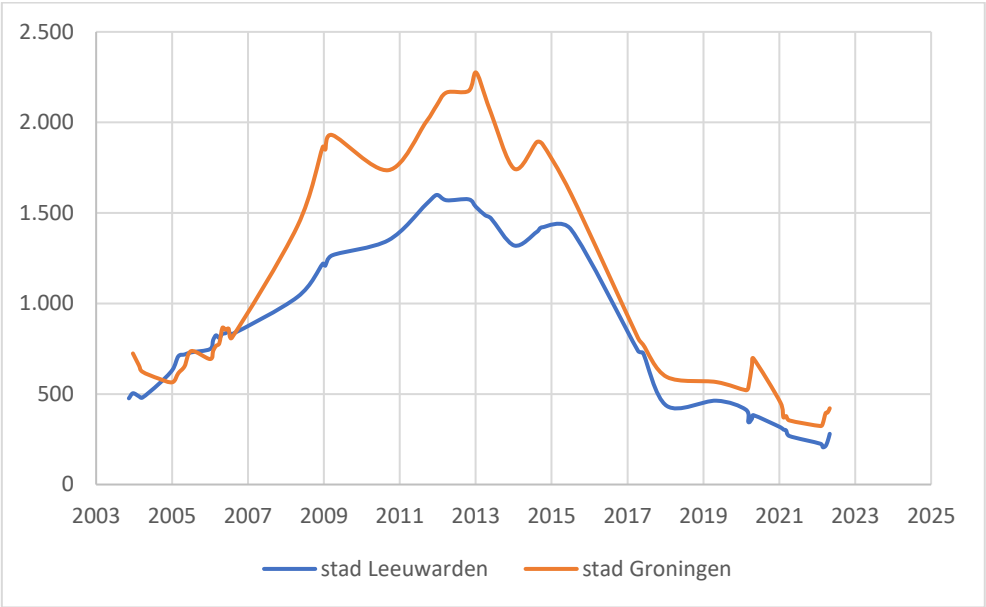

Bron: Funda

Sinds het bijhouden vanaf 2004 is het woningaanbod op Funda in de steden Leeuwarden en Groningen niet zo laag geweest. Opvallend is dat voor de economische crisis van 2007/2008 het woningaanbod op Funda al opliep. Sinds begin februari 2022 stijgt het woningaanbod in de stad Groningen iets. Iets later (in de periode maart t/m begin mei[2]) is in Leeuwarden een kleine opwaartse verandering merkbaar.

[2] Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn de cijfers van begin mei 2022 de meest recente.

8.9 Koopwoningen op Funda naar prijsklasse stad Leeuwarden

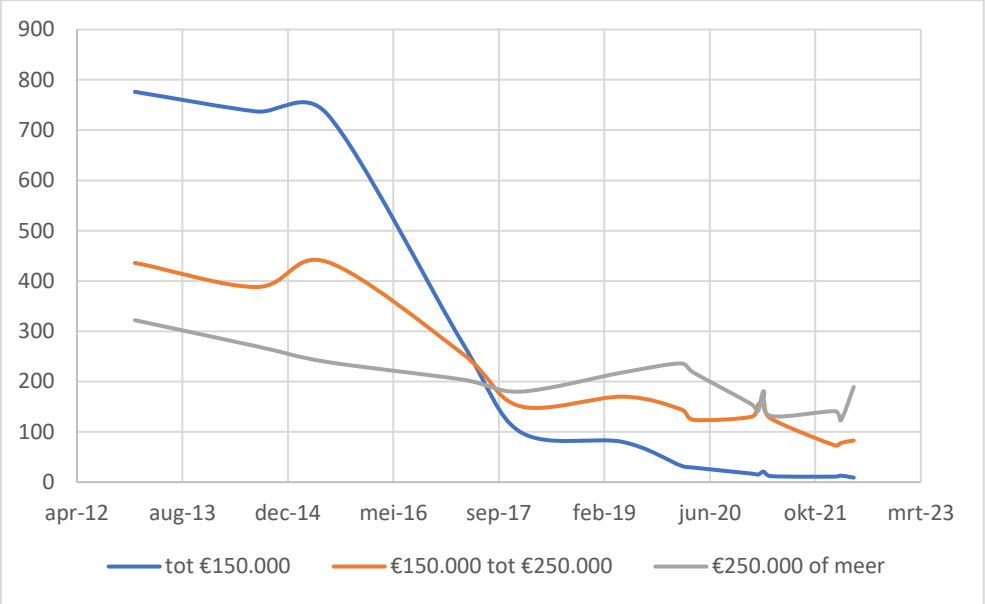

Bron: Funda

Sinds 2015 daalt het woningaanbod in de klasse tot €150.000 . In het voorjaar van 2022 is er amper nog aanbod in deze prijsklasse. Het aanbod van woningen in de prijsklasse €150.000 tot €250.000 is met minder dan 100 in het voorjaar van 2022 ook niet ruim. Het woningaanbod in de prijsklasse €250.000 of hoger is sinds maart 2022 stijgende.

8.10 Bekende energielabels woningen

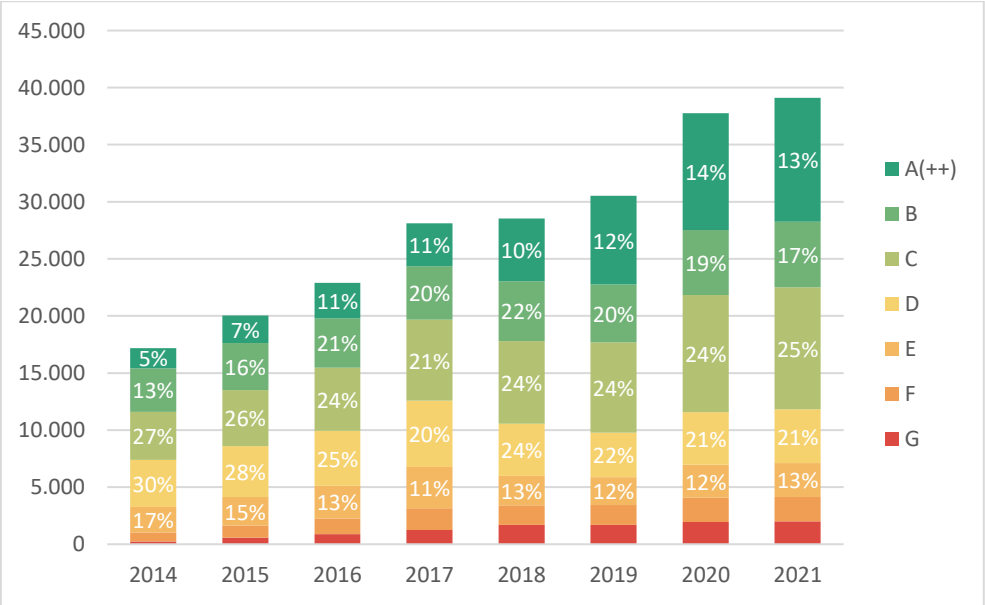

Bron: Klimaatmonitor

Van steeds meer woningen in gemeente Leeuwarden is het energielabel bekend. In 2021 heeft 43% van de ('energielabel bekende') woningen in gemeente Leeuwarden een A- of B-label en 27% heeft label C (samen dus 70%). Dit betekent dat 30% van de woningen in de gemeente Leeuwarden energie-label D of lager heeft in 2021.

8.11 Maandelijkse energiekosten naar woningtype

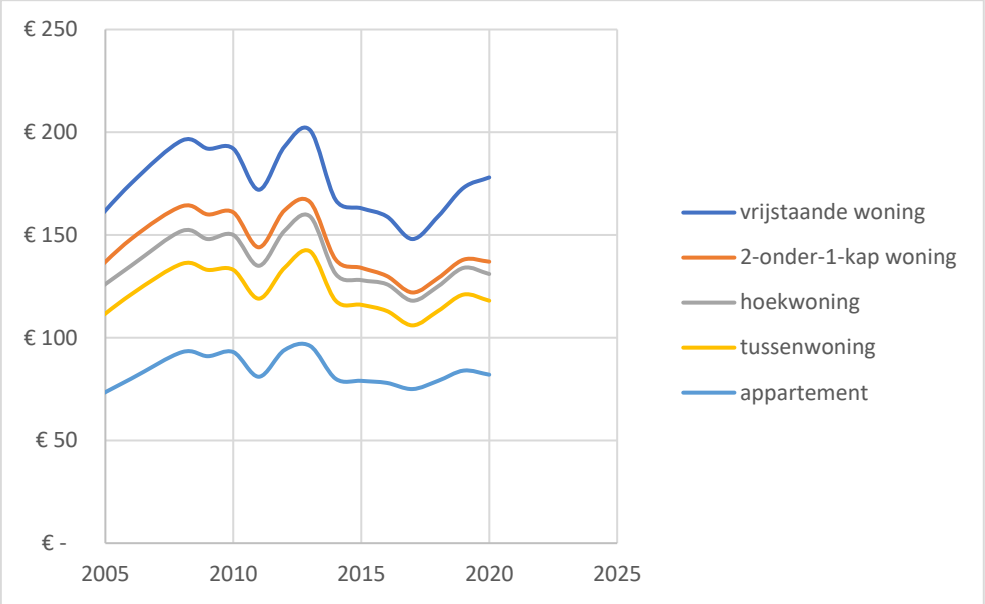

Bron: Klimaatmonitor

De energiekosten per woning piekten in 2013. Daarna volgde een daling, maar sinds 2017 lopen de kosten weer op. De energiekosten worden sinds enige jaren in toenemende mate ook bepaald door belastingen, naast de energieprijzen van gas en elektra (op de wereldmarkt). Van de jaren met sterk oplopende gas en elektraprijzen, eind 2021 en begin 2022, zijn nog geen cijfers bekend.

8.12 Gemiddeld gasverbruik woningen

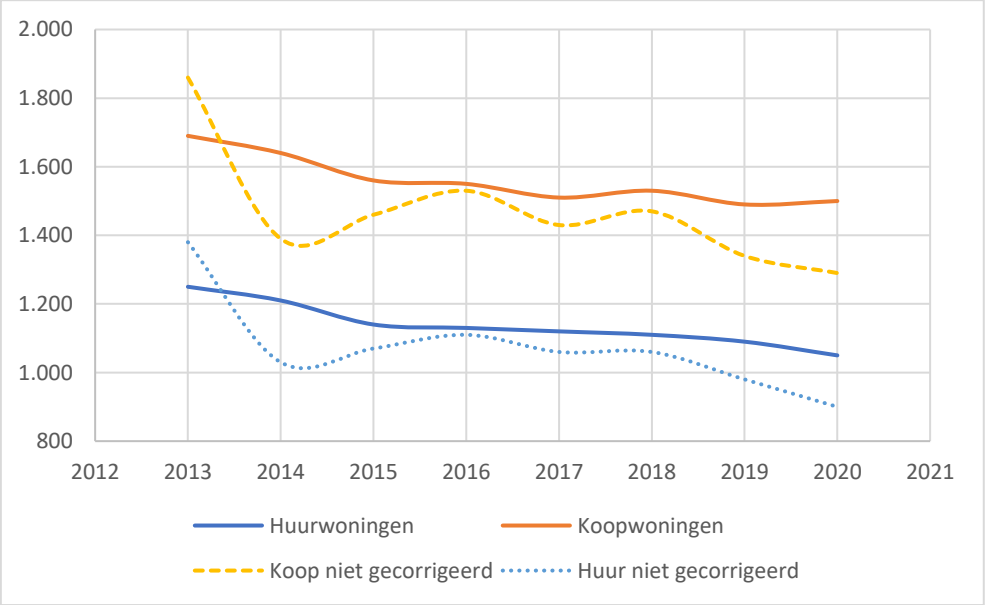

Bron: Klimaatmonitor

In de grafiek hierboven wordt voor huur-en koopwoningen zowel het temperatuur gecorrigeerde als het niet-gecorrigeerde gasverbruik van woningen weergegeven[3]. Door isolatiemaatregelen bij

[3] Met 'temperatuur gecorrigeerd gasgebruik' wordt bedoeld: het daadwerkelijk gasverbruik omgerekend naar de hoeveelheid aardgas die verbruikt zou zijn als de temperatuur in een jaar gemiddeld geweest zou zijn.

bestaande woningen, modernere en andere (ook hybride) verwarmingsketels en de bouw van energiezuinige woningen daalt het (temperatuur gecorrigeerde) gasverbruik per woning. Door zachtere winters is het gemiddelde gasverbruik ook lager.

8.13 Gemiddeld elektriciteitsverbruik woningen

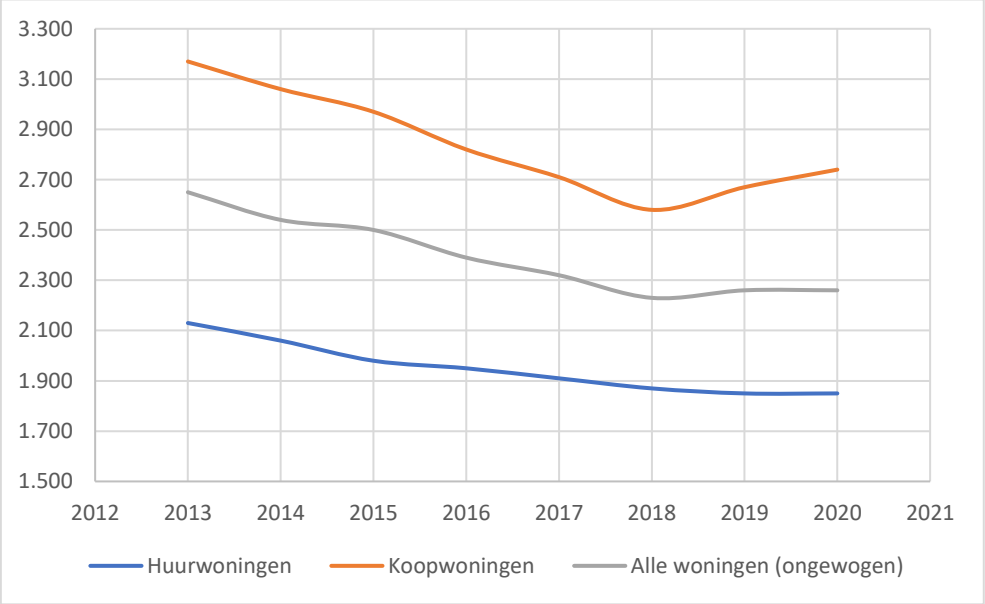

Bron: Klimaatmonitor

Door het gebruik van energiezuinige apparaten daalt ook het gemiddeld kWh verbruik per woning (grijze lijn). Zonnepanelen zouden hier ook een rol bij kunnen spelen, maar het is onduidelijk of eigen elektricititesopwekking in de cijfers verwerkt is. Bij koopwoningen is sinds 2018 sprake van een stijging in het gemiddelde elektricititeitsverbruik.

8.14 Geleverd gas en elektriciteit aan alle bedrijfstakken

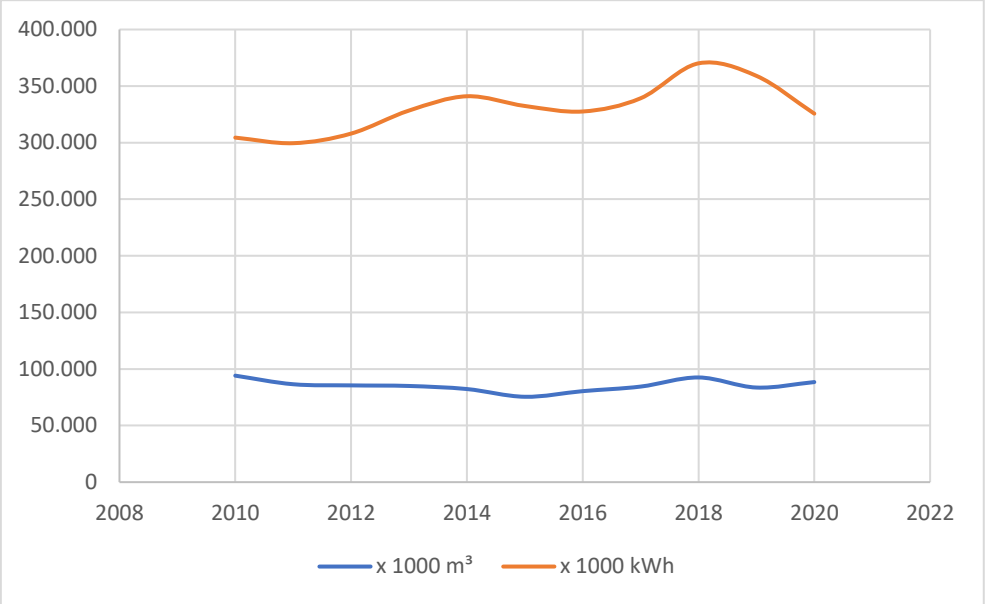

Bron: Klimaatmonitor

In 2019 en 2020 werd minder gas (in m³) en elektriciteit (kWh) geleverd aan bedrijven en instellingen in gemeente Leeuwarden dan in 2018.

8.15 CO2 uitstoot

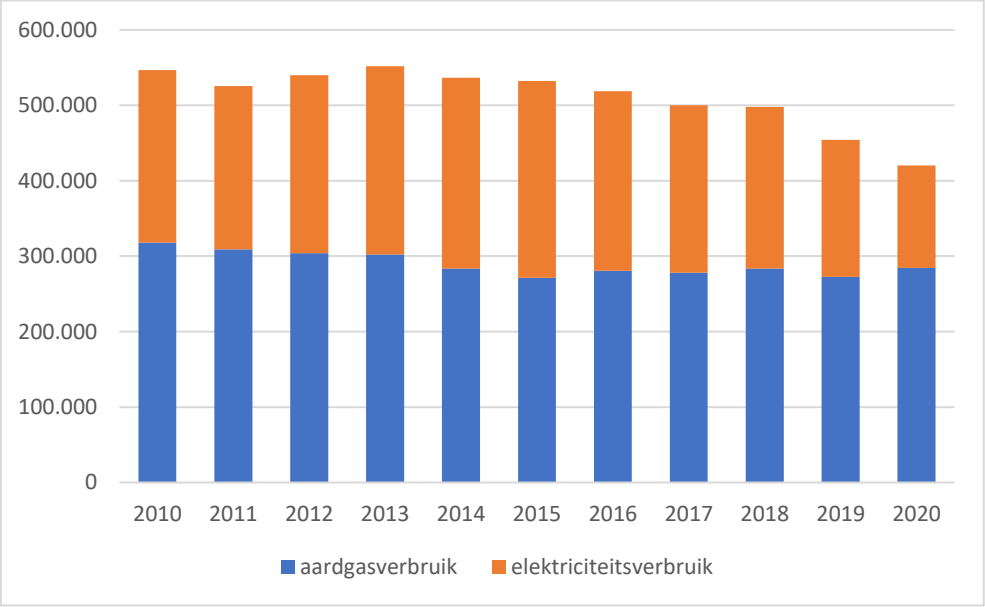

Bron: Klimaatmonitor

In lijn met de verminderde levering van vooral elektriciteit nam ook de CO2-uitstoot af.

8.16 Opgewekte zonne-energie per inwoner

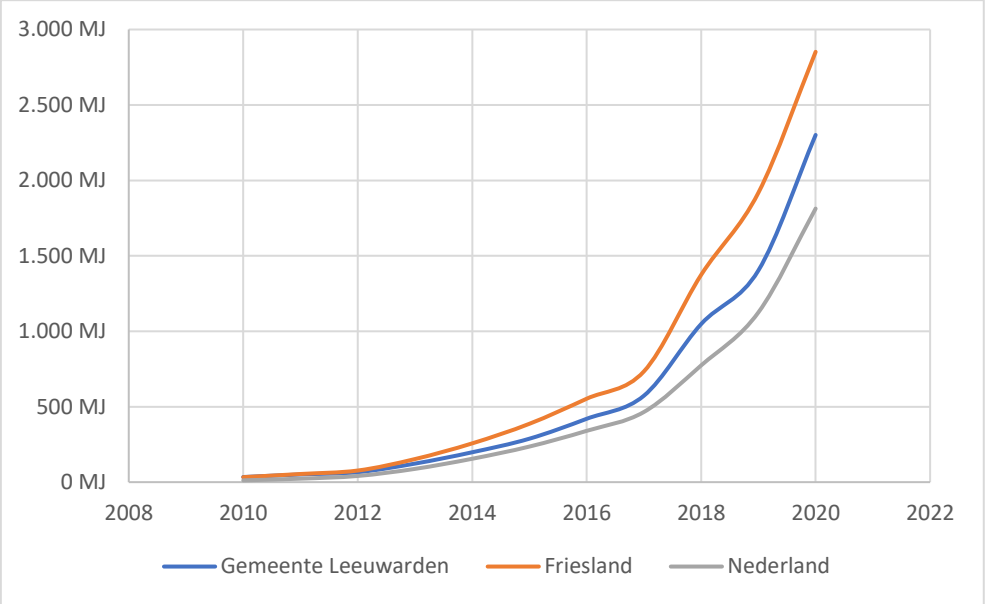

Bron: Klimaatmonitor

Ieder jaar neemt de hoeveelheid opgewekte zonne-energie in megajoule (MJ) per inwoner toe. De gemeente Leeuwarden zit daarbij tussen de provincie Friesland en Nederland in.

8.17 Afvalstoffenheffing per huishouden in euro's

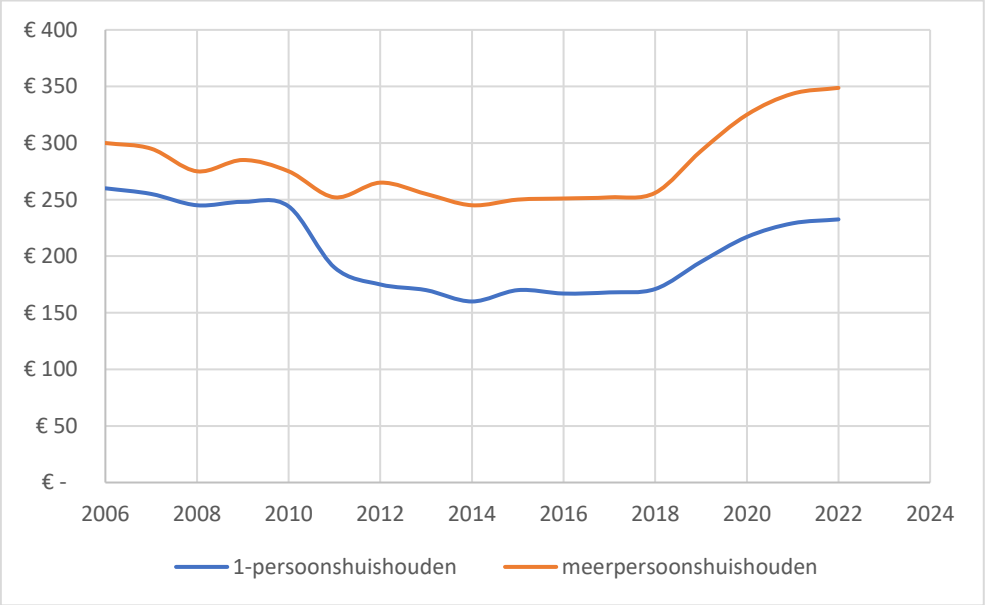

Bron: Gemeente Leeuwarden

Na een daling van de afvalstoffenheffing in de periode 2006-2018 stijgt sinds 2018 de afvalstoffenheffing in gemeente Leeuwarden. Wel is de stijging tussen 2021 en 2022 zeer gering.

8.18 Huishoudelijk afval in kg per inwoner naar soort

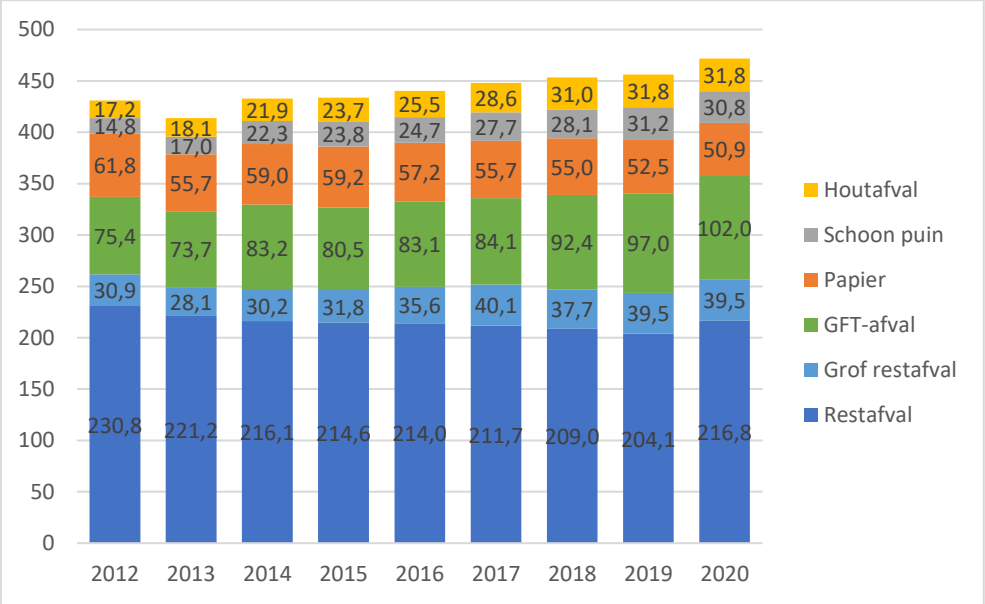

Bron: CBS

De hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner stijgt sinds 2013. Het aandeel papierafval neemt af, het aandeel gft-afval neemt toe.

8.19 Maatregelen tegen gevolgen klimaatverandering

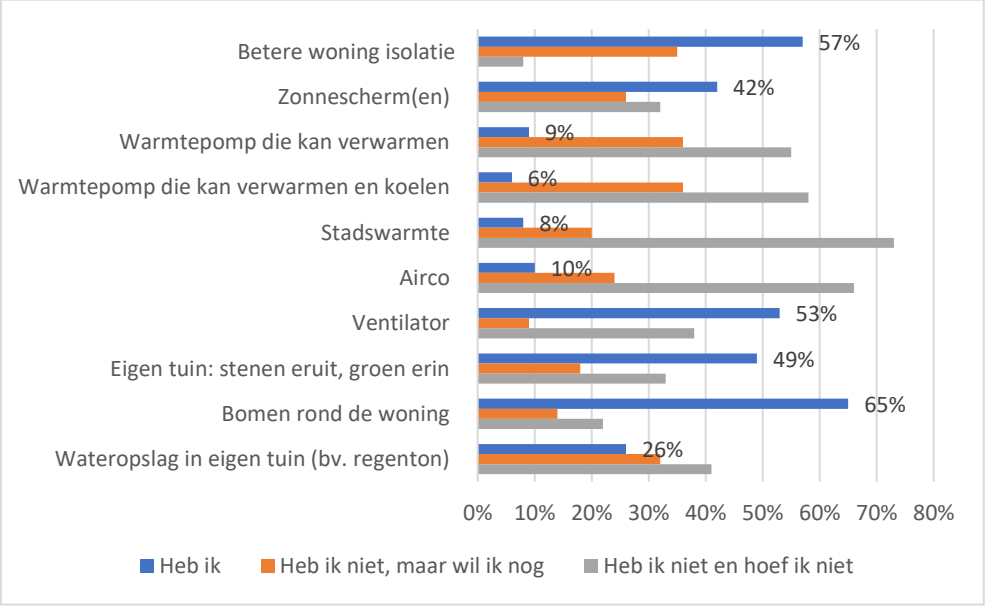

Bron: Inwonersenquête

Warmtepompen, stadswarmte en airco's komen bij minder dan 10% van de huishoudens voor. Ongeveer een kwart heeft wateropslag in eigen tuin zoals een regenton. 57% heeft betere woningisolatie, een derde wil dit graag. Bijna twee derde heeft bomen rond de woning. Een ventilator heeft 53% en 49% zegt een tuin te hebben met stenen eruit, groen erin. Bijna een vijfde zou dat laatste graag willen. 42% heeft een zonnescherm, een kwart zou die graag willen hebben.

Deze vragen zijn eind 2021 gesteld in de inwonersenquête

8.20 Goede woningisolatie volgens bewoners per wijk

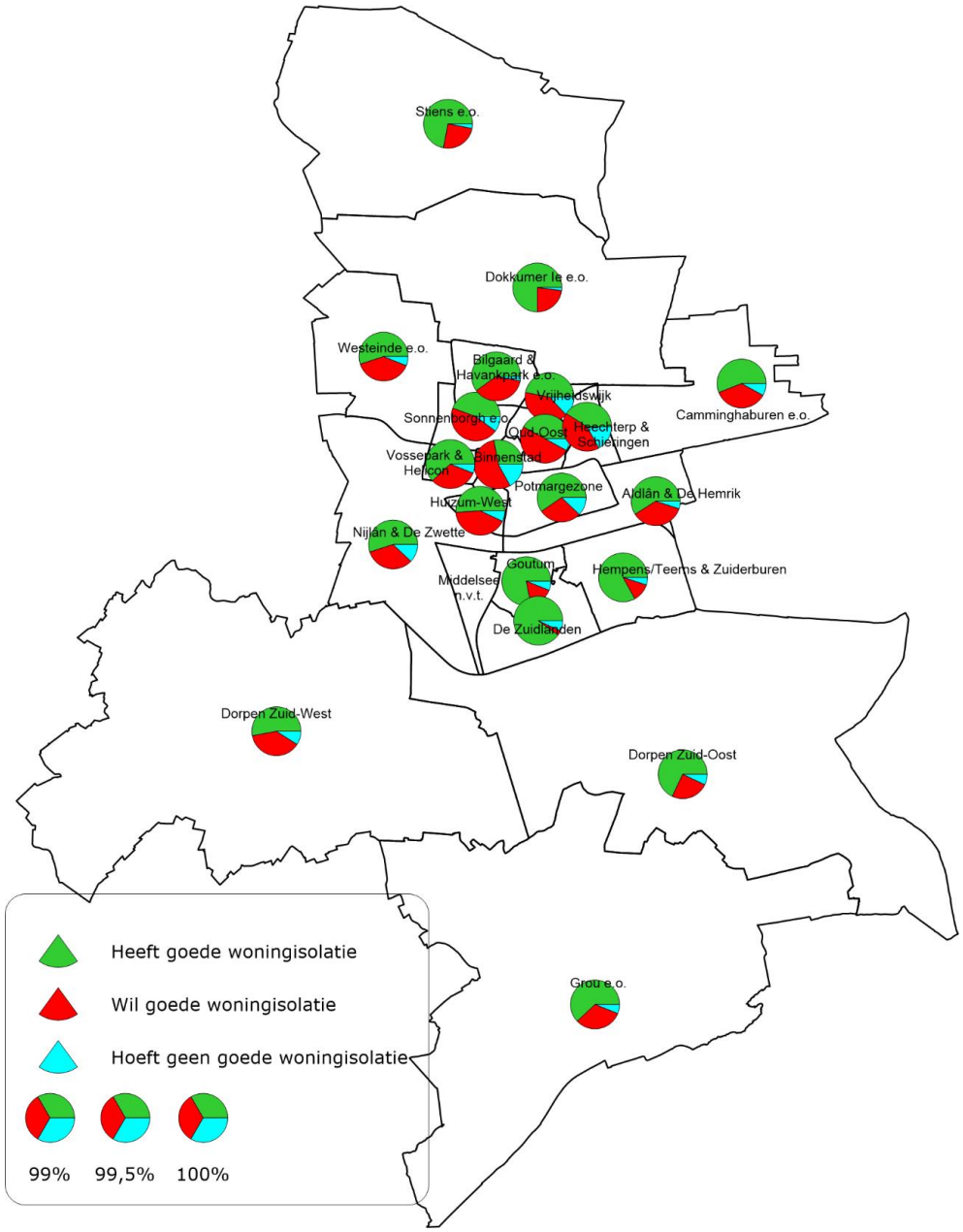

Bron: Inwonersenquête

De Zuidlanden scoort volgen de eigen inwoners hoog op het hebben van goede woningisolatie. Sonnenborgh e.o., de Binnenstad, Oud-Oost, Heechterp & Schieringen, Vrijheidswijk, Bilgaard & Havankpark en ook Huizum-West hebben in vergelijking met de andere wijken een lagere score . Dit zijn ook de wijken waar een grote groep inwoners wel goede woningisolatie wil.

8.21 Bewoners die stadswarmte hebben en of willen per wijk

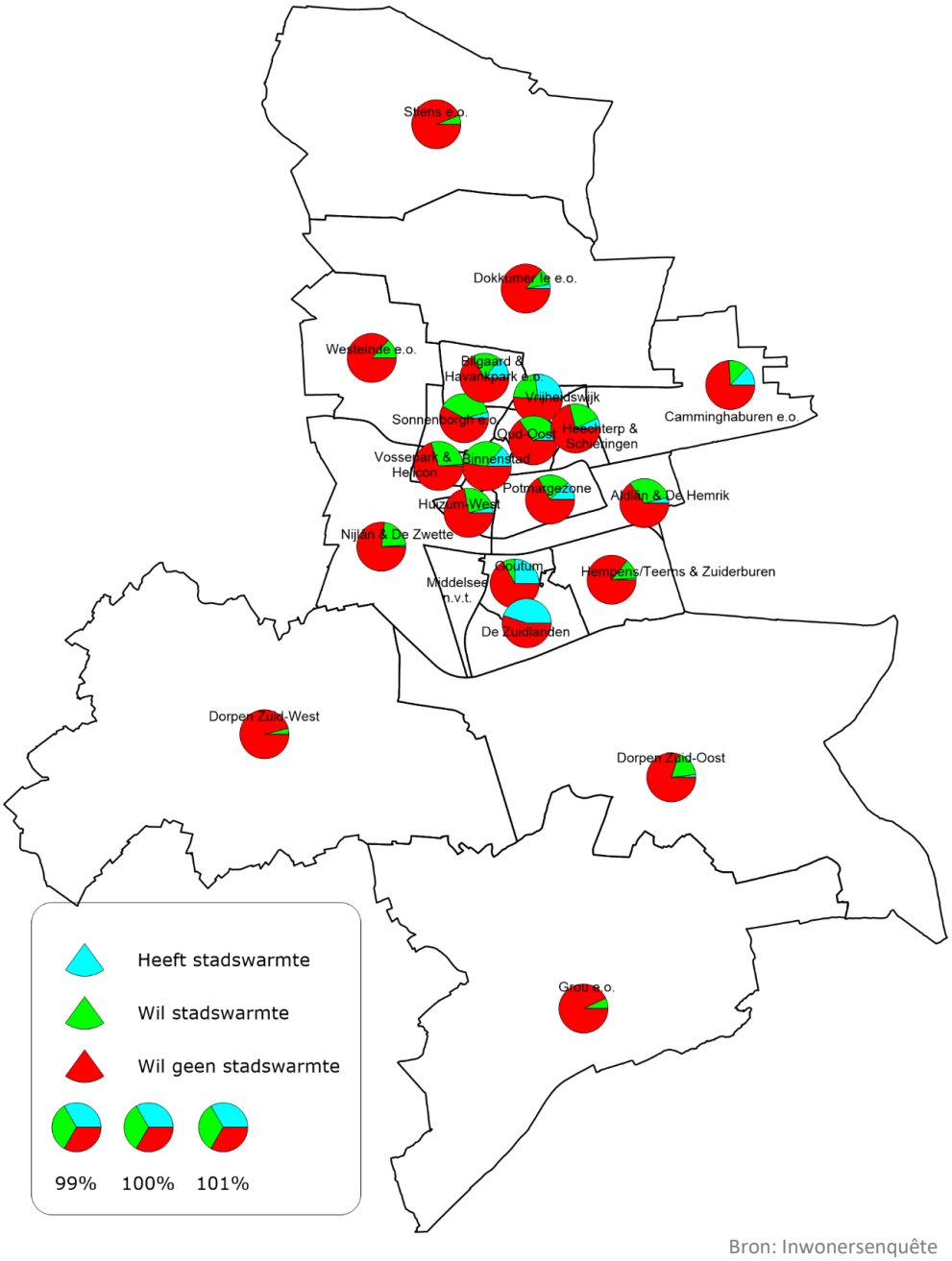

Bron: Inwonersenquête

In een paar wijken is er stadswarmte, bijvoorbeeld in Camminghaburen Noord. In de dorpen is de vraag om stadswarmte het kleinst.

8.22 Gemiddelde woningtemperatuur 30 graden of meer bij hittegolf per wijk

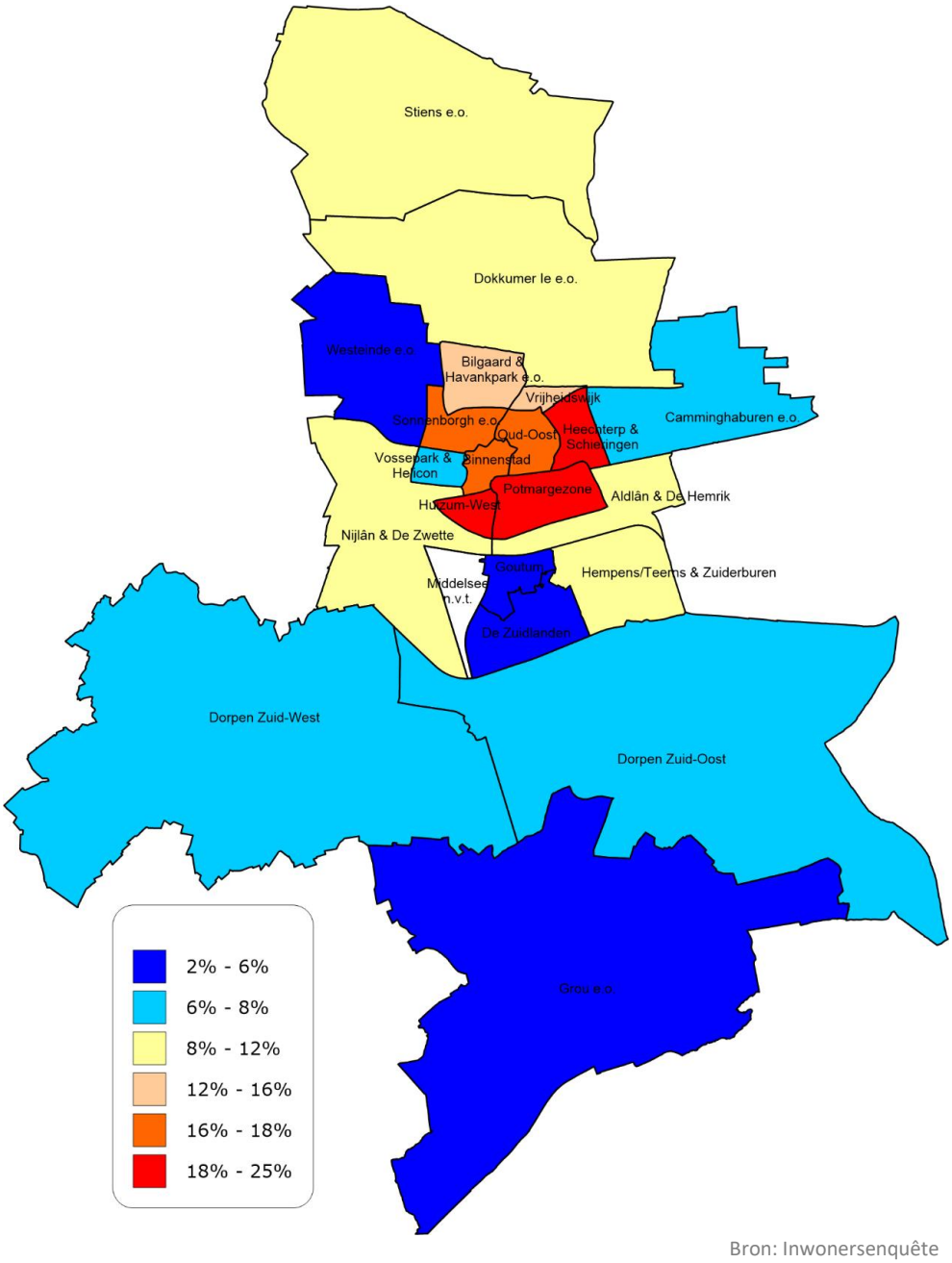

Bron: Inwonersenquête

Bewoners van wijken binnen de rondweg (cq rond de binnenstad) geven relatief vaker aan dat de temperatuur in de woning bij een hittegolf boven de 30 graden uitkomt. Vossepark & Helicon is daarbij een uitzondering.

8.23 Hoe vaak hinder door zaken die door het weer komen

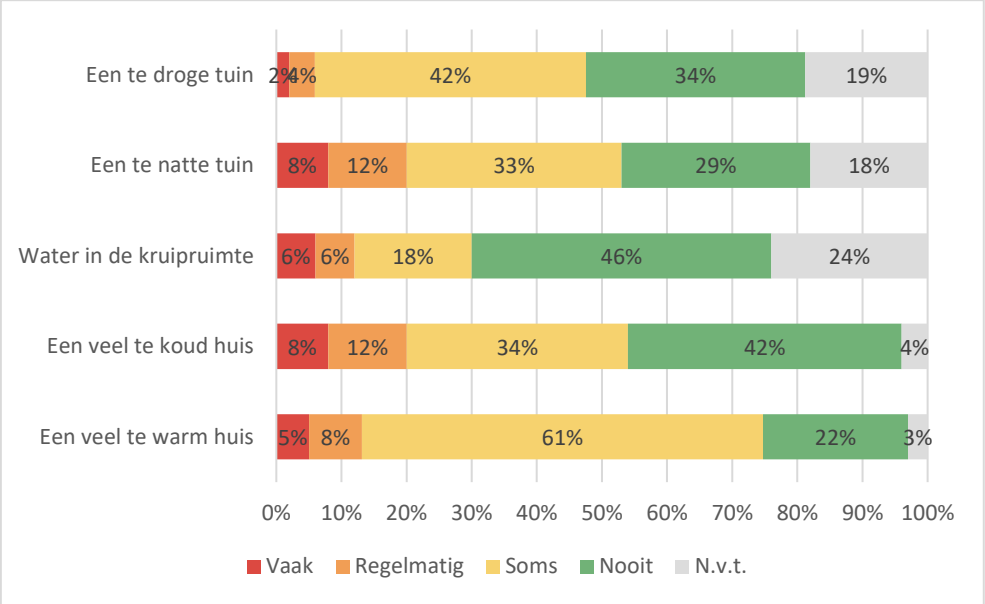

Bron: Inwonersenquête, N=xxx

Driekwart (74%) van de inwoners ervaart weleens hinder van een veel te warm huis en ruim de helft (54%) heeft weleens hinder van een veel te koud huis. Ongeveer de helft van de inwoners ervaart weleens hinder van een te natte/droge tuin en drie op de tien inwoners ervaren weleens hinder van water in de kruipruimte.

Bij 20% komt een veel te warm huis nooit voor. Ruim 40% heeft nooit een veel te koud huis of water in de kruipruimte. Bijna 30% heeft nooit een te natte tuin en ruim 30% heeft nooit een te droge tuin.

8.24 Te koud huis per wijk

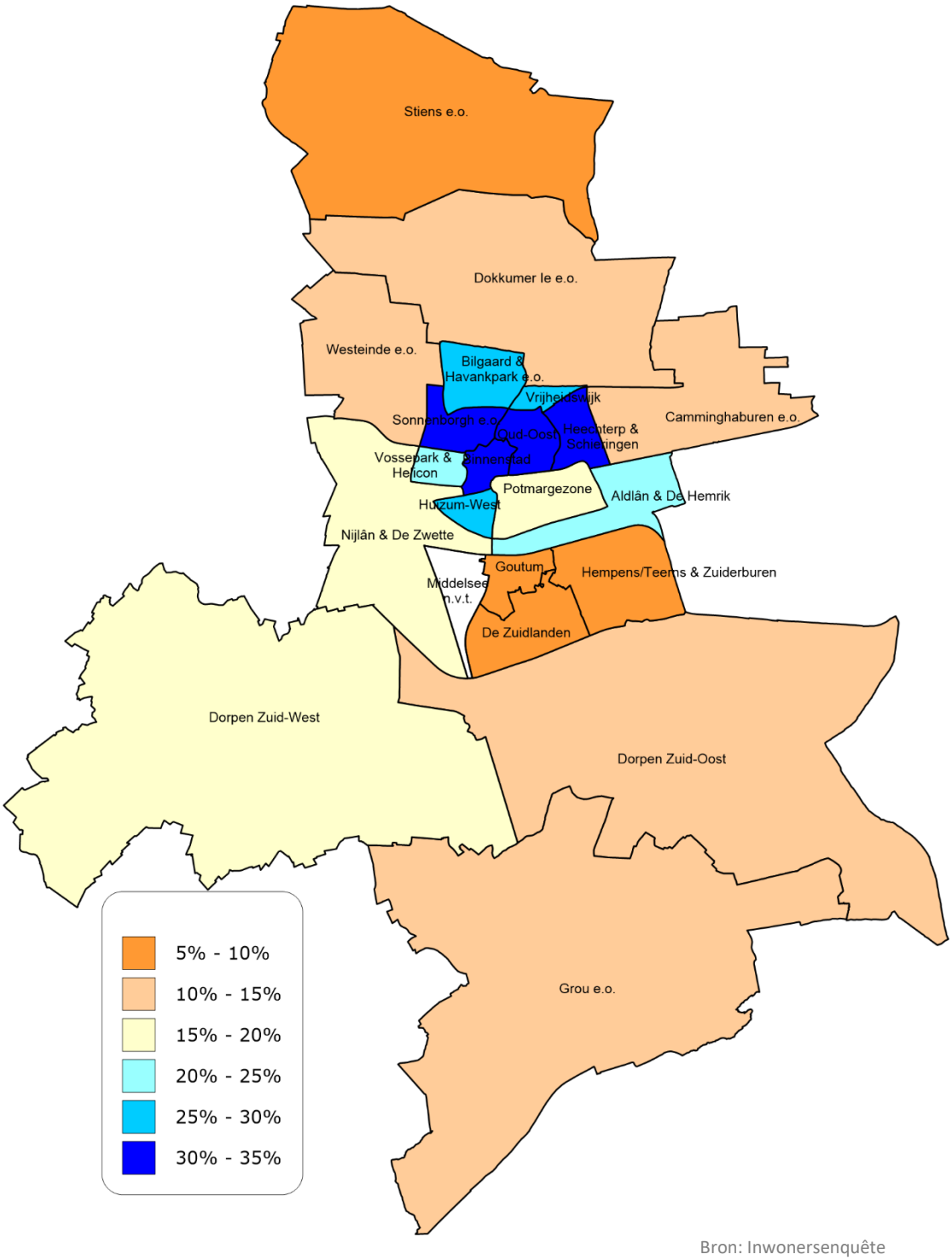

Bron: Inwonersenquête

Te koude huizen komen ook hier weer binnen de rondweg relatief het meest voor, met uitzondering van de Potmargezone. Binnen dit gebied vallen ook de nieuwe woningen die in de buurt 'Achter de Hoven' zijn gebouwd, de zogeheten Vegelinstraten. Het betreft hier regelmatig of vaak hinder hebben van.

8.25 Een te natte tuin per wijk

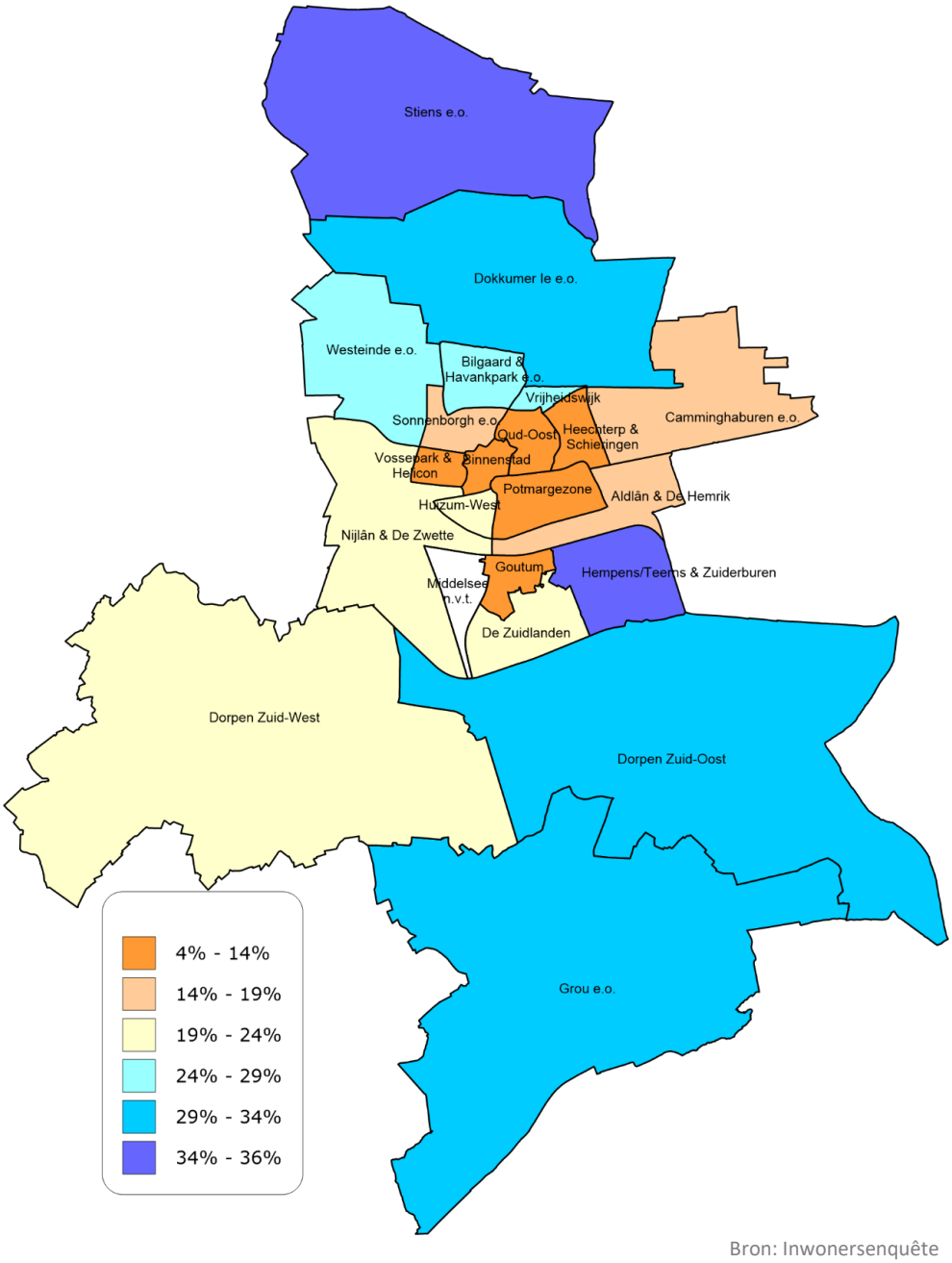

Bron: Inwonersenquête

In Stiens e.o. en Hempens/Teerns & Zuiderburen wordt door relatief veel inwoners genoemd dat regelmatig of vaak te natte tuinen voorkomen. Gevolgd door Dokkumer Ie e.o. en Dorpen Zuid-Oost en Grou e.o. In Goutum speelt dit veel minder en ook in Dorpen Zuidwest. Gekozen is hier om regelmatig en vaak weer te geven. Mensen zonder tuin zullen vaak niet van toepassing ingevuld hebben. Dit kan mede de lage percentages in de stedelijke wijken verklaren.

8.26 Ergeren aan slecht onderhoud van tuinen/huizen

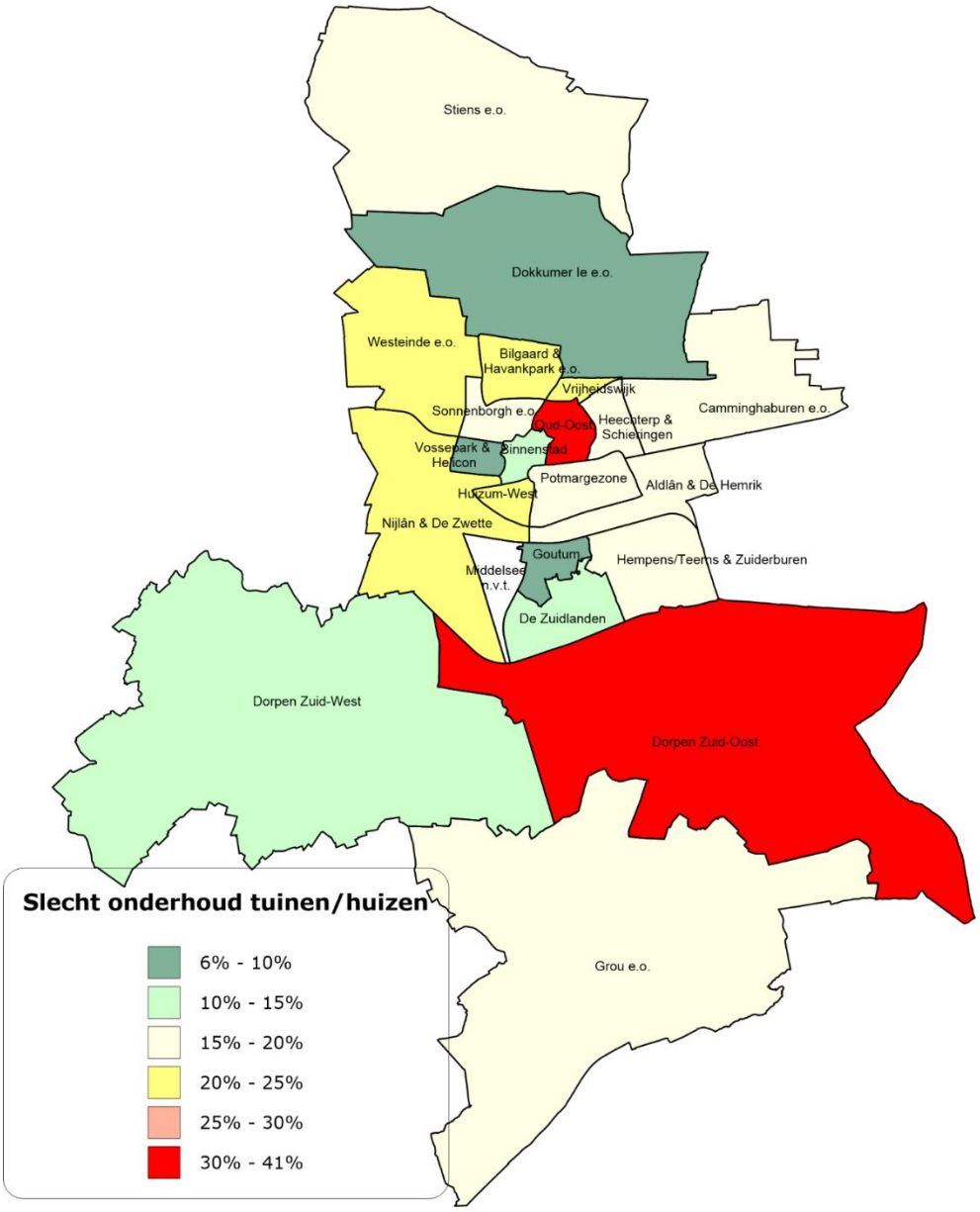

Bron: Inwonersenquête

In Oud-Oost ergeren vier op de tien wijkbewoners (41%) zich regelmatig/vaak aan slecht onderhoud van tuinen/huizen, in Dorpen Zuid-Oost ergert bijna een derde zich hier minimaal regelmatig weleens aan. Goutum, Vossepark & Helicon en Dokkumer Ie e.o. zijn de wijken waar men zich het minst vaak ergert aan slecht onderhoud van tuinen/huizen.

De percentages hierboven zijn het opgetelde resultaat van de antwoordcategorieën vaak en regelmatig. Wanneer alleen gekeken wordt naar het percentage dat zich vaak ergert (zie ook hoofdstuk 10, deelonderwerp 10.11) ontstaat een soortgelijk beeld.

Hoofdstuk 9 - Infrastructuur & Mobiliteit

9.1 Aantal geparkeerde auto's in de zes Leeuwarder parkeergarages

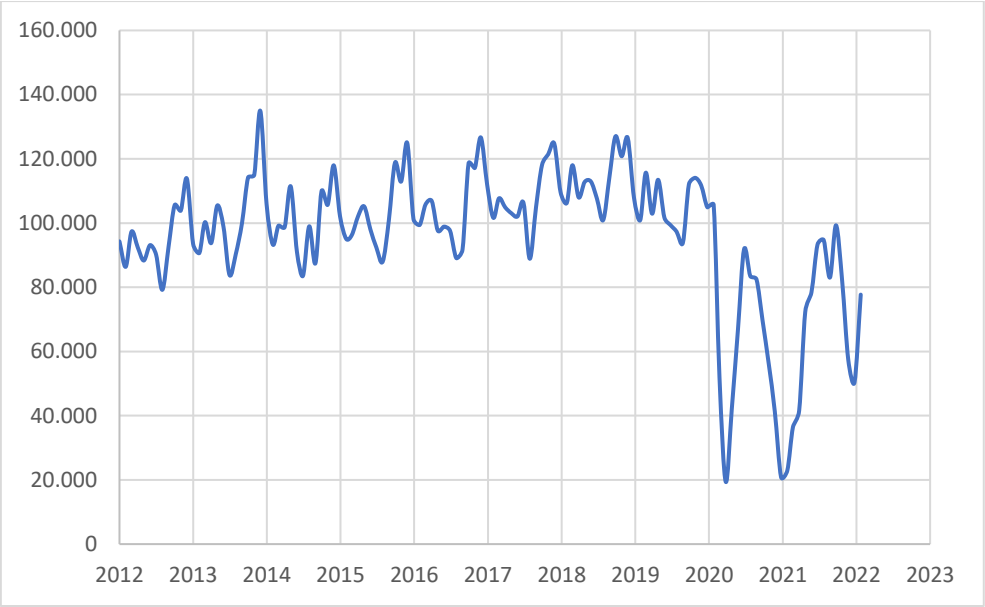

Bron: Parkeerdata.nl[4]

In bovenstaande cijfers zijn de lockdowns van het voorjaar (2022) en die van de najaren van 2020 en 2021 goed zichtbaar: er is in die perioden een sterke daling van het aantal geparkeerde auto's in de zes Leeuwarder parkeergarages .

9.2 Straatparkeren in en rond Binnenstad

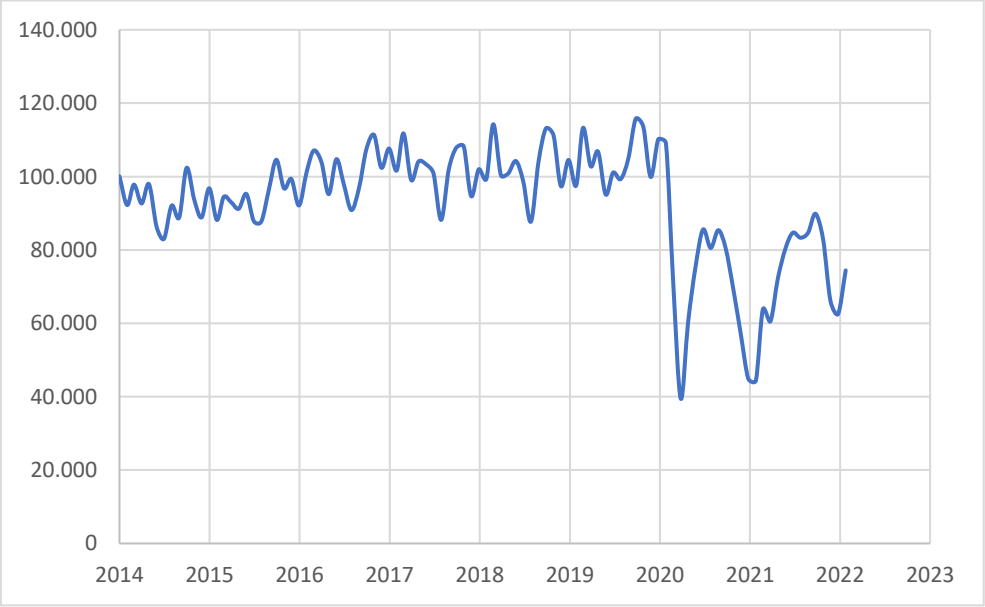

Bron: Parkeerdata.nl

Net als bij het parkeren in Binnenstad zien we ook bij het straatparkeren in en rond de Binnenstad sterke effecten van de drie lockdowns.

[4] Cijfers betreffen kort parkeren (geen abonnementen) in een van de zes Leeuwarder parkeergarages in en rond de Binnenstad (inclusief parkeergarage Revius).

9.3 Kort parkeren zes parkeergarages en parkeren in en rond de binnenstad

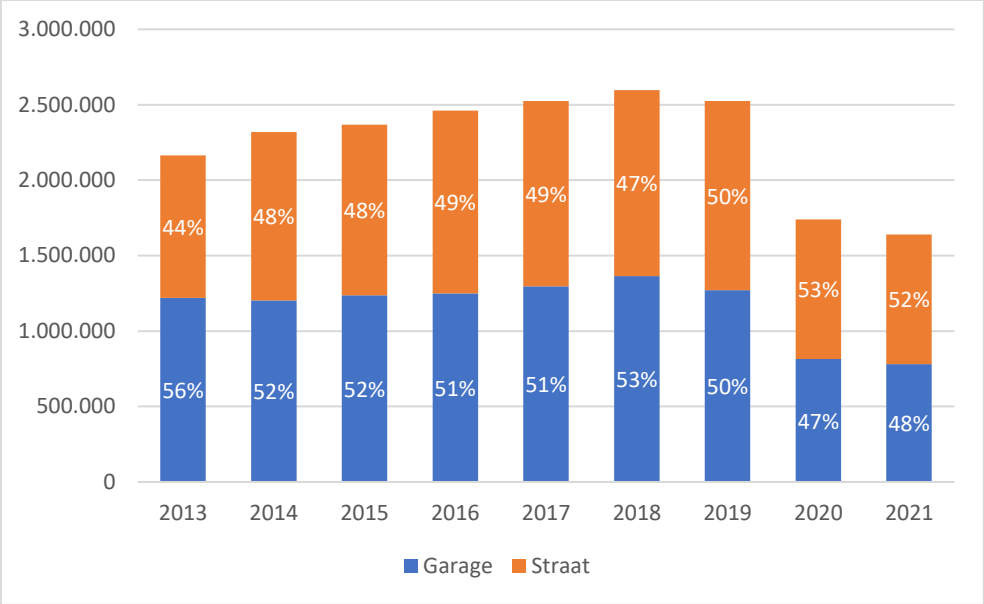

Bron: Parkeerdata.nl

In 2020 en 2021 is straatparkeren relatief populairder dan parkeren in een binnenstadsparkeergarage. Mogelijk is dit een gevolg van de coronamaatregelen.

9.4 Kort parkeren zes parkeergarages en parkeren in en rond de binnenstad

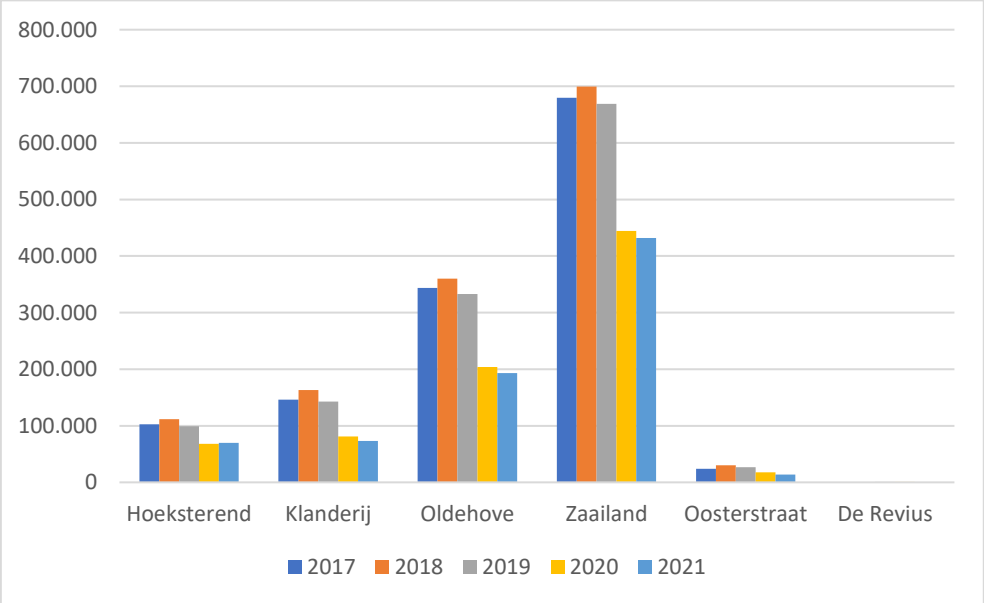

Bron: Parkeerdata.nl

De Leeuwarder parkeergarages piekten qua aantal kortparkeerders in 2018, het jaar dat Leeuwarden Culturele Hoofdstad was. Zaailand is de parkeergarage met verreweg de meeste kortparkeerders. In 2020 en 2021 werd, onder invloed van corona, in alle garages minder geparkeerd met uitzondering van de in 2019 geopende Reviusgarage).

9.5 Aantal gestalde (brom-)fietsen in fietsenstallingen

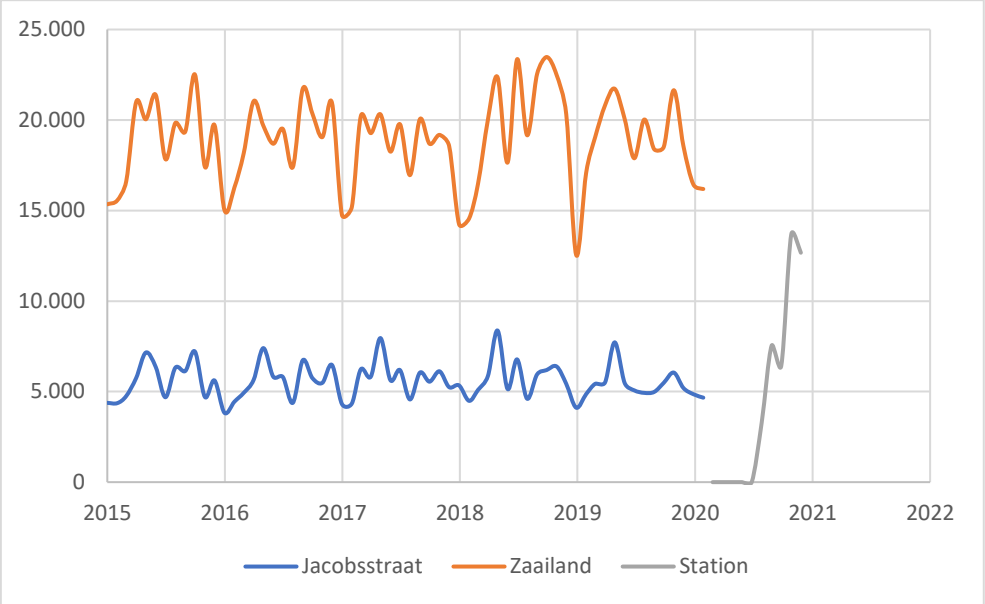

Bron: Parkeerdata.nl

Sinds de coronamaatregelen wordt niet meer gescand bij binnenkomst in St. Jacobstraat en Zaailand. Nieuw zijn de metingen van de stationsfietsparkeerkelder.

9.6 Voornaamste vervoersmiddel vrijetijdsbezoekers diverse steden

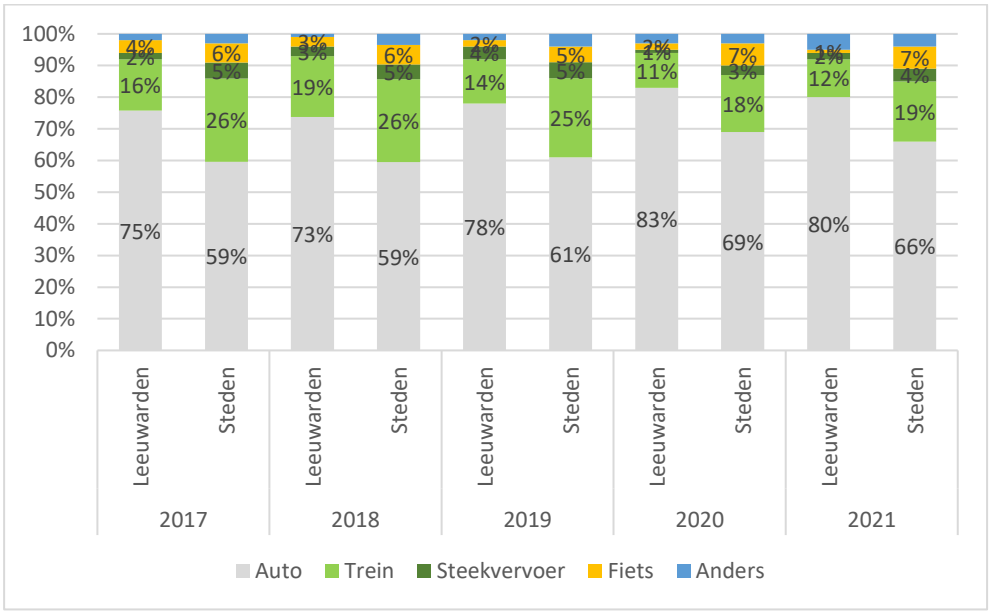

Bron: Toeristisch bezoek aan steden – NBTC-NIPO Research

Leeuwarden heeft relatief veel vrijetijdsbezoekers die met de auto komen ten opzichte van andere steden. Tijdens Culturele Hoofdstad 2018 is veel ingezet op openbaar vervoer. Zichtbaar is dat toen 19% van de bezoekers met de trein naar Leeuwarden kwam. In 'coronajaren 2020 en 2021' is dit nog maar 11-12%. In de andere steden speelt dit overigens ook, relatief veel bezoekers komen in 2020 en 2021 met de auto (of fiets) in plaats van met de trein of streekvervoer.

9.7 Verkeersergernissen

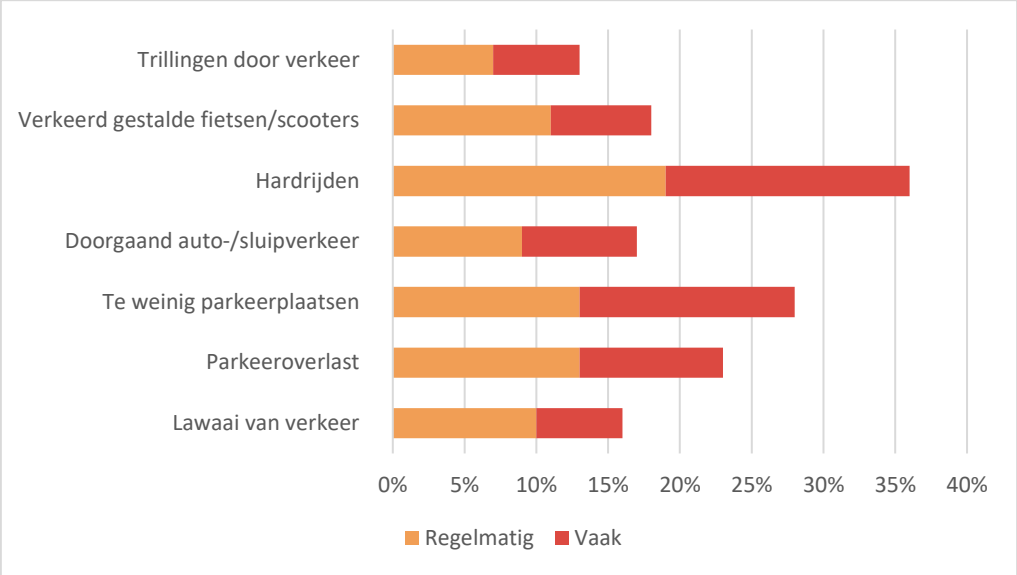

Bron: Inwonersenquête

De grootste verkeerergernis is hardrijden: meer dan een derde (36%) ergert zich daar regelmatig of vaak aan. (Ruim) een kwart (28%) ergert zich regelmatig/vaak aan te weinig parkeerplaatsen, en/of aan parkeeroverlast (23%). Minder dan een vijfde ergert zich regelmatig/vaak aan verkeerd gestald fietsen/scooters, doorgaand auto-/sluipverkeer, lawaai van verkeer en trillingen door verkeer.

9.8 Verkeersergernissen, hardrijden per wijk

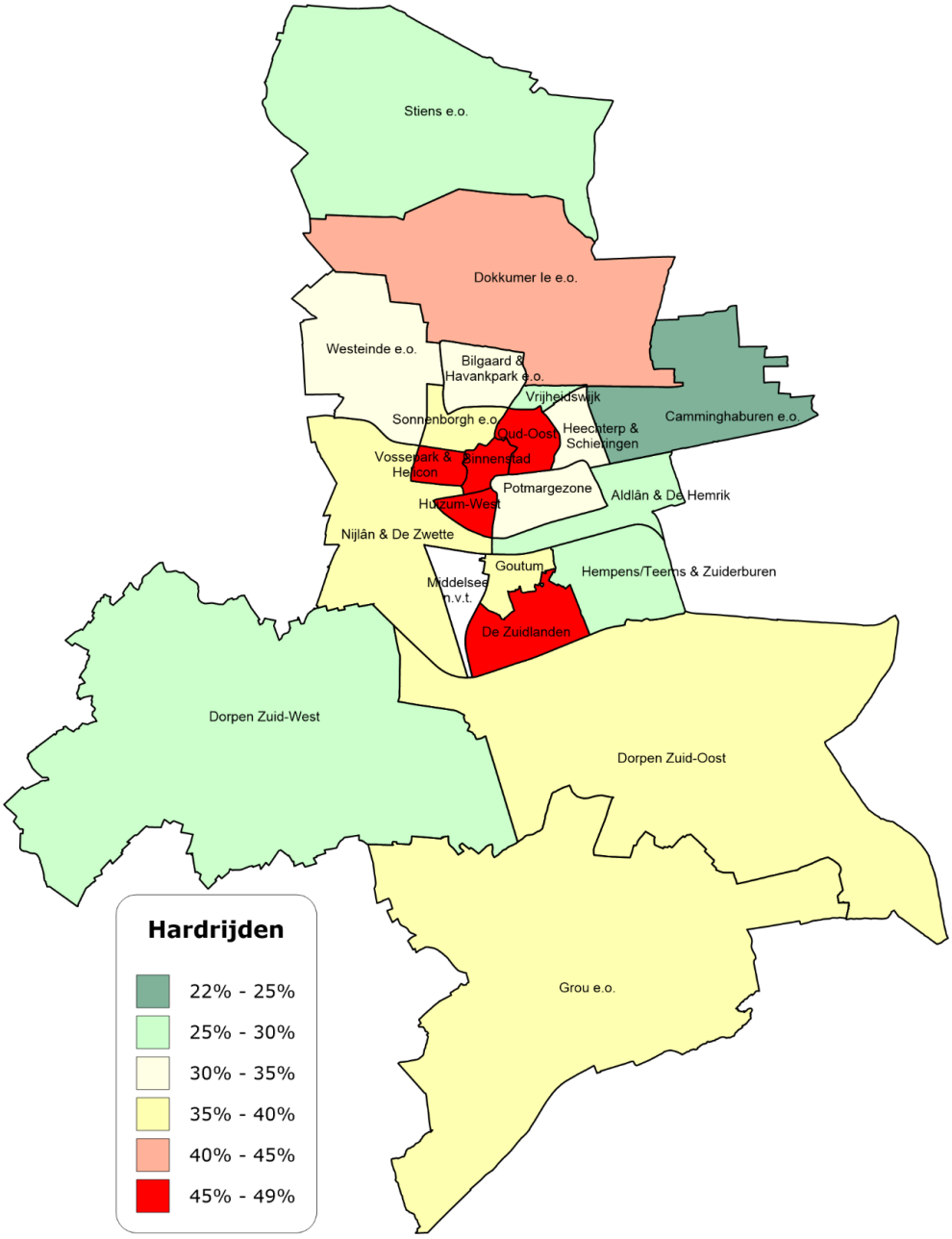

Bron: Inwonersenquête

In de Zuidlanden, Huizum-West, Vossepark & Helicon, de Binnenstad en Oud-Oost ergert men zich het vaakste aan hardrijden, in Camminghaburen e.o. ervaart men hier minder overlast van.

9.9 Verkeerergernissen, te weinig parkeerplaatsen

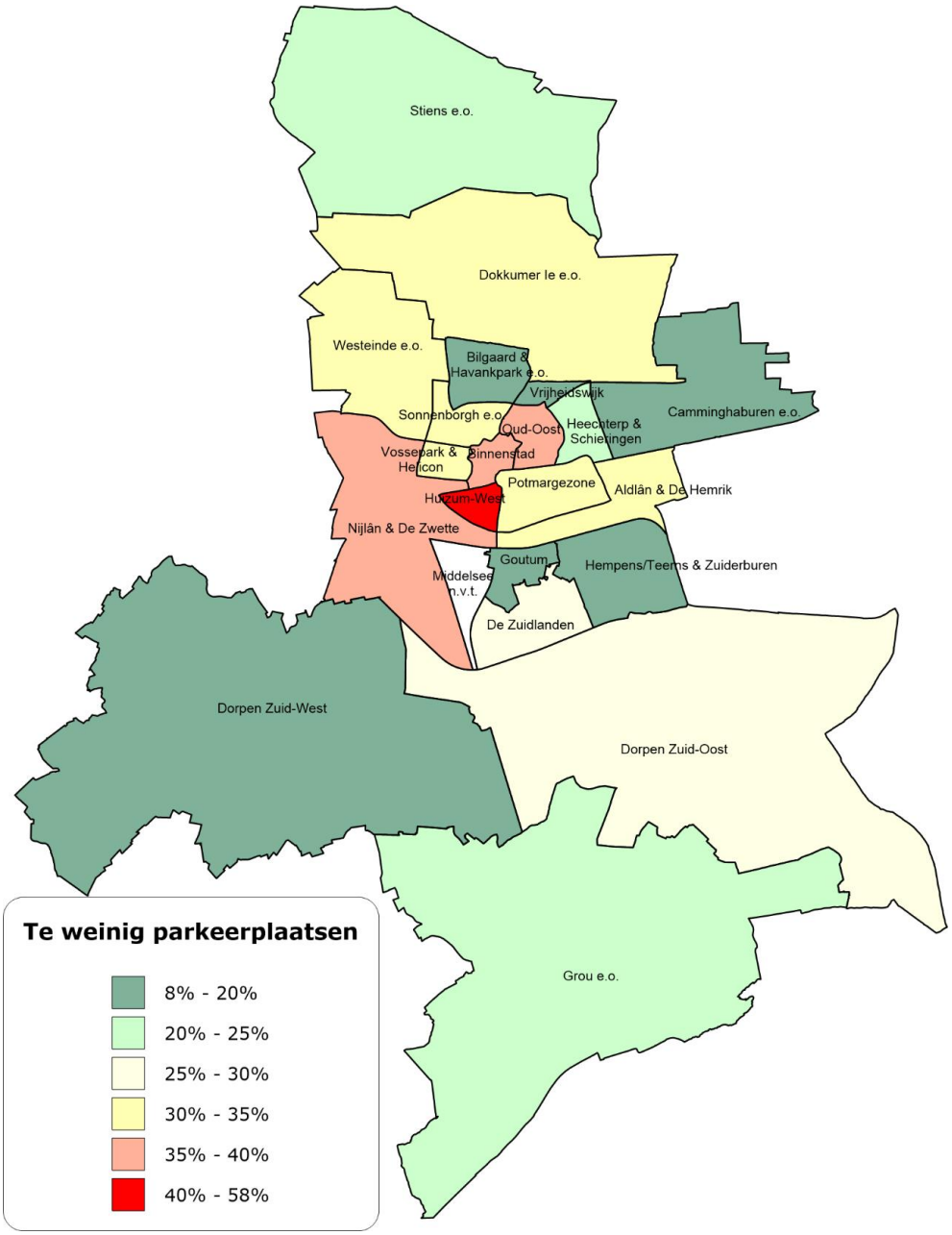

Bron: Inwonersenquête

Inwoners van de wijk Huizum-West ergeren zich meest vaak aan te weinig parkeerplaatsen: ruim de helft (58%) ergert zich hier regelmatig-vaak aan. Op ruime afstand volgen Oud-Oost, de Binnenstad en Nijlân & De Zwette.

9.10 Verkeerergernissen, parkeeroverlast per wijk

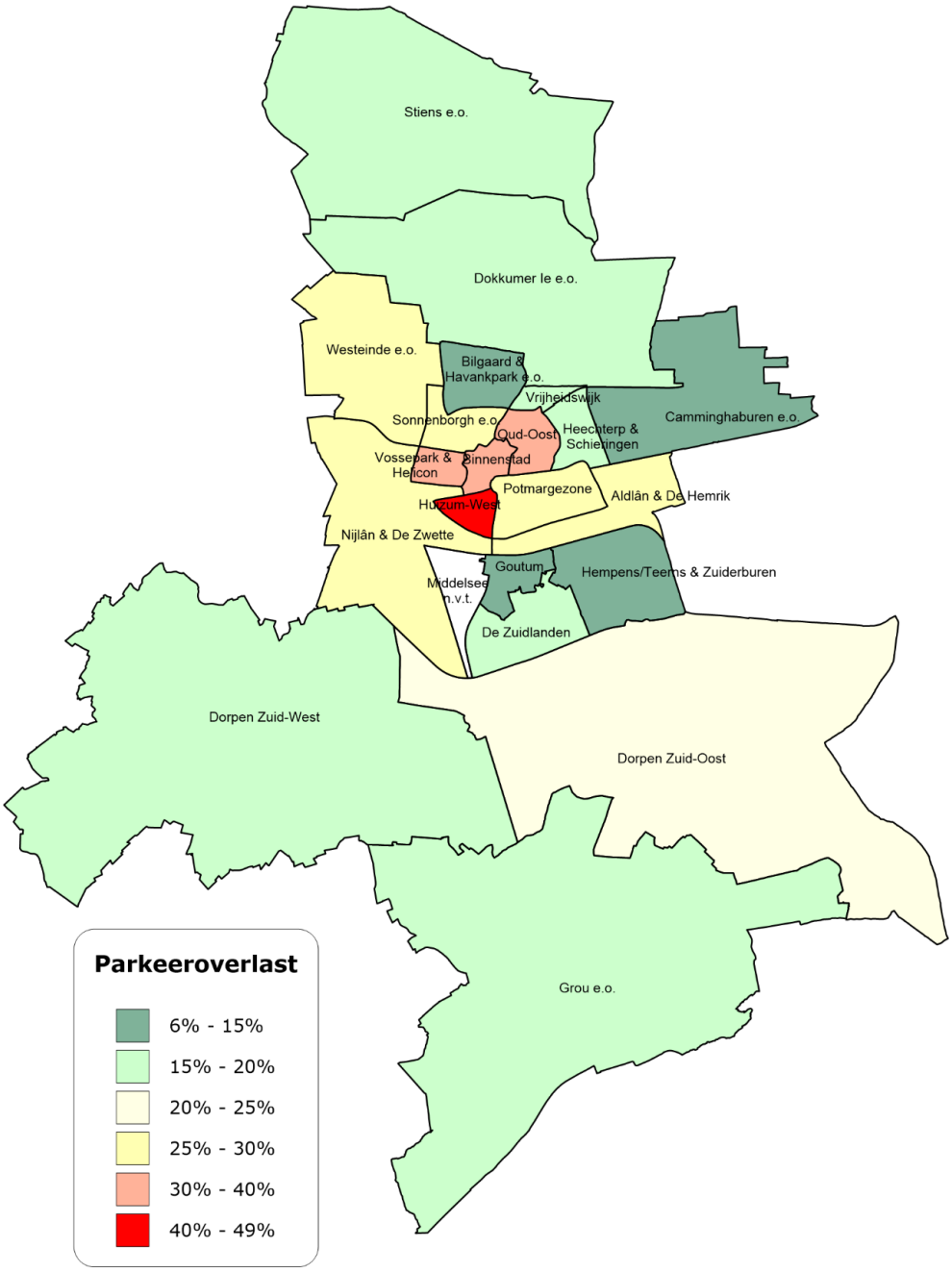

Bron: Inwonersenquête

Er is een sterk verband tussen te weinig parkeerplaatsen en de mate waarin parkeeroverlast wordt ervaren: in wijken waar men zich vaker ergert aan te weinig parkeerplaatsen is de parkeeroverlast groter.

9.11 Verkeerergernissen, doorgaand en sluipverkeer

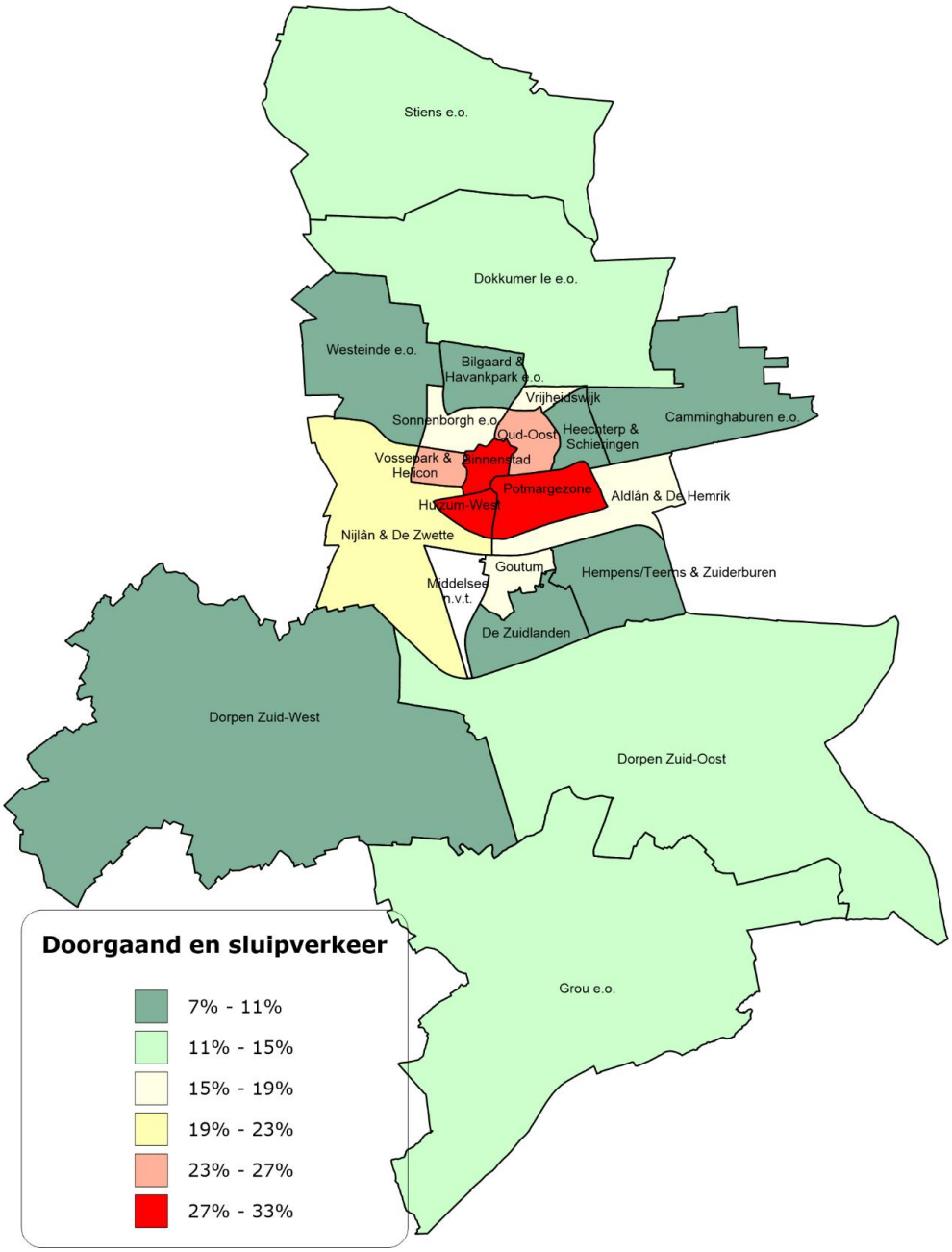

Bron: Inwonersenquête

In de Binnenstad, Potmargezone en Huizum-West ergert zich men het vaakst aan doorgaand en sluipverkeer. In de wijken Oud-Oost en Vossepark & Helicon heeft men hier ook relatief vaker last van.

9.12 Verkeerergernissen, lawaai van verkeer

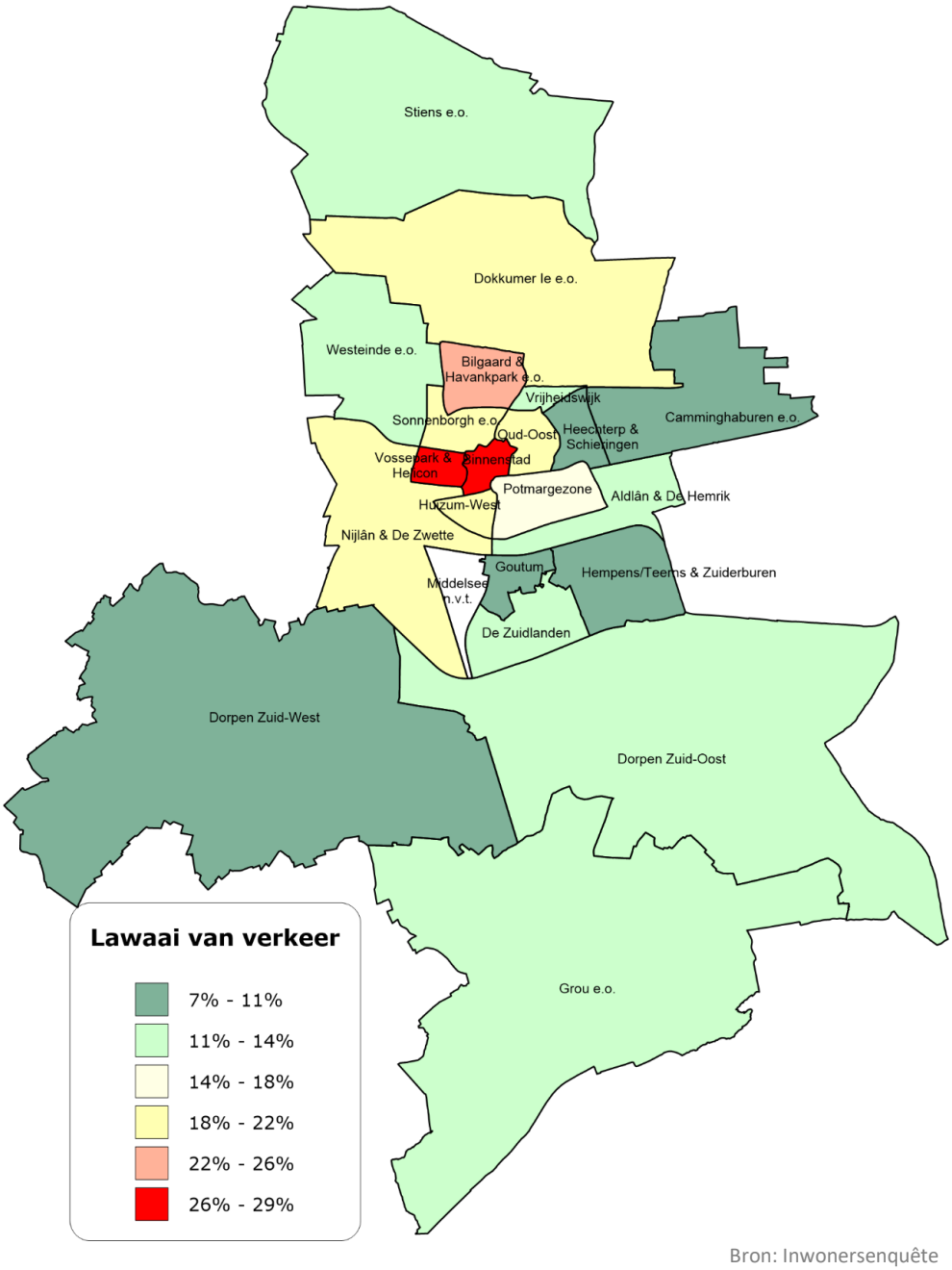

Bron: Inwonersenquête

Lawaai van verkeer speelt als ergernis de grootste rol in de Binnenstad en Vossepark & Helicon. In de wijk Bilgaard & Havankpark heeft men ook relatief vaak last van lawaai door verkeer.

9.13 Verkeerergernissen, verkeerd gestalde fietsen/scooters

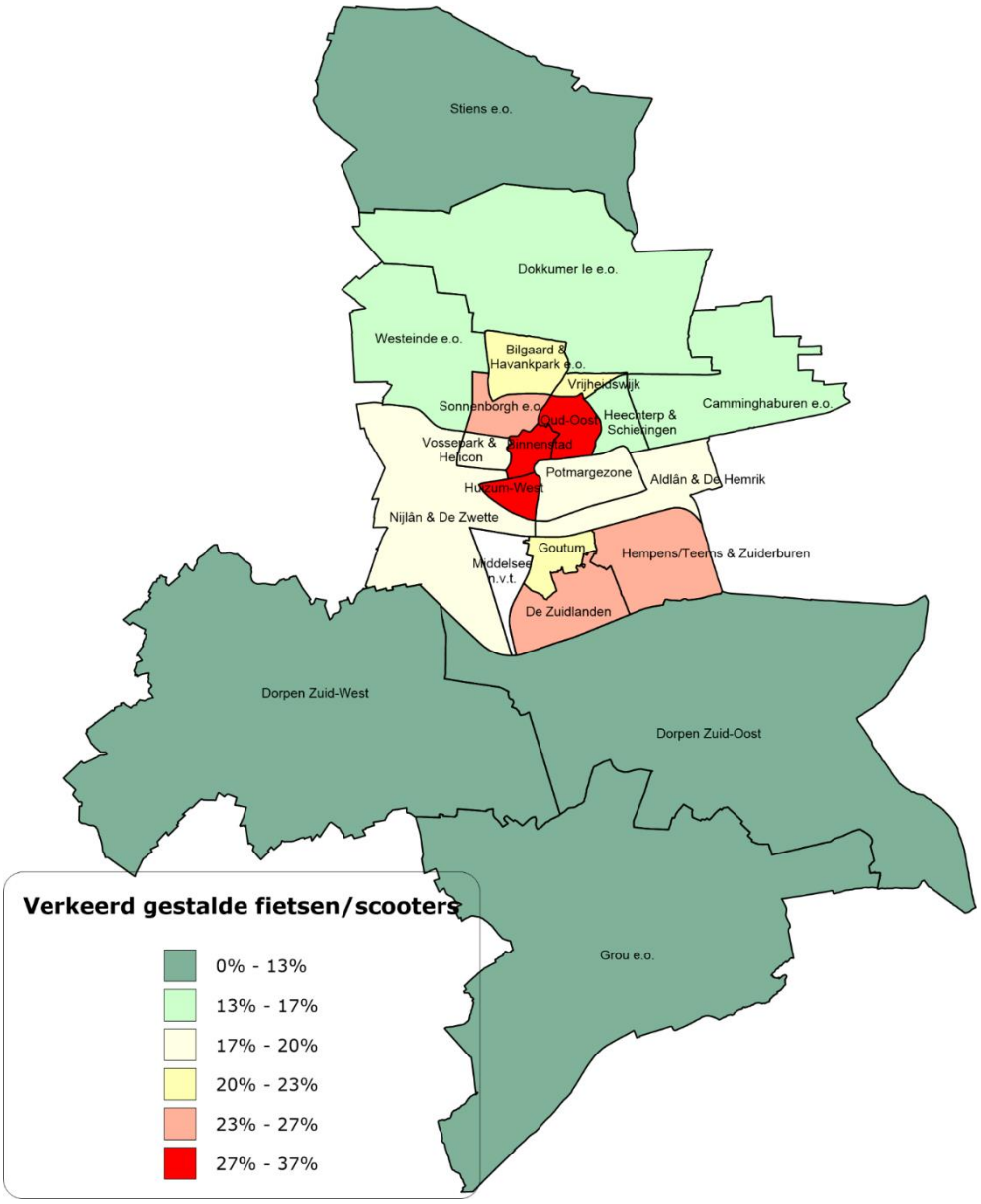

Bron: Inwonersenquête

Ergernis aan verkeerd gestalde fietsen/scooters speelt vooral in drie dichtbebouwde wijken: de Binnenstad, Oud-Oost en Huizum-West. In de wijken De Zuidlanden en Hempens/Teerns & Zuiderburen heeft men ook relatief vaak last van verkeerd gestalde fietsen/scooters.

Hoofdstuk 10 - Beheer & Leefomgeving

10.1 Saldo voor-/achteruitgang de afgelopen jaren per wijk of dorp

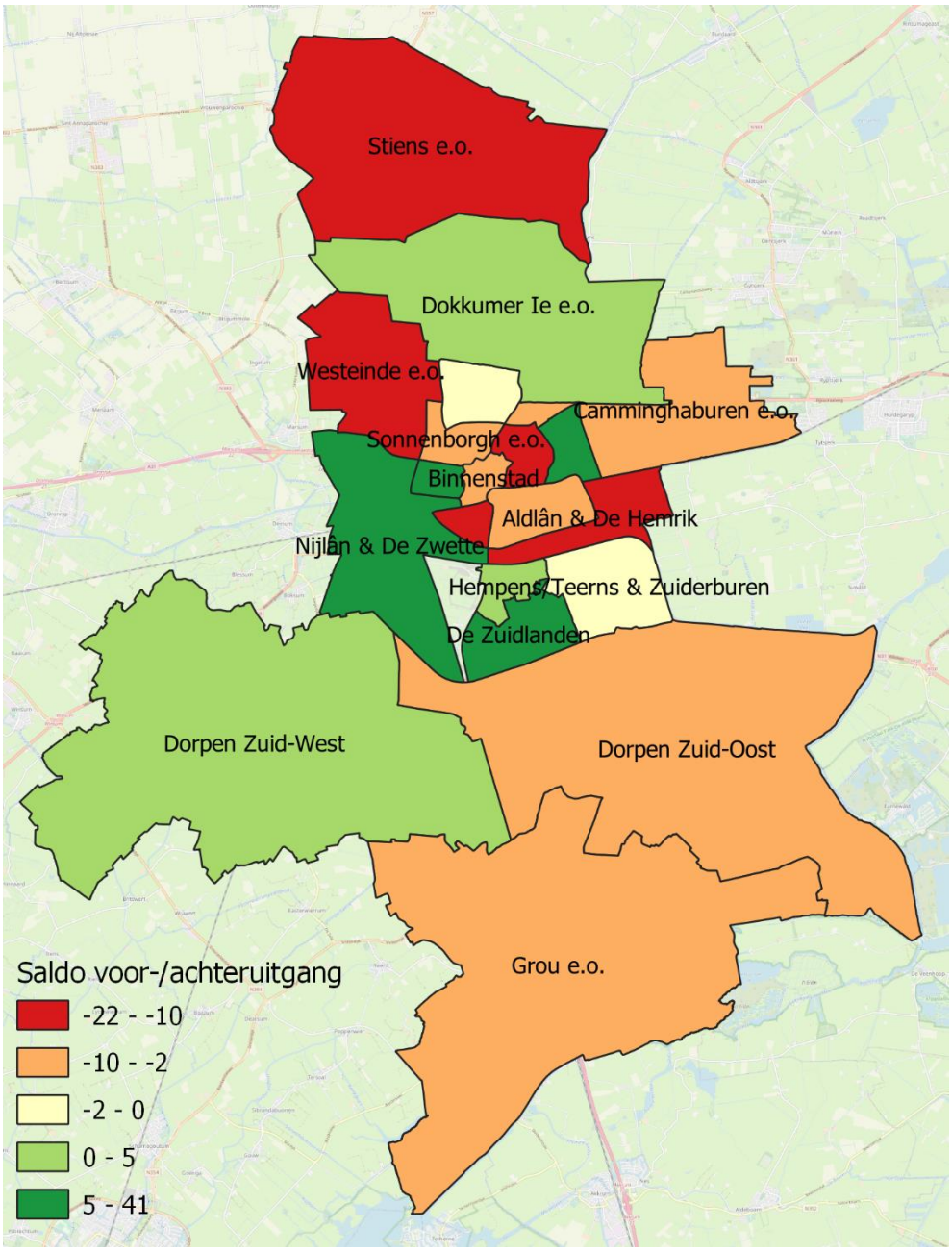

Bron: Inwonersenquête

Inwoners van de gemeente Leeuwarden is gevraagd of zij vinden dat hun wijk/dorp erop voor- of achteruit is gegaan. Men kon ook aangeven dat de situatie gelijk is gebleven. Vervolgens is het zogenaamde 'saldo' uitgerekend: dit is berekend door het percentage dat aangeeft dat de wijk erop achteruit is gegaan af te trekken van het percentage dat aangeeft dat de wijk erop vooruit is gegaan. Een negatief saldo betekent dat er meer mensen zijn die aangeven dat hun wijk/dorp erop achteruit is gegaan, een positief saldo betekent dat er meer mensen zijn aangeven dat hun wijk erop vooruit is gegaan. De wijk met het laagste saldo is Huizum-West (-22). Ook de wijken Oud-Oost (-16), Stiens e.o. (-14), Aldlân & De Hemrik (-13) en Westeinde e.o. (-10) scoren relatief slecht. Net als vorig jaar scoren de wijken De Zuidlanden (+41) en Vossepark & Helicon (+32) relatief goed.

10.2 Oordeel inwoners vooruitgang van wijk of dorp in het afgelopen jaar

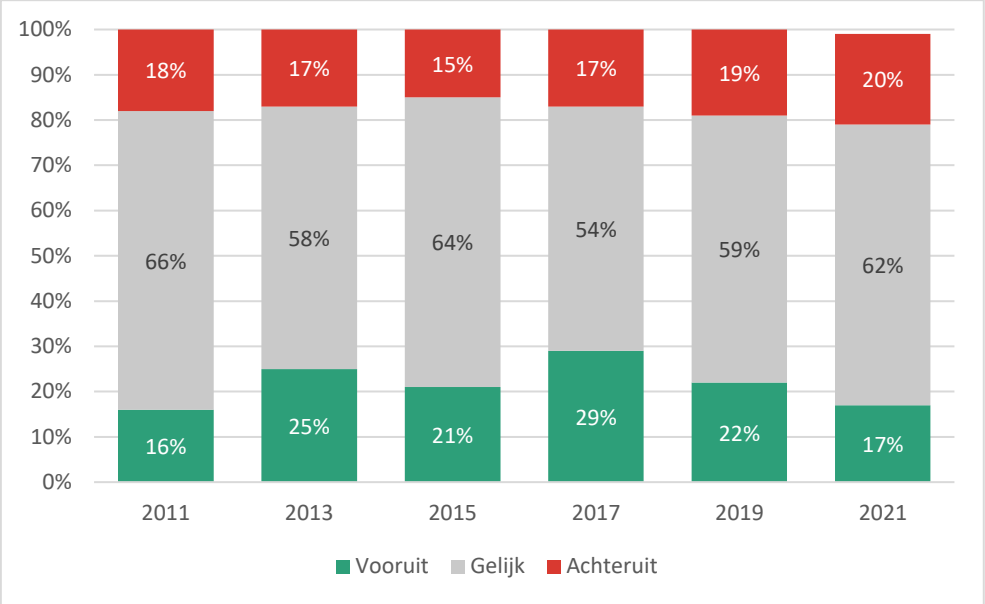

Bron: Inwonersenquêtes

Van 2011 tot en met 2017 vonden inwoners steeds vaker dat hun wijk/dorp erop vooruit is gegaan en het percentage dat 'achteruitgang' aangaf werd steeds kleiner Echter, vanaf 2019 geven steeds minder inwoners aan dat hun wijk/dorp erop vooruit is gegaan. en wordt relatief vaker aangegeven dat de situatie gelijk is gebleven. Achteruitgang wordt iets meer aangegeven.

10.3 Top 5 van categorieën meldingen over openbare ruimte

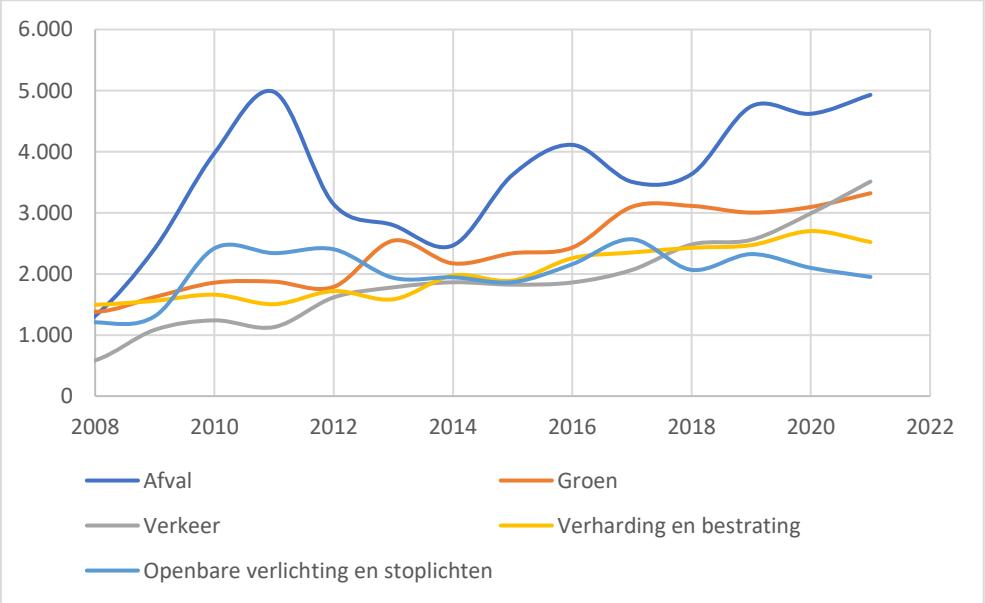

Bron: Melddesk

Sinds 2008 zit er over het algemeen een stijgende lijn in het aantal geregistreerde meldingen in Melddesk. Het aantal meldingen over openbare verlichting en stoplichten is vrij stabiel. Meldingen over verharding en bestrating zijn voor het eerst in 2021 sinds lange tijd iets lager dan het voorgaande jaar. Verkeersoverlast meldingen nemen toe.

10.4 Ergernissen in de woonomgeving, deel 1

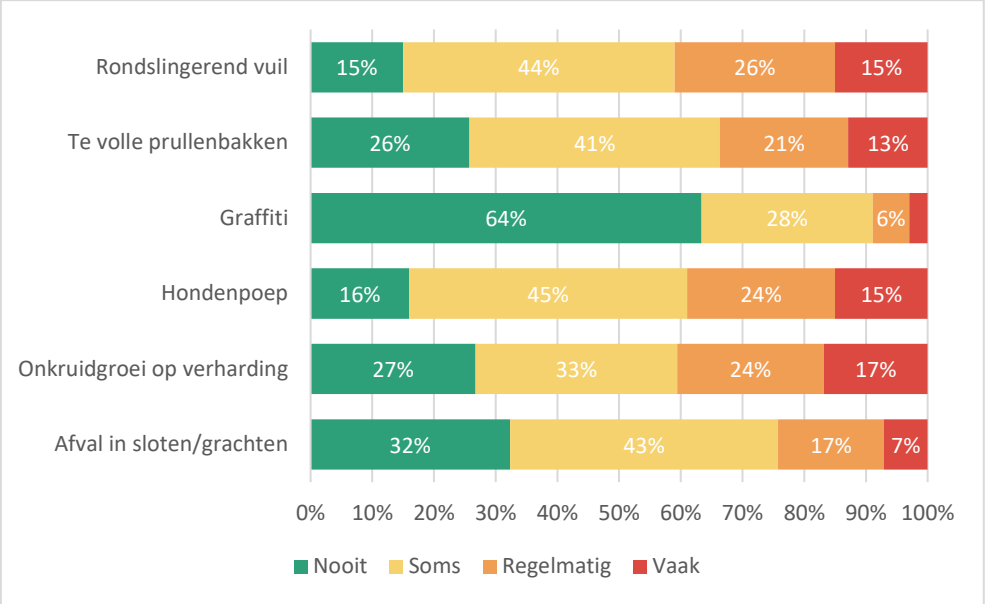

Bron: Inwonersenquête

Met de categorie ‘soms’ erbij, ontstaat er het volgende beeld: inwoners ergeren zich dan het meest vaak aan rondslingerend vuil (85%) en hondenpoep (84%). Driekwart ergert zich weleens aan te volle prullenbakken en/of onkruidgroei op verharding.

10.5 Ergernissen in de woonomgeving, deel 2

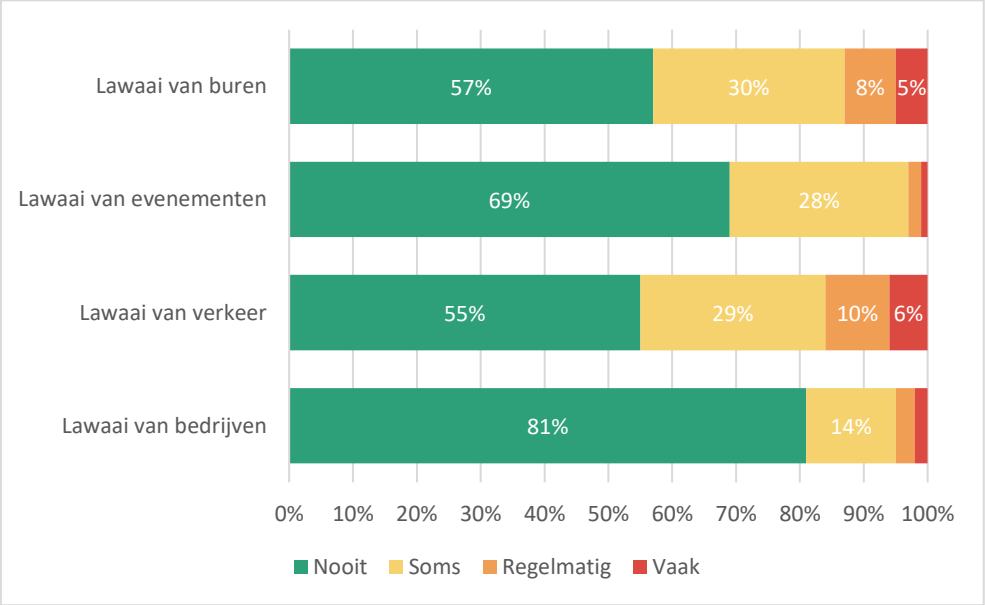

Bron: Inwonersenquête

Inwoners ergeren zich relatief niet vaak aan lawaai van bedrijven. De meeste ergernis is er voor lawaai van buren en van verkeer. Respectievelijk 5% en 6% van de inwoners ergert zich hier vaak aan.

10.6 Ergernissen in de woonomgeving, deel 3

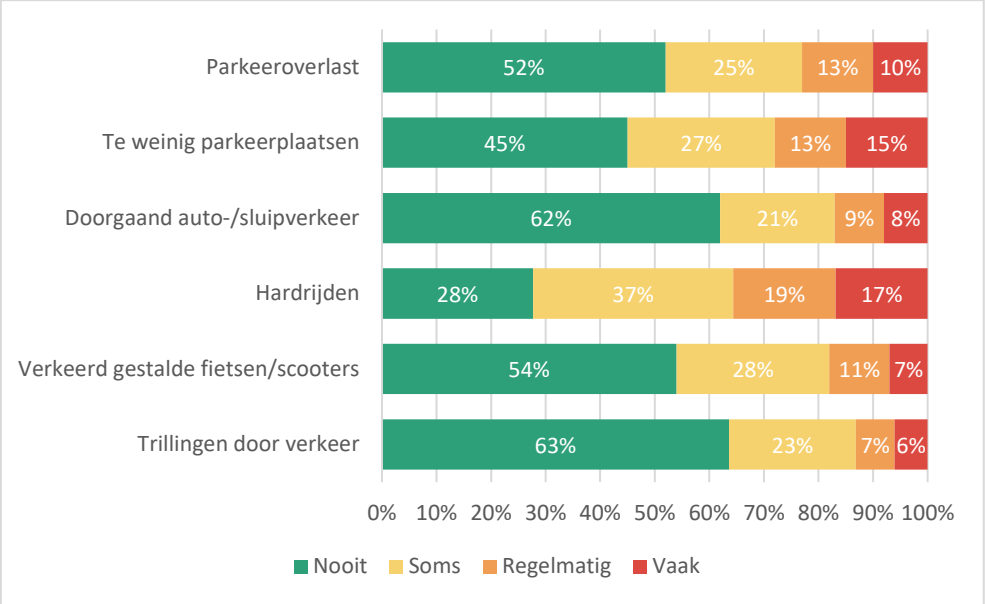

Bron: Inwonersenquête

Veel inwoners ergeren zich regelmatig of vaak aan hardrijdend verkeer: meer dan een derde (36%) ergert zich hier minimaal regelmatig weleens aan. Ook parkeeroverlast en te weinig parkeerplaatsen zijn zaken waaraan inwoners zich vaak kunnen ergeren (te weinig parkeerplaatsen: 28% en parkeeroverlast: 23%).

10.7 Ergernissen in de woonomgeving, deel 4

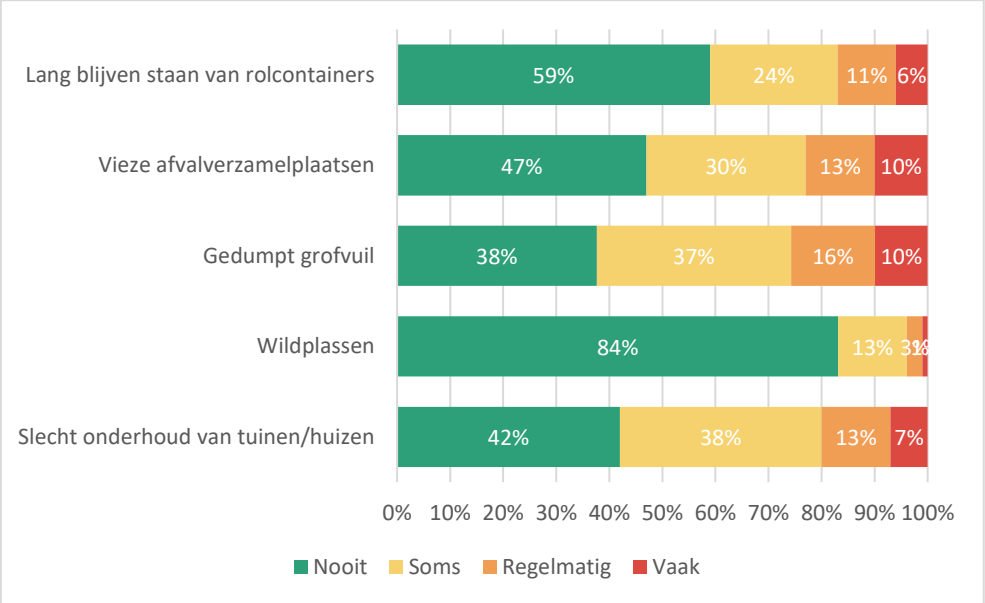

Bron: Inwonersenquête

Een kwart (26%) ergert zich regelmatig tot vaak aan gedumpt grofvuil en ruim een vijfde (23%) ergert zich regelmatig of vaak aan vieze afvalverzamelplaatsen. Het minst vaak ergert men zich aan wildplassen: slechts 4% van de inwoners ergert zich hier regelmatig/vaak aan.

10.8 Percentage vaak ergeren rondslingerend vuil

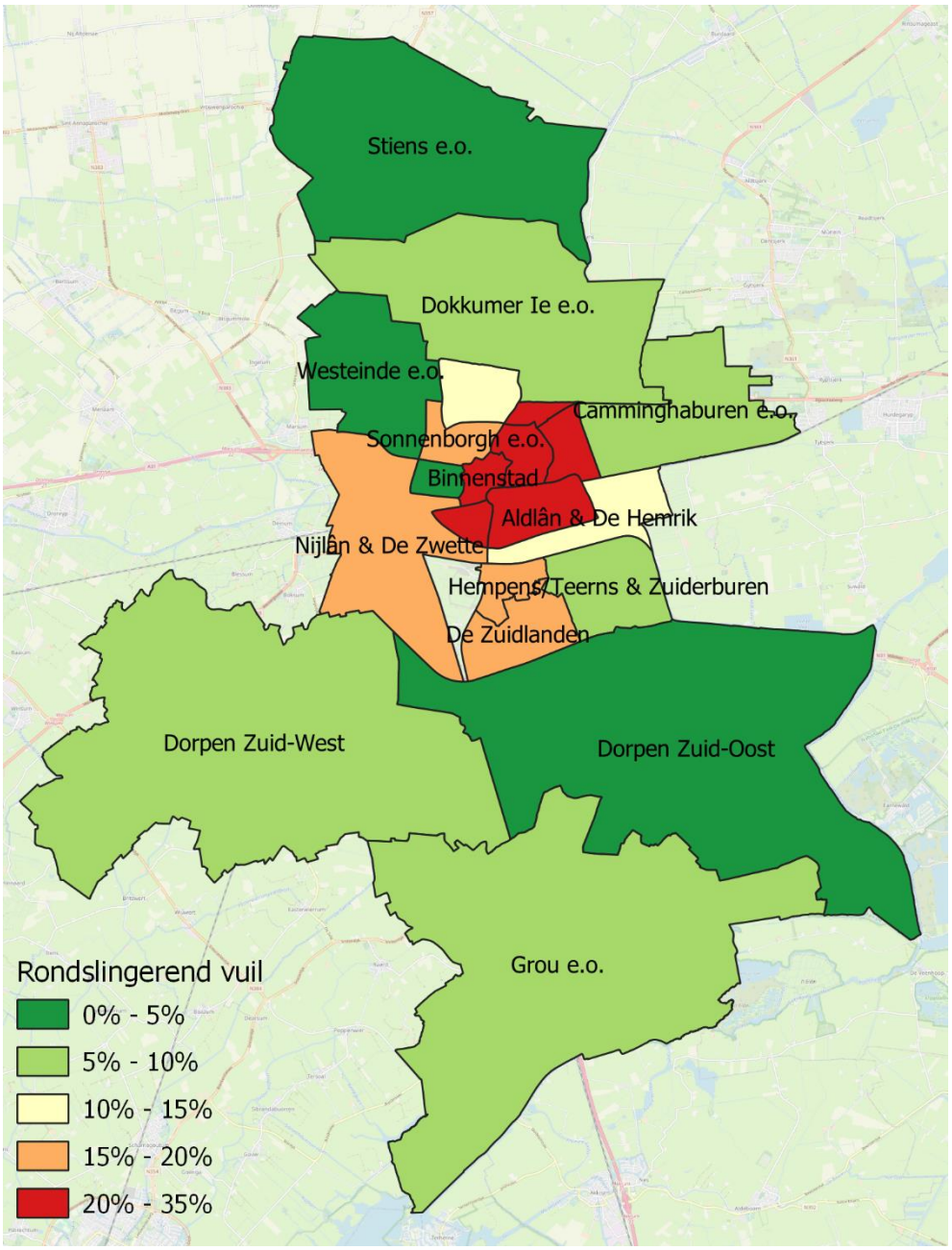

Bron: Inwonersenquête

Vooral wijken met een hoge bevolkingsdichtheid ergeren zich vaker aan rondslingerend vuil. In de wijk Vrijheidswijk ergert 35% van de inwoners zich vaak aan rondslingerend vuil. Ook in de wijken Oud-Oost (28%), Binnenstad (22%), Potmargezone (21%), Huizum-West (22%) en Heechterp & Schieringen (22%) geven veel inwoners aan zich relatief vaak te ergeren aan rondslingerend vuil.

10.9 Percentage vaak ergeren onkruid op verharding

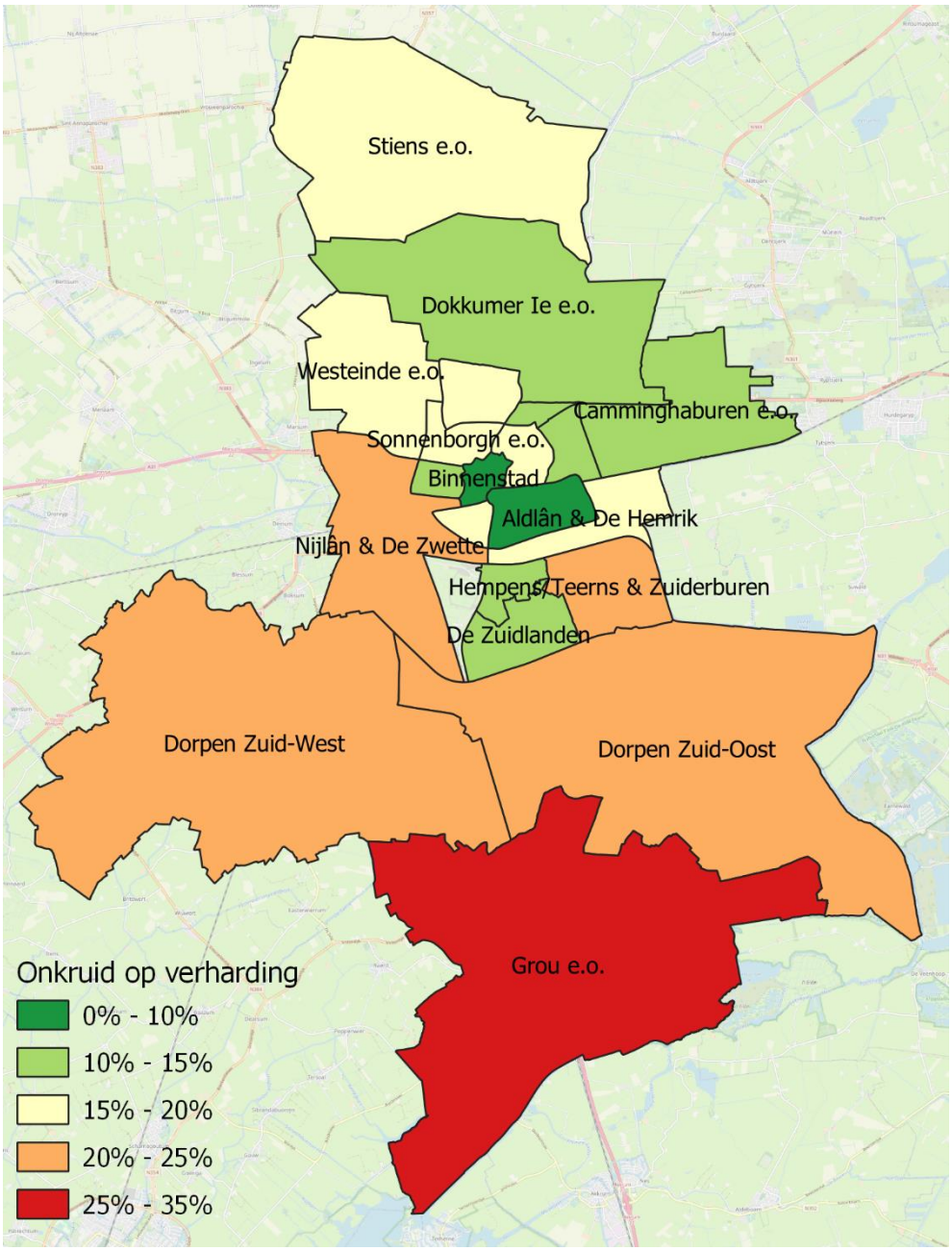

Bron: Inwonersenquête

Grou het meest, gevolgd door Dorpen Zuid-West, Nijlân & De Zwette + Hempens/Teerns & Zuiderburen. Pas daarna komt Dorpen Zuid-Oost. Ik zou dit stukje anders noteren:

Grou e.o. heeft de meeste inwoners die zich vaak ergeren aan onkruid op verharding (26%). In de wijken Dorpen Zuid-West, Nijlân & De Zwette, Hempens/Teerns & Zuiderburen en Dorpen Zuid-Oost ergert minimaal een vijfde zich vaak aan onkruid op verharding.

10.10 Percentage vaak ergeren lawaai van buren

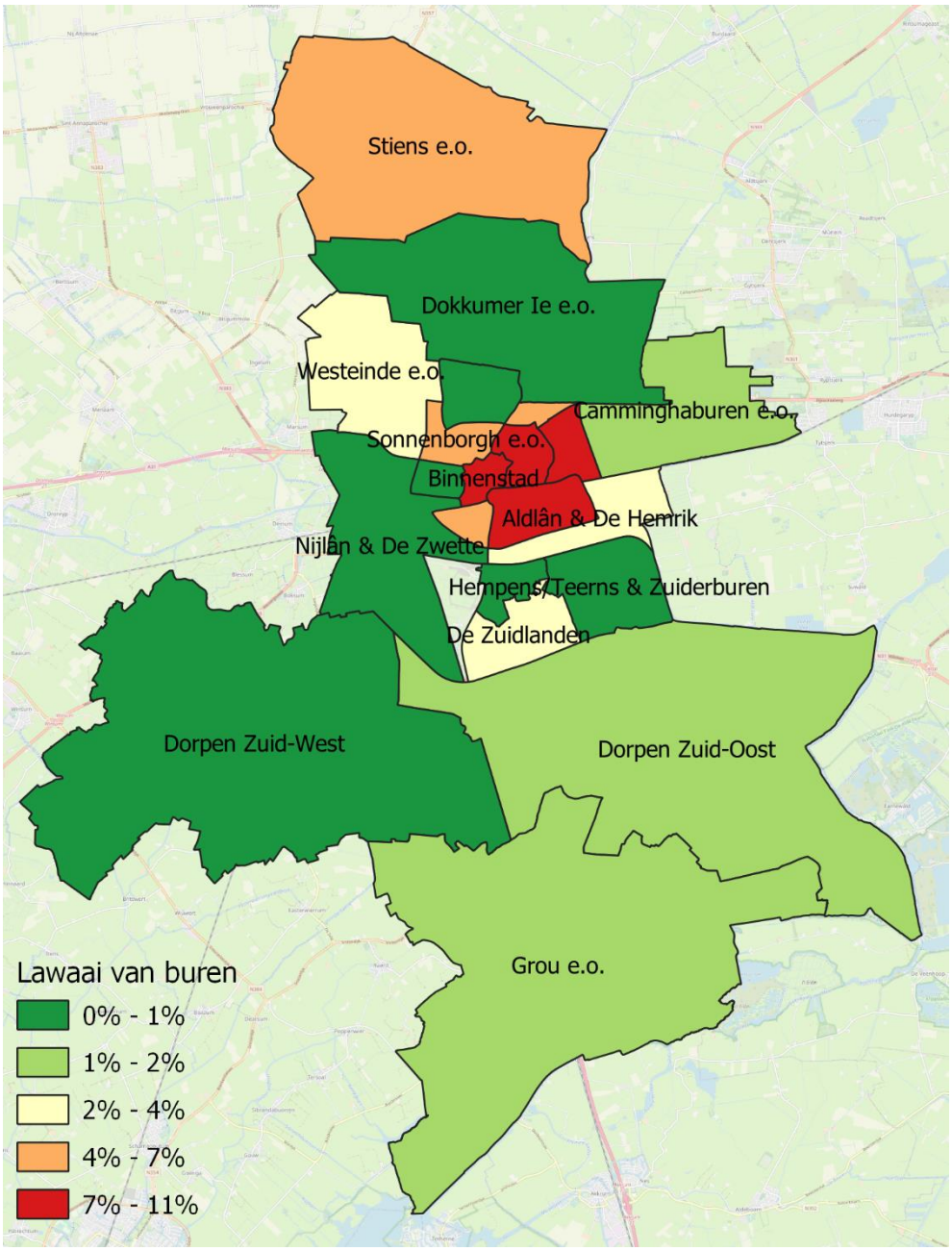

Bron: Inwonersenquête

Niet veel inwoners van de gemeente Leeuwarden ergeren zich vaak aan lawaai van buren (zie ook de grafiek in hoofdstuk 10.5) . De wijken waar men zich gemiddeld vaker ergert aan lawaai van buren zijn: Oud-Oost (11%), Potmargezone (10%) Binnenstad (9%), en Heechterp & Schieringen (9%).

10.11 Percentage vaak ergeren slecht onderhoud tuinen en woningen

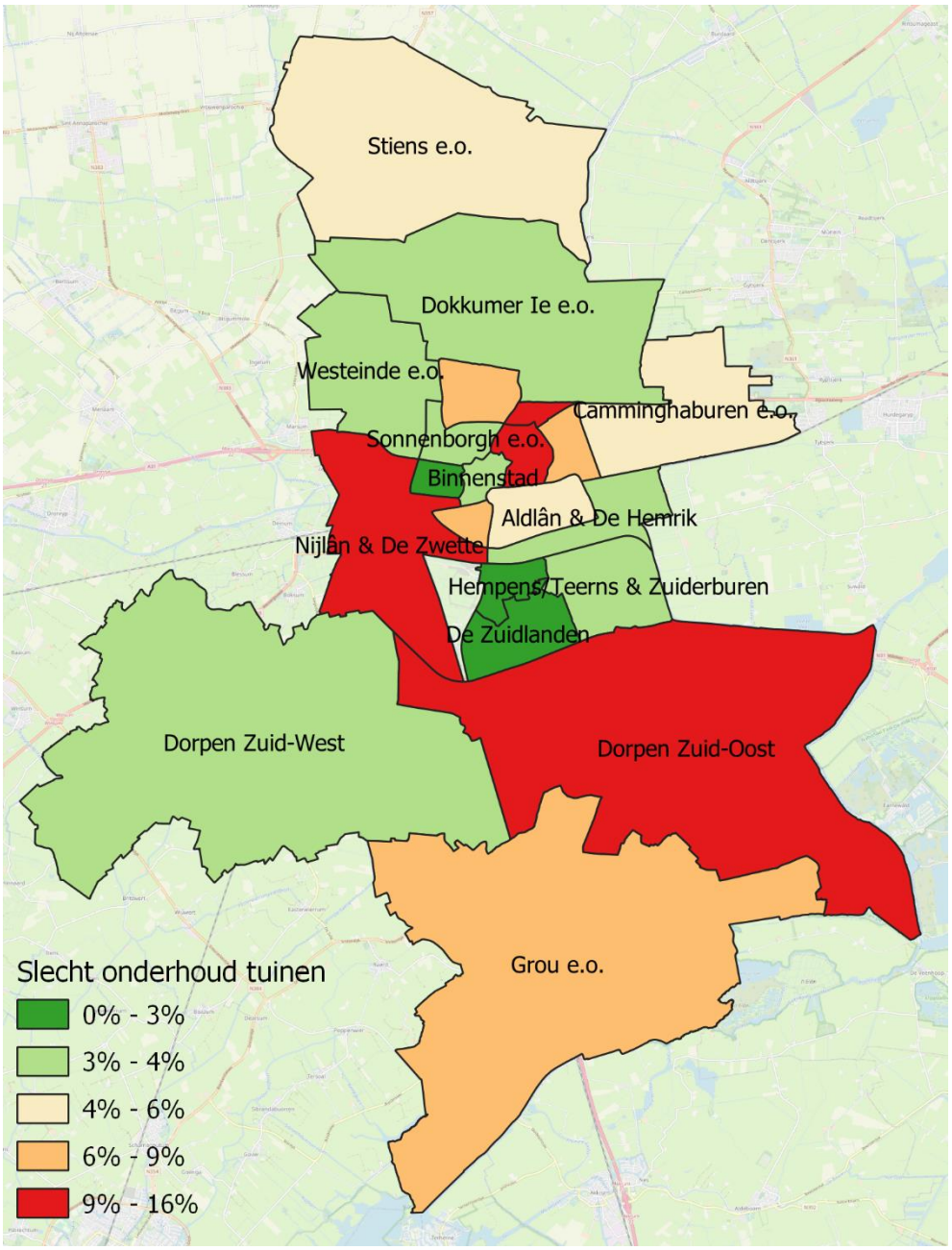

Bron: Inwonersenquête

Ergeren aan slecht onderhoud aan tuinen komt zowel in de stad als de dorpen voor. Inwoners in Dorpen Zuid-Oost, Nijlân & De Zwette, Oud-Oost en Vrijheidswijk ergeren zich hier het vaakst aan. Vossepark & Helicon, Goutum en De Zuidlanden zijn wijken waar inwoners zich het minst vaak ergeren aan slecht onderhoud van tuinen en woningen.

10.12 Oordeel inwoners over hoeveelheid onderhoud in de buurt

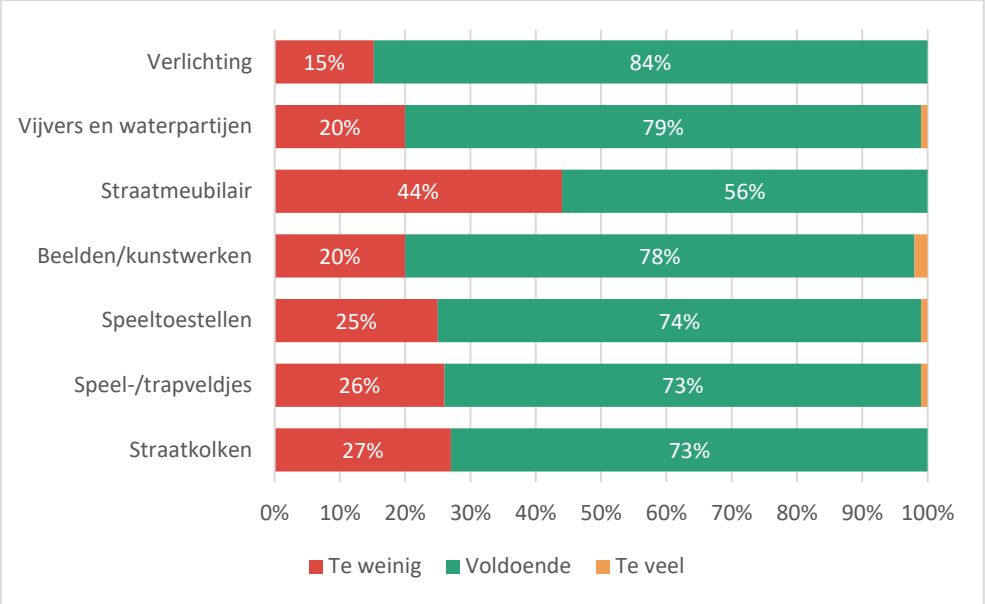

Bron: Inwonersenquête

Opvallend veel inwoners vinden dat er te weinig onderhoud wordt uitgevoerd op het straatmeubilair. Voor de overige zaken vindt ongeveer een vijfde van de inwoners dat ze te weinig worden onderhouden.

10.13 Tevredenheid verlichting in de buurt

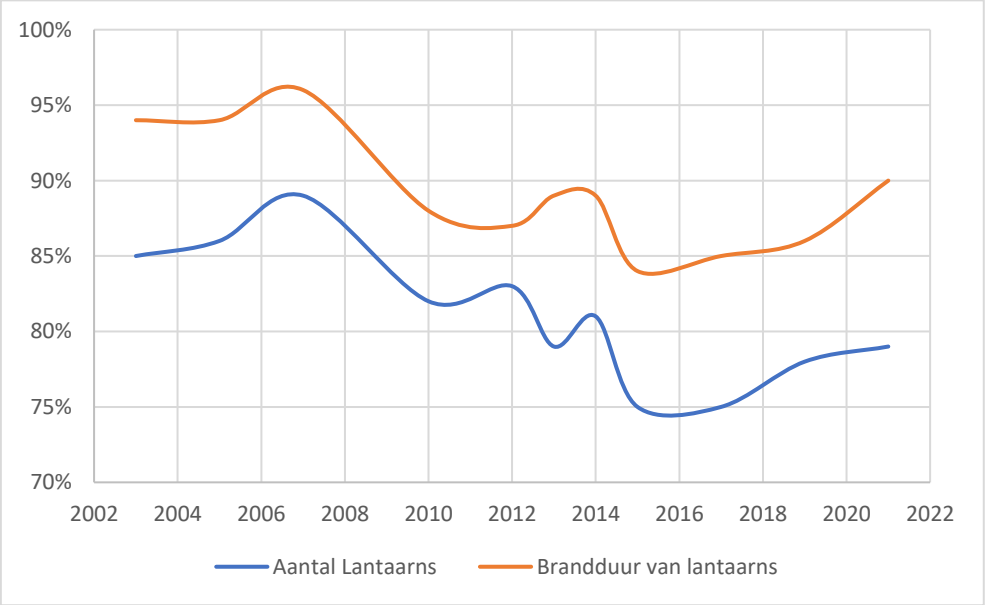

Bron: Inwonersenquête

De tevredenheid bij inwoners over straatverlichting verschilt ieder jaar veel. Vanaf 2003 tot 2015 waren inwoners van de gemeente Leeuwarden hierover steeds minder tevreden. Vanaf 2015 lijkt men weer meer tevreden te zijn.

10.14 Percentage inwoners tevreden met verlichting in de buurt naar straattype

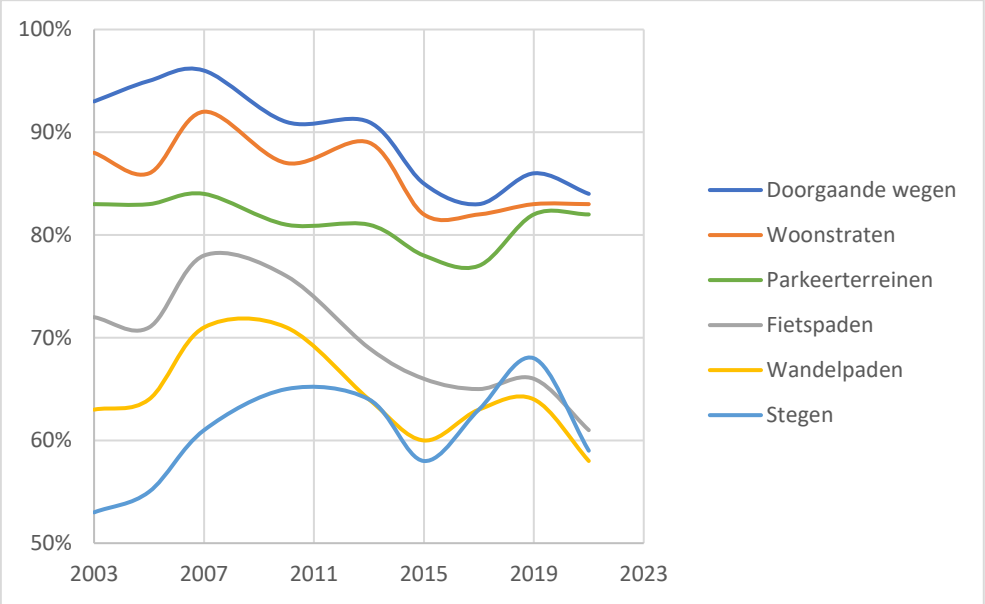

Bron: Inwonersenquête

In tegenstelling tot de stijgende lijn in tevredenheid over het aantal lantaarns en de brandduur sinds 2015 zijn inwoners van de gemeente Leeuwarden niet meer tevreden als het gaat om verlichting in de buurt naar straattype. Grosso modo is het beeld sinds 2015 vrij stabiel, alleen bij fietspaden is sprake van wat daling en bij parkeerterreinen een stijging.

10.15 Percentage inwoners tevreden met hoeveelheid groen

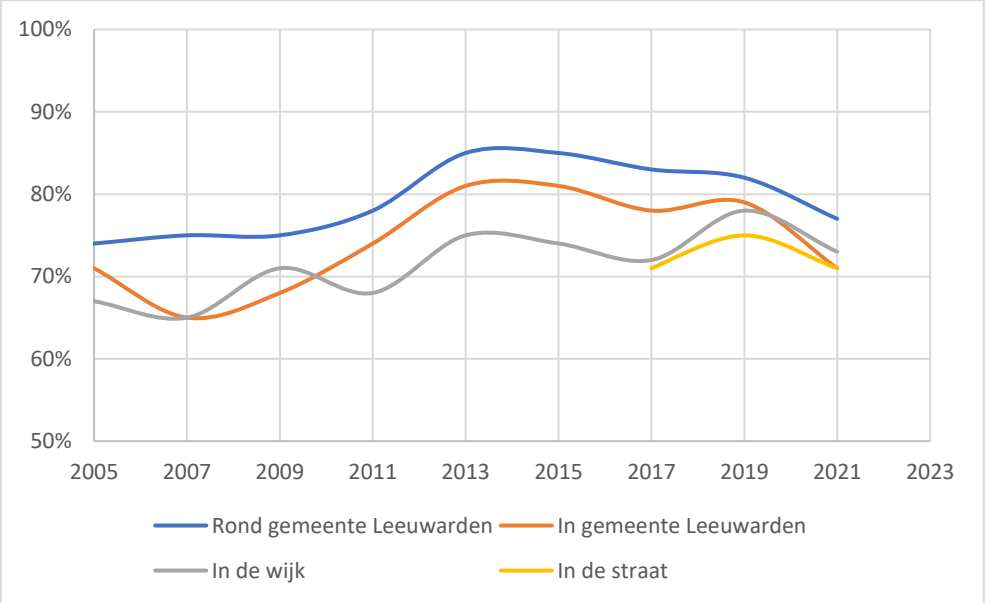

Bron: Inwonersenquête

De tevredenheid over groen in en rond de gemeente was tot en met 2013 aan het stijgen. Sinds 2014 is er een daling ingezet. Er was een korte verbetering in 2019, maar die heeft zich niet doorgezet.

Hoofdstuk 11 - Veiligheid, Openbare Orde & Handhaving

11.1 Veiligheidsprestatie Index (rapportcijfer)

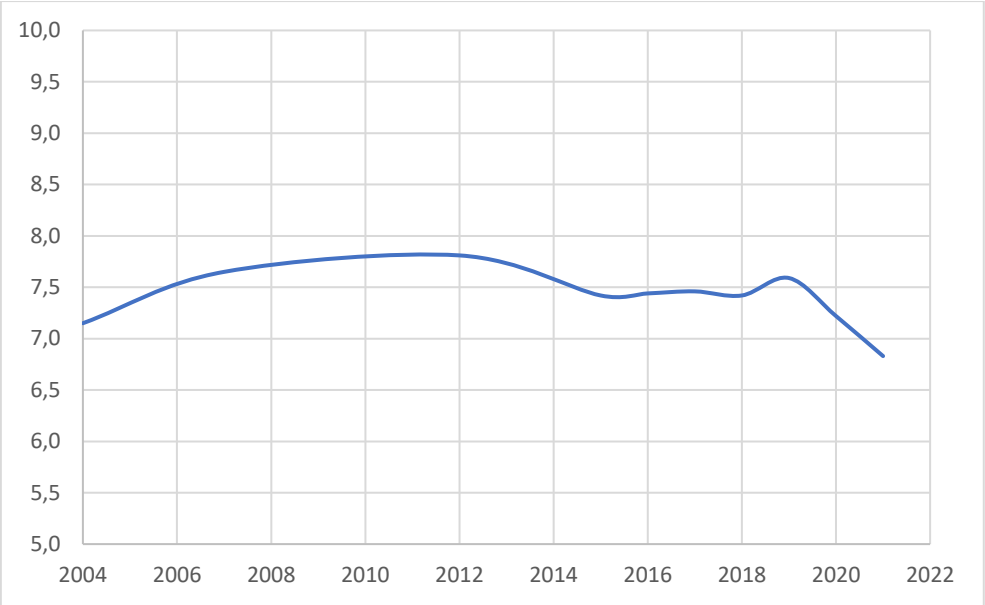

Bron: Veiligheidsprestatie Index

Tussen 2019 en 2020 zakt de score op de Veiligheidsprestatie Index door een toenemend aantal meldingen van jeugdoverlast. Als gevolg van de coronacrisis zijn er meer meldingen van rondhangende jongeren en jeugdoverlast. De daling in het cijfer op de Veiligheidsprestatie Index houdt (daarom) ook in 2021 aan.

11.2 Gemiddelde score Veiligheidsprestatie Index naar wijk

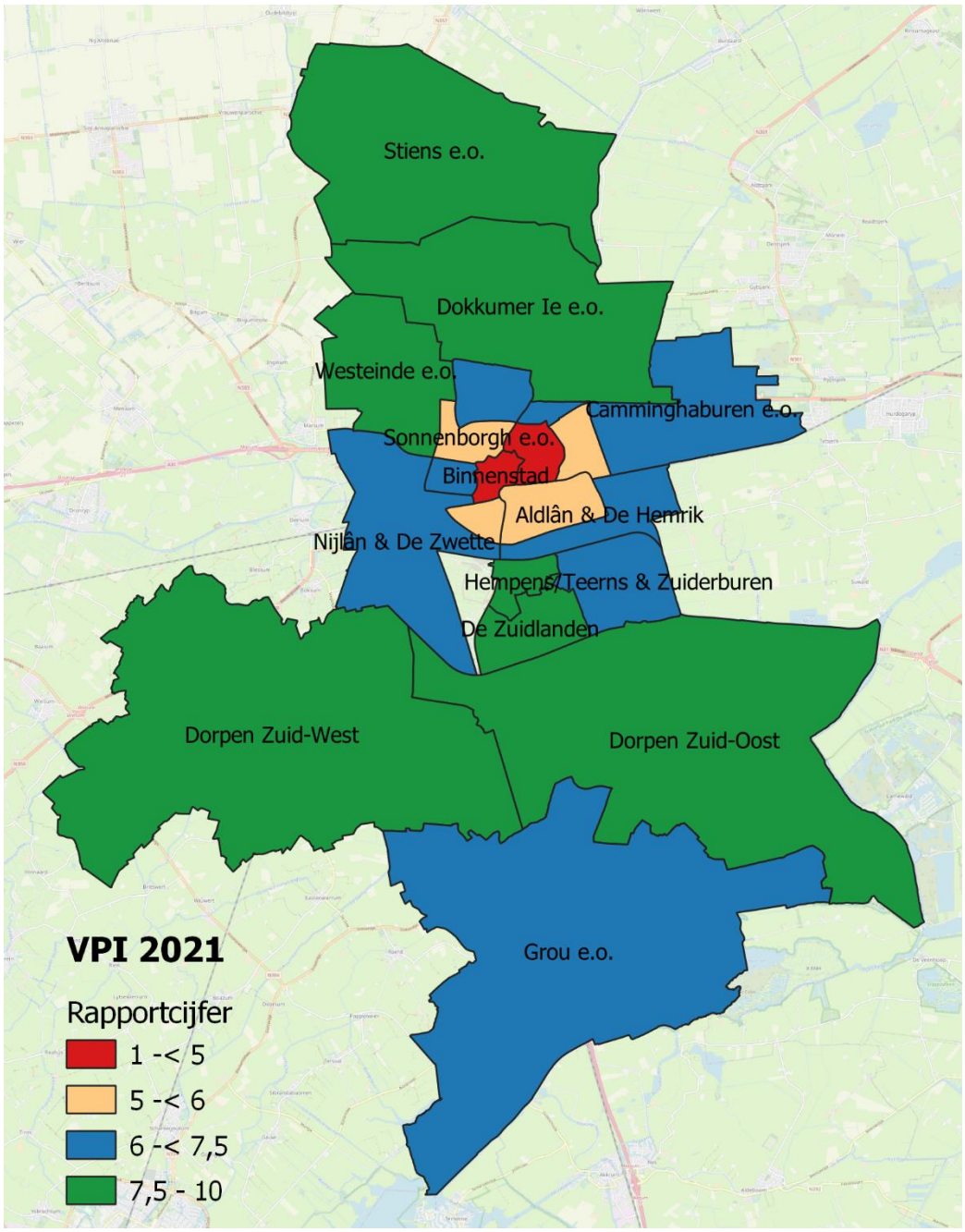

Bron: Veiligheidsprestatie Index

De wijken Binnenstad en Oud-Oost hebben de laagste cijfers op de Veiligheidsprestatie Index (Oud-Oost: 4,4 ; Binnenstad: 4,6 . Ook andere stadsdelen binnen de ring scoren onvoldoende (Heechterp: 5,1 ; Potmargezone: 5,7; Huizum-West: 5,8; Sonnenborgh: 5,9. Behalve Grou (7,4) e.o. doen de dorpsgebieden het nog wel heel goed in de Veiligheidsprestatie Index.

11.3 Veiligheidsprestatie-index naar item (rapportcijfer)

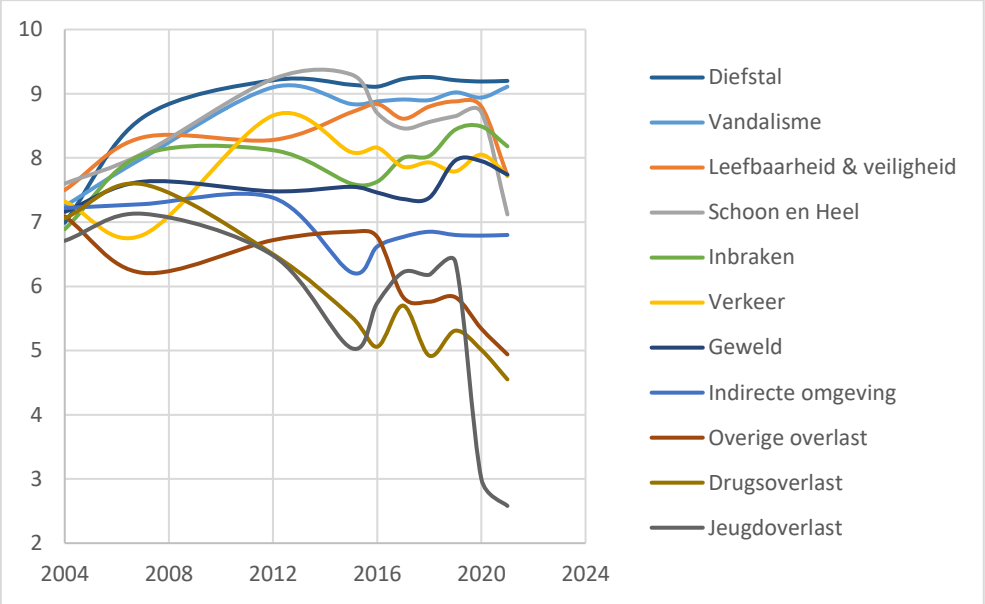

Bron: Veiligheidsprestatie Index

Voor de meeste onderwerpen in de Veiligheidsprestatie Index zijn de cijfers in de jaren omhoog gegaan . Echter, 2021 lijkt een kantelpunt te zijn. De rapportcijfers voor de onderwerpen ‘Leefbaarheid & Veiligheid’, ‘Schoon en Heel’, ‘Inbraken’, ‘Verkeer’, ‘Geweld’, ‘Overige overlast’, ‘Drugsoverlast’ en ‘Jeugdoverlast’ zijn allemaal lager dan dat ze in 2020 waren. Alleen het rapportcijfer voor het onderwerp ‘Vandalisme’ is verbeterd, voor de onderwerpen ‘Diefstal’ en ‘Indirecte Omgeving’ zijn de scores gelijk gebleven.

11.4 Veiligheidsgevoel

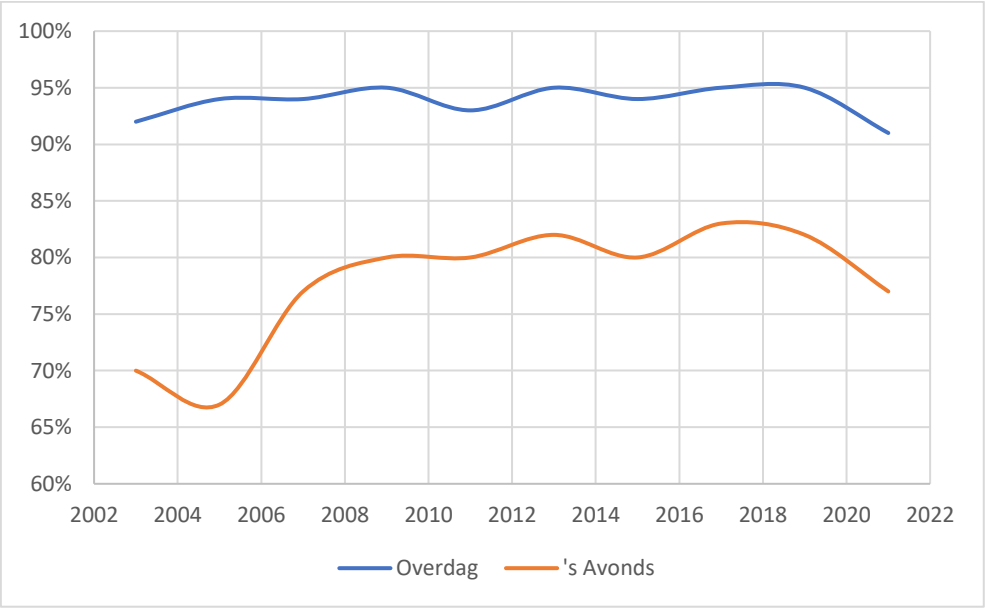

Bron: Inwonersenquêtes

Naast de verslechterde rapportcijfers op de Veiligheidsprestatie Index geven inwoners van de gemeente Leeuwarden ook zelf vaker aan zich overdag of ’s avonds onveilig te voelen in hun woonomgeving. Dit is te zien aan de dalende lijnen in de grafiek.

11.5 Percentage inwoners/huishoudens slachtoffer van delicten

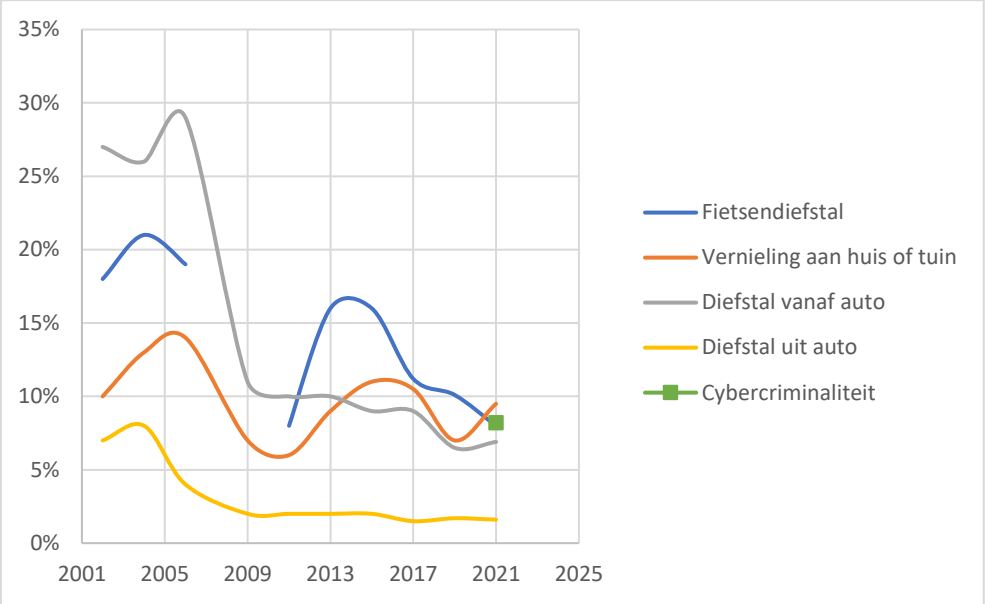

Bron: Inwonersenquêtes

Minder inwoners geven aan de voorgaande 12 maanden slachtoffer geworden te zijn van fietsendiefstal. Ook het slachtofferschap voor diefstallen uit auto's lijkt iets afgenomen te zijn. Vernielingen aan huis of tuin en diefstal vanaf een auto zijn iets (maar niet significant) toegenomen afgelopen jaar. In 2021 is voor het eerst is in de Inwonersenquête gevraagd of inwoners slachtoffer geworden zijn van cybercriminaliteit. 8% van de inwoners heeft aangegeven hier inderdaad slachtoffer van te zijn geweest in de afgelopen 12 maanden.

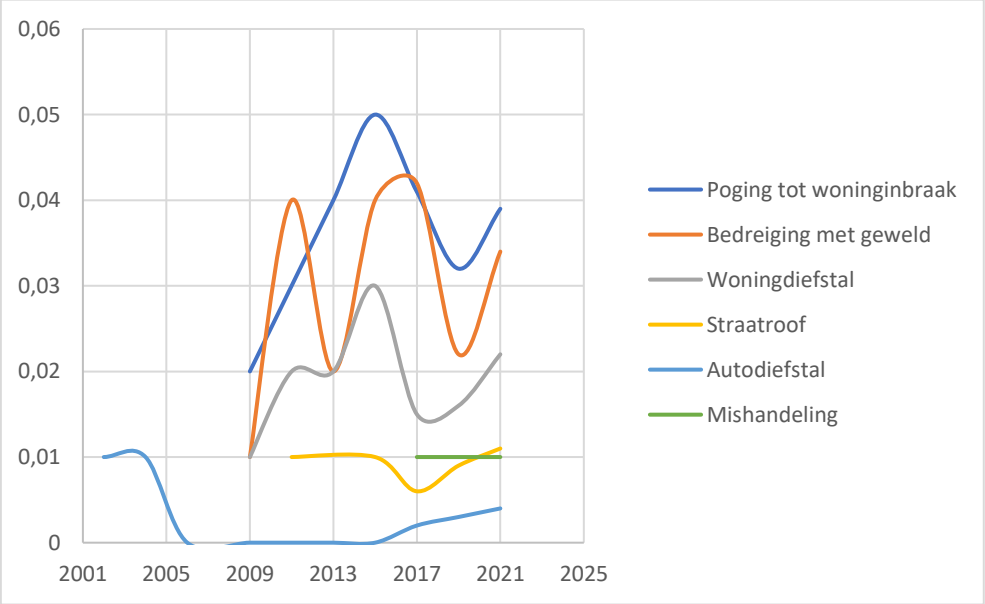

Bron: Inwonersenquêtes

Voor bovenstaande delicten geldt dat door de lage percentages en kleine verschillen de afwijkingen niet snel significant zijn.

11.6 Handhaving en politie houdt voldoende toezicht

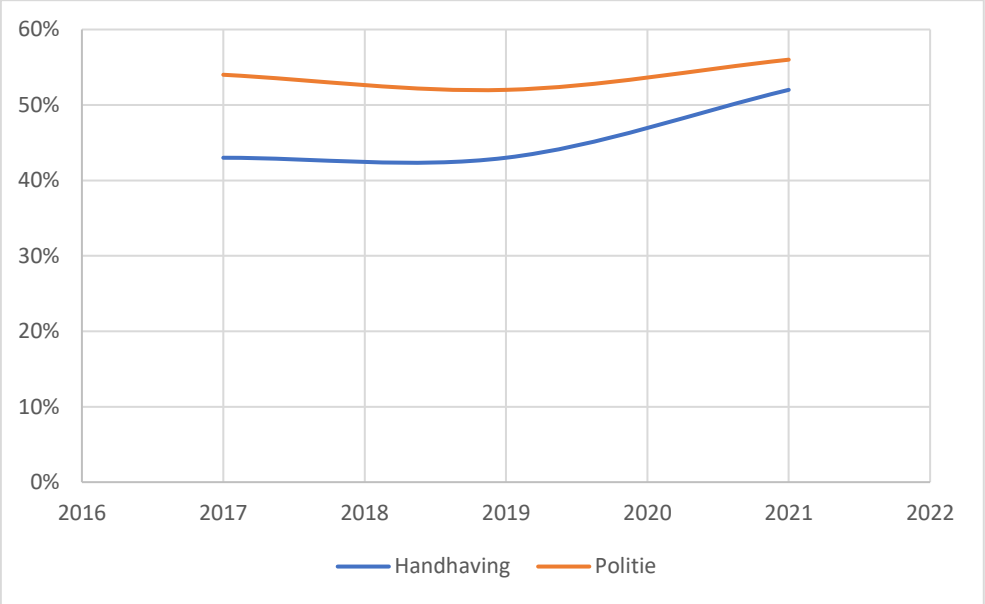

Bron: Inwonersenquêtes

Inwoners is gevraagd wat zij vinden van de hoeveelheid toezicht die Handhaving en politie houden in de woonomgeving van de inwoners. Het percentage inwoners dat dit toezicht voldoende vindt is gestegen t.o.v. de vorige meetperiode (2019). In 2021 beoordeelt ruim de helft van de inwoners het toezicht van beide partijen als voldoende.

11.7 Handhaving, politie en burgers doen voldoende voor een veilige woonomgeving

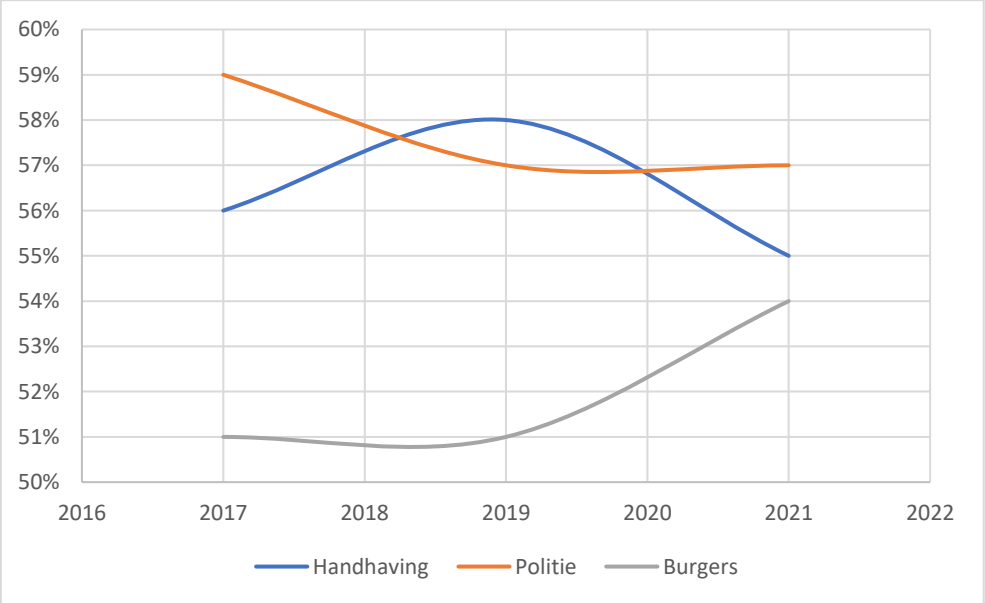

Bron: Inwonersenquêtes

Ondanks dat handhaving en politie volgens ruim 50% van de inwoners voldoende toezicht houden, vindt ook ruim 50% van de inwoners dat Handhaving en politie meer zouden moeten doen. Sinds 2019 is er ook een stijging te zien in het aantal inwoners die vinden dat burgers meer zouden moeten doen voor een veilige en leefbare woonomgeving.

11.8 Onderwerpen waarop de gemeente beter toezicht zou moeten houden

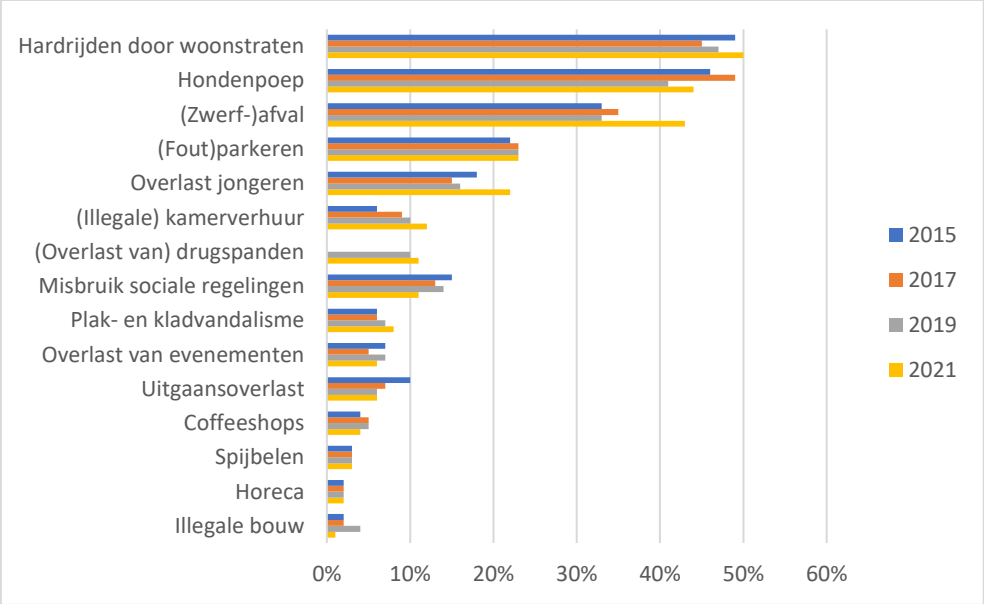

Bron: Inwonersenquêtes

Inwoners is gevraagd of zij vinden dat er onderwerpen zijn waarvan men vindt dat het toezicht beter zou moeten. Voor veel onderwerpen geldt door de jaren heen een gelijk percentage inwoners dat vindt dat het toezicht voor het betreffende onderwerp beter zou moeten worden . Uitzonderingen hierin zijn '(Zwerf-)afval' en 'Overlast van jongeren': dit zijn onderwerpen waarvan men in toenemende mate vindt dat het toezicht beter zou moeten. Ook 'Illegale kamerverhuur' lijkt door de jaren heen een langzaam groeiend probleem te zijn voor inwoners.

11.9 Rapportcijfer voor het gehouden toezicht

Wijk	2015	2017	2019	2021	gemiddeld
Binnenstad	6,7	5,9	6,5	6,3	6,2
Potmargezone	6,5	6,7	6,2	6,4	6,4
Oud-Oost	6,3	6,8	6,7	6	6,5
Sonnenborgh e.o.	6,4	6,8	6,6	6,6	6,7
Westeinde e.o.	6,4	6,5	6,4	6,5	6,5
Vossepark & Helicon	6,8	6,6	6,7	6,7	6,7
Huizum-West	6,1	6,4	6,3	6,2	6,3
Nijlân & De Zwette	5,6	6,5	6,5	6,6	6,5
Heechterp & Schieringen	6,4	6,1	6,8	6,6	6,5
Camminghaburen e.o.	6	6,4	6,7	6,6	6,6
Bilgaard & Havankpark e.o.	6,5	6,1	6,8	6,5	6,5
Vrijheidswijk	5,9	6,4	6,6	6,5	6,5
Dokkumer Ie e.o.	6,4	6,6	6,3	6,3	6,4
Stiens e.o.		6,2	6,5	6,5	6,4
Aldlân & De Hemrik	6,2	6,4	6,6	6,4	6,5
Goutum	6,5	6,4	6,3	6,5	6,4
Hempens/Teerns & Zuiderburen	6,4	6,6	6,3	6,3	6,4
De Zuidlanden	5,9	6,3	6,3	6,1	6,2
Middelsee					
Dorpen Zuid-Oost	6,5	6,2	6,3	6,5	6,3
Dorpen Zuid-West	6,5	6,2	6,8	6,8	6,6
Grou e.o.	6,3	6,3	6,6	6,3	6,4
Gemeente Leeuwarden	**6,3**	**6,4**	**6,5**	**6,4**	**6,5**

Bron: Inwonersenquêtes

In 2021 waarderen inwoners van Oud-Oost het gehouden toezicht met 6,0 het laagst. De Zuidlanden volgt met een 6,1. Dorpen Zuid-West scoort met 6,8 het hoogst.

Hoofdstuk 12 - Bestuur & Middelen

12.1 Volgen van de lokale politiek door inwoners

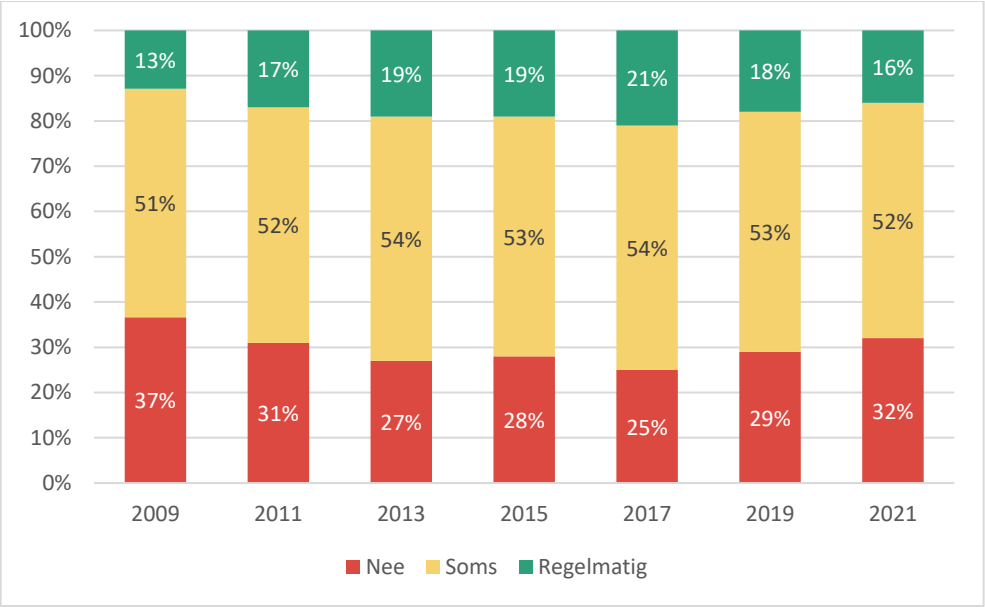

Bron: Inwonersenquête

Sinds 2017 is er een stijging te zien in het aantal inwoners dat aangeeft de lokale politiek niet te volgen.

12.2 Gebruikte media voor het volgen van lokale politiek

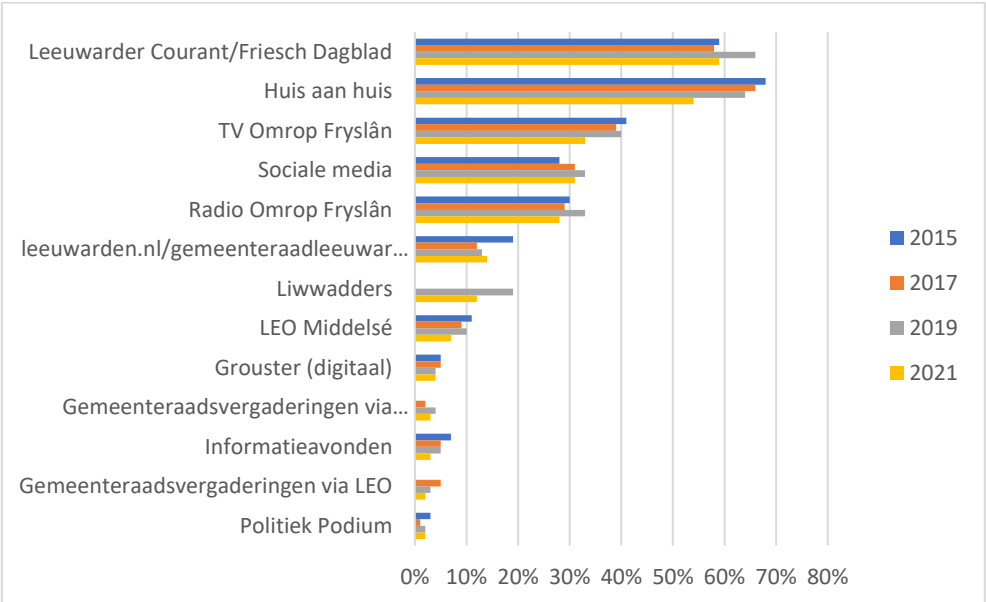

Bron: Inwonersenquête

De lokale politiek wordt het meest gevolgd via Leeuwarder Courant/ Friesch Dagblad of huis aan huisblad(en). Het percentage dat hierbij huis aan huisblad(en) gebruikt lijkt langzaam af te nemen. Dit geldt ook voor het percentage dat de tv-zender Omrop Fryslân gebruikt om de lokale politiek te volgen. Sociale media en de websites leeuwarden.nl en/of gemeenteraadleeuwarden.nl worden steeds iets meer gebruikt.

12.3 Rapportcijfer gemeenteraad, college van B&W en invloed op plannen en beleid

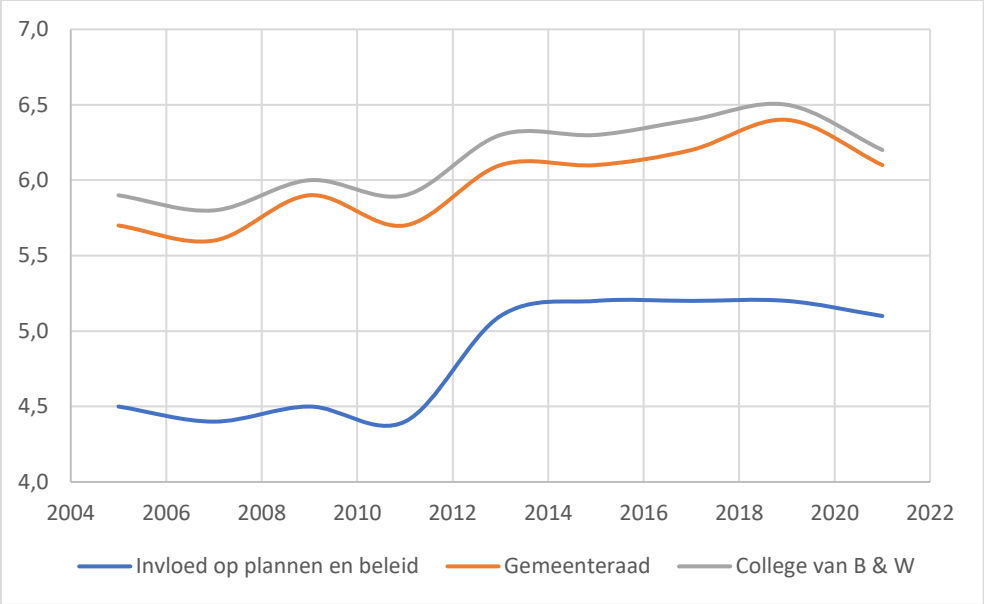

Bron: Inwonersenquête

Ook het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven aan de invloed die zij hebben op gemeentelijke plannen en beleid, is het afgelopen jaar gedaald. Inwoners hebben dus het idee steeds minder invloed te hebben op de plannen en het beleid van de gemeente. Het gemiddelde rapportcijfer voor de raad en het college steeg tot en met 2019, maar afgelopen jaar is het gedaald.

12.4 Gemeenteraadsverkiezingen

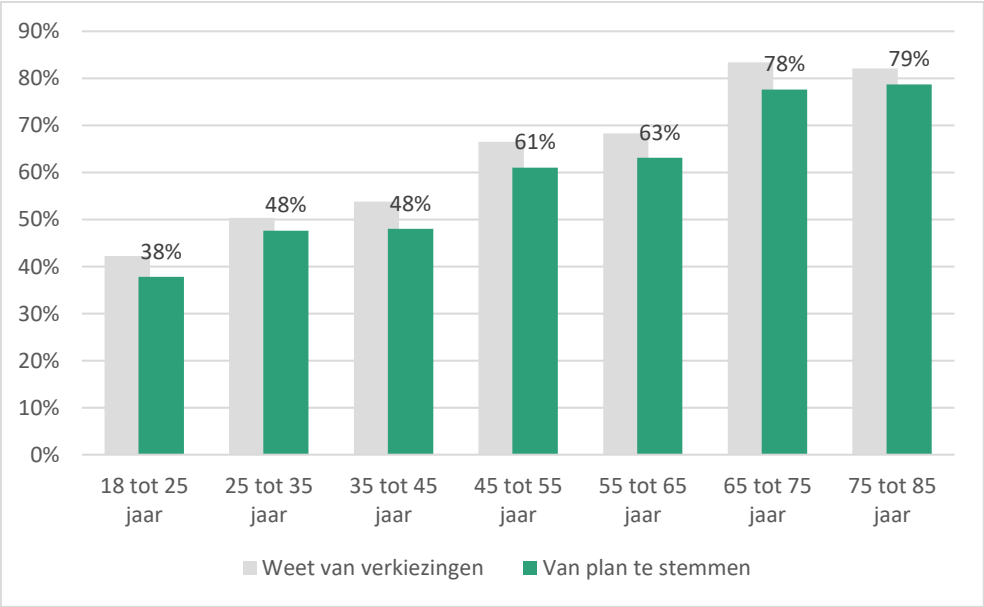

Bron: Inwonersenquête

In de Inwonersenquête is gevraagd of inwoners wisten dat er in 2022 een gemeenteraadsverkiezing was. Jongeren wisten dit minder vaak dat de ouderen. Van de inwoners die aan gegeven hadden te weten dat er verkiezingen waren, gaf bijna iedereen aan ook daadwerkelijk te gaan stemmen.

12.5 Gebruik van de gemeentelijke website

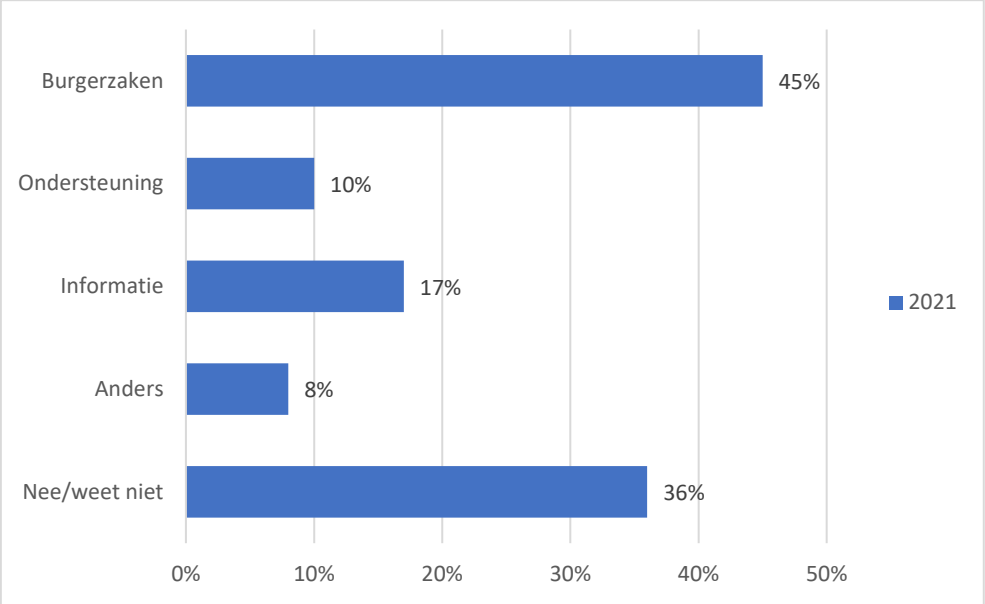

Bron: Inwonersenquête

Bijna 50% van de inwoners die in het afgelopen jaar de website van gemeente Leeuwarden hebben bezocht deed dit voor het opzoeken van informatie gerelateerd aan burgerzaken. 36% van de inwoners geeft aan de gemeentelijke website niet bezocht te hebben of niet te weten of ze dit gedaan hebben.

12.6 Beoordeling gemeentelijke website

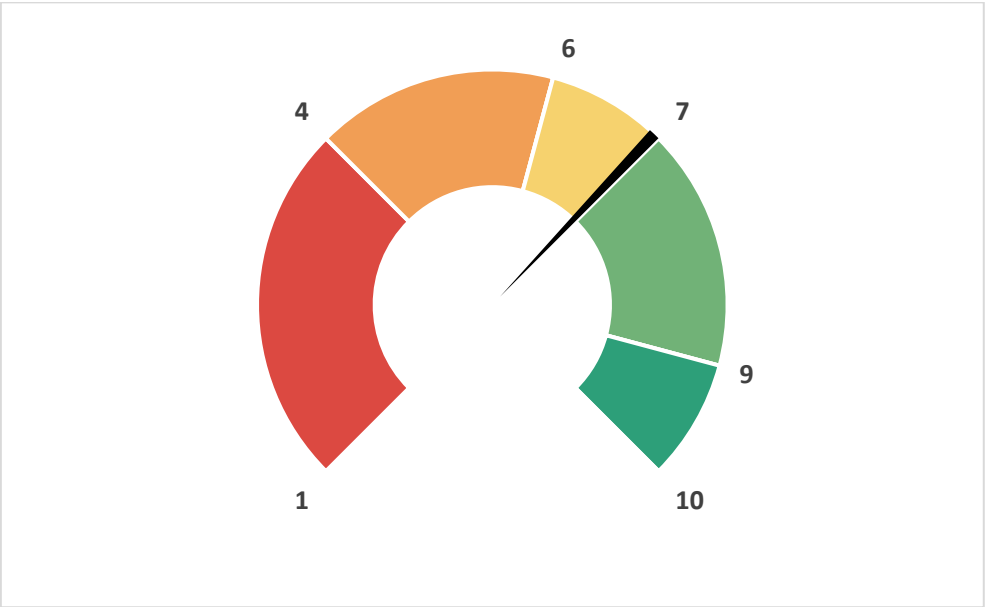

Bron: Inwonersenquête

Inwoners die de gemeentelijke website in het afgelopen jaar bezocht hebben, beoordelen deze gemiddeld met een 6,9.

12.7 Gemeentelijke heffingen per inwoner

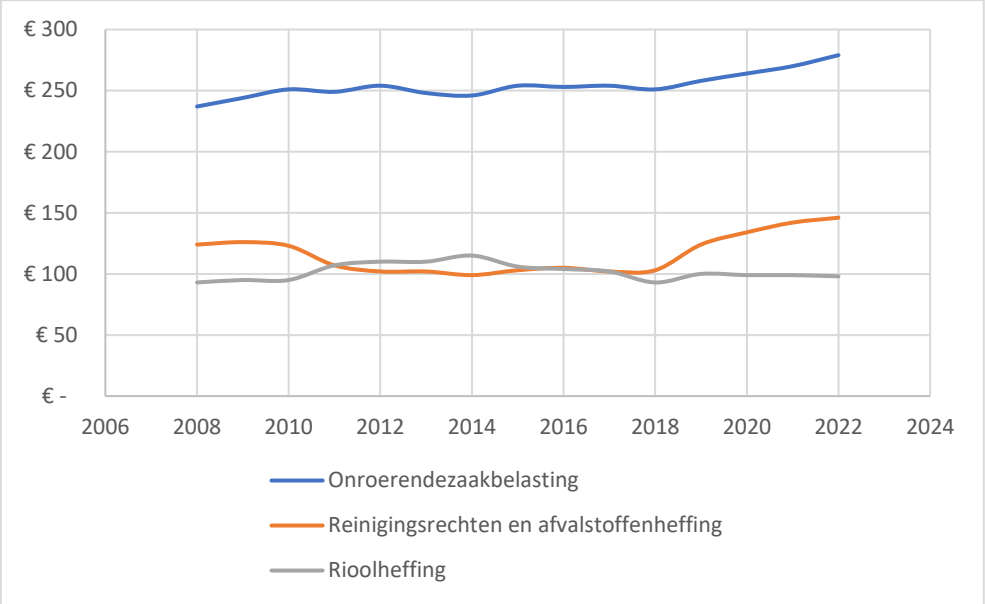

Bron: CBS

Volgens het CBS is de Onroerendezaakbelasting sinds 2010 zo'n € 250 per inwoner. Sinds 2018 stijgt dit bedrag licht. De Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing is sinds 2018 stijgend, van € 100 per inwoner naar bijna € 150 per inwoner in 2022. De rioolheffing is zo'n €100 per inwoner en is de afgelopen jaren constant gebleven.

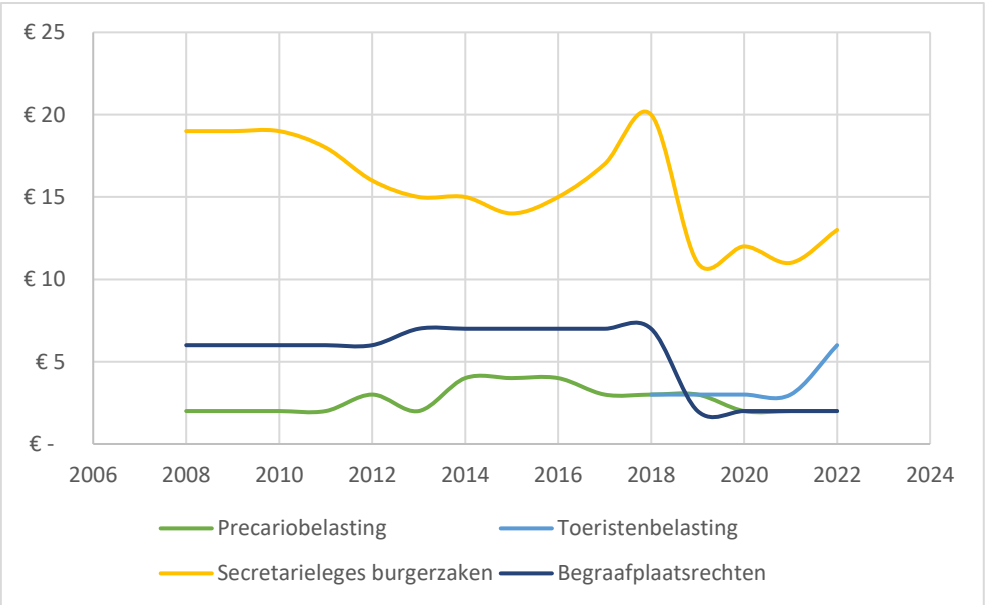

Bron: CBS

Wat geboekt wordt aan inkomsten onder secretarieleges burgerzaken daalt als bedrag per inwoner. Hetzelfde geldt voor begraafplaatsrechten. Toeristenbelasting is sinds 2018 nieuw en is voor het eerst gestegen.

12.8 Gemiddeld aantal telefoontjes naar 14+ nummer per inwoner

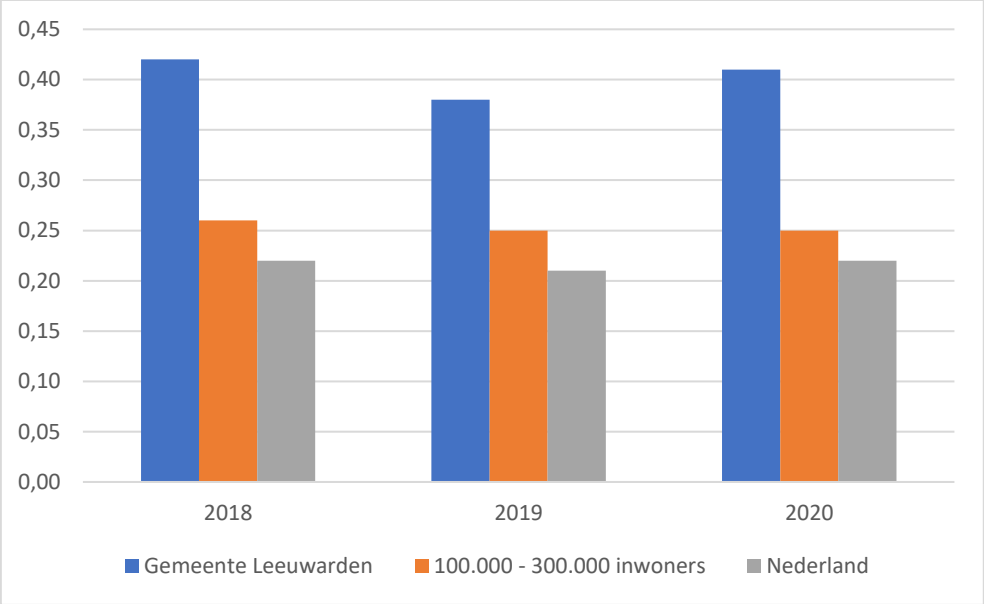

Bron: Waar staat je gemeente

Gemeente Leeuwarden heeft relatief veel telefoontjes per inwoner naar het gemeentenummer. Het gemiddelde aantal telefoontjes is vrij constant door de jaren heen.

12.9 Identificatie met DigiD bij overheid

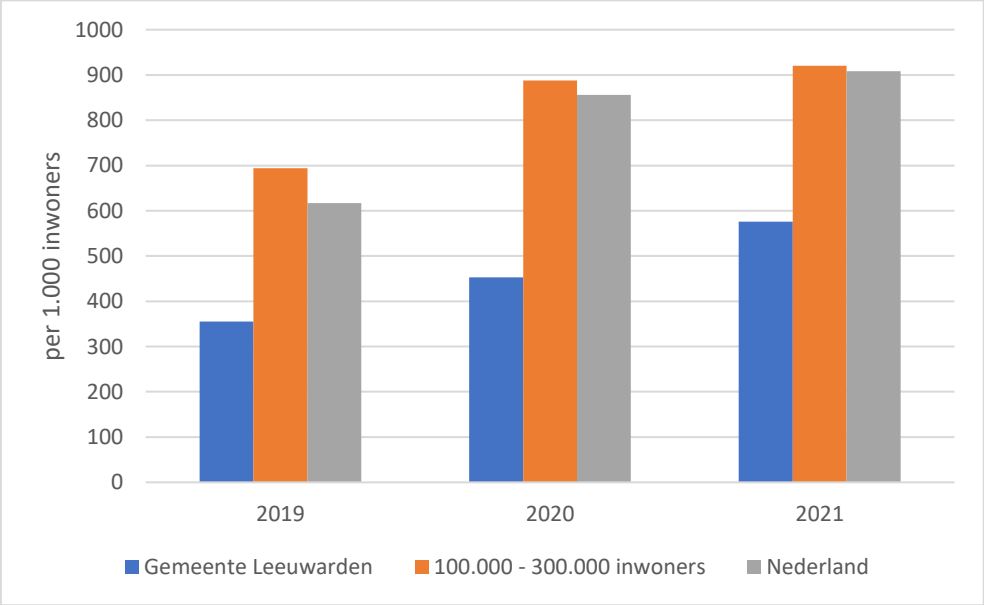

Bron: Waar staat je gemeente

In gemeente Leeuwarden blijft het aantal identificaties met DigiD achter op andere gemeenten met 100.000 tot 300.000 inwoners en heel Nederland, maar stijgt wel sneller.